

*Milli təhlükəsizliyimizi və ictimai
asayişimizi qoruyan qəhrəman oğul və
qızlarımıza hörmətlə ithaf edirəm.*

ELXAN ELATLI

Qanunsuz əməliyyat

ROMAN

PROLOQ

"Yurd" ticarət mərkəzinin qarşısında taksidən enən Məltəm xanım ətrafa boylanıb, özünə toxunan bir topa birçayını əliylə arxaya daraqladı. Öz üstün gözəlliyini dərk edib bundan bütün vücuduyla zövq alan qadınlara məxsus incə, nazlı yeriyşylə ticarət mərkəzinin girişindən içəri daxil oldu.

O, özünə baxan, bədənində zövqlə qulluq edən, hər bir an gözəl görünməyə çalışan qadınlardan idi. Və zətan başqa bir işi də yox idi onun. Əri Saleh iki il əvvəl icradakı işini buraxıb ticarətə başlayandan ailənin heç bir maddi problemi qalmamışdı. Ev işlərini görmək üçün qulluqçu tutmuşdular. Uşaqlar da böyük idilər daha. Gültay universitetin birinci kursunda təhsil alırdı, Eltay isə orta məktəbin onuncu sinfində. Daha Məltəm xanıma nə iş qalırdı ki? Yalnız özünə qulluq etmək, gözəlliyinin qeydində qalmaq, vəssalam.

Amma bu iş qadınlar üçün heç də dildə deyilən kimi asan deyildi. Kişiyə nə vardı ki!.. Hamama girib yuyundu, üzünü təraş edib dirnaqlarını tutdu, adam içinə çıxıb bilərdi. Qadın isə ayaq dirnaqlarından tutmuş saçlarının ucuna kimi hər bir azasına ayrıca qulluq etməliydi. Bəli, qadın olmaq asan məsələ deyildi. Daha doğrusu, xanım olmaq...

Bazar günü olduğu üçün ticarət mərkəzində xeyli adam vardı. Məltəm xanım daha çox tənlik olan qadın paltarları şöbəsinə yenidən yetişmişdi ki, cib telefonu öz gözəl çağırış musiqisini səsləndirdi. Nazlı bir ədə ilə smartfonunu çantadan çıxardı. Zəng arından gəlirdi və eyni zamanda telefon göstərirdi ki, hələreyə zəifləyib, jərs bitmək üzrədir.

Saleh səhər evdən çıxanda dedi ki, Sumqayıtda bir dostunun anası vəfat edib. Bakıda bəzi ticarət işlərini yoluna qoyan

dan sonra oraya getməliydi. Görəsən, niyə zəng vururdu?..

- Hə, Saleh? – telefonu açıb dilləndi, - Haradasan?

- Sumqayıtdayam, - Saleh əsəbi halda dedi, - Hələ bir sən də görüm haradasan, mən evdən çıxan kimi başlamışam gəzməyə...

Məltəm xanım dodaqlarını büzdü. Bu nə deməkdir? Saleh birdən-ikiyə onunla belə danışmamışdı...

- Alış-verişə çıxmışam, - dedi, - Özümə kofta alacam. Nədir, olmaz?

- Alış-verişə çıxdığını bilirəm, Gültəyə zəng vurmuşdum, o dedi. Səndən soruşuram ki, haradasan?

- "Yurd"da... – Məltəm təəccüblə cavab verdi.

- Harada dedin?

- Off! ... "Yurd" ticarət mərkəzində!

Salehin bir anlıq susduğunu görən Məltəm ekrana baxdı. Orada jarşın bitməsi barədə xəbərdarlıq işarəsi yanıb-sönürdü.

- Saleh, telefonumun batareyası boşalıb, - dedi, - Bir azdan tamam sönəcək. Sağ ol. Evdə danışarıq...

- Dayan görüm! – Saleh az qala çığırdı, - Sən bu saat çıx get evə! Nəhəyə bir dostumla gələcəm, yemək hazırla!

- Kimdir o dostun?

- Sən tanıyırsan. Dedim ki, tez get evə, hazırlıq gör!

- Eee, Saleh!.. – Məltəm narazılığını bildirdi, - Bunu mənə niyə deyirsən, zəng vur qulluqçuya da də! Bu saat evdə xörək bişirir. Mən bu gün özümə mütləq paltar almalıyam. Sabah ad gününə gedəcəm axı...

- Paltarı günortadan sonra çıxıb alarsan. Get evə!

- Kofta almamış gedən deyiləm.

- Sənə dedim ki, elə bu saat evə get!

- Bəsdi də, Saleh!..

- Məltəm!..

Saleh sözünü axıra çatdırı bilmədi. Çünki, jarş tamam bitdiyi üçün Məltəm xanımın telefonu sönmüşdü...

Ekrana baxıb buna əmin olandan sonra onu çantasına qoydu. Səhər yeməyi zamanı yadıındaydı ki, telefonun batareyasını doldurmaq lazımdır. Amma sonra necə oldusa, bu tamam hüşundan çıxdı. Nə işə!.. Bəlkə də belə yaxşı idi, zəng vurub rahat edən olmazdı və o da arxayınca alış-verişini edərdi.

Hicablı bir qadının atayından yapışmış iki-üç yaşlarında oğlan uşağı bayaqdan Maltama baxıb məsum bir təbəssümlə gülümsəyirdi. Yəqin ki, başı vitrindəki paltarlara qarışmış o qadın nənəsi idi. Əyninə cins şalvar, ağ köynək geydirilmiş uşaq o qədər qəşəng, o qədər şirin idi ki, Maltam ona yaxınlaşıb başını sığallamaqdan özünü saxlaya bilmədi. Uşaq sadəf danələri kimi sıralanmış balaca dişlərini göstərib güldü və Maltəmi də güldürdü. Əslində isə Maltam daha çox onun balaca cins şalvarına güldürdü. Bu şalvar o qədər kiçik idi ki, fahla əlcəyi boyda ancaq olardı.

Hicablı qadın çevrilib baxanda uşaqla Maltəmin bu "gizli gözlaşmasının" şahidi oldu. O da gülümsədi.

- Allah saxlasın, - Maltəm dedi, - Nəvənizdir?

- Hə, - qadın təbəssümlə cavab verdi, - Allah siza də qismət eləsin, nəvə şirin olur. Elə bilirəm ki, bunu bir gün görməsəm canım çıxacaq. Qızımın balasıdır. Qızım müəllimədir, yoldaşı həkim. Buna baxmaq üçün dəyə tutmaq istəyirdilər, dedim elə şey qətiyyən ola bilməz, nəvəmə özüm baxacam.

Maltəm əyilib uşağın başını bir daha sığalladı:

- Adın nədir sənin, balaca?

- Şale... - uşaq astadan cavab verdi.

- Nə? - Maltəm onu anlamadı.

- Adı Salehdir, - nənəsi oğlanın əvəzinə dilləndi.

- Vay, onda sən mənim ərimdən kif - Maltəm bərkdən gülüb uşağın yanağından öpdü, - Mənim ərimin də adı Salehdir. Neçə yaşın var sənin, ay Saleh?

Uşaq əlini açıb cumbulu barmaqlarına baxdı. Sonra onlardan ikisini qoşalaşdırıb Maltəm xanımına göstərdi.

- Deməli, iki yaşın var? - Maltəm onu təkrar öpdü.

Daha sonra nənəsinə "Allah saxlasın!" deyib, onlardan aralandı. Gəzib divar boyu sıralanmış asılanlardakı kostalara göz gəzdirməyə başladı. Bunların hamısı yay mövsümünə uyğun brend mallar idi. Zövqünə uyğun gələnin birini seçib sinəsinə tutdu. Bəyənmədiyi üçün qaytarıb yerindən asdı və başqasını götürdü. Diqqətinin çox hissəsi paltarlarda olsa da ərinin bir az əvvəlki zəngi heç yadından çıxmırdı.

Gələcək il Salehlə evliliklərinin iyirmi ili tamam olacaqdı. Sa-

leh deyirdi ki, bunu mütləq xüsusi qeyd etmək lazımdır. Zərafət deyil, düz iyirmi ildir bir yerdə mehriban yaşayırdılar. Gözəl uşaqları vardı. Tanışlarının əksəriyyəti onu da, Salehi də xoşbəxt sayırdılar, onlara qibtə edirdilər.

Salehlə universitetdə oxuyarkən tanış olmuş, bir-birlərini sevib ailə qurmuşdular. Hər halda, Məltəm xanım o zamanlar belə düşünürdü. Düşünürdü ki, bu əsl sevgidir. Və əgər əsl sevgidirsə, deməli, əbədidir. Ömürlərinin sonuna kimi Salehlə bir evin içində yaşayıb, gecələr bir yastığa baş qoyub yenə bir-birlərini beləcə sevacəklər.

Amma illər ötdü və Məltəm anlamağa başladı ki, həyat onun bildiyindən çox mürəkkəb imiş. Həyat da, elə insanın özü də...

Səkkiz il əvvəl pis xislətli adamlar onların həyatlarına amsız müdaxilə etdilər. Saleh günahsız həbs olundu, ondan qisas almaq üçün Məltəmi zorla pozğunluq girdabına çəkmək istədilər. Və buna nail də olacaqdılar, əgər Tanrı Ələmdar adlı o güclü, xeyrixah insanı yardımlarına göndərməsəydi... "Döyüş" idman klubunun baş məşqçisi olan Ələmdar həm də, deyəsən, gizli olaraq hansısa xüsusi xidmət orqanında çalışırdı. O, baş vermiş cinayətin sirrini açaraq Salehi həbsdən xilas etdi, Məltəmi pisliklərdən qurtardı. Və eyni zamanda onu sağalmaz bir məhəbbət belasına mübtəla edərək yoxa çıxdı....

Elə bir məhəbbətə ki, onun alovu səkkiz ildir Məltəmi öz istisində bişirməkdəydi. Gündüzlər bir qədər səngiyən bu alov gecələr yatağına girəndən sonra, üstünə neft tökülübmiş kimi, yenidən gurlayıb qadının içini pöştləyirdi.

O bədnam hadisələrdən sonra özünü uzun müddət əzilmiş, alçalmış hiss edən Məltəm ərinə daha bir dəfə də olsun fiziki xəyanət etmədi. Və heç edə də bilməzdi. Hər şey bir yana, Ələmdara olan sevgisi imkan verməzdi buna.

Onu görən kişilərin əksəriyyəti cəzbedici əndamına iştahla baxırdılar. İndiyədək neçəsi onunla yaxınlıq etməyi ısrarla təklif etmişdi. Amma belə hallarda Məltəm qadınlığını da, insanlığını da təhqir olunmuş sayırdı. Sanki bu adameciqlər onu heyvan hesab etdikləri üçün belə təklifə cəsarət edirdilər. İnsanın heyvandan ən böyük fərqi bundan ibarət idi ki, onun ali hissləri vardı. Sevməyi bacarırdı və yalnız sevdiyi insana qarşı cinsəl

arzular bəsləyirdi qəlbində. Əgər hər yoldan ötənün arzusuyla özünü təslim etsəydi, daha heyvanla onun nə fərqi olardı?..

Heyvan?.. Amma yox, heyvanları təhqir etmək lazım deyildi. Onlar da hər yoldan ötənlə cinsi münasibətə girmirdilər. Onlarda da sevgi və ya sevgiyə bənzər bir hiss vardı ki, yalnız bu yarandıqda əlaqəyə ehtiyac duyurdular. Hələ üstəlik, insanlardan fərqli olaraq, heyvanların fahişəsi heç olmurdur...

Hə, Məltəmin Ələmdara sevgisi var idi və onu istəyirdi. Bu dəli istəyinin alçatmazlığını, mümkünsüzlüyünü anlasa da, özündən asılı olmayaraq, həmişə arzulayırdı onu...

Son illər Salehlə eyni yatağa nadir hallarda girirdi. Bəhanəsi də bu idi ki, daha intim münasibətə, ümumiyyətlə, həvəsi qalmayıb. Amma əslində isə belə deyildi. Salehlə o məqsədlə yatağa girəndə dərhal Ələmdarı xatırlayıb, ağır bir azab hissi keçirirdi...

Bu, Məltəmin ömrünün sonuna kimi hamıdan gizlədəcəyi ən böyük sirri idi. Ələmə kimi içində saxlayacaqdı bu sirrini. Bir özü biləcəkdə, bir də Tanrısı. Və o gözəgörünməz ulu varlıq, əgər dinlərin hamısının dediyi kimi, doğrudan da, rəhmli idisə, yaqın ki, Məltəmə yazığı gəlməliydi...

Qadın geyimləri şöbəsində xeyli müştəri olsa da, satıcı oğlan, deyəsən, yalnız Məltəmə qulluq etmək fikrindəydi. Bayaqdan qadının ətrafında dolanıb bir-birindən gözəl əlbisələri göstərir, imkan tapan kimi kompliment söyləyirdi:

- Xanım, sizin gözəl bədəniniz var, nə geysəniz yaraşacaq, amma zənnimcə bu kofta daha münasibdir...

Məltəm, nəhayət, xeyli götür-qoy edəndən sonra künlünə yatmış bənövşəyi rəngli bir koftanı geyinib yoxlamaq qərarına gəlmişdi. Bunun üçün pərdə arxasına keçmək istəyirdi ki, səsgücləndirici vasitəsilə dalgalanıb bütün ticarət mərkəzinə yayılan hökmlü səsi eşidib yerində dayandı:

- Ticarət mərkəzində partlayış ehtimalı var. Təcili olaraq, hamı binanı tərk etsin! Tez küçəyə çıxın! İçəridə bir nəfər də qalmasın! Alıcılar da, işçi heyət də çölə çıxsınlar! Təkrar edirəm, hamı təcili olaraq binanı tərk etsin!

Bu səs Məltəmə o qədər tanış, o qədər doğma gəlmişdi ki...

Geri çevriləndə binaya daxil olmuş xüsusi geyimli hərbiçiləri

və onların qarşısında qətiyyətlə addımlayan uca boylu, mülki kostyumlu adamı gördü. Əlində tutduğu reproduktorla ucadan xəbərdarlıq edən bu şəxs Ələmdara necə də bənzəyirdi. Məltəm onu yalnız ani olaraq görə bildi. Sonra isə itirdi. Amma səs lap yaqın Ələmdarın səsi idi. Məltəm bu səsi heç kəsin səsiylə qarışıq sala bilməzdi.

Ticarət mərkəzində həyəcanlı qaçaqac başlamışdı. Hamı bir-birini itələyərək çıxışa doğru can atırdı. Balaca Salehin nənəsi də əlində tutduğu paltarı piştaxtanın üstünə tullayıb uşağı yerdən qaldırdı. Onu bərk-bərk sinəsinə sıxıb, həyəcanla qapıya doğru qaçdı.

Ticarət mərkəzinin qarşısındakı küçədə avtomobillərin hərəkəti dayanmış, bura toplaşan adamların səs-küyü aləmi başına götürmüşdü. Çığırışan, əsasən, qadınlar idilər:

- Bura bomba qoyublar! Bomba!
- Balası ölsün onu qoyanın, gözləri çıxıb tökülsün!
- Bir bizdə terror yox idi, bizdə də oldu. Yaman günlərimiz başlayır, deyəsən.

- Belə iş olar!? Bir azdan gətirib evimizin içinə də bomba qoyacaqlar. Bunların başına daş düşsün!

- Allah bu terrorçuların kökünü kəssin!

- Görəsən, dövlət adamlarına kim xəbər veribmiş buraya bomba qoyulduğunu?..

Bu kimi danışıklardan küçədə güclü bir uğultu yaranmışdı. Ağlayanlar da var idi. Maraqlıdır, görəsən onlar xilas olmağın sevincindən ağlayırdılar, yoxsa qorxudan? Yoxsa bu vaxta kimi, Azərbaycan da daxil olmaqla, dünyanın bir çox yerlərində qanlı terrorun qurbanı olmuş günahsız insanları yada salıb ağlayırdılar? Axı insan, şəxsən öz başına gəlməyincə, heç bir kəsin faciəsini dərinlənən anlaya bilmir!?..

Balaca Salehin nənəsi uşağı qoynuna sıxaraq ticarət mərkəzindən xeyli aralıda dayanmışdı. İndicə çıxdığı binaya vahimə dolu nəzərlərlə baxırdı.

Məltəm isə adamların arasında dayanıb gözlərini qapıya dikmişdi. Sevdii, səkkiz ildən bəri üzünü görmədən yalnız ürəyində əzizlədiyini Ələmdarı bir daha görmək istəyirdi.

Beş dəqiqə keçmiş gənc bir kapitan ticarət mərkəzinin çıxış

qapısında gördü. O, beş-altı əsgərlə gəlib həyəcanlı kütlənin önündə dayandı. Ölini yuxarı qaldırıb onları sakitləşdirdi:

- Sakit olun! Burada heç bir partlayıcı-filan yoxdur. Polis: yalandan məlumat veribləmiş. Yaratdığımız narahatlığa görə sizdən üzr istəyirik. Amma, nəzərə alın ki, sizi dərhal obyekt-dən çıxarmaq bizim vəzifəmiz idi. Əlbəttə, biz polisə zəng vurub yalan məlumat verən o adamı mütləq tapıb cəzalandıra-cağıq. Ticarət mərkəzinə isə bu gün daha heç kəs buraxılmaya-caq. Xahiş edirəm, dağılışıb gedəsiniz.

Sonra əsgərlər indicə gəlib çıxmış polis əməkdaşlarının köməyiylə adamları oradan uzaqlaşdırmağa başladılar.

Ələmdarı görməkdən əlini üzən Məltəm xanım da evə yol-landı. O da başqaları kimi həyəcanlı idi. O da qorxu keçirmişdi və bu qorxu hələ uzun müddət canından çıxmıyacaqdı. Amma bu dəqiqələrdə daha çox Ələmdar barədə düşündü.

Görəsən, onu görmək Məltəmə bir də qismət olacaqdımı?..

I HİSSƏ

I

- Xoş gəlmisən, Ələmdar qədəş!

"Döyüş" idman klubunun gözetçisi əlini hörmətlə sinəsinə qoyub, "Leksus"un sürkanı arxasında oturmuş adamı hörmətlə salamladı və darvazanı taybatay açıb kənara çəkildi.

Onun salamına başını tərpətməklə cavab verən mayor Məlikov avtomobili həyətə salaraq, birbaşa ikimartəbəli binanın qarşısına sürdü.

Üzü təmiz qırılmış, qara saçları səliqə ilə yana darlanmışdı. Geydiyi uzunburun yay tulfisi və tünd rəngli taze kostyum şümal boyuna çox yaraşırdı. Amma o, sahibi olduğu həmin bu idman klubunun baş məşqçisi və Məxfi Şöbənin gizli agenti olarkən geyimində yalnız idman üslubuna üstünlük verərdi. MŞ-nin "X" bölməsinə rəis təyin olunanda general Baratov dedi ki, bundan sonra tünd kostyum və ağ köynək geyinməli, qalstuk vurmalısan. Ələmdar isə kostyum geyinməyi birtəhər qəbul etsə də, qalstuk vurmağa razılaşmadı. Qalstukla özünü çox narahat hiss edirdi.

Klubun qapısı ağzında onu yeni baş məşqçi Təlat qarşıladı:

- Xoş gəlmisən, rəis!

Ələmdarın hazırda hansı vəzifəni daşdığını buradakı məşq-

çilərdən yalnız Tələt, Orxan, Gültən və Şamil dəqiq bildirdilər. Çünki onlar da MŞ-nin gizli agentləri kimi birbaşa "X" bölməsi nin tabeliyinə keçirilmişdilər.

- Salam Tələt! - Ələmdar sambo ustasının ona uzanan əlini sıxdı, - Nə yaman sakitlikdir, bəs uşaqlar haradadır?

- Gültənlə Şamilin qrupları binanın arxasında təmizlik işləri görürlər, qalanlar içəridə təlim keçir.

- Bir probleminiz yoxdur ki?

- Yox, hər şey öz qaydasındadır.

- Lap yaxşı...

- Əminə xala necədir? Ayçöhrə bacı? Türker?

- Yaxşıdılar... - Ələmdar dərindən köks ötürüb yaşıllığıyla göz oxşayan həyata nəzarət saldı, - Bura həqiqətən cənnətdir, Tələt. Şəhər bu saat istidən qaynayır.

- Hə, kükəyə çıxmaq mümkün deyil, - Tələt onun sözlərinə qüvvət verdi.

Bu yay Bakıda, doğrudan, çox isti keçirdi. Klubun həyatı isə, bu ərazidə həmişə xəfif meh əsdiyi üçün, nisbətən sərin idi.

İçəri daxil olub ikinci mərtəbəyə qalxdılar. Ələmdar cibindən çıxardığı açarla şəxsən ona məxsus olan geniş və işıqlı kabinetin qapısını açdı. İçəri girdilər. Tələt keçib uzun masanın arxasındakı stullardan birində əyləşdi.

Otaqda bir qədər bürkü var idi. Buna baxmayaraq, Ələmdar sərinkeşi qoşmaq istəmədi. Həyatın arxa tərəfinə baxan pəncərəyə yaxınlaşıb, onu açdı ki, içəri təmiz hava gəlsin.

Şamilə Gültənin rəhbərlik etdiyi iki qrup ətrafa səpələnmiş kağız parçalarını yığıb zibil qutusuna, daşları isə hasarın küncündəki daşığa atırdılar.

Bu yerlərdə torpağın altı tamamilə sərt qayalıq idi. Hətta arxa hasarın bu küncü iri qaya parçalarının üstündə çəkilmişdi. Bir-birinə söykənmiş sal daşlar və bu daşların arasına kök atmış qocaman ağac adamlara vəhşi təbiəti xatırladırdı. Ələmdar adını bilmədiyi bu meşə ağacına hər dəfə baxanda düşündürdül ki, görəsən o quru daşların üstündə necə bitib.

Təmizlik işləri görən şagirdlərə kürən kinqboks ustası Şamil rəhbərlik edirdi. Bəs Gültən harada idi, görəsən? Hə, bu da Məxfi Şöbənin "vəşəqi"... O, düz Ələmdarın baxdığı pəncərənin

altındakı yaşıl otluqda oturmuşdu.

Uzun bacaqlarını sinəsinə doğru yığıb əlləriylə qucaqlamış, başını dizlərinin üstünə qoymuşdu. Öynində mavi rəngli nazik idman kostyumu var idi. Saçlarını həmişəki kimi yığıb arxada bağlamış, başına uzun günlükli keпка qoymuşdu. Ağ rəngli idman ayaqqabıları kostyumundakı ağ zolaqlarla uyğunlaşib xoş ahəng yaradırdı.

Bədəni bir qədər qabağa gərildiyi üçün gündən qaralmış çılpaq beli açıqda qalmışdı. Ələmdar onun pələng dərisini xatırladan alt geyimini də gördü. Tünd qəhvəyi rəngin üzərində iri qara xallar... Bəli, dünyanın ən yırtıcı heyvanı bu rəngdə idi və Ələmdar öz aləmində Gültəni həmişə dişi pələngə bənzətdiyi üçün bu uyğunluq ona çox maraqlı gəlirdi...

O, bir ay bundan əvvəl də bura gəlmişdi. Həm də üç aylıq fasilədən sonra. Üç ay idi ki, başı MŞ-dəki vacib işlərə qarışmışdı və öz doğma məkanına baş çəkə bilmirdi.

Həmin gün klubda çox sakitlik idi. Məşqçilərin heç biri gözə dəymirdi. Ələmdar gələn kimi birbaşa öz kabinetinə çıxdı. Birçə dəqiqə sonra isə gəlişindən xəbar tutmuş Gültən kabinetə girdi və sevincək halda üstünə gələrək onu qucaqladı.

Ələmdar o günə kimi bu qıza heç qız kimi baxmamışdı. Gültən onun nəzərində yalnız bacarıqlı agent, peşəkar döyüşçü, karate üzrə Avropa və dünya çempionu idi, vəssalam. Hə, bir də heç kəsə yovuşmayan, qəddar, adam döyməkdən həzz alanın biri kimi tanıyırdı onu.

Amma o gün Ələmdar sanki ilk dəfə anladı ki, "Vaşaq" ləqəbli bu məxfi agent, eyni zamanda iyirmi dörd yaşlı gənc bir qızıdır. Bəli, Tanrı onu qadın cinsində yaratmışdı və ola bilməzdi ki, ona başdan ayağa normal bir qadın cismi verdiyi halda, qadınlıq duyğuları verməsin. Ola bilməzdi, əlbəttə...

O gün kabinetə daxil olan Gültən, üstünə elə həsrət dolu sevgiylə gəlirdi ki, Ələmdar da onu öz nəvazişindən məhrum etmək istəmirdi və bir əliylə qızın nazik, qıvrıq belindən tutub, yüngülca özünə sıxdı.

O anda, bu bəs deyilmiş kimi, Gültən Ələmdarın üzündən öpdü, bütün vücudu ilə onun bədrinə basıldı. Bütün vücudu ilə! Ona elə toxundu ki, Ələmdar hətta bu zaman qızın naməhrəm

əzalarının hərəkətini bədənində hiss etdi və bu onun erkəklik duyğularını qeyri-ixtiyari olaraq tərpətdi.

- Dayan görüm ay qız, nə edirsən!? - deyib, qızı özündən araladı.

Gülnənin bu münasibətdən part olduğu aşkar hiss edilirdi.

- Gör nə vaxtdır görmürəm səni, - dedi, - Darıxmışam...

- Hər halda, aramızdakı pərdəni unutmamalısan.

- Ha, unutmuşdum, vəzifəni höyüdüblər axı. İndi bizim rəisimizsən...

- Mən əvvəl də sənə rəhbər idim, - Ələmdar xatırlatdı.

- Bağışla, rəis..., - qız kədərli dilləniş qapıya doğru getdi, - Neyləyə bilərəm, yaqın, tələyim belə imiş. Hisslərimi də yasaq edəblər mənə. Bəxtim olsaydı uşaq evinə atmazdılar ki...

Bu, artıq, sevən bir qızın yarıyaçıq sevgi etirafı idi. Ələmdar Gülnənin onu çox istədiyini əvvəldən bilirdi. Bilirdi ki, Məxfi Şöbənin "vəşaqı" onun yolunda ölümə belə getməyə hazırdır. Hətta bir dəfə Gülnə, öz həyatını aşkar təhlükəyə ataraq, onu ölümdən qurtarmışdı. Amma Ələmdar bu oğlansayağı, səsi də oğlan səsinə bənzəyən qızın təmiz qəlbində ona qarşı bir cinsəl sevgi olduğunu ağılına gətirməzdi. Kluba baş məşqçiliyi özü etdiyi vaxtlarda Gülnəni onu "Ələmdar qədəş" deyə çağırırdı, ondan çəkinir, əmrlərinə dilməz-söyləməz təbə olurdu.

Ümitsiz sevdəyə tutulmuş qız həmin gün kabinetdən çıxanda dönüb bir də Ələmdara baxdı:

- Ancaq xahiş edirəm, Ayçöhrə xanım bilməsin bunu, yoxsa mənə öldürər, - dedi və cavab gözləmədən qapını örtü.

Onun son cümləsində aşkar kinaya var idi. Ayçöhrənin də adını xüsusi bir ironik vurğu ilə çəkmişdi. Ələmdar həmin an fikirləşdi ki, əgər Ayçöhrə xəlvətdə əlinə düşsə, bu dəli qız onu parça-parça edər.

Pəncərədən Gülnəni seyr edən Ələmdar dərindən köksünü ötürdü. Həyat yoldaşını xatırlayan kimi qanı qaralmışdı...

O, bu yaxınlara kimi özünü Ayçöhrəyə minnətdar hesab edirdi. Həyatına gələn ona sevinc bəxş etdiyinə görə, ona gözəl bir oğul doğduğuna görə, onun və anası Əminə arvadın qulluğunda yaxşı durduğuna görə. Ən əsası isə ilk və əlçatmaz məhəbbəti olan Məltəmi ona unudurduğuna görə. ..

Amma Ələmdar bir vaxt özünə hamıdan doğma hesab etdiyi Məltəmi, doğrudanmı, unutmuşdu? Hə, deyəsən, unutmuşdu. Səkkiz ildir görmürdü onu. Hansı ki, Məltəm də Bakıda yaşayırdı və Ələmdar onun yaşadığı evin yerini yaxşı bilirdi.

Deməli, Ələmdar özül görmək istəməmişdi Məltəm xanımı. Deməli, unutmuşdu. Ayçöhrə unutdurmuşdu onu. Sevdiiyi gizli peşəsi, Vətən və Dövlət qarşısındakı borcu, idman klubundakı işləri unutdurmuşdu. Ən başlıcası isə kişiliyi, mərdliyi, qeyrəti... Ərlə bir qadına baş qoşmaq ona yaraşmazdı. Qərara almışdı ki, Məltəmi unutmaldır və unutmuşdu.

1993-cü ildə bir günlük erməni girovluğunda olanda, orada Mahirə adlı bir gənc qadınla tanış oldu. Kəndləri yandırılan, ailəsi, uşağı öldürülən Mahirə də düşmən əlində girov idi. O, Ələmdarla qısa söhbətində Bakıda universitet tələbəsi olan kiçik bacısından danışmışdı. Həmin bu Məltəmdən... Demişdi ki, indi yeganə arzusu bacısının xoşbəxtliyidir. Sonra Mahirə öz namusunu düşməndən qorumaq üçün Ələmdarın gözləri qarşısında intihar etdi.

Əsirlikdən qaçmağa müvəffəq olan Ələmdar o gündən Mahirəni xəyalında yaşatmaqla, onun adını belə bilməliyi bacısıylə rastlaşmağı arzuladı. Nəhayət, bir gün tale onları rast gətirdi. Həm də Məltəmin ən çətin, ən ümitsiz günlərində. Öri Salehi bir qatildə şübhəli bilib həbs etmişdilər. Bəzi güclü adamlar Saleha görə Məltəmin özündən intiqam almaq istəyirdilər. Onu zorlamışdılar, fahişəlik girdabına yuvarlatmağa çalışırdılar.

Bax, belə bir vaxtda Ələmdar onların köməyinə gəldi. Salehi həbsxananın özündə öldürdünə xilas etdi. Məltəmi uşaqları ilə birlikdə həm düşmənlərindən, həm də polisdən gizləyib saxladı. Təhqiqat aparıb əsl qatili üzə çıxarmaqla, Salehi həbsxanadan qurtardı. Daha sonra Baratovun vasitəsiylə Saleha yaxşı iş düzəltirdi. Bir sözlə, yıxılmaq üzrə olan bu ailəni yenidən ayağa qaldırıb onlara xoşbəxtlik dilədi və həyatlarından birdəfəlik uzaqlaşdı. Uzaqlaşdı ki, bundan sonrakı səadətlərinə mane olmasın...

Hə... Ayçöhrə barədə düşünürdü... Ələmdarın Məltəmi unuda bilməsində onun az rolu olmamışdı. Ələmdara artıq elə gəlirdi ki, Ayçöhrəni sevir və onunla ailə qurandan sonra hər

hansı başqa qadına cinsəl münasibət göstərməmişdi. Elə Ayçöhrə də ona sadıq idi. Heç bir problem olmadan birlikdə ömür sürürdülər.

Bəs nə baş verdi?..

Ha, bir həftə bundan əvvəl qayınanası Gülbəniz xanım onlara qonaq gəlmişdi. Ələmdar bu qadını özünə ikinci ana hesab edirdi. O evlərinə qonaq gələndə sevinirdi həmişə.

Həmin gün Gülbəniz xanım qızıyla eyvana çıxmışdı. Onların yanına keçmək istəyən Ələmdar qapıya yaxınlaşanda ananın qızına dedi ki, bu sözləri təsadüfən eşitdi:

- Bu bandit qayınanan nə vaxt ölüb gedəcək ki, sən də canın bir rahatlıq görsün!?

Ayçöhrə anasının sözlərinə pısqıldadı:

- Sən də yamanca dedin ha, ay ana! Bandit...

Gülüşdülər...

Ələmdar dərhal geri çəkildi. Ona görə ki, eyvana çıxarsa özünü ala-ala bilməyəcək, ən azı Ayçöhrəyə əl qaldıracaqdı. Bunu isə etmək istəmirdi, çünki indiyədək də etməmişdi. Ona görə də orada dayanıb bilməyib birbaşa idman klubuna gəldi və evə bir də gecədən keçmiş qayıtdı.

Deməli, Gülbəniz xanım onun anasının ölümünü arzulayırmış. Elə Ayçöhrənin özü də! İnsanları tanımaq olmurmuş, sən demə. Heç tanımaq olmurmuş. Sözsə bax, "bandit"!..

Uşaqlıq illərini Bakının köhnə Kubinka məhəlləsində keçirən Ələmdar kriminal aləmdə xüsusi ad çıxarmış atasının üzünü belə görməmişdi. Çünki Ələmdar doğulanda atası həbsxanada imiş. Lətin Vələddin ömrünün böyük bir hissəsini həbsxanada keçirərək, elə orada da öldü.

Ələmdarı anası Əminə arvad təkbaşına böyütmüşdü. Həm də çox çətinliklə. Hər şey bir yana dursun, ərinin azadlıqda gəzən qan düşmənlərindən həm özü qorunmalı, həm də yeganə övladını qorunmalıydı. O vaxt məhəllədə hamı bir igid, namuslu, qeyrətli qadın kimi ona hörmətlə yanaşırmış. Həm də ondan qorxub-çəkinirləmiş. Deyilənə görə, həmin vaxtlar anası öz üstündə gizləncə tapança da gəzdirmiş. Hə... Bu tapança məsələsini Gülbəniz xanım da bilirdi və qızıyla söhbətində "bandit" kəlməsini, lap yaqın, bu səbəbdən işlətməmişdi.

Ələmdar uşaqlıqda həddindən artıq nadinc, dalaşqan olduğu üçün hər gün anası tərəfindən döyülürdü. Hər gün! Elə böyüyəndən sonra da xoşagəlməz bir hərəkət edəndə Əminə arvad dərhal oxlova, süpürgəyə və ya dəmir xəkəndəyə al atıb onu doyuncə kətləkləyirdi.

Amma o indiyədək hələ bir dəfə də anasının üzünə ağ olmamışdı. Əvvəllər Əminə arvad qərşi münasibətində yalnız qorxu vardı. Həm də, heç kəsdən yox, təkcə ondan qorxurdu. Bilirdi ki, namərd iş tutsa, qorxaqlıq eləsə, küçədə bir uşaq tərəfindən döyülüb evə gəlsə anası onu öldürər. İndi isə qorxmaqdan daha çox sevirdi anasını. Onun gündən-günə qocaldığını görəndə kədərlənirdi.

Çox hökmlü, hikkəli qadın idi Əminə arvad. Evdə yalnız onun sözü keçməliydi. Başqa cür ola bilməzdi. Ayçöhrə xörək bişirəndə, evə bir şey alanda, qonaq qəbul edəndə, hətta öz geyim-keçimində Ələmdardan çox Əminə arvadın fikrini əsas götürməliydi.

Yeganə övladları Türkerin tərbiyəsi isə birbaşa nənənin ictiyarında idi. Uşağı gecələr də özüyə yatızdırır, ona ən kiçik bir iradın tutulmasına belə icazə vermirdi. Elə buna görə də uşaq yaman ərköyün olmuşdu. Nə Ələmdarı, nə də Ayçöhrəni vecinə almırdı. Hansısa arzusunu yerinə yetirməyəndə, yaxud acıqlı bir söz deyəndə dünyanı dağıdırdı. Nənəsindən bir xeyli biədəb söyüş öyrənmişdi və belə hallarda o söyüşləri ata-anasının üstünə yağdırmaqdan çəkinmirdi.

Amma, bütün bunlara baxmayaraq, Ələmdar anasına qərşi çıxmağı ağına belə gətirmirdi. Çünki o, Ələmdarın anası idi, onu əzabla böyütmüş, düşdüyü neçə ağır bəladan xilas etmişdi. Ən əsası isə, onu kişi kimi yetişdirib ortaya çıxarmışdı. Ələmdar bu gün mərd, igid bir oğul kimi tanınmağında özünü atasından daha çox anasına borclu sayırdı.

Deməli, qayınanasına üzdə həmişə xoş üz göstərən, onu şirin dillə dindirib bütün göstərişlərinə əməl edən Ayçöhrə, içində onun ölümünü arzulayırmış. Yoxsa anasının o sözlərinə gül-məzdi, ona ciddi etiraz edib yerində otuzdurardı.

Niyə axı? Niyə Ayçöhrə Ələmdarın anasının ölümünü istəyirdi? Axı Əminə arvad ona qərşi pis olmamışdı!? Niyə bu in-

sanlar belə ikitizli olurdular axı? Necə bacarırdılar bunu?

Arvadı tamam gözündən düşmüşdü. İndi onun gözəlliyi də qayğıkeş davranışı da Ələmdara başqa cür görünürdü. Ayçöhrəyə qarşı kobudluq etməkdən özünü güclə saxlayırdı.

Eyvanda təsadüfən eşitdiyi o söhbətin səhəri günü anasına dedi ki, Ayçöhrəni boşamaq istəyir. Çünki, bu iş Əminə arvadın razılığı olmadan mümkün deyildi. Bəzi hallarda general Baratovun göstərişlərindən imtina edə bilərdi, anasının isə yox. Odur ki, eyvanda eşitdiklərini olduğu kimi anasına danışmağa məcbur oldu.

Əminə arvad oğlunu diqqətlə dinlədikdən sonra bir az fikrə gedib başını buladı:

- Bərəkəllah, Gülbəniz! Qızının yerini yaxşıca düzəltidin!

Daha sonra isə gəlinini yanına çağırdı. Onu acıqlı halda başdan-ayağa süzüb dilləndi:

- Köpəyoğlunun qızı, mənim ölümümü istəyirsiniz? Yerinizi dərləmişəm? Hə?! Gəlib özünü sızdın oğluma, elə bilirsən o sənə görə anasını atmalıdır? Kimsən sən, ay qancığın balası, kimsən? Səndən yüz dəfə yaxşısını tapıb alaram Ələmdara. Bu saat səni rədd eləyəram atanın xarabasına, gedib başqasını gətirər evə. Sən də, o lotubeçə anan da qalarsız yana-yana! Mənim oğlunun qazancını dartırsan evinizə, anan yeyib yağlanır, elə bilirsiniz daha Əminənin xəbəri yoxdur!? Qudurmusuz hamınız! – Şəhadət barmağını qaldırıb havada silkələdi. – Yığışdır özünü! Deyəsən, başlamısan buynuz çıxarmağa, sındıraram o buynuzunu! Anan qancığa da mənim adımdan də ki, nə qədər sağam, gözümə görünməsin. Bir də ayağı mənim evimə dəyməsin! Qocalmağıma baxmasın ha, Şıx Eyyubun qəbri haqqı, o süpürgəyə oxşayan saçlarından yapışib qoyaram ayağımın altına, dartıb çit cıran kimi cıram onu! Ağzının qanını burnunun qanına qarışdıraram!

Ayçöhrə bayaqdan pərt halda dayanıb qayınanasının söylərini dinləyirdi. Danışmağa cəsarət etmirdi. Öyilib qadının əlini öpmək istəyəndə Əminə arvad onu itələdi:

- Çəkil, itin balası! Daha şirinlik göstərməyinin xeyri yoxdu! İçində cinlər, şeytanlar var imiş sənin. Səninlə bu vaxta qədər çox yumşaq davranmışam, bundan sonra dirsəyimi görərsən!..

Bir xeyli söylənib yorulandan sonra üzünü Ələmdara tutdu:
 - Sən də qələtini elə, otur yerində, köpək oğlu! Kişi olan kəs
 namusdan savayı heç nəyə görə arvad boşamaz. Ancaq bundan
 sonra arvadının cilovunu əlində bərk saxla. Qudurğanlığını gör-
 dün. İpini azacıq boşaldan kimi, arpa yeyib qızmış madyan ki-
 mi təpik atacaq!

Vəssalam! Deməli, Ayçöhrə ilə yenidən bir yerdə yaşamaq
 barədə qərar verildi. Ələmdar bilirdi ki, daha nə qədər çalışsa
 da anasını sözlündən döndərə bilməyəcək.

Amma, Gülbənizin anası barədə dediyini, unuda bilmirdi. O
 gündən Ayçöhrə ilə, demək olar ki, danışmırdılar. Yatanda da
 ayrı yatırdılar və Əminə arvadın bunlardan xəbəri yox idi...

Bayaqdan açıq pəncərənin qarşısında dayanıb, yuxarıdan
 aşağı Gültənə tamaşa edən Ələmdar birdən fikirləşdi ki, bəlkə
 da bu məsələ ilə əlaqədar Ayçöhrəni qınamaqda düzgün iş
 görmür. İndi bir-birini həm üzdə, həm də daxilə sevin insan-
 lara rast gəlmək müşkül məsələ idi. Hər kəsin başqaları barədə
 müəyyən iradə vardı və insanlar bunu adətən bir-birlərindən
 gizlədirdilər. Elə ki, bu qarşı tərəfə məlum oldu, inciklik başla-
 yırdı. Deməli, əsas məsələ nə idi? Əsas məsələ o idi ki, insanlar
 bir-birləriylə üzdə mehriban dolansınlar. Ayçöhrə qayınanası
 ilə həmişə mehriban olmuş, onun heç bir sözlündən çıxmamış-
 dı. Axı indi onu məcbur etmək olmazdı ki, eyni zamanda Əmi-
 nə arvadı sevsin. Həm də elə sevsin ki, öz doğma anası onun
 barəsində pis danışanda ağzından vursun. Bunu heç kəsə
 məcbur etmək olmazdı, axı...

Kim bilir, bəlkə də Ayçöhrə qayınanasını həqiqətən çox
 istəyirdi. Məgər, hövsələsi daralanda hər bir insan öz sevdiyi
 barədə pis danışmır? Əlbəttə, danışır. Məsələn, elə Əminə
 arvadın özü. Ələmdarı canından çox istəyirdi, amma indiyədək
 dünyanın ən pis sözlərini demişdi ona.

Bax, bu saat Ələmdar Ayçöhrənin əlindən bərk yanıqlıdır.
 Anasına hörmətsizlik etdiyi üçün ondan zəhləsi gedir. Həyatda
 oturub kədərli halda başını dizlərinə söykəmiş Gültənə qarşı isə
 heç bir acığı, kini-küdurəti yoxdur. Niyə? Ona görə ki, Gültən
 ona qarşı hörmətsizlik etməyib? Ona görə ki, anası barədə pis
 danışmayıb? Bəlkə danışib, amma bu Ələmdara çatmayıb?

Əgər Gültən Ayçöhrənin yerində olsaydı, Əminə arvad birini deyəndə beşini qaytarardı. Birca ayın içində əməlli-başlı çərlədi bəşəriyyəti yazıq arvadı.

Deməli, belə çıxırdı ki, gərək Ələmdar Gülbəniz xanımın dediyi o sözləri eşitməyirdi. Ayçöhrənin anasıyla həmrəylik bildiran o gülüşünü eşitməyirdi. Hə, kaş ki, eşitməyirdi. Onda ar-arvad, gəlin-qayınana və qudalar arasındakı xoş münasibət əvvəlki kimi davam edərdi.

Amma Ələmdar o sözləri eşitmişdi axı!?. Eşitmişdi və eşitdiklərini heç cür unuda bilmirdi...

Beli qabağa gətirdiyi üçün sağlam atlı yanları qabarmış qızın pələng dərisi rəngində olan alt geyimi indi daha çox görünürdü. Və maraqlıdır ki, bu geyim Ələmdara Gültənin daxili gücündən, coşqunluğundan xəbər verirdi. Ayçöhrə bu qızla müqayisədə bir qədər ətli olsa da, zəif və ehtirassız idi. O, adətən, solğun rəngli sayə alt paltarları geyinirdi. Deməli, qadının iç geyimi belə onun gizli xarakteriylə əlaqəliymiş...

Ələmdar birdən anladı ki, qızın bədənində belə baxmaqda düzgün iş görmür. Üzünü bayaqdan sakit oturub, "Qədim türk əlbəyaxa döyüş sənəti" kitabını vərəqləyən Tələt çevirdi:

- Gültənə nə olub, yaman biki görünür?

- Hə,- Tələt kitabı örtüb dilləndi,- İki-üç gün olar ki, belədir. Heç kəsə danışmır. Nəyə gizli dərdi var, elə bil.

- Səbəbini soruşmusan?

- Soruşmuşam, deyir heç nə yoxdur, sadəcə başım ağrıyır. Amma bilirəm ki, yalan deyir.

- Deyirsən, iki-üç gündür belə olduğu?

- Əslində, təxminən bir aydır ki, əvvəlki Gültən deyil. Son iki-üç gündə isə lap fikrli gəzib-dolanır.

İşə bax, bu Tələtin də gözlərindən heç nə yayınmırmış. Ələmdar düşündü ki, son bir ay ərzində qızın fikrli olması bir-başına onunla bağlıdır. O, Gültənin içdən gələn sevgisinə kobud qarşılıq verməklə qəlbinə qırılmışdı. Yaxşı, bəs görəsən, son günlər nə baş veribmiş?..

- Məxfi Şəbədə işlərin necə gedir, Ələmdar? - Tələtin səsi onu fikirdən ayırdı.

Pəncərədən aralanıb masanın baş tərəfindəki kreslosunda

əyləşdi. Saçlarını əliylə yana daraqlayıb köksünü ötürdü:

- Vəziyyət o qədər də yaxşı deyil, Tələt...

- Nə olub ki?

- Şəhərdə gizli bir terrorçu dəstə peyda olub. Bu dəstə nəşə bir faciə törətməmiş, onu ələ keçirməliyik. Amma bunun üçün əlimizdə heç bir ip ucu yoxdur.

- Bəs haradan bilmisiz ki, şəhərdə belə bir dəstə var?

Ələmdar MŞ-nin baş leytenantı olan sambo ustasının sualına bir qədər gec cavab verdi:

- Üç gün əvvəl – iyulun 20-də şəhərin üç ticarət mərkəzinə eyni vaxtda işlək partlayıcı qurğu qoyulmuşdu. Yaxşı ki, onları vaxtında zərərsizləşdirə bildik. Yoxsa böyük tələfat olacaqdı. Bazar günü olduğu üçün hər üç obyekt adamlarla dolu idi.

Tələt yerində narahat halda qurcuxdu:

- Mən srağagün bu barədə televizordan eşitdim. Amma dedilər ki, kimsə polisə anonim zəng vuraraq yalandan belə məlumat veribmiş. Guya heç bir partlayıcı-filan yox imiş...

- Bu barədə özümüz belə xəbər yaydıq ki, əhali təşvişə düşməsin. Hər üç obyektə aşkar etdiklərimiz saatla işləyən güclü partlayıcılar idilər. Hər üçü eyni vaxtda partlayacaqdı.

- Gör ha!.. – baş məşqçi heyətlə səslənib başını buladı, - Alçaqlar!..

- Hə... Vəziyyət ağırdır... - Ələmdar başını yırğaladı, - Şəxsən mənim fikrimcə, bu Azərbaycanı gələcəkdə gözləyən fəlakətlərdən xəbər verir. Sayıq olmalıyıq.

- Yaxşı, Ələmdar, bəs o yerlərə bomba qoyulduğunu hardan bilməşdiniz?

- Bir nəfər, doğrudan da, polisə zəng vurub bu barədə xəbər vermişdi. Həm də partlayışın olacağı vaxtdan cəmi iyirmi beş dəqiqə əvvəl. Təsəvvür edirsən, Tələt? – Ələmdar əlini qəzəblə havada yellədi, - Əgər geciksəydik nə qədər günahsız insan həlak olacaqdı. Mən deyəndə ki, belələrinə tutan kimi millətin gözü qarşısında parça-parça etmək lazımdır, deyirlər Ələmdar vəhşidir, qəddardır. Mən vəhşi deyiləm, qardaş, vəhşi bunlardır! Bunların ...! – Burada çox kəskin bir söyüş söydü, - Heç damarında insan qanı axan biri aparıb elə yerə partlayıcı qoyar? Axı orada qadın var, uşaq var, qoca var! Lap belə cavan olsun,

günahsız insanlardır axı bunların hamısı...

Rəisinin hirslandiyini görən Tələt tələsik sözü dəyişdi:

- Polisə zəng vuran kim olubmuş?

Öləmdar anı fasilədən sonra onun sualına sakit cavab verdi:

- Bunu, heyif ki, öyrənmək mümkün olmayıb. Kimdirsə, yaqın öz aralarındandır. Polisə taksafondan zəng vurub.

Tələt yenə nəsa demək istəyirdi ki, açıq pəncərədən gələn tələşə dolu çığırtı səsi onun sözlünü ağzında qoydu:

- Haaan!! Haaan!!

Sonra isə klubun həyatını əməlli-başlı səs-küy bürüdü:

- Ay Allah! Nə böyük ilandır bu!?

- Şamil müəllim!

- Uşaqlar, yaxınlaşmayın, kənara qaçın!

- Ay maaaaa!..

Hər ikisi cəld ayağa qalxıb kabinetin açıq pəncərəsi önünə gəldilər. Asfalt döşənmiş qaçış zolağının üstündə yoğun bir ilan sürünürdü. Boz rəngli dərisinin üstünü iri qara xallar örtmüşdü. Onun olduqca vahiməli bir görkəmi vardı.

- Bu gürzədir... - Öləmdar astadan dilləndi.

Qızların hamısı, oğlanların isə çoxu qışqırıq salaraq ətrafa dağılıbmışdılar. Yalnız Şamil və bir neçə cəsarətli oğlan beş metr radiusda dövrə vurub qorxunc heyvanın hərəkətinə baxırdılar. Gültən isə bayaqkı yerində oturmuşdu. Başını dizləri üstündən qaldırırsa da, deyərsən, ayağa qalxmaq fikri yox idi. Gürzə öz zəhmli gövdəsiylə hasarın künc tərəfindəki daş qalağına tərəf sürünürdü.

Kinqboks məşqçisi birdən həyəcanla çığırdı:

- Bu adi ilan deyil, uşaqlar, gürzədir!

- Hə, Şamil müəllim, - başqa bir oğlan titrək səslə onun sözlünü təsdiq etdi, - Bax, quyruğunun ucu kütüdür. Özünü yaşlı gürzədir, deyərsən. Lap o xal vurmuşlarındandır. Belələri daha zəhərli, həm də acıqlı olur.

- Kənara çəkilin! Çəkilin! - bir başqası çığırdı.

- Bəs deyirlər gürzə yay vaxtı ova yalnız gecələr çıxır?

- Yəqin, oradakı gül kollarının altında yatıbmuş, səsimizə oyayıb, yuvasına gedir. Bax, o daşıqdadır yuvası.

- Arxa tərəfində dayanmayın! - bir az da geri çəkilən Şamil

qışqırdı. - Gürzə qəfildən arxaya tullana bilər.

Maraqlıdır, insan övladı indiyədək ilandan qorxduğu qədlər heç bir heyvandan qorxmayıb. Həm də bu qorxu tamam fərqli bir qorxu idi. Sanki o, özünə insanın beynində yuva salsa da, beyinə tabe deyildi. Ən cəsarətli adam belə ilanla üzləşərkən, özündən aslı olmayaraq, valimələnirdi.

İkinci mərtəbədəki kabinetin pəncərəsi önündə dayanmasına baxmayaraq, Tələt də səsinə cüzi tələş duyulurdu:

- Gör bir, gəlib harada yuva salıb, düz həyatın içində!..

Ələmdar ona baxıb gülümsədi:

- Səninki lap "Yersiz gəldi, yerli qaç!" məsələsinə bənzədi. O gəlib bizim həyatda yuva salmayıb, əksinə, biz onun yuvası yanında idman klubu tikmişik...

Tələt dinmədi. Yəqin ki, bütün diqqəti sal qaya parçalarına doğru ağır-ağır sürünən gürzədə idi. Kinli heyvan hərdən dayanıb yaxındakı oğlanlara düşməncəsinə baxırdı. Sanki, onlara hücum edib-etməmək barədə bir qərar verə bilmirdi.

Uşaqlar üçün narahat olan Ələmdar əlini pəncəyin altından tapəncəsinə uzatdı. Amma bu anda elə bir hadisə baş verdi ki, o öz silahundan istifadə edəsi olmadı.

Bayaqdan divarın dibində sakitcə oturmuş Gültən qəflətən ayağa qalxıb, gürzəyə tərəf yeridi. Düşmənin yaxınlaşdığını görən kinli heyvan havaya sıçrayanda qorxmış qızların cığartası bütün həyatı bürüdü. Amma Məxfi Şöbənin "vaşığı" üstünə atılan gürzəyə macal verməyib, ağıslığımaz bir cəldliklə onun boğazını qamarladı. Sonra isə digər əliylə belindən yapışib, xilas olmaq üçün qüvvətlə cırpınan gürzəni yuxarı qaldırdı.

Şagirdlərin hamısı heyratla cığırışdılar. Həyatda olanlar da, birinci mərtəbədəki idman zalının pəncərələrindən baxanlar da.

- Ehtiyatlı ol, Gültən!

- Möhkəm tut, əlindən çıxsa vuracaq səni!

- At yerə, qaç!..

Bütün həyatı səş-küy, uğultu bürümüşdü. Gültən onunla mübarizə aparən yırtıcı heyvanı əllərində güclə saxlayırdı. Qıvrılıb-açılan gürzə başını qıza uzadıb uzun dilini çıxarıb, zəhərli baxışlarıyla onu təhdid edirdi.

Bu isə, deyəsən, gənc döyüşçünün heç vecinə deyildi. Kim

bilməyə də Ələmdar yaxşı bilirdi ki, bu cəsur qız indiyədək nəinki neçə-neçə ilan tutub, hətta onların çiy-çiy ətinə də yeyib.

Vətənin dar günü üçün xüsusi olaraq seçilib yetişdirilən belə döyüşçülər ən çətin, ağılaşmaz sınaqlardan keçəndən sonra, son sınaq kimi insan ayağı dəyməmiş, vəhşi heyvanların, zərərli ilanların yaşadığı ucsuz-bucaqsız cəngəlliyə atılırdı. Elə bir cəngəlliyə ki, ən sürətli yerləşməlik adam belə bir həftəyə bu cəngəlliyn sonuna çıxıb sivil əraziyə gərə bilməzdi.

Bu qeyri-adi döyüşçülərə yalnız bir bıçaq verildirdi və onlar həmin bıçaqla bir həftə müddətində həm özlərini vəhşi heyvanlardan qorumaq, həm də acından ölməmək üçün həmin heyvanların ətiylə qidalanmalı idilər. Və, əsasən ilanların ətiylə. Dördəyaqlı heyvanları qovub tutmaq daha çətinidir, axı...

Onlara adi insan demək bəlkə də düzgün olmazdı. Çünki həzirləş zamanı bu fəvqəladə döyüşçülərə insanlıq dərsi keçmirdilər. Onlara yalnız gözü görünmədən hərəkət edib düşməni dəstəsinin içinə soxulmaq, onları amansız bir soyuqqanlıqla öldürmək, möyqələrini darmadağın edib hər şeyi məhv etmək öyrədilirdi.

Bəli, MŞ-nin məşhur "leopard" Ələmdar Məlikov da, "Vəşaq" ləqəbli Gültən Dəmirli də belələrdən idilər. Onlar belə öyrədilmişdilər, belə tərbiyə olunmuşdular.

Niyə? Niyə axı?! Niyə başçılığın ən böyük fikir sahibləri, ən böyük dahiilər sülhü, humanizmi, insana hörməti və qayğıni təbliğ etdikləri halda MŞ vətənin hansısa oğlunu, ən pis halda isə hansısa qızını bu cür yetişdirirdi? Düzdür, belələri çox deyildilər. Amma az olsalar belə, onlar da bu millətin eyni hüquqlu övladları idilər axı?! Xüsusilə də qızlar... Onlar şən, qayğısız yaşamaq, başqa qızlar kimi sevib-sevilmək, ana olmaq üçün doğulmuşdular axı. Onları amansız, qəddar yetişdirmək insanlıq hüququnu əlindən alıb bədbəxt etmək deyildimi?..

Bu sualın cavabını Baratov bu yaxınlarda çox dəqiq vermişdi. Həmin vaxt söhbət İraq əsarətinin əzabını çəkən doğma Kərkükdə keçirilmiş vəcib bir əməliyyatdan gedirdi. Həmin əməliyyat barədə türkmən komandiri Murad Hafizəoğlu gənəralı bunları danışmış:

"Bizə kömək üçün göndərdiyiniz İlayda adlı gənc qız hamı-

mızı heyratlandırdı. Sevinirik ki, özümüza ən böyük dayaq hesab etdiyimiz qardaş Azərbaycan bu gün belə güclü savaşıqlar yetişdirə bilir.

Meşə ilə irəliləyəndə qəflətən düşmən dəstəsiylə üz-üzə gəldik. Atışmağa məcbur olduq. Avtomatla silahlanmış İlayda bu vuruşda heç birimizdən geri qalmırdı.

Axşam düşəndə düşmənlərdən yalnız dördü sağ qalmışdı. Biz isə, iki igid əsgərimiz şəhid olandan sonra cəmi üç nəfər qalmışdıq. Mən, Bahadur adlı oğlan və sizin İlayda. Ən pisi isə bu idi ki, bizim gülləmiz tükənmişdi. Buna görə də geri çəkilərək sərt bir qayalığın dibinə sığınmalı olduq. Buradan qaçıb getməyə əsla imkan yox idi. Arxamızda sıldırım qaya, qarşımızda düşmən... Düşmənlə bizi yalnız bir dərə ayırırdı. Qaranlıq düşdüyü üçün artıq onlar da atəş açmırdılar. Bir qədər beləcə gözlədik. Meşəyə tamam zülmət çökdü.

Gecənin bir əlində İlayda avtomatını yerə qoyaraq ayağa qalxdı. Dedi ki, əgər beləcə oturub şəhərin açılmasını gözləsək, bizi öldürəcəklər. Sonra yalnız bir bıçaq və bir torba götürüb, onu burada gözləməyimizi xahiş etdi. Biz onu saxlamağa çalışdıq. Dedik ki, sən bu meşəyə yaxşı bələd deyilsən, həm də dərənin o biri tayında dörd silahlı düşmən var. Amma o bizi eşitmək istəmədi. Ona "Sən qızsan, biz duran yerdə səni ora göndərə bilmərik!" deyən Bahadur kinayəli bir tərzdə gülümsəyib qaranlıqda yox oldu.

Biz bilirdik ki, o sıx kolların və ağacların arasıyla dərəyə enir. Amma, elə ustalıqla hərəkət edirdi ki, nə qədər diqqətlə qulaq versək də, heç bir şaqqıltı-filan eşitmirdik. Bütün meşə vahiməli bir səssizliyə bürünmüşdü.

Üç saata yaxın həyəcanla gözlədik. Dərənin o biri tərəfindən ən kiçik hənirti belə gəlmirdi. Artıq İlaydadan əlimizi üzməyə başlayırdıq. Çox narahat idik.

Şəhərə yaxın, təxminən saat dördə qarşıdan gələn xışıltı eşidib ikimiz də ayağa qalxdıq. Bu zaman bizdən dörd-beş addım qabaqda, zülmət qaranlığın içindən tanış səs eşitdik:

- Mənəm, Murad bəy, narahat olmayın!

Bu, İlaydanın səsi idi...

Sonra qız özü də göründü. Biza yaxınlaşıb, əlində gətirdiyi

dolu torbanı ayaqlarımız altına atdı. Torbada dörd kəsilmiş baş görəndə heyətdən nə deyəcəyimizi bilmədik...”

Ha... Məxfi Şöbə tərəfindən “İlayda” adı altında Kərkükə göndərilmiş həmin qız baş leytenant Gültən Dəmirli olmuşdu...

Baratov kərküklü komandirin bu dediklərini şöbədə öz müəvini ilə Ələmdara danışanda Cavadov öz-gözünü turşutdu. Onu anlayan general azacıq susub fikrə gedəndən sonra Ələmdarın heç vaxt unutmayacağı bu nitqi söylədi:

- Bilirəm, Cavadov, demək istəyirsən ki, biz əslində döyüşçü yox, qəddar yirtici yetişdirmişik. Səninlə qismən razıyam. Hardasa, o qıza mənim də yazığım gəlir. Bir az taleyi, bir az da biz özümüz yaşidlərinə qismət olan çox gözəl şeylərdən məhrum etmişik onu. Amma bunu heç vaxt unutmayın ki, bizim daha qəddar düşməniniz var. Onlar torpaqlarımızı xaincəsinə işğal ediblər. Millətimizə olmazın ağır zülmərlər çəkdiriblər. Bu zülmərlərdən, işgəncələrdən bir neçəsini xatırladım, yoxsa ehtiyac yoxdur buna? Məncə siz indiyədək başımıza gətirilənləri mənə pis bilmirsiniz.

Amma onu da deyim ki, bəzən bunları unutqan millətimizə dönsə-dönsə xatırlatmağa ehtiyac duyulur. 1918-ci ildə onların biza etdiklərindən təkcə iki faktı yadınıza salacam. Çalışın, nə qədər ağır da olsa, bunları gözləriniz önündə canlandırarsınız. Çünki, bunlar unudulması mümkün olmayan həqiqətlərdir.

Ermənilər bizim yeddi-səkkiz yeniyyətə oğlan uşağımızı lüt soyundurub, hər birinin anus dəliyinə dinamit yerləşdirirlər. Siz çox yaxşı bilirsiniz ki, tərkibində kolləksilin olan jelatinləşdirilmiş nitroqliserin nə dərəcədə dağıdıcı qüvvəyə malik təhlükəli partlayıcı maddədir. Həmin maddəni uzunluğu on santimetrə yaxın kağız gilizlərə doldururlar. Bu zaman o dərəcədə təhlükəli partlayıcı alınır ki, hətta yol inşaatında və ya başqa digər işlərdə istifadə edərkən, təhlükəni azaltmaq üçün onu nisbətən yüngül partlayıcılarla əvəz etməyə çalışırdılar.

Bəli! Ermənilər yazıq uşaqların daxilində yeritdikləri o gilizlərə fitil bağlayıb həmin fitillərin uclarını alışıdırırlar. Təsəvvürünüza gətirin, geniş bir meydançada bu oğlanları yüzlərlə erməni əhatə edib, Onların heç də hamısı əsgər deyillər! Heç də hamısı daşnak deyillər! Onların içində xeyli qadın da var, uşaq

da! Və hamısı bu mənzərəyə maraqla, ləzzətlə baxırlar. Quyu ruq kimi arxalarına qoşulmuş fitil yanıb qısaldıqca, qolları bağlı lüt oğlan uşaqları dahişət içində ora-bura qaçaraq çıxırırlar. Onlara sevinclə tamaşa edib fit çalan vəhşilərə yalvararaq imdad istəyirlər. Nəhayət, dinamitlər partlayır və bu günahsız bəd-baxtlar tika-tika olurlar...

İndi isə ikinci fakta qulaq asın: On səkkizinci ilin mart soy-qırımı zamanı yeniyetmə qız uşaqlarımızı lüt-anadangəlmə soyundurub saçlarından sıra ilə içərişəhərin qala divarından asırırlar. Diri-diril!.. Bir varlı erməni it oğlu it tufəngli erməni gənclərini suraya düzüüb, onlara növbə ilə atəş açmalarını tapşırır. Cibindən pul çıxarıb, gülə-gülə şərt qoyur ki, kim nişan alıb qızların cinsi orqanından vura bilsə, bu pulu ona verəcək...

Məncə, bu iki xatırlatma kifayətdir...

İndi, əzizlərim, illər keçsə də bu həyasız, qaniçən tayfa biza qarşı düşmən münasibətindən əl çəkmək istəmir. Biz onlara sülh üçün əl uzadıırıq, onlar vurub əlimizi qanadırlar. Bağırımıza basmaq üçün qucaq açırıq, bıçağı dilz sinəmizə saplayırlar.

Baxın, məhz buna görə bu gün millətimizə ağıllı, bilikli, humanist, sülhsevər insanlarla bərabər "İlayda" kimi qəddar döyüşçülər də lazımdır. Çünki indicə danışdığım o vəhşiliklərin intiqamı hələ də düşmənlərimizdən alınmayıb. Bəli, alınmayıb! Və düşmənlərimiz indicə xatırladığım o vəhşilikləri, hətta ondan da betərlərini yenidən bizim başımıza gətirmək arzusundadırlar. Elə bilirsiniz o faciələr bir də təkrar oluna bilməz? Mən deyirəm ki, təkrar oluna bilər! Əgər biz başımıza gələnləri unudub sayıqlığımızı itirsək, igid, vətənpərvər döyüşçülər əvəzinə soy-kökündən bixəbər, arzusu yalnız geyinib-keçinmək, bahalı avtomobil sürmək, məhnu oxumaq, rəqs etmək, internetdə vaxt keçirməklə məhdudlaşan gənclər yetişdirsək həmin hadisələr təkrar olunacaq! Mən Vəşaqı niyə elə yetişdirmiyəm? Ona görə ki, insan dili anlamayan düşmənlərimizlə, lazım gələndə, onların öz dilində danışa bilək. Qoy bilsinlər ki, biz bunu da bacarıırıq və intiqam almaq üçün hər an hazırıq!

Bu yerdə Baratov yumruğunu qəzəblə masaya vurdu:

- Əgər onlar savaşı istəyirlərsə, onda bu savaş olacaq və o zaman biz artıq onlara heç bir güzəşt etməyəcəyik. Yüz ildən

bəri bizə etdiklərinin intiqamını almaq üçün igid "leopardlarım", "vaşaqlarım" durmadan mənim üçün torbalarda düşmən başı daşıyacaqlar!

Ələmdarın fikrinə, general tamamilə haqlı idi...

Gültən alində oynatdığı gürzəni zarafatla kinqboks məşqçisinə uzatdı:

- Buyur, Şamil! Gəl al, görüm!

Onun bu hərəkətindən qorxub diksinən Şamil arxaya sıçradı:

- Dəlisen, Gültən?! Sən canın məndən uzaq dur!

- Boynuna al ki, qorxursan.

- Boynuma alıram... Amma, səni Allaha and verirəm, bu oyunu qurtar! Öldürə bilirsənsə, öldür onu!..

- Qorxaq! Nəyindən qorxursan bunun, bu da sənin kimi heyvandır da!..

Bunu deyən Gültən təsadüfən başını yuxarı qaldırdı və açıq pəncərədən baxan Ələmdarı gördü. Nədənsə, özünü itirib ətrafa boylandı. Sonra gürzəni hasarın küncündəki daşığa tərəf tulladı və binanın yan tərəfinə keçməklə Ələmdarın gözündən itdi.

Gürzə də artıq görünmürdü. Sürünüb iri sal daşların arasına girərək gizlənmişdi.

Ələmdar qolundakı saata baxıb pəncərəni bağladı:

- Gəl çıxmaq, Tələt, mən getməliyəm. İşim çoxdur.

- Bəs niyə gəlmişdin? – sambo ustası gülümsədi.

- Eləcə, sizə baş çəkməyə gəlmişdim.

- O terrorçu dəstə ilə bağlı bizlik bir iş olacaq?

- Olsa deyəcəm. Hələlik isə, sadəcə ayıq olun, görün həmin hadisə barədə adamlar nə danışirlar.

- Oldu, rəis!

Həyata enən kimi Ələmdar Tələtlə tələsik əl tutub avtomobilinə əyləşdi. Bu zaman binanın tinində dayanmış Gültəni gördü və sağ əlini qaldırmaqla onu salamladı. Qız isə onun salamatına yalnız başını yüngül tərpətməklə cavab verdi.

- Ay səni, Vaşaq!..

Ələmdar gülümsəyib maşını işə saldı. "Lexus" hərəkətə gəldi və əlini sinəsinə qoymuş gözlətinin açdığı darvazadan çıxaraq, bir neçə saniyə sonra "Döyüş" idman klubunu xeyli arxada buraxdı.

II

Məşqçilər üçün nəzərdə tutulmuş paltarsoyunma otağına Jaxil olub qapını içəridən kilidlədi. Bədənnüma güzgünün qarşısında durub əksinə nəzər saldı. Olduqca dalgın və qəmli göründü. Dərindən ah çəkib kepkasını başından çıxartdı. Arxaya əyilib sadə rezinlə bağlanmış saçlarına əl çəkdi.

Üç gün idi ki, belə idi. Gecələr rahat yata bilmir, gündüzlər isə özünə qapanıb hamıdan uzaq gəzirdi. Üç gün idi ki, beyninə yenidən daxil olmuş iki şəxs adı onu rahat buraxmırdı. O adların biri Ceyhana idi, biri isə Fərcan...

Ceyhana və Fərcan...

İdman kostyumunu soyunub asılıqandan asdı. Pələng dərisini xatırladan iç geyimini budları üzərinə çəkdi ki, tərtli büküklərinə hava dəysin. Son vaxtlar bu hissələri yaman tez-tez tərləyirdi. Bəlkə də, sadəcə, yayın istisindən idi bu, amma əvvəllər belə olmurdu.

Belə vəziyyətdə, birdən-birə Ələmdar yadına düşdü. Bu təsadüf idi mi? Yox, təsadüf deyildi... Ağına gələn şeydən utanıb, paltarını cold yuxarı çəkdi.

Ələmdar... Əksər döyüş idman növlərinin mahir ustası, MŞ-da "X" bölməsinin rəisi, mayor Məlikov. İndiyədək bir çox çətin dövlət tapşırığını uğurla yerinə yetirmiş "Leopard" ləqəbli əks-kəşfiyyatçı. Klubdakı bütün məşqçilərin və şagirdlərin sevimli atası Ələmdar qədəş...

Əsl kişi xüsusiyyətlərini özündə cəmləmiş bu insan yeganə şəxs idi ki, Gültən onunla qarşılaşanda özünü qız kimi hiss edirdi. Bu hal son vaxtlar daha da güclənib könlünə hakim olmuşdu və onu tərk etmək fikrində deyildi. Bu yaxşı hal idi, yoxsa pis, hələ bu barədə qərar verə bilməmişdi. Birçün onu bilirdi ki, Ələmdarı görəndə və ya düşünəndə keçirdiyi intim hisslər özündən asılı olaraq yaranmur.

Deyəsən, bu elə məhəbbət deyilən şeyin özü idi. O, Ələmdara aşiq olmuşdu...

Amma sevdiyi insan bir ay bundan əvvəl həmin bu klubda Gültənin xatrinə yamancə daydı. "X" bölməsinin rəisi, hörmətli mayor Məlikov... Rəis!.. Mayor!.. Pəh atonnan sənin!..

Doğrudur, Ələmdar burada baş məşqçi olanda da Gültənə qarşı həmişə ciddi olmuşdu, amma indi belə görünürdü ki, bir az da ciddiləşib. Niyə axı? Özünü çəkirdi? Yox, o heç vaxt özünü çəkməzdi. Həs niyə elə kobudluq elədi? Gültən ona neylədi ki? Sadəcə, qucaqlayıb üzündən öpdü, vassalam. Olmaz?... Niyə? Ona görə ki, Ələmdar evlidir və arada gülməşəkər Ayçöhrə xanım var? Nə olsun, Gültən onun yerinə göz dikməmişdi ki!? Ələmdara ara gedəsi deyildi ki!? O heç kima ara getməyəcəkdi. Çünki o Vətənə Dövlətin qızı idi. Baratov deyirdi ki, Dövlətin qızı ara getməz... Yox, Baratov deyirdi ki, o Dövlətin oğludur, oğlan isə heç ara getməz...

Amma, Ayçöhrə xanım qoy arvadlıq eləsin Ələmdara. Qoy özəlləşdirsən onu. O nədən qadın heç indi də düz-əməlli tanımır ərini. Bilmir ki, Ələmdar kimdir. Heç bilməyəcək də! Qoy ev xanımlığını eləsin. Yox, qoy qulluqçuluğunu eləsin Ələmdarın. Gecələr də qoynuna girib... Əşi, qoy rədd olsun Ayçöhrə! Ötən ay Ələmdar zəng vurub Gültənə tapşırırdı ki, maşınıyla gedib Ayçöhrəyə Ağağa aparın. Gültən də aparıb-gətirdi. Yol boyu Ayçöhrə ona elə baxırdı ki, elə bil günüsünə baxır. Külü tökümlə sənin başına! Arvadsan ki arvad! Möhtəcəsan Ələmdara, boşasa bağrın çatlayar.

Əşi, qoy cəhənnəm olsun!..

Həmişə işin sonunda burada daş qəbul edirdi. İndi isə buna heç həvəsi gəlmədi. Üç gündür beynindən çıxmayan həmin iki ad onu hərsə tələsdirirdi.

Ceyhana... Fərzan...

Cins şalvarını asılıqandan götürüb tələsik əyninə keçirdi. Ağ ketalarını və göy damaları olan zoğalı rəngli köynəyini geyindi. Uzun günlüklü kepkasını yenidən başına basıb otaqdan çıxdı.

Klubun həyatında saxladığı "Mazda"-nın sükani arxasına keçəndə klubun baş məşqçisi onu görüb yaxınlaşdı:

- Hara gedirsən, Gültən?

- Özümü yaxşı hiss etməirəm, Tələt, - dedi, - Evə gedəcəm.

Qızları Şamila tapşırıdım. Bir azdan buraxacaq evlərinə...

Tələt başını buladı:

- Sənə nə olub axı? Niyə dərdini bizdən gizlədirsən?

- Heç nə olmayıb.

- Bayaq Ələmdar da maraqlanırdı sənə bu halınla. Deyirdi, nəyə olub Gültənə.

- Sağ olsun Ələmdar qədəş... Maraqlandığına görə...

Bu sözləri bir qədər kinaya ilə dedi və avtomobili işə salıb signal verdi ki, gözetçi darvazamı açsın. Sonra isə Talatla sağollaşmadan "Mazda"-nı sürüb klubun həyatından çıxardı.

Üç gündür ki, ondan bu halının səbəbini soruşanlara eyni cavabı verirdi. Deyirdi, heç nə olmayıb. Amma əslində isə olmuşdu. Həm də elə önəmli bir şey olmuşdu ki, həmin şey onun iyirmi dörd illik həyatını silkələyib altı-üst etmək üzrə idi.

O, dörd aylıq körpə ikən naməlum biri tərəfindən kimsəsiz uşaqlar evinin qapısı önünə atılmışdı. İyirmi dörd il bundan əvvəl, 27 may tarixində, bazar günü... Balakda olan dilsiz-ağızsız bir körpəni daş pilləkənin üstünə qoyub gedən o adam kim imiş görsən? Gültənə doğan qadın? Yaxud onun dünyaya gətirilməsində yarımbarı rol almış kişi? Ya tamamilə başqa birisi? Bunu, çox güman ki, həmin şəxsdən başqa heç kəs bilmirdi.

Validəynləri, soyu-kökü bilinməyən qız on dörd yaşına kimi həmin internatda yaşadı. Tərbiyəçilər arasında ona qayğı göstərənlər də olmuşdu, haqarətlə "kuçə şortusunun qızı", "biebala" deyib təhqir edənlər də. Və özü də heç qabağından yeyən olmamışdı orada. Böyüdükcə qızları da, oğlanları da öz hökmü altına almışdı. Uşaqların hamısı ondan qorxurdu. Adını "Ataman qız" qoymuşdular.

Sağlam bədəni və fiziki gücü ilə yoldaşlarından seçilirdi. Və ruhi durumu da həd deyildi. Dəyanətli, prinsipial idi, yüksək təfəkkürü, güclü yaddaşı vardı. Amma, hamıdan gizlətməyə çalışdığı bir problemi Gültənə bu günə kimi narahat etməkdəydi. Təxminən haftada bir dəfə, gecənin bir anında yuxudan həyəlanak ayılırdı və ona elə gəlirdi ki, kimsə onu yuxarı qaldıraraq bütün gücüylə döşəməyə çırpıb. Həmin anda otaq bütün əşyaları ilə birlikdə başına fırlanırdı.

Qəbuluna getdiyi bir psixiatr ona dedi ki, çox güman, körpə vaxtı nədənsə qorxmusan, ya da bərk yuxulub zədə almısan. Həkim Gültənənin dərдинin səbəbini belə əsaslandırırsa da, çarəsini tapıb problemi aradan qaldıra bilmədi.

On dörd yaş tamam olan arafədə həmin bu Baratov interna-

ta gəlmişdi. Guya psixoloq imiş və internatdakı yeniyetmələrin psixoloji durumunu öyrənirmiş. Bir neçə uşağı təklidə danışdırdı. Onların içində yalnız Gültən və Naira adlı bir qızı bəyənmişdi. Bir ay sonra onları internatdan çıxarıb gizli agentura məktəbinə apardı. Həmin Naira beş il sonra ölkədən kənarda çətin bir sınaq tapşırığını yerinə yetirərkən həlak oldu. Gültən qucağında can verən bu qəhrəman qızın lal baxışlarını bu günə kimi unuda bilməmişdi.

Baratov Gültənin sənədlərini də qaydaya saldı. Gültən adını saxlamaqla, ona Dəmirli soyadını özü verdi. Daha sonra boş qalmış ata adı yerinə Dövlət, ana adı yerinə Vətən yazdırdı.

O vaxtdan kimsə onun şəxsiyyət vəsiqəsinə baxanda mütləq öz təəccübünü bildirirdi:

- Ananızın adı Vətən imiş? Qaribədir, heç belə qadın adına rast gəlməmişdim...

Bu, bəlkə də, Baratovun özünəməxsus qaribəliyi idi. Deyirdi ki, sənədinə hansısa saxta adları yazdırmaq istəmədim. Sən artıq Dövlətlə Vətənin oğlusan. Yalnız onlar üçün yaşayacaqsan, onlar üçün vuruşacaqsan və onlar üçün öləcəksən!..

Ona düz yeddi il təlim keçdilər. Həm də son dərəcə gizlin. İndi sanki həyatda iki Gültən yaşayırdı. Biri üzdəki Gültən idi. Bu Gültən əvvəl Bakının orta məktəblərinin birində onuncu və on birinci sinifləri oxudu. Amma buna oxumaq demək olmazdı. Dərsə iki həftədə bir dəfə gedirdi. Məktəb rəhbərliyinə tapşırılmışdı ki, yetim uşaqdır, yola verin, attestat ala bilsin.

Attestatını alan kimi Gültəni İdman Akademiyasına qəbul etdilər. Burada dərsə davamiyyəti orta məktəbdəkindən də bər-bad idi. Ayda bir dəfə güclə vaxt tapıb gedirdi dərsə. Burada da rəhbərliyə tapşırılmışdı ki, heç kəsi yoxdur, özünü dolandırmaq üçün gecələr gözetçi işləyir, yola verin, akademiyanı bitirib diplomunu alsın.

Bu, üzdəki Gültən idi. Gizlindəki Gültən isə yeddi il durmadan ən ağır dərslərlə, ən ağır sınaqlarla yetişdirildi. Ona döyüş idmanının bütün əsas növlərini yüksək peşəkarlıqla öyrətmişdilər. Müasir silahlardan ustalıqla baş çıxarırdı. Lazım olan elmi bilikləri və bir neçə dil öyrənmiş, xarici ölkələrdə ağır sınaqlardan çıxarılmışdı.

Hazırkı dövrü bitəndən sonra onu MŞ-nin xüsusi məxfi agentliyinə qəbul edib "Döyüş" idman klubuna göndərdilər ki, hamının nəzarətində sadəcə nindzutsu məşqçisi kimi tanınan.

Və hazırda "Yaşay" ləqəbli Gültən Dəmirli Məxfi Şöbənin ən çox inandığı, etibar etdiyi agentlərindən və amansız döyüşçülərindən biri sayılırdı. O, Azərbaycanın torpaqlarını xaincəsinə mənimsemiş hədnam qonşularla müharibənin başlanmasını səbirsizliklə gözləyirdi. Özünə söz vermişdi ki, bu müharibədə azı əlli düşmən əsgərinin başını öz əlləriylə kəsəcək.

Onun başqa arzusu ola da bilməzdi. Çünki, Dövlətə Vətənin oğlu sayırdı özünü. İnsanların arasında heç kəsi yox idi. Heç kəsi! Nə ata-anası, nə də qohum-qardaşı...

Amma bu halı onu bəzən açıq-aşkar sıxıb incidirdi. Bilmək istəyirdi ki, valideynləri kim olub, onu niyə tələyin ümidinə atıblar. Bilmək istəyirdi ki, soykəki nədir, əsl hansı bölgədən-dir. Axı ətrafındakı insanların hamısı özlərinin kimliyini bilir, yerlərini-yurdlarını tanıyırdılar!?

Doğrudur, Gültən Dəmirli bütöv Azərbaycan üçün, hətta lazım gələndə Uyğurstandan tutmuş Kərkükə qədər bütöv türk dünyası üçün vuruşacaqdı, amma yəni də özünün hansı tayfadan, hansı kökdən olduğunu bilmək istəyirdi.

Bəli, Dəmirli Gültən Dövlət qızı üç gün əvvələ kimi bu idi. Belə düşünürdü, belə yaşayırdı. Amma...

Əyləci hasib avtomobili qırmızı işıqda saxladı. Havanın çox isti olmasına baxmayaraq, "Mazda"-nın solunda dayanan köhnə "Opel"-in pəncərəsi açıq idi. Yəqin ki, maşının sarınkeşi işləmirdi. Sürücünün yanında oturmış orta yaşlı, dolusifət kişi əlini açıq pəncərədən çıxarıb ona nəsa deyirdi. Gültən qapının şüşəsini aşağı endirib kişiye tərəf boylandı:

- Nə deyirsən, ay əmi?

- Əmi deyən dilini yeyim sənin! - kişi arsızcasına dişlərini ağartdı, - Deyirəm, nə qəşəng qızsan sən!

- Get tullanmağının dalınca, donuz oğlu donuz! - Gültən bunu deyib, dilyəni basaraq şüşəni qaldırdı.

Kişinin bayaqkı həyasız gülüşü dodaqlarında donmuşdu. Partlikdən söz tapıb deyə bilmədiyi üçün üzünü qabağa çevirdi. Bu zaman yaşıl işıq yandı və avtomobillər hərəkətə gəldilər.

Lənət sənə, kor Şeytan!..

Hə, üç gün əvvəl taleyi Gültənin qarşısına elə ağlasığmaz bir təsadüf çıxardı ki, bu təsadüf onun bütün varlığını, xəyal və düşüncələrini dərinədən sarsıtdı.

O gün... Axşamüstü təxminən saat beş radələrində olardı. İşdən evə yenidən qayıtmış Gültən axşam yeməyinə adətli üzrə tərəvəz salata hazırlamaq istədi. Zeytun yağının tamam qurtardığını görəndə aşağı endi ki, qonşu binanın altındakı marketdən yağ alsın.

Böyük marketdə təp-tək alıcı gözü dəyirdi. Gültən uzun rəfin qarşısında dayanıb, həmişə işlətdiyi zeytun yağını axtarırdı ki, yaxınlığında dayanmış əlli yaşlarında bir qadının ona çox diqqətlə baxdığını gördü. Abırlı görkəmi olan bu qadın aynına qısaqol yay köynəyi və uzun əlak geyinmişdi. Gültən isə həmin vaxt adətən evdə geyindiği göy rəngli idman kostyumunda idi.

Axtardığı birliklik zeytun yağı şüşəsini tapıb əlinə götürəndə qadın ona yaxınlaşdı:

- Qızım, bağışla, sənənin adı Fatimə deyil ki?

- Yooox... – Gültən başını yellədi.

- Sən Ceyhanənin qızı deyilsən?

- Yooox... – yenə başını yırğaladı, - Xala, siz deyəsən mənə kiminləsə dəyişik salırsınız.

- Ola bilər... – qadın mehribanlıqla dilləndi, - Amma belə gözlərə nadir adamlarda rast gəlinir axı. Sənənin neçə yaşın var? Yəni, neçənci ildə doğulmusan?

Hə, Gültənin, doğrudan da, qeyri-adi gözləri vardı. Hətta bir dəfə Ələmdar Tələtə deyibmiş ki, bilmək olmur zalım qızının gözləri nə rəngdədir, yaşıldır, yoxsa bozdur...

Qadın çox mədəni davrandığı üçün Gültən onun xətrinə dəymək istəmirdi. Və üstəlik, özü də maraqlanmağa başladı bu məsələ ilə. Ürəyinə nədə dammışdı.

- Xala, mən uşaq evində böyümüşəm, - dedi, - Pasportumda yazılmış doğum tarixim, yaqın ki, təxminidir. Bir fevral 1990-cı il yazılıb orada...

- Hə?! – artıq ruhdan düşmək üzrə olan qadın sanki yəni-dən dirçəldi, - Uşaq evində böyümüşən? Onda sən yüz faiz

Ceyhanənin qızısan! Adın da Fatima...

- Yoox...

- Yaxşı, bəs uşaq evində nə qoyublar adını?

- Gültən... - qız bunu çətinliklə dedi və əlindəki yağ şüşəsini qaytarıb götürdüyü yeri qoydu. - Bağışlayın, siz kimsiniz?

- Adım Səkinə xanımdır. Sənin anan o vaxt bizim evdə ki-rayənişin olub. Mən daha yüz faiz əminəm ki, sən onun qızı-san. Gözlərin elə bil ananın gözləridir. Mənim nəzarimdən heç nə qaça bilməz. Internatda sənin doğum tarixini yazanda cəmi on gün səhv eləyiblər.

- Siz hələ mənim doğum tariximi də yadda saxlamısınız? - heyərlənmiş qız nə deyəcəyini bilmirdi.

- Qızım, - qadın kədərli gülümsədi, - Sənin doğulduğun gün unudula biləcək bir gün deyil. 20 yanvarda doğulmusan sən. 19-dan 20-yə keçən gecə... O gecə ki, sovet qoşunları Bakıda əhalini gülləbaran ediyirdi. İyirmi dörd il bundan əvvəl...

Gültən qollarını sinəsində çarpazlayıb Səkinə xanuma qulaq asırdı. Qadın sanki ona tamam yad adamların başına gəlmiş kə-dərli bir əhvalat danışdı. Amma bu əhvalat Gültən üçün kədərli olduğu qədər də maraqlı idi. Necə olmasa, söhbət onu dünyaya gətirmiş iki adamın taleyindən gedirdi.

Deməli, on doqquz yaşlı Ceyhanə o vaxt Qutqaşen adlanan Qəbələ rayonundakı ata evindən qaçaraq Bakıya gəlmiş. Onun öz evlərindən qaçma səbəbini Səkinə xanım unutmuşdu.

Ceyhanə qalmağa kirayə ev axtarır və soruşaqlaşb Kubinkada kiçik bir həyat evi tapır. O ev həmin bu Səkinə xanımın əri Rəşad Alxasovun evi imiş. Şəhər rayonlarından birinin milis idarəsində işləyən Rəşad Fatmeyvi kəndində özünə böyük bir hə-yət evi alıb ailəsi ilə orada yaşamağa başlayandan sonra Kubin-kadakı bu evi kirayəyə verirmiş.

Ev dənizqal həyatdan və iki balaca mənzildən ibarət imiş. Birotəqlı və ikiotaqlı mənzillərdən. İkiotaqlıda Vilayət adlı bir bazar alverçisi arvadıyla yaşayırmış. Yenicə boşalmış birotəqlı-nı isə Ceyhanəyə verirlər.

Ceyhanə yaxınlıqdakı tikəş fabrikində işə düzəlir. Bir az sonra isə Fərəc adlı bir oğlanla tanış olur. Görüşməyə başla-yırlar. Oğlan hərdən qızın yaşadığı evə də gəlirmiş.

Bəli, bir gün görürlər ki, Ceyhana hamilədir. Səkinə xanım bundan xəbərləndikdə onu evdən çıxarmaq istəyir. Amma arızı olmur. Deyir, hamilə qadını kimsəsiz vəziyyətdə küçəyə atmaq Allaha xoş getməz. Bundan sonra Səkinə xanım da Ceyhanənin o evdə qalmasına etiraz etmir.

Qızın hamiləliyi bilinəndə, o vaxt milis kapitanı olan Rəşad Fərcanə ciddi xəbərdarlıq edir. Deyir ki, kənddən gəlmiş sadələvə bir qızı yoldan çıxarmısan, onun adını rüsvay etməmək üçün gərək mütləq evlənəsiniz. Fərcan bildirir ki, uşaq onandır, Ceyhanəni sevir və onunla ailə quracaq. Amma, nəyə görəsə, Ceyhana Fərcanə ilə getməkdən imtina edir.

Nəhayət, uşaq doğulur. Qadın körpəsinin adını Fatimə qoyur və onu bir aylığına kimi saxlayır. Fevralın 18-də uşaq yoxa çıxır. Həmin vaxt artıq üç-dörd ay imiş ki, Rəşad Vilayətə arvadını həmin həyətdən qovubmuş. Onların yaşadıkları mənzilə Rusiyadan təzəcə gəlmiş Bədəl adlı biri arvadı Qandabla qalmış. Həmin Qandab uşağı Ceyhanədən soruşanda Ceyhana deyib ki, uşaq xəstədir, bir qohumun evinə qoymuşam, orada ona hər gün iynə vuracaqlar.

Üç gün sonra Fərcan axşam Ceyhanənin yanına gəlir. Uşağı orada görməyəndə düşünür ki, anası onu öldürüb. Ceyhanəyə işgəncə verərək övladının yerini soruşur. Qadın ona heç bir cavab vermir. Hirsindən ağlı itirmiş Fərcan Ceyhanəni mətbəx bıçağı ilə vurub öldürür...

Sonra isə məhkəmədə etiraf edir ki, övladını öldürdüyü üçün Ceyhanəni bilərəkdən qətlə yetirib. Fərcan düz on dörd il azadlıqdan məhrum edirlər. Bax belə!...

Səkinə xanım da o vaxt inanmış ki, Ceyhanə qızı Fatiməni öldürərək harasa tullayıb. Amma, həqiqət indi məlum olurdu. Məlum olurdu ki, o öz körpəsini aparıb uşaq evinə qoyubmuş.

Gültən özünü üzəndən sakit aparmağa çalışsa da, qəlbinin dərinliyində bir sızılı baş qaldırırdı. Demək, onu dünyaya gətirən qadının adı Ceyhana imiş. Ceyhanə... Ona ana deməyə heç cür dili gəlməzdi. İyirmi dörd illik həyatında "ana" kəlməsini, demək olar ki, dilinə gətirməmişdi. Yalnız başqası barədə danışanda işlətməmişdi bu üç hərfləli sözü. Məsələn, "filankəsin anası", "anan necədi?" və sair bunun kimi...

Atası da Fərcan imiş. Ada bax, Fərcan!..

Amma, Gültənin nəzərində, Fərcan adlı o qatil Ceyhanə ilə müqayisədə xeyli az günahkar idi. Çünki Ceyhanəni sevirmiş, onunla ailə qurmaq istəyirmiş. Ondan olan körpə qızı Fatiməni isə daha çox sevirmiş. Ceyhanənin öz körpəsini tələf etdiyini düşünəndə dözə bilməyib, vurub öldürüb onu...

Sən hələ bu Ceyhanənin əxlaqsızlığına bax! Sevmədiyi biriylə cinsi əlaqəyə girib. Və hələ bu azmış kimi, onunla ailə qurmaqdan imtina edərək, öz doğma övladını uşaq evinə verib.

Amma...

Gültən özünün uşaq evinə götürüldüyü vaxtı sənədlərdən bəlirdi axı!? 27 may 1990-cı il... Körpə Fatimə ora fevralın 18-də atılıbsa onu niyə üç ay sonra qeydiyyatla alıblarmış? Yox, bu bir az şübhəli məsələyə oxşayırdı. Kim bilir, bəlkə də Səkinə xanım səhv edirdi. Bəlkə də o körpə Fatimənin, onun qəddar anasının, qatil atasının Gültənə heç bir daxli yox idi.

Marketdəki söhbətdən sonra Səkinə xanım mehribanlıqla Gültənin qoluna girib, onu küçəyə çıxartdı. Burada "Toyota" markalı avtomobilin yanında dayanmış oğlu Turalla tanış etdi. İyirmi altı yaşlı bu oğlan, mükəmməl xarici görünüşə sahib olmaqla bərabər, mərifətli gəncə bənzayırdı.

Səkinə xanım bildirdi ki, Gültənə elə bu saat öz evlərinə aparıb əri ilə tanış etmək istəyir.

- Qızım, - dedi, - Ölənin dalmca danışmaq olmasın, ilk günlər ananı xoşlasam da, sonradan sevmədim onu. Çünki, elədiyi əməllər bizim də başımızı ağrıtdı. Amma, buna baxmayaraq, səni tapdığımıza sevinirəm. Bilirsən niyə? Ona görə ki, biz indi burada rastlaşmasaydıq, sən ömrün boyu kimliyini bilməyəcəkdin, ata-ananı tanımayacaqdın. Sən bir qurbanı olduğum Tanrının möcüzəsinə bax! Deməli, səni kəşf edib ortaya çıxaran mən oldum. Bax, buna görə sevinirəm. Bilirəm ki, Rəşad da səni görəndə şoka düşəcək. Gəl sözümlü yerə salma. Fatməyə oluruq. Gedək, Tural yenə səni qaytarıb evinə qoyar.

- Əriniz yenə polisdə işləyir? - Gültən soruşdu.

- Yox, - qadın başını silkələdi, - Xalq Cəbhəsinin dövründə bir müddət rayonların birində polis rəisi oldu, sonra birdəfəlik istefaya çıxdı. İndi bizneslə məşğuldur. Şəhərdə iki mağazamız

var. Biri elə indicə çıxdığımız supermarketdi, biri də Yeni Gönəşlidə yerləşir.

- Mən arzağı həmişə buradan alıram, - Gültən dedi.

- Hə? Lap yaxşı! Sən təsadüfə bax! Səninlə rastlaşmağıma elə sevinirəm ki! Bilirəm, yüz faiz Rəşad da sevinəcək.

Gültən Səkinə xanımınla getməyə etiraz etmədi. Çünki, onun da bu ailə ilə tanış olmağa marağı var idi. Onlardan Ceyhanə ilə Fərcan barədə daha çox şey öyrənməyə bilmədi. Turalın avtomobilinə əyləşib Fatməyə yola düşdülər.

Səkinə xanımın gəl bağ-bağatlı həyatı olan gözəl bir ikimartəbəli evdə yaşayırdılar. Səliqəsi ilə göz oxşayan həyatda çoxlu sayda gül kolları, meyvə ağacları əkilmişdi.

Yaşı altmışı ötmüş, orta boylu, orta köklükdə olan Rəşad Alxasova bu yaşı vermək olmazdı. Saçlarının lap az bir hissəsi ağarmışdı və özü də çox gümrah görünürdü. Gültənin kimliyini arvadından eşidəndə çox heyrətləndi. Qızı ciddi baxışlarıyla bir müddət süzüb:

- Hə, gözləri çox oxşayır...- dedi.

- Mən də o saat gözlərindən tanıdım, - özünün tapıntısından qürurlanan Səkinə xanım ərinin sözünü təsdiq etdi, - Elə bil, Ceyhanə öz gözlərini buna verib.

- Deməli, anası bunu öldürməyibmiş...

- Yox, sən demə, aparıb uşaq evinə verib.

- Uşaq evinə?... - Alxasov bir qədər fikrə getdi, - O vaxt Bakıdakı bütün elə yerlər yoxlanıldı, axı... Nə o ərəfədə, nə də bir ay sonra heç bir internata körpə qız uşağı verilməmişdi... Nə isə! - əlini Gültənə uzatdı, - Xoş gəlmisən, qızım! Tanış olmağıma sevindim. Neçə yaşın var? Nə işlə məşğulsan?

- Çox sağ olun, - Gültən də ev sahibinə əl verdi, -iyirmi dörd yaşım var. İdman klubunda məşqçiyəm.

- Hmm... Çox gözəl! - kişi başını buladı, - Həyatda necə də ağlasığmaz təsadüflər olurmuş. Deməli, Səkinə xanım səninlə rastlaşmasaydı öz keçmişini bilməyəcəkdin. Əslində, bu gün sənin ikinci doğum günün sayılmalıdır.

Sonra Səkinə xanımı qonağını böyük oğlu Amilla, gəlini Esmira ilə, nəvələri Amilə və Rəvanla tanış etdi. İstiqanlılıqda anasına bənzəyən dörd yaşlı Rəvan bir neçə dəqiqənin içində

nurlana alışıdı. Qızın özü də, geydiyi idman kostyumu da uşa-
ğın xoşuna gəlmişdi.

Çox təkid etdikləri üçün, Gültən həyatdakı çardaqda verilən
şam yeməyində iştirak etməli oldu. Qulluqçu qadın ləzzətli to-
yuq çiğirtməsi bişirmişdi. Süfrə arxasında Fəmirə, Amilə, Ra-
van və Turalla söhbət etmək Gültənə xoş təsir bağışlayırdı.

Getmək üçün qalxanda ev sahibindən xahiş etdi ki, Fərəcni
axtarıb tapmaqda ona kömək etsin. Rəşad susub bir qədər fikrə
gedəndən sonra ah çəkdi:

- Ay qızını, təkbaşına gəlib bu yaşa çatmışansa, öz ayaqların
üstündə durmağı bacarırsansa, elə gərəksiz, alçaq bir atanı ax-
tarıb tapmaq nəyinə lazımdır axı?

- Onu yalnız birçə dəfə görmək istəyirəm, Rəşad dayı, -
Gültən kədərli dilləndi.

- Tutuq ki, gördün, nə deyəcəksən ona?

- Doğrusu, nə deyəcəyimi hələ bilmirəm...

- Ondan ananın intiqamını almaq fikrinə düşməzsən ki?

- Yox! - Gültən başını qətiyyətlə silkələdi, - Mən Ceyhanəni
ana hesab etmirəm. Və heç vaxt ana hesab etməyəcəm. O mənə
atıb, Fərəcni isə mənə görə öldürüb onu. Elə bilib ki, Ceyhana
mənə öldürüb. O, indi də mənə ölmüş bilir. Yoxsa, yaqın ki,
həbsdən çıxandan sonra axtarardı. Mənə dünyaya qanunsuz
gətirənlərdən biri olduğu üçün onu da ata hesab etmək fikrim
yoxdur, amma, hər halda, əgər sağdırsa görmək istəyirəm onu...

- Yaxşı, - Rəşad razılaşdı, - Onun vaxtilə yaşadığı əraziyə ən
yaxın polis bölməsinin rəisi bəcioğlum sayılır. Allahverdi Əbi-
lov. Anası əmin qızı idi. Ona deyərəm, sənə kömək edər, Fər-
cənə on dörd il iş kəsmişdilər. Deməli, təxminən on il əvvəl
azadlığa çıxmalı idi. Əgər salamatdırsa və Azərbaycanda yaşa-
yırsa, Allahverdi onun yerini öyrənə bilər. Hər halda, sən üç
gündən sonra mənə bir də baş çəkərsən.

Ev sahibi bunu deyib, üzünü kiçik oğluna tutdu:

- Tural, qızı apar evinə qoy, qayıt!

- Baş üstə, papa! - Tural sevincək halda Gültənə baxdı.

Gültən mehribanlıqla qəbul edildiyi üçün ailə üzvlərinə tə-
şəkkür edib, onlardan ayrıldı...

Hə... Artıq həmin görüşdən üç gün keçmişdi. Gültən bir

neçə dəqiqədən sonra uzaq keçmişindən xəbərdar olan yeganə tanışlarını yenə görəcəkdİ. Bu onun qəlbində özünün də tam baş açə bilmədiyİ qəribə hisslər yaradırdı.

Budur, tanış darvazanın qarşısına yetişdi.

Maşından yerə enib darvazanın zəngini çaldı. Qapını üzünə qulluqçu açdı və bu zaman qonağı uzaqdan görən balaca Ravan sevinclə qışqırıb onun üstünə yüyürdü:

- Gültən xala gəldi!

Bunu görən Gültən fikirləşdi ki, gərək uşaq üçün konfetdən, oyuncuqdan-filandan alıb gətirəydi. Amma daha gec idi...

III

Qara rəngli "Mazda" avtomobillərin sıxlıq yaratdığı küçə ilə şəhərin mərkəzinə doğru hərəkət edirdi. Sükan arxasında Gültən, onun yanında isə Tural əyləşmişdi.

Qızın ovqatı xoş deyildi. Üç günlük intizardan sonra aldığı xəbər heç də ürəyinca olmamışdı. Polis bölmə rəisi Allahverdi Əbilov araşdırma apararaq qohumu Rəşadə məlumat vermişdi ki, Fərəcən azadlığa buraxılandan sonra harada yaşadığı məlum deyil. Sən demə, Fərəcən həbsdə olduğu müddətdə hər iki valideyni vəfat etmiş, bacısı isə onlardan qalan mənzillərini sataraq əri ilə Gürcüstana köçübmiş.

Polkovnik-leytenant Əbilov dayısı sayılan Rəşad Alxasova deyibmiş ki, Fərəcən, ola bilsin, Bakıdadır, ancaq konkret yeriyurdu olmadığı üçün onu tapmaq çətin məsələdir. Qısası, Allahverdi demək istəmişdi ki, polis bölməsi öz işini-gücünü buraxıb, kiminsə şəxsi görüş arzusu xatirinə bu boyda şəhərdə adam axtarəsi deyil.

Yaxşı, qoy belə olsun! Amma, Gültən öz qarşısına qoyduğu məqsədindən əl çəkməyəcəkdi. Nəyin bahasına olursa-olsun, Fərəcənı tapacaqdı. Anasının qatili olmuş atasına nə deyəcəkdi,

necə münasibət göstərəcəkdi, hələ bilmirdi. Amma hökman axı-
arıb tapacaqdı onu!

Deməli, Fərcan Ceyhana ilə evlənmək istəyirmiş. Bir qədər
əvvəl Səkinə xanımın dediklərindən belə məlum olmuşdu ki,
qadın hamilə qalandan sonra Fərcan onun yanına daha tez-tez
gəlirmiş. Deməli, Ceyhana könüllü yatıbmış onunla. Amma,
sonra Fərcana ara getməkdən imtina edərək körpəsini harasa
tullaıyb. Görəsən hara? Gültən gec-tez bunu da öyrənəcəkdi.

O, üç gecə idi ki, normal yuxunun nə olduğunu bilmirdi.
Səhərə kimi yatağında qıvrılaraq, xəyalən gah qəddar Ceyhana
ilə, gah da öz övladına görə sevdiyi qadına qıymış Fərcanla da-
nışırdı. Fərcanın bir xəbər öyrənmək üçün Rəşad Alxasovla
görüşü səbirsizliklə gözləyirdi.

Əslində, hələlik başqa çarəsi də yox idi. O, bu şəxsi sirri bə-
rədə Tələtə, Orxana, Şamila, yaxud birbaşa rəisi hesab edilən
Ələmdara nəşə danışa, Fərcanın axtarışı üçün onlardan kömək
istəyə bilməzdi. Birincisi ona görə ki, gizli şəkildə dövlətin ke-
şiyində duran və öz fəaliyyətində yalnız dövlət başçısına hesa-
bat verən Məxfi Şöbə kimi son dərəcə ciddi idarəni şəxsi məsə-
ləyə cəlb etmək qətiyyəni düzgün deyildi. İkincisi isə, Barato-
vun bu işə necə münasibət göstərəcəyi hələ qaranlıq idi. Böyük
xərclər və çətinliklər bahasına hazırlanmış gizli agentin yaxın
qohumlarının üzə çıxması generalın xoşuna gəlməyə bilərdi.
Bəli, MŞ-nin "vaşaqı" hazırda özünü böyük çətinliyə düşmüş
kimi hiss edirdi.

Bu gecə öz yatağında narahat halda xeyli eşələndi. Sonra cə-
mi bir neçə dəqiqəlik gözləri yuxuya getdi və həmin anda o
qorxunc hal yenə baş verdi. Onu sanki göyün üzünə qaldırıb
qüvvətlə yərə çırpdılar. Ayılıb yerindən dik atıldı. Həmişəki ki-
mi yenə elə bildi ki, zəlzələdir, ev uçur...

Yeddi illik çətin hazırlıq müddətində başına çox iş gəlmişdi.
Yüksəklikdə uçan təyyarədən paraşütlə atılmış, atışmada güllə
yağışının altında qalmış, yıxılmış, ağır zərərələr almışdı. Amma
bütün bunlar onun internat həyatından sonra olmuşdu axı...
Internatda da başına nəşə ciddi bir iş gəlməsi bərdə məlumatı
yox idi. Deməli, ona nə olmuşdusa, lap körpəliyində olmuşdu.

Bəlkə Ceyhana onu öldürməyə cəhd edibmiş? Bəlkə körpə

Fatiməni harasa tullayıb ki, ölüb qalsın orada?

Gültən dünyasını dəyişmiş bu qadın barədə düşündə "anə kəlməsini qatıyyan xəyalından keçirmirdi. Ceyhana, vassalam! Həmin Ceyhana adlı qadın onu istəmədən doğmuşdu, bu günah idi. Doğandan sonra onu harasa tullamışdı, bu isə cinayət idi. Deməli, Ceyhana həm günahkar idi, həm də cinayətkar...

Amma, hər halda, Ceyhana ilə Fərcan onun həyatında, lap pisliliklə də olsa, ən çox rol oynamış adamlar idilər və buna görə də Gültən onlarla maraqlanmaya bilmirdi.

Turalgillə söhbətdən öyrənmişdi ki, o zaman Ceyhanənin qatlından ilk xəbər tutan Kubinkadakı həmin həyatda yaşayan Bədəl adlı biri olub. Və o Bədəlin arvadı Qandab da Ceyhana ilə çox mehriban münasibətdə imiş. Buna görə, Gültən istəyirdi ki, bu gün onlarla da görüşüb danışsın.

Görəsən, Ceyhanənin həyatı nəyə görə Gültəni bu qədər maraqlandırır? Bu qadın kim idi axı onun üçün? Gültəni o doğmuşdu? Nə olsun!? Allahın dünyaya gətirmək istədiyi hər bir insanı hansısa qadın doğmalıdır, Gültəni də o doğmuşdu. Bədəninə alışdıran şəhvəti söndürmək üçün Fərcanla eyni yatağa girmiş, oğlanın tələskənlikdən qeyri-ixtiyari olaraq əkdiyi toxumları məhv edə bilmədiyinə görə uşağa qalmışdı. Sonra isə həmin uşağı, özü istəmədən, doqquz ay qarnında gəzdirərək, axırda çölə çıxarmışdı, azad olub rahat nəfəs almışdı, vassalam! İndi Gültən nə səbəbdən Ceyhanəyə minnətdar olmalı idi? Ona görə ki, onu böyütməkdən imtina edib, hansısa zibilliyə tullamışdı?..

Amma, bütün bunlara rəğmən, Gültən öz keçmişini axıradək öyrənmək istəyirdi. Buna görə də Rəşaddan xahiş etdi ki, Kubinkada Ceyhanənin yaşamış olduğu evə baxmağa icazə versin. Gültəni yaxşı anlayan ev sahibi onunla razılaşıdı və bu işdə ona yardım etməyi oğlu Turala tapşırıdı.

Gültən bilirdi ki, Baratovdan və ya birbaşa rəisi Ələmdar Məlikovdan xəbərsiz keçmişinin axtarışına çıxmaqla mövcud təlimatları pozur. Ona görə də, hər ehtimala qarşı, saçlarını açıb çiyinlərinə tökmüş, gözlərinə qara şüşəli eynək taxmışdı ki, görünüşünü dəyişdirsin. Bu isə onu bir az narahat edirdi. Çünki saçlarını həmişə arxada yığıb bağlamağa adət etmişdi.

Avtomobil indi "Zabitlər parkı"nın yanından keçirdi.

- Qarşıdan sağa dönəcəyik, - bayaqdan sakit dayanmış Tural dilləndi və maşın tindən burulanda izahat verməyə başladı, - Baxın, Gültən xanım, məşhur Kubinka məhəlləsinə giririk. Həmin bu tində uzun müddət it bazarı olub. Yəni, itini satmaq, yaxud it almaq istəyənlər bazar günləri bura yığışırdılar. Amma indi onu "Təzə bazar"ın yanına köçürüblər.

- Aha... - Gültən fikirli halda səsləndi.

Onun fikrinə, Tural mədəni, mehriban, həm də ciddi bir oğlan idi. Hər halda, nə Tələt kimi qasqabaqlı, nə Orxan kimi çoxdanışan, nə də Şamil kimi kobud, köntöy deyildi. Neft sənayesi üzrə təhsil almışdı, hələlik işsiz idi, amma özünün dediyinə görə, bu yaxınlarda yaxşı bir işə düzəlməliydi.

- Biz nəsilkeçə kubinkalı olmuşuq, - Tural söhbətinə davam etdi, - Atamın babası tanınmış qoçu olub. Buradan sola! Aha!.. Düzdür, mən valideynlərim buradan köçəndən sonra anadan olmuşam, amma söz düşəndə həmişə fəxr ilə deyirəm ki, kubinkalıyam. İndi sağa dönəcəyik... Bir vaxtlar çox məşhur imiş bu məhəllə. Bütün evlərdə yarıgizli alverlə məşğul olurlarmış. Hec bir mağazada rast gəlinməyən xarici mallar satılırmış burada. Adamları da qeyrat çəkən, söz götürməyən olub həmişə. Burada artıq-əskik hərəkət eləyənin başına elə bir oyun açarlar ki... Saxlayın, Gültən xanım, çatmışıq!

Dar küçədə tək-tək avtomobil gözü dəyirdi. Piyadalar səki əvəzinə avtomobil yoluyla hərəkət edirdilər. Səkilər isə, tamam zəbt olunmuşdu. Burada hava almaq üçün stul qoyub oturan kim, nərd oynayan kim, ip çəkib yuyulmuş paltarları asan kim. Bir sözə Gültən çox maraqlı bir məhəlləyə düşmüşdü.

Yerə endilər.

Girəcəkləri həyatın qapısı yaxınlığında, səkidə iki nəfər dayanıb söhbət edirdi. Onlardan biri - əlində iri, qara dənəli təsbəh oynadan kişi söhbətini kəsib Gültənə Turalı sənayeçi nəzərlərlə süzməyə başladı. Altmış yaşlarında olan bu hündür boylu adamın baxışları vacib obyekt mühafizəçisinin obyektə girənlərə zillənmiş baxışlarına bənzəyirdi. Bu isə Gültənə heç də xoş gəlmədi.

- Ağababa, axşam futbola baxdın? - Qarşı səkidə nərd

oyunayan kişilərdən biri ucadan həmin təbəhliyə səsləndi.

Ağababa adlandırılan ucaboy kişi:

- Yox, Tapdıq, baxa bilmədim,- dedi və gəncləri bir daha şübhəli baxışlarla başdan-ayağa süzdü.

Bu zaman Tural qabağa keçib köhnə taxta qapını açdı və birlikdə həyata daxil oldular.

Bu, darısqal bir həyat idi. Girişin sağında əkilmiş əncir ağacı divarlara sürtünə-sürtünə yuxarı qalxmışdı ki, günəş işığı görə bilsin. Ondan sonra sağda ayaqyolu ilə hamam gəlirdi. Soldakı birotəqlı və qarşdakı ikiotaqlı mənzilə qalxan alçaq pilləkənlər asfalt döşənmiş darısqal həyatı bir az da kiçiltmişdi. Hər yerdən köhnəlik, natəmizlik yağırdı.

Tural yuyulub paralel iplərdən asılmış paltarların yaratdığı labirintdən keçərək, Gültəni də arxasınca apardı və soldakı mənzilin pilləkəninə qalxıb taxta qapını döydü. Bu qapının heç də hər yeri taxtadan deyildi. Yarıdan yuxarı hissəsinə şüşə salınmışdı ki, həm içəri bir az gün işığı düşsün, həm də pərdəni aralayıb baxanda həyat görünsün. Ona görə də bu qapıda göz-lüyə ehtiyac yox idi.

Gənc bir qadın pərdəni qaldırıb onları görəndən sonra qapını açdı. Bu zaman o biri mənzilin də qapısı açıldı. Saçları dağınıq halda üz-gözünə tökülmiş, aynında isə yalnız bir alt köynəylə retus olan orta yaşlı qadın qonaqlara maraqla baxmağa başladı. Sonra isə, yəqin ki, görünüşünün əcaibliyini anlayıb cəld qapını örtüdü. Amma Gültənə elə gəldi ki, o qadın yenə qapının pərdəsi arxasından onlara göz qoyur.

Qarşılarında dayanmış nimdaş geyimli gənc qadın isə qonaqları təəccüblə süzüb dilləndi:

- Sizə kim lazımdır?

- Mən ev sahibinin oğluyam, - Tural dedi.

- Hə... Nə lazımdır?

Oğlan Gültəni göstərdi:

- Bu qızın anası bir vaxt bu evdə yaşayıb. Ona görə buraya baxmaq istəyir. Elə-belə... Sadəcə, anasının xatirəsini yad etmək üçün. Əgər icazə versəniz...

- Keçin... - qadın kənara çəkilib onlara yol verdi.

Bu mənzil kiçik bir otaqdan və daha kiçik bir mətbəxdən

ibarat idi. İri dəmir çarpayı, rəngi çoxdan sürtülüb getmiş taxta dolab, kiçik yemək masası otağı olduqca darısqal olmuşdu. Üstəlik, hər yer tör-töküntü içində idi. Sidik qoxusuna qarışmış boğuş çürüntü iyi hər yeri bürümüşdü.

Öynində tumışdan başqa heç nə olmayan beş-altı yaşlı bir qız uşağı çarpayıya söykənərək, gələnlərə təlaşla baxırdı. Bir körpə uşaq isə zir-zibillə dolu döşəmədə iməkləyirdi. Onların toz-torpağa bulaşmış kirli dəriləri analarının "təmizkarlığından" dəqiq xəbər verirdi.

Qadın özünü itirmişdi. Deyəsən, qonaqlara əyləşmək üçün yer təklif etmək istəyir, amma otaqda belə bir yer tapa bilmirdi.

- Siz burada uşaqlarla tək yaşayırsınız? - Gültən soruşdu.

- Yox, - qadın başını buladı, - Ərim "Təzə bazar"da meyvə satır. Axşam gələcək.

Məxfi Şöbənin baş leytenantı bu anlarda səbəbini tam anlamadığı acı hisslər keçirirdi. Deməli, Ceyhanə Qəbələdən Bakıya qaçandan sonra burada yaşayıb, uşağını burada dünyaya gətirib və Fərəcən onu burada öldürüb...

Dəmir çarpayıya baxdı. Belə çıxırdı ki, onun rüşeym kimi bünövrəsi qoyulan gün Ceyhanə Fərəcənla bu otaqda yatağa girmiş. Görəsən, həmin bu çarpayıdımı?..

Üzünü Turala çevirdi:

- Tural, burada o zamandan qalan əşyaları deyə bilərsən?

- Anamdan eşitdiyimə əsasən, üçünü lap dəqiq deyə bilərəm, - oğlan otağa göz gəzdirdi, - Bu çarpayı, dolab, masa... Hə, bir də mətbəxdəki qaz pilotası.

Düz iyirmi dörd il keçmişdi Ceyhanənin öldürülməsindən. İyirmi dörd il... Deməli, Gültəni doqquz ay bətnində saxlamış, sonra isə dəhşətli bir yanvar gecəsində dünyaya gətirmiş o qadın bu dəxmada yaşayıb. Gecələr həmin bu çarpayıda yatıb, yemək yeyərkən bu masanın arxasında oturub, pal-paltarını bu dolaba yığıb... Körpə Gültəni, daha doğrusu körpə Fatiməni çiməzdmək üçün o qaz pilotasında su qızdırıb...

Hə... MŞ-nin "Vəşəq" ləqəbli məxfi agentı Gültən Dəmirli kif iyi verən həmin bu balaca otaqda doğulubmuş. Görəsən, Gültəni dövlət üçün yetişdirmək qərarına gələn Baratov onu uşaq evindən apararkən keçmişini araşdırmışdı? Yəqin ki,

araşdırıb, amma heç nə öyrəna bilməyib. Bəlkə öyrəna bilib? Bəlkə onun barəsində hər şeyi bilir qoca general? Yox, Gültən buna inanmırdı. Bu mümkün deyildi. Onun, yəni Gültən Dəmirlinin bu aləqədarlıq otaqda doğulduğunu, valideynlərinin kim olduğunu bu saat onun özündən və Rəşad Alxasovun ailəsindən başqa heç kəs bilmirdi. Heç kəs!..

Bəs onu uşaq evinin qarşısına atan nəməlum şəxs?.. Yox, o adam körpəni Ceyhanənin tulladığı yerdən götürübmiş, yaqın. Onun kimin uşağı olduğunu da bilməyib heç. Bəs əgər onun Fatimə olduğunu, harda və necə doğulduğunu bilən biri isə?.. Nə olsun!? Axı indi Fatimə yox idi. Onun əvəzinə Gültən vardı. Bəs əgər həmin adam uşaq evinin qarşısına qoyduğu körpəyə orada hansı adın verilməsi ilə maraqlanıbsa?..

Gültənin fikirləri tamam qarışdı. Yəni özlüyündə bu qərara gəldi ki, onun harada doğulduğunu, valideynlərinin kim olduğunu Turalgilin ailəsindən başqa heç kəs bilmir. Və əgər Gültən sırf təsadüf üzündən Səkinə xanım ilə rastlaşmasaydı, heç onlar da bilməyəcəkdilər bu sirri. Nə onlar, nə də Gültənin özü. Ömrünün axırına kimi bilməyəcəkdə kim olduğunu.

Baratov isə... Yox, o bu sirdən xəbərsizdir, vassalam! Çünki, MŞ-nin rəisi Gültəni uşaq evindən götürüb ondan agent hazırlamaq qərarına gələndə onun artıq on dörd yaşı var idi...

Bir saat əvvəl Turalgildəki söhbət zamanı Səkinə xanım dedi ki, Ceyhanənin atası qızının ölümünü eşidəndə Bakıya gəlməyib. Məyit xəstəxanada yarılandıqdan sonra qohumları gəlib, onu dəfn etmək üçün rayona aparıblar. Onda Gültən Səkinə xanımdan Ceyhanənin şəxsi əşyaları barədə soruşdu. Ev sahibəsi cavab verdi ki, Ceyhanənin paltarları və xırda-xuruş şəxsi əşyaları o vaxt bir taxta qutuya yığılaraq zirzəmiyə qoyulub və həmin əşyaların dalınca nə o zaman, nə də sonradan heç kəs gəlməyib.

Gültən ömrünün ilk bir ayını yaşamış olduğu bu dənşqal otağa son dəfə diqqətlə nəzər salıb köksünü ötürdü və:

- Mən zirzəmiyə də baxmaq istəyirəm, - dedi.

- Buyurun! - Tural etiraz etmədi.

- Amma orada iri siçovullar olur! - kirayənişin qadın dərhal xəbərdarlıq etdi. O, bu sözləri elə bir təlaş hissiylə demişdi ki,

sanki söhbət siçovullardan yox, quduz canavarlardan gedir.

- Eybi yox, mən ora baxmaq istəyirəm, - Gültən təkid etdi.

Qadınla sağollaşib həyata endilər. Öslində, buraya həyat demək də mümkün deyildi. Çünki burada ayaq qoyula biləcək yerin ümumi sahəsi iyirmi kvadrat metrədən az olardı.

Alçaq zirzəminin sınıq-salxaq qapısına paslı bir qıfıl vurulmuşdu. Tural təəssüflə başını yellədi:

- Görək atamdan açarı alaydıq...

Ona cavab verməyən Gültən həyatın küncünə yığılmış taxta parçalarının arasından linqə oxşayan bir dəmir götürdü. Həmin dəmiri qıfılın halqasına salıb, onu asanlıqla yerindən qopardı və bu zaman Turalın ona təəccüblə baxdığını görüb gülümsədi.

Alçaq qapıdan alaqaranlıq zirzəmiyə daxil olanda üz-gözünə xeyli hörümçək toru yapışdı. Qorxmış siçovullar daha uzaq və qaranlıq küncə qaçırdılar. Gültən ayağının altını yaxşı görmək üçün eynəyini çıxartdı. Üzünə yapışmış hörümçək torunu əliylə təmizlədi və daha bir neçə addım qabağa getdi.

Gözləri qaranlığa alışanda zirzəmiyəki əşyaları ayırd etməyə başladı. Burada lap çoxdan atılıb qalmış lazımsız əşyalar çürümək üzrə idilər. İçində kirli şüşə qırıqları olan taxta çəllək, ağzı bağlı taxta yeşiklər, köhnə mis samovar, sınıq paltarasılan, içinə yararsız qab-qacaq yığılmış paslı dəmir vanna...

Qapının ağzına gələn fənər istəyində Tural fənərlə alışqanını ona uzatdı. Oğlan qapıdan bir az aralı dayanmışdı. Deyəsən, üstünü bulaşdırmaqdan, ya da siçovullardan qorxdığı üçün içəri girmək fikrində deyildi.

Gültən isə yenidən zirzəmiyə qayıdaraq fənərin işığında yeşiklərə baxdı və nəhayət, ona lazım olanı tapa bildi.

Budur, bu da Ceyhanənin sahibişiz qalmış paltarları... Onları iyirmi dörd il bundan əvvəl taxta yeşiyə yığaraq zirzəmiyə tullamışdılar. Pambıq parçadan olan iki nimdaş don, göy kost, jaket, lifcik, trusiklər, qalın kalqotka, ayaqqabı, gödəkə... Bunların çoxunu siçovullar dəlik-dəşik eləmişdilər. Gültən əlinə keçən paltarları bir-bir yeşikdən götürüb yerə atırdı.

Paltarların altında bir kiçik qutu da var idi. Nazik dəmirdən olan bu qutu, deyəsən, konfet və ya peçenye qutusu olubmuş. Paslandığı üçün qapağının üzərində heç nə oxumaq mümkün

deyildi. Onu götürüb açdı. İçində daraq, atır şüşəsi, baş sancağı, iki sabun, qayçı, sürmə, al kremi, qatlanmış kağız-kuğuzlar, sənədlər və bir uşaq amziyi var idi.

"Yalançı amzik" deyilən bu amziyi adətən körpə ağlayanda ağzına verirdilər ki, anasının məməsi hesab edib səsini kəssin. Onu əlinə götürdü. Deməli, bu onun amziyi olubmuş. Körpə Fatimənin... Maraqlıdır, yəşikdə bu amzikdən başqa uşağa aid heç bir əşya yox idi. Nə pal-paltar, nə oyuncaq...

Ətir şüşəsini əlinə alıb, fənarın işığında ona göz yetirdi. Bu, o zamanlar dəbdə olmuş "Krasnaya Moskva" ətri idi. Qabın dibində cüzi atır qalmışdı. Qapağı açıb burnuna yaxınlaşdırdı. Anasının ətri... Yox, heç də anasının yox! Onu dünyaya gətirib, daha sonra isə hansısa zibilliyə tullamış qadının ətri...

Qapağını bağlamadan, şüşəni yerinə tulladı. Fənarın işığını qutuya salıb oradakı sənədlərə bir-bir göz yetirdi. Ginekoloqun yazdığı resept, tikiş fabrikinin buraxılış vərəqi, Ceyhanənin qırmızı sovet pasportu, doğum şəhadətnaməsi...

Deməli, Ceyhanə o vaxtkı Qutqaşen rayonunda anadan olub. Qəbelədə... Atası Muradlı Nəsim, anası Muradlı Vəsilə... O, görəsən, niyə kənddən qaçaraq Bakıya gəlib axı?..

Dörd qatlanmış bir vərəq diqqətini cəlb edəndə onu götürüb açdı. Bu, uzun bir siyahı idi. Başlığında isə kiril əlifbası ilə "İş yoldaşlarından Ceyhanəyə kömək" sözləri yazılmışdı.

Həyatdan Turalın zərəfatyana səsi gəldi:

- Gültən xanım, siçovullar sizi yeyərlər ha, çıxın görək.

- Bu saat çıxıram, - dedi və yəşiyə bir daha göz gəzdirdi.

Pasportla yardım siyahısı yazılmış vərəqi cəms şalvarının bir cibinə, körpə amziyi ilə Ceyhanənin bir neçə baş tükü ilə qalmış darağını isə o biri cibinə qoyub, götürdüyü paltarları yenidən yəşiyə yığdı.

Həyatə çıxanda Tural ona baxıb gülürdü:

- Başınızda hörümçək toru var, icazə verin təmizləyim.

Gültən başını ona tərəf əydi və təmizlik işi bitəndən sonra eynəyi yenidən gözlərinə taxıb, o biri mənzilə işarə etdi:

- Tural, bilirəm ki, səni yoruram, amma mən qonşularla da danışmaq istəyirəm. Bədəllə, onun arvadı ilə...

- Onlar çoxdan burada olmurlar, - Tural dedi, - Atam Bədəli

oxdan çıxarib. Nəşə dolaşmış işlə məşğul olmuş. İndi burada hansısa rayondan başqa bir ailə qalır.

- Bəs Bədəlgil indi harada yaşayırlar? – Gültən soruşdu.

- Aşağıda olurlar. - Tural alini cənub istiqamətində uzatdı. Özünün böyük evi, həyatı var orada.

- Məni onun evinə apara bilərsiniz?

- Niyə aparmıram, canla-başla!

Küçəyə çıxdılar. Ağababa hələ də səkidə dayanıb təsbehini oynadırdı. Bu dəfə tək idi. Həyatdan çıxıb avtomobilə doğru gedən gənclərə yenə şübhəli bir maraqla nəzər yetirdi.

Gültən:

- Maşını sən sür, - deyib özü Turalın sağ tərəfində aylaşdı.

Tural "Mazda"-nı yerindən tərpədirib danışmağa başladı:

- Gültən xanım, həmin bu Bədəl evləndəndən sonra arvadı ilə Moskvaya gedib orada alver edirmiş. Sonradan işi alınmayıb, 89-un axırlarında qayıdıb gəlib Bakıya. Özü aslan rayonludur. O vaxt bizim ikiotaqlıda qalan kirayənin çıxdığı üçün atam həmin mənzili Bədələ verib. Atamın deməyinə görə, kasıbın biri imiş. "Təzə bazar" ətrafındakı kafələrin birində ofisiant işləyirmiş. Amma sonradan geniş ticarətlə məşğul olduğuna görə əməlli-başlı varlanıb. İndi ona Sarı Bədəl deyirlər. Hə, atamın onu evdən çıxarmağını danışdırdım, deməli, həmin bu Bədəl ananızın ölümündən bir neçə ay sonra birini bıçaqlayıb həbsə düşür. Mənim bildiyimə görə, üç il iş veribləmiş ona. Bədəl həbsxanada olanda atam arvadına dəymir, deyir qoy qalsın, qadın xeyləğidir, balaca uşağı var. Hələ üstəlik, qadına əl tutur, yaxındakı bir məktəbə xadiməlik işinə düzəltdirir, evin kirayə haqqını yarıbayarı azaldır. Amma, Bədəl həbsxanadan qayıdıb gələndən sonra onlara deyir ki, şələ-külənizi yığışdırıb çıxın, mən dolaşmış adamı evimdə saxlaya bilmərəm...

Gültən oğlana diqqətlə qulaq ası bilmirdi. Fikri cibindəki yardım siyahısında qalmışdı. Demək, Ceyhanə hamiləliyi ilə əlaqədar işə çıxıb bilməyanda iş yoldaşları onun üçün yardım toplayıbmış. Vərəqi cibindən çıxarıb açdı.

- O nədir? – Tural vərəqə gözücu nəzər salıb soruşdu.

- Heç!... - dedi və siyahını gözədən keçirməyə başladı.

Burada nömrələnmiş sıra ilə otuz altı adamın adı yazılmışdı.

Hamısı da qadın idi: Aynurə, Sevdə, Həbibə, Fazayə, Mənzərə, Xəzəngül... Və hər bir adın qarşısında Ceyhanayə yardım üçün verilmiş pulun məbləği qeyd olunmuşdu. Üç manatdan tutmuş, on manata kimi. Cəmi yüz qırx altı manat...

Yox, siyahının sonunda gələn Zeynab adının qarşısında düz iyirmi manat yazılmışdı. On çox verənlərdən də iki dəfə artıq.

Gültən dərhal fikirləşdi ki, lap yaqın, Ceyhana üçün yardım kompaniyasını təşkil edən də, bu siyahını öz əliylə yazan da həmin Zeynab adlı qadın imiş. Hə, öz adını elə ona görə axırda yazıb. Gözləyib ki, pul vermək istəyənlərin hamısı yazılsın və özəl axırda Ceyhanayə həmindən artıq yardım etsin.

Deməli, tikiş fabrikindəki iş yoldaşları arasında Ceyhanayə ən yaxın olanı Zeynab adlı biri imiş.

Görəsən, kim idi bu Zeynab?..

IV

- Saçlarınızı beləcə açıb çiyinlərinizə tökmək sizə daha çox yararlı, Gültən xanım. Bu halda daha gözəl görünürsünüz.

- Mənə xanım demə, Tural.

- Niyə?

- Xoşum gəlmir bu sözdən.

- Bəs nə deyim?

- Sadəcə, Gültən.

- Yaxşı, elə deyərəm...

Gültən, ona "xanım" deyə müraciət edilməsini, doğrudan da, istəmirdi. Hər hansı bir oğlana belə müraciət necə təsir edərdisə, ona da təxminən elə təsir edirdi bu söz.

O, Turalı xoşlayırdı. Bu oğlanla yol yoldaşı olmaq, söhbət etmək maraqlı idi Gültən üçün. Amma ona bir qız nəzəriylə baxmırdı. Ürəyindən erotik hisslər keçirmirdi. Tural isə... Kişilərin çoxu eyni cür imiş, deyəsən. Oğlan bayaqdan Gültənə olan hisslərini gizlət-

nəyə çalışsa da, ürəyindən keçirdiklərini anlamaq çətin deyildi. Bütün diqqətini avtomobilin idarəsinə vermək əvəzinə, bayaqdan gözlərinin qırağı ilə onu süzürdü.

Doğrudan da, odla pambığın yoldaşlığı tutmazmış. Odla pambıq... Sən çoxbilmiş nənələrimizin düzəldikləri ifadəyə bir bax! Xeyr, Gültən pambıq-zad deyildi. O özü bir od parçası idi və hər şeyi yandırıb külə döndərməyə qadir hiss edirdi özünü.

Amma, insafla deyəndə, ətrafındakıların heç biri erkək nəzəri ilə baxmırdı Gültənə. Nə Baratov, nə Cavadov, nə Oləmdar, nə Əsədov. Onunla hər gün bir yerdə olan məşqçilər də Gültənəyə oğlan kimi baxırdılar, ya da öz bacıları kimi. Tələt, Orxan, Vəlif, Murad... Təkcə Şamil ona başqa nəzərlə baxırdı əvvəl. Hərəkətə bir eyhamlı söz atırdı. Və Gültən də belədə ona deyirdi ki, özünə gəl, yoxsa sən döşəməyə sarıb tapdayaram.

Bir gün Şamil idman zalında, şagirdlərin gözü qarşısında Gültənəni güləşməyə dəvət etdi. Təklif etdi ki, sadəcə sərbəst güləş üslubunda güclərini sınaşınlar. Qız düşünmədən razılaşıdı. O, indiyədək heç kəslə qarşılaşmaqdan qorxub-çəkinməmişdi.

Şamilin şagirdləri olan oğlanlar zalın bir tərəfində, Gültənənin şagirdləri olan qızlar isə onlarla üzbəüz, digər tərəfdə oturmuşdular. Hiss olunurdu ki, bu qarşılaşmaya xüsusi maraq göstərirlər. Nəçə olmasa, karate üzrə dünya çempionu olmuş qızla kinqboks üzrə ölkə çempionu olmuş oğlan güləşəcəkdilər.

Güləş başladı. Hər ikisi yüngül idman kostyumunda idi. Bərabər keçən bir neçə dəqiqəlik mübarizədən sonra Gültənə anladı ki, Şamilin güclü qolları arasına düşmək təhlükəlidir. Və bir az keçmiş belə bir təhlükə onu haqladı. Oğlanlar fit çalib qışqırıq salaraq öz məşqçilərini ruhlandırırtdılar:

- Ha, Şamil müəllim, o artıq sənə olındadır!

- Bizi biabır etmə, Şamil müəllim!

- Qaldır, kürəyini yerə vur onun!

- Hə, aslanım mənim! Az qalıb!

Qızlar isə, təbii ki, öz məşqçilərini dəstəkləyirdilər:

- Gül-tən! Gül-tən! Gül-tən!..

Gültən bu özündənrazı oğlana məğlub olmağı qüruruna sığışdırı bilməzdi. Düşünürdü ki, hansı yolla olur-olsun, qalib gəlməlidir. Və çətin vəziyyətlərdə bir neçə dəfə uğurla işlətdiyi

Əzəl fəndinə əl atdı. Şamilin qüvvətli qolları arasından cəldliklə çıxıb, onun ən zəif yerindən yapışdı. Həm də bunu elə aman-sızcasına etdi ki, yazıq oğlan ağrıya dözməyib çığırdı. Alnına soyuq tər damcıları gəlmişdi. Sonra Gültən növbəti bir fəndlə rəqibini yerə yıxıb sinəsinə çökdü. Qalaba sevinciylə qışqıran qızların səs-küyü altında ayılıb qulağına:

- Bir də mənə sutaşsan, sənı kişilikdən qoyaram!- dedi.

Qəribədir, bir az sonra Gültən vaşaq adlı heyvan haqqında bu vaxta qədər bilmədiyi yeni bir şey eşitdi. Sən demə, vaşaq kişilərə hücum edərkən onları məhz bacağıqlarının arasından parçalayırlarmış. Özünə də qəribə gəldi bu oxşarlıq. Bilirdi ki, Baratov ona "Vaşaq" adını verərkən gözlərinin rəngini və son dərəcə cəldliyini nəzərə alıb. Bəs onun bu vəhşi heyvanla eyni olan hücum fəndi? Bunu ki bilmirdi Baratov...

- Çatdıq!

Tural qəfil dillənib, avtomobili göy rəngli böyük darvazanın qarşısında saxladı. Yerə endilər.

- Bunlara sən kimliyini bildirəcəyik? – darvazanın zəngini çalan oğlan soruşdu.

- Ha, - Gültən dilləndi,- Başqa yolumuz yoxdur axı, mən Ceyhana ilə Fərcan barədə hər şeyi öyrənmək istəyirəm. Amma qoy adım burada Ülkar olsun.

- Yaxşı...

Qapını açan sarışın qızın uzağı iyirmi yaşı olardı. Burnunun bir az uzun və donqar olması diqqəti dərhal cəlb edirdi və Gültən fikirləşdi ki, belə imkanlı olduqları halda bu qız nə üçün burnunu plastik əməliyyat etdirməyib.

Qız Turalı görən kimi əlini saçlarına apardı. Sanki, yanağına tökülmüş bir topa tükü yana çəkməklə daha gözəl görünəcəkdə.

- Kimi istəyirsiniz? - deyə nazla gülümsədi.

- Bədəl əmi evdədir? – Tural soruşdu.

- Ha, evdədir. Keçin. Nə deyim ona? Kimdir soruşan?

- Deyin ki, Rəşad Alxasovun oğludur.

Bir kişi üzüm tənəklərinin kölgəsinə bürünmüş çardaqda oturub pivo içirdi.

- Kimdir, Xuraman? – deyə yoğun səslə soruşdu.

- Rəşad müəllimin oğludur,- qız ucadan cavab verdi.

Ev sahibi artıq həyata girmiş qonaqlarını qarşılamaq üçün ayığa qalxdı. Ləqəbi özünə uyğun olan bu sarışın, iri bədənli kişi Sarı Bədəl idi.

Gültənə görə, Bədəlin təxminən əlli yaşı olmalıydı. Amma o sağlam və qıvraq görkəmi ilə diqqəti cəlb edirdi. Başının qabaq hissəsində saçları tamam tökülsə də arxada qalanlar hələ ağarmamışdı. Donqar burnu ilə üst dodağının arasındakı yer çox dar olduğu üçün nazik, sarışın bıqları cəbəcər görünürdü.

- Rəşad müəllimin oğlusan? - deyə soruşub Turala əl uzatdı.

- Bəli. Adım Turaldır.

- Çox gözəl! Mən o vaxt atanın kirayənişini olmuşam. Sonra bir mərdimazanın ucbatından türməyə düşdüm. Mən türmədə yatanda Rəşad müəllim ailəmə həyan olub. Onun bu kişiliyini heç vaxt unutmamam. - Gültən gözədən keçirdi. - Bu qız kimdir? Maşallah, boy-buxunundan lap idmançıya oxşayır.

- Bəli, idman müəllimidir, - Tural dedi, - Adı Ülkədir.

- Yoxsa nişanlıdır, hə?

Onun alıcı baxışlarından və son sözlərindən xoşlanmayan Gültən üzünü turşutdu. Tural isə, deyəsən, bir az utanmışdı:

- Yox... Tanışdır. Onun sizinlə bir az söhbəti var.

- Keçin əyləşin! - Bədəl onları çardaqdakı masanın arxasına dəvət etdi. - Pivə içirənsə, Tural?

- Yox, sağ olun, içmirəm.

Ev sahibi qızına baxdı:

- Xuraman, bunları yığışdır, bizə çay gətir.

Qız dərhal əl-ayağa düşdü.

Bu zaman evdən çıxıb gələn bir qadın da onlara yaxınlaşdı. Kifayət qədər qəşəng simalı bu qadının yoğun gövdəsiylə çevik hərəkətləri arasındakı uyğunsuzluq təəcüb doğururdu.

- Qəndəb xanım həyat yoldaşımdır, - Bədəl dedi.

Ev sahibəsi qonaqlara mehribanlıqla "xoş gəlmisiz" deyib masanın arxasında oturdu və onları maraqla süzməyə başladı.

Gültən isə həyata göz gəzdirdi. Şəhərin mərkəzi hissələrində belə geniş həyat hər adama qismət olan şey deyildi. Üstəlik, ikimartəbəli ev, bir neçə başqa tikili, çardaq, fiqurlu daşlarla hörülmüş su krani... Zeytun, üzüm, əncir, şaftalı, ərik ağacları... Evin qarşısındakı ağ daşlar döşənmiş meydançada "Pra-

de" və "Volvo" avtomobilləri dayanmışdı.

Xuraman süfrəyə üzüm mürəbbəsi ilə çay gətirdi. Gültəndən başqa hər kəs öz çayını axıradak içdi. Bədəl bayaqdan ancaq Bakıda keçən bu ilki istilərdən danışdı. Belə görünürdü ki, səbirli adamdır. Amma, nəhayət, maraqla ona gül gəldi və üzünü Turalla Gültənə tutaraq, gəlişlərinin məqsədini soruşdu:

- Hə, cavanlar, deyin görüm, mənə nə acəb yad eləmişiz?

Tural marketdə təsadüfən Gültənə rastlaşan anasının qızı Ceyhanəyə həzratmasını və ondan sonrakıları qısaca danışdı. Ər-arvad bu söhbəti eşidəndə şoka düşdülər. Gözlərini Gültənə zilləmiş Bədəl yerində quruyub qaldı. Qəndab kəppuş əliylə ağzını bərk-bərk qapadı. Sanki, özünü çıxırmaqdan saxlamaq istəyirdi. Bir neçə an sonra birdən-birə gözləri yaşardı və əlini ağzından götürüb:

- Yazıq Ceyhanə! Bu dünyadan nakam gedən Ceyhanə! Hardasan, ay bəxti kəm bacım?!... – deyə vəyсынmağa başladı.

Sarı Bədəlin isə sarıya çalan gözlərində şübhə var idi:

- Oxşamır axı...

Sonra səsinə qaldırdı:

- Ay qız, bu eynəyi çıxart, gözlərini görüm!

Gültən narazı halda eynəyini çıxartdı. Baxışları toqquşanda ev sahibi sarsılıb, boğuq səslə dilləndi:

- Hə, oxşayır... Onun da... O qızın da gözləri belə idi...

Boynunu ayıb Gültənin gözlərinə diqqətlə baxan arvadı isə lap ucadan səsləndi:

- Gözlərinə qurban olum sənin, ay bala, elə bil Ceyhanənin özüdür oturub qabağında!

Arada qısa və üzücü bir sükut hökm sürdü...

- Siz onun... – eynəyi yenidən gözünə taxan Gültən "ana" kəlməsini dilinə gətirə bilmədi, - son günlərini görmüş, həm də onunla yaxından tanış olmuş yeganə adamlarsınız. Ona görə də bura gəldim ki, sizinlə bir az söhbət edim.

- Cəvab eləmişəm qızım, acəb eləmişəm! – Qəndab süfrədən səlfet götürüb gözlərini quruladı.

Bədəl isə hələ də özünə gəlməmişdi:

- Belə çıxır ki, anan səni öldürməyibmiş?... Ancaq o vaxt hamı inanırdı ki, Ceyhanə səni öldürüb...

Görürsünüz ki, ölməmişəm... – Gültən acı bir istehza ilə gülümsədi.

- Yox, kim inansa da mən inanmırdım o sözə, – Qəndab əri-nə etiraz etdi, - Bilirdim ki, Ceyhana öz balasına qıymaz.

- Mən də inanmırdım, - Bədəl dedi, - Amma Fərcan küçük elə demişdi. Demişdi ki, guya buna görə öldürüb Ceyhanəni,

- Allah onun balasını versin! – Qəndab Fərcanə qarğış edib üzünü Gültənə tutdu: - Dayan, bu saat adımı yadıma salacağam sənin... Hə, Fatimə... Adın Fatimədir, qızım?

- Yox, uşaq evində adımı Ülkər qoyublar, - Gültən cavab verdi, - Xahiş edirəm, mənə onlardan danışın. Ceyhanədən, bir də o Fərcandan...

Bədəlin dodaqlarında xoşagəlməz bir təbəssüm göründü:

- Yaxşıdır budur, Fərcandan heç söhbət salmıyacaq.

- Niyə axı? – qız təəccübləndi.

- Lazım deyil... Peşman olarsan...

İnsanın gələcəyi kimi keçmiş də qaranlıq ola bilirmiş. Yalnız bu keçmiş bilənlər ondan sənə xəbər çatdırı bilirdilər. Əgər həmin xəbər sənə bu gününə və gələcəyinə kölgə salacaq qədər xoşagəlməz xəbərdirsə, onda necə?.. Bəlkə heç keçmişin qaranlıqlarına baş vurmaq lazım deyildi?

Yox, Gültən öz keçmişini öyrənmək yolunda axıra qədər gedəcəkdi. O, özünün kim olduğunu bilmək istəyirdi.

- Xahiş edirəm, nə bilirsinizsə danışın, - dedi.

- Ülkər, qızım, - Qəndab sözə başladı, - Biz o vaxt Bədəllə Rusiyadan gələn kimi bu oğlanın atasının Kubinkadakı həyat evini kirayələdik. Onda böyük qızım Mətanətin iki yaşı var idi. Bu gördüyün qız hələ anadan olmamışdı. Bizim cəmi iki övladımız var. Mətanət indi Şüvalanda ardadır. Allah sizə də qismət eləsin, bir oğlu, bir qızı var. Hə... Biz ora köçəndə sən ananın qarında beş, ya altı aylıq olardın. Fərcan da aradabir gəlib-gedirdi onun yanına. Mən, doğrusu, həyə eləyib uşağın atasının kim olduğunu soruşmamışdım. Amma Bədəl o gədəni tutub hər şeyi öyrənmişdi. Mənə də Bədəl dedi ki, uşaq həmin bu Fərcandandı, guya yaxınlarda evlənəcəklər. Daha mənəm Ceyhana ilə o barədə söhbətim olmadı. Hə... – Qadın yenə səlfətlə göz-lərini quruladı. - Canım sənə qurban olsun, Ceyhana o vaxt tikiş

fabrikında işləyirdi. Sonra qarnı böyüdüüyü üçün çıxıb evdə oturdu. Yaman fikirlə, dərddə olurdu həmin vaxtlar. Soruşsam da, mənə heç nə demirdi dərddə barədə. Qəbələdən gəlmiş Bakıya. Ancaq nə ata-anası, nə də qohumları, bir dəfə də olsa, gəlib ona baş çəkmədi. Atası onu qohumlarından birinə vermək istəyirmiş, evdən ona görə qaçmışdı. Ancaq çox canlara dayan gəlin idi anan. Çox! – Yənə gözəl quruladı. – Həm gözəl idi canı ölmüş, həm işli-güclü, həm də dilli-dilavər. Öləndən hər iş gəlirdi. Xörək bişirmək, şoraba tutmaq, hər cür şirniyyat hazırlamaq. Qəbələlilərin hamısı elədir, əslində. Mən özüm mürəbbə – filan bişirəndə ondan məsləhət alırdım...

Xuraman gəlib boşalmış stəkanlara yenə çay süzdü və keçib atasının yanında, Turalla üzbəüz oturdu. Gültən hiss edirdi ki, qızın Turala gözü düşüb, amma indi belə əhəmiyyətsiz şeylər barədə düşüncəyə halda deyildi. Səkinə xanımın söhbət zamanı olduğu kimi, elə bil yenə də qarıba bir aləmə düşmüşdü. Onu dünyaya gətirmiş Ceyhanə adlı qadın barədə nəgila bənzər söhbətə bir uşaq marağı ilə qulaq asırdı.

- Siz niyə çayınızı içmədiniz? – Xuraman ədə ilə soruşdu.

- Sağ olun, mən çay içmirəm. – Gültən cavab verib üzünü ev sahibəsinə tutdu. – Buyurun, Qəndab xanım, danışın.

- Ha, canım sənə qurban olsun, ay Ülkər. – Qəndab söhbətinə davam etdi. – Çox yaxşı qız idi Ceyhanə. Bacı kimi xətrini çox istəyirdim onun. Fərəcən də, başıbatmış üzəndən yaraşıqlı, mədəni bir oğlan idi. Çox istəyirdim ki, onlar ailə qurub xoşbəxt olsunlar. Düzdür, bəzi uyğunsuzluqları da vardı... Ceyhanə cəsarətli, zərək, güclü bir qız idi. Həm bədəncə güclü idi, həm də xasiyyətə. Fərəcən isə ona baxanda bir az fəqir görünürdü. Amma qalan şeylərdə yaraşırdılar bir-birlərinə. İkisi də eyni yaşda, ikisi də yaraşıqlı. Yoxsa sən belə qəşəng olmazdın ki...

- Doğru deyir. – söhbətə qarışan Bədəlin dodaqlarında yenə xoşagəlməz təbəssüm göründü. – Fərəcən çox yaraşıqlı idi...

- Sən Bakıdakı o qanlı qırğın gecəsi doğulmusan. – qadın yenə söhbətinə davam etdi. – On doqquz yanvar gecəsi. Daha doğrusu, artıq ayın iyirmisi idi. 20 yanvar 1990-cı il... Gecə saat ikidə Ceyhanənin çığırtısını eşitdim. Yazığın nələsi həyatı başına gətirmişdi. O saatlarda şəhərin hər yerindən güllə

səsləri gəlirdi. Rus-erməni əsgərləri qabaqlarına çıxanları qırırdılar. Biz bu hadisələrdən daha dəqiq şəhər xəbər tutduq. Və bildik ki, necə dəhşətlər olub o gecə. Güllələnmiş, tankların altında qalıb parçalanmış adamların meyitləri ilə dolmuşdu küçələr. Hə... Ceyhanonin qışqırığını eşidəndə bildim ki, sancısı tutub. Durub yanına yüyürdüm. Çarpayıda uzanıb çabalayırdı. – Qəndab xanım burada kədərli gülümsədi. – Elə şeylərdən başım çıxmasa da, səni mən tutmağa məcbur oldum. Normal doğulmuşdun. Üç kilo yarım... Bir qara, qırıxmış qız idin. Hə... Anan bir az sakitləşdi, bu səfər sən çıxırırdın. Biləndə ki, indi mən göbəkbağını kəsməliyəm, özümü itirdim. Ceyhanə dedi ki, şkafin üstündən qayçıyı götür, göbəkbağını kəs. Qayçıyı götürdüm, ancaq ana ilə balanı bir-birinə bağlayan bu uzunət parçasını kəsməyə cəsarətim çatmadı. Ceyhanə yalvardı ki, Qəndab, sənə qurban olum, tez kəs bunu, yoxsa uşaq ölər. Mən sonra öyrəndim ki, göbəkbağı gec kəsilərsə, uşağın qanı axıb anasına qayıdar və körpə tələf ola bilər. Başımı tamam itirmişdim. Durub küçəyə qaçdım ki, qonşuluqdakı Məsməxanım arvadı çağırım. İnanırsan, Ülkər, onların həyat qapısını nə qədər döydüm, çağırdım, səsimə gələn olmadı. Yəqin elə bilibləmiş ki, qapılarını döyən rus əsgərləridir. Hamı yaman qorxu içində idi o gecə. Təcili yardıma da elə ona görə zəng vurmamışdım. Bilirdim ki, gəlib çıxıb bilməyəcəklər. Hə... Geri qayıdanda gördüm ki, Ceyhanə özü kəsib sənə göbəkbağını. Kəsib, düşünlənib...

Masa arxasındakıların hamısı ev sahibəsinə diqqətlə qulaq asırdı. Bunu görən Qəndab xanım qızının süzdüyü çaydan bir qurtum içib söhbətini həvəslə davam etdirdi:

– İndi istəməsin, səni çox istəyirdi rəhmətlik. Üstündə elə əsirdi ki... Adını Fatimə qoydu. Dedi ki, anamın bu addan çox xoşu gəlir. Deyirdi, Qəndab, Fatiməyə bir şey olsa özümü öldürərəm. Səni təxminən üç həftə öz düşü ilə əmizdirdi. Yaxşı da südü var idi. Sonra nə oldusa, baş açmadım, südü birdən-birə kəsildi. Deyəsən, nədənsə bərk qorxmışdu yazıq. Bir damcı da süd gəlmədi düşündən. Bədbəxt o günlər elə ağlayırdı ki... Deyirdi, Qəndab, ayaqlarının altında ölüm, uşağa təmiz süd tap gətir. O vaxt Noz xanıdan bir arvad hər gün satmaq üçün Ku-

binkaya süd gətirirdi. Onunla danışdım ki, hər səhər bizim həyata da gəlsin. Hə, qızım, bir həftə belə keçdi. Fevralın ortaları idi, ya axırları, gördüm Ceyhana soyuqdan blüzəşərək pilla-kəndə oturub. Səni soruşdum, başladı ağlamağa. Axır, birtəhər dila tutub öyrəndim ki, guya sən xəstəsən, aparıb bir qohumunun evinə qoyub. Guya orada tibb bacısı hər gün gəlib sənə iynə vuracaqmış. Mən də bu sözlərə inandım. Ceyhana birdən – ikiyə yalan danışan deyildi axı. Hə... Bax, o söhbətdən üç gün sonra, gecə Fərcan qanına suvanmış gəlib öldürdü yazığı. Bu azmış kimi, əclaf oğlu Ceyhanəni günahkar çıxarmaq istədi. Guya, sənin doğulmağına Fərcan razı imiş, Ceyhana özü yox. Guya, Ceyhana səni boğub öldürərək hərsə tullayıbmış. Ancaq mən ananın səni nə qədər çox sevdiyini bildirdim axı. Bilirdim... Fərcan əclaf onu öldürməmişdən qabaq o qədər işgəncə vermişdi ki, sənin yerini desin. Yəqin, özü səni itirmək istəyirmiş. Meyitin sir-sifəti, boyun-boğazı kəsik-kəsik idi. Amma Ceyhana, buna baxmayaraq, sənin yerini deməyib. Deməli, bədbəxt səni aparıb uşaq evinə veribmiş, hə?

Gülənə dinmədi.

- Əgər o səni uşaq evinə veribsə, deməli, ancaq Fərcandan xilas etmək üçün edib bunu. Yoxsa, səndən birçə dəqiqə ayrı qalmağa dözə bilmirdi.

- Mən o Fərcanı bir dəfə tutub sözümü demişdim, - bu dəfə Bədəl danışmağa başladı. - demişdim ki, bu qızla ya təcili evlən, ya da buralarda görünmə. Dedim, bu həyatda mənim də arvad-uşağım var. Qurumsaq onda mənə cavab qaytardı. Dedi ki, bura sənin həyatın deyil, özüm bilərəm... O gün də gecə işdən qanıqara qayıdardım. Qapını açıb həyata girəndə bununla üz-üzə gəldim. O saat özünü itirdi. Qolundan tutub içəri çəkdim ki, Ceyhanənin yanına aparım, onun yanında son sözümü deyim hər ikisinə. Deyim ki, bura Kubinkadır, sizin üçün şəhərin başqa yeri deyil ki, bildiyinizi eləyəsiniz. Qapını döyəndə açan olmadı. Sonra gördüm qapı aralıdır, açıb içəri girdim. Ceyhanənin ağzını bağlayıb xeyli işgəncə verəndən sonra bıçaqla düz sinəsindən vurub öldürmüşdülər. Qanlı mətbəx bıçağı da düşmədə idi. O saat bildim ki, bu Fərcanın işidir. Elə orada ayağımın altına salıb döydüm alçağı. Sonra Rəşad müəl-

limə zəng vurdum. Polislər gəldilər. İstintaq zamanı qızı öldür-
düyünü boynuna almışdı. On dörd il iş verdilər əclafə. – Bədəl
astadan güldü. – Sən işə bax ki, bir az sonra mən də birini bi-
çaqlayıb onunla eyni kaloniyaya düşdüm. Ceyhanənin heyfini
artıqlaması ilə aldım ondan...

Bədəl susub siqaret yandırdı. Bu zaman onun gözlərindəki
vəhşi ifadə Gültənin nəzarindən yayınmadı. Düşündü ki,
görəsən bu kinli adam Fərcandan necə intiqam alıbmış? Bir də
düşündü ki, o indi kimə inanmalıdır? Bu adamlara, yoxsa Səki-
nə xanımğa?..

Özünü ruhi cəhətdən yaxşı hiss etmirdi. İstəyirdi ki, buradan
tez çıxıb getsin. Qəndab xanım baxıb tərəddüdlə dilləndi:

- Ceyhanə o vaxt mənə uşaq evinə verməyibmiş. Çünki, mən
oraya onun ölümündən bir neçə ay sonra qəbul olunmuşam.
Sizcə Bakıda Ceyhanənin ən yaxın adamı kim idi? Öz övladını
kimə etibar edə bilirdi?

Qəndab xanım dodaqlarını büzüb, başını buladı:

- Ay qızım, onun Bakıda heç kəsi yox idi. Bir bizi tanıyırdı,
bir də iş yoldaşlarını. Bir də ki, ola bilsin o ikiotaqlı evdə biz-
dən əvvəl qalanları. Ölümündən on gün qabaq bir cavan gəlin
gəlmişdi yanına. Ondan əvvəl də deyəsən bir dəfə görmüşdüm
onu. Ceyhanədən soruşdum, dedi iş yoldaşımdır. Qohumlarının
heç biri onunla əlaqə saxlamırdı.

- Doğrudan, çox təəccüblüdür, - Bədəl əlini havada yellədi, -
Axı o qadın səni kimə vermiş olardı? O vaxt milis işçiləri səni
çox axtardılar. Uşaq evlərini yoxladılar, fabrikdəki qadınları
danışdırdılar, amma səndən soruşan olmadı. Ona görə qəti
qərara gəldilər ki, anan səni boğaraq haradasa basdırıb, ya da
dənizə atıb.

- Dünya dağılsa da Ceyhanə elə şey eləməzdi! – Qəndab
xanım qətiyyətlə başını yırğaladı.

- Məlumdur ki, eləməyib, - Bədəl güldü, - Yoxsa bu qəşəng
qız indi bizim qarşımızda əyləşə bilməzdi ki!

Gültən fikirləşdi ki, artıq getmək lazımdır.

- Siz bilən, o indi haradadır? – deyə bu dəfə ev sahibinə
müraciət etdi.

- Kim? – Bədəl onu anlamadı.

- Fərcan...

- Bakıda olmalıdır. Dörd il əvvəl təsadüfən görmüşdüm onu.

- Na ilə məşğuldur?

- Bilmirəm... Mən görəndə "Neftçilər" bazarında sülənirdi. Sonra getdi oradan. O sənə nəyə lazımdır, axı? Soruşacaqsan ki, anamı niyə öldürmüşsən? Məncə buna heç bir ehtiyac yoxdur, o öz cəzasını artıqlanması ilə çəkib.

Yox, Gültən Ceyhana adlı o bəxtsiz qadının intiqamını almaq barədə düşünmüşdü. Yalnız axıra qədər gedib keçmişindəki bütün həqiqətləri ortaya çıxarmaq istəyirdi.

- Onu, sadəcə, görmək istəyirəm, - dedi.

- Məsləhət deyil, - Bədəl başını astadan yellədi.

- Na məsləhət deyil?

- Onu görməyin...

- Niyə axı?

- Ay qız, dedim ki, məsləhət deyil, deməli, məsləhət deyil. Birincisi, sən onu bu boyda böyük şəhərdə tapa bilməyəcəksən. İkincisi, lap tapsan da o nadürrüstdən sənə ata olmayacaq.

Ata!.. Sözsə bax! Onun atası Dövlət, anası isə Vətən idi. General Baratov onu belə öyrətmişdi və sənədlərində də belə qeyd olunurdu. İndi isə Gültənə nə ikinci bir ata görə deyildi, nə ikinci bir ana. O, bunu qəbul edə bilməzdi. Bundan sonra kimlərsə özünə valideyn qəbul etməsi mümkün deyildi.

Ayağa qalxdı:

- Bizə vaxt ayırdığınız üçün sağ olun. Gedək, Tural!

Tural da, ev sahibləri də durdular. Çəş-baş qalmış Qəndab xanım dil-ağız elədi:

- Hara gedirsən, Ülkər, güclə tapmışam səni!? Heç demədin axı, harada olursan, harada işləyirsən. Telefonun?..

- Sonra gələm, daha ətraflı danışarıq, - Gültən onu başdan eləmək üçün belə dedi və sağollaşib həyatdan çıxdılar.

Bədəl yerində dayanıb qonaqların arxasınca baxırdı. Qəndab ilə qızı isə onları darvazadan yola saldılar.

- Yəni gəlir! - Xuraman bunu şəxsən Turala dedi.

- Səni gözləyəcəm, Ülkər! - Qəndab xanım Gültənə bağrına basdı, - Mütlaq gəl! Biz ananla çox məhrəban olmuşuq, bala. Elə hesab elə ki, bu ev sənə evindir, sən də mənim qızımsan.

- Salamət qalın!..

Bu dəfə "Mazda"nın sükani arxasına qız özü keçdi:

- Səni evinizə aparım, Tural?

- Yox, lazım deyil. - oğlan etiraz etdi. - Yollüstü enib, taksi ilə gedəcəm. Yeri gəlmişkən, telefon nömrələrimizi qeyd edək, bu işlə əlaqədar sənə nə kömək lazım olsa, hazıram.

- Yaxşı...

Qız nömrəni dedi. Tural onu telefonunda qeyd edib, zəng vurmaqla öz nömrəsini Gültənin telefonuna saldı.

- Burada saxla, ayrılmaq,- dedi.

Gültən avtomobili səkinin qırağında əylədi:

- Qohumun istəşəydi Fərcanı lap tez tapa bilərdi. Amma razılaşmayıb. Mənim isə polisda başqa bir tanışım yoxdur...

- Allahverdinə deyirsən? - Tural gülümsədi,- O, pis adam deyil, əslində. Amma çox qanunpərəstdir. Bu saat polisda beş ən təmiz adamdən biri odur. Buna görə də həm idarədə, həm də camaat arasında hörməti var. Qarabağ müharibəsində də vuruşub. Amma neyləmək olar ki, bir az tərsdir. Dedi-yindən dönan deyil. Mən çalışıram oğlu Alikə deyim bu barədə. Ya da sənə kömək etmək üçün başqa bir şey fikirləşəram. Sən onunla doğrudan görüşmək istəyirsən?

- Kiminlə? - qız dalgın halda dilləndi.

- Fərcanla.

- Nə bilim...

- Səni anlayıram. Hər halda, atandır...

Qız başını silkələdi:

- Yaxşı, Tural, mən bir az yorğunam, evə getməliyəm. Sonra söhbət edirik bu barədə.

- Onda sənə yaxşı yol!

- Sənə də!..

"Mazda" hərəkətə gəlib küçə boyu sıx cərgələrlə irəliləyən avtomobillərə qarışıdı.

Uzağı yarım saata hava qaralacaqdı. Gültən isə hələ də səhər yediyi yeməyin üstündə idi. Yaman acımışdı. Fikirləşdi ki, evə çatan kimi yaxınlıqdakı marketdən axşam yeməyinə meyvə-tərəvəz almalıdır...

V

Bakıda uca hasarla əhatə olunmuş bir yer. Kənardan baxanlar yalnız bu daş hasarı və içəridə əkilmiş hündür şam ağaclarının yaratdığı yaşıl çatırı görə bilərlər. Üzərində bu yerin nəyə xidmət etdiyini göstərən heç bir nişanə olmayan bir qapı xəlvət küçəyə açılır. Amma, oradan həyata girmək istəyən şəxs əvvəlcə iki nəfər mühafizəçinin keşik çəkdiyi, xüsusi nəzarət cihazları ilə təchiz edilmiş buraxılış məntəqəsindən keçməlidir. Həyatdakı birmərtəbəli binanın qarşısında bir neçə hərbi və mülki avtomobil nəzərə çarpır ki, onların da bu həyata haradan girib-çıxdıqlarını çox az adam bilir.

Bura məxfi hərbi idarədir. Biz onu bu romanda, şərti olaraq, "Məxfi Şöbə" adlandırırıq. Onun fədakar əməkdaşlarının Vətən, Millət və Dövlət üçün gördüyü son dərəcə əhəmiyyətli işlər barədə isə yalnız üstüörtülü bəhs edə bilərik. Çünki bundan artıq nəsa demək məsləhət deyil...

Günortaya yaxın qapıya bir nəfər yaxınlaşdı. Havanın xeyli isti olmasına baxmayaraq, əynindəki əsgər gödəkəcəsini boğaza qədər düymələnmiş, başına əsgər şapkası qoymuşdu. Gözlərini iri qara şüşəli eynək, üzünü isə adi tibbi maska örtürdü. Sanki, ya özü xəstə idi, ya da adamlardan ona yoluxucu xəstəlik keçməsindən ehtiyat edirdi.

Nəzarət məntəqəsindən həyata birbaşa keçmək istəyirdi ki, mühafizəçilərdən biri onun qarşısını kəsdi:

- Dayanın, bura girmək olmaz!
 - İks bölməsinə gedirəm,- gələn adam quru səslə dedi. Bunu eşidən mühafizəçi özünü yığışdırdı:
 - Kimin yanına?
 - Mayor Məlikovun.
 - Niyə?
 - Boşboğazlıq edib zəhləmi tökməkdənsə, mayora xəbər ver!
- İkinci mühafizəçi dərhal qarşısındakı daxili rabitə cihazında üstünə "X-1" yazılmış düyməni basıb danışmağa başladı:
- Cənab mayor, sizin yanınıza maskalı bir oğlan gəlib.

Bir neçə saniyə sonra selektorda acıqlı səs eşidildi:

- Götürəm, buraxın gəlsin!

- Buyurun! - Qarıba "qonağın" qarşısını kəsmiş mühafizəçi onu o biri qapıdan həyata dəvət etdi və özü də onun ardınca birmərtəbəli binaya doğru addımladı.

Həyatda adi vaxtlara nisbətən bir canlanma hiss olunurdu. Şam ağaclarının kölgəsində xüsusi geyimli hərbiçilər gəzişir, tez-tez binaya girib-çıxırdılar.

Maskalanmış adam arxasınca düşmüş mühafizəçinin baladçılığına ehtiyac hiss etmədən yeriyirdi. Binaya da eyni sərbəstliklə daxil oldu. Burada kabinetlərin dəri örtüklü qapıları dahliz boyu sıralanırdı. Üzərinə "X-1" yazılmış kabinetin qapısını açıb içəri girəndə, bunu görən mühafizəçi dərhal geri dönüb öz postuna qayıtdı.

- Salam, rais! - gələn adam ağzını örtən tibbi maskanı, şapkanı və eynəyi çıxarıb, gödəkəsinin yaxasını açdı.

Öyündəki geyimə və oğlan səsində bənzər qalın səsə görə mühafizəçilərin oğlana oxşadıqları bu şəxs Gültən idi.

- Bura niyə gəlmisən? - şabalıdı rəngli masanın arxasında aylaşmış bölmə raisi onun salamını almadan soruşdu.

- Bir şəxsi işlə bağlı köməyə ehtiyacım var, - Gültən dedi.

- Çox nahaq yerə! - Məlikov bir az da ciddiləşdi. - Sən gizli agentdən, kefin istədiyi vaxt bura gəlir-gedə bilməzsən. Başını aşağı salıb, klubdakı işlə məşğul olmalı və bizim, məqamı gələndə, verəcəyimiz əmrləri gözləməlisən!

Gültən susub qeyri-adi rəngli gözləriylə raisini süztürdü. Bu vəzifəyə keçəndən sonra Ələmdar dəyişmişdi. Kluba çox az-az gəlirdi. Gələndə də Gültənlə ciddi və rəsmi danışdı. Düzüldür, o kluba birbaşa rəhbərlik etdiyi vaxtlarda da Gültənlə arasında pərdə saxlayırdı. Amma onda bu qədər soyuq deyildi.

Elə geyimi də dəyişmişdi sevdiyi bu adamın. Bu vəzifəyə gətiriləndən sonra klassik üslubda kostyum geyinməyə başlamışdı. Əlbəttə, boy-buxumuna çox yaraşardı bu geyim, amma onu daha ciddi, Gültən üçün daha əlçatmaz göstərirdi.

O, Ələmdar Məlikovla indiyədək bir çox vacib əhəmiyyətli əməliyyatlarda iştirak etmişdi. Onun necə ağıllı, qorxmaz, cəsur, qeyri-adi fiziki gücə malik olduğunu yaxşı bilirdi. Bilir-

di ki, Azərbaycana xəyanət edən hər kəs onun ən qatı düşmanıdır. Və Ələmdar hələ təkcə Gültənin gözləri qarşısında neçə-neçə belələrini "ul" demədən o biri dünyaya göndərmişdi.

Amma o eyni zamanda mərd, sadə və xeyirxah yoldaş idi. Dara düşənlərin ona uzanan əlini heç vaxt geri qaytarmazdı. Məqamı gəldikdə insanlıq, namus, qeyrət, dostluq namına, əmr və təlimatları pozmaq onun xarakterində tez-tez rast gəlinən hallardan idi.

Gültənin bildiyinə görə, Baratov Ələmdarı yeni yaradılmış "X" bölməsinə rəis gətirmək istəyəndə müavini Cavadov buna etirazını bildiribmiş. Deyibmiş ki, Leopard güclü döyüşçüdür, dövlətin, millətin yolunda heç düşünmədən öz canını qurban verə bilər, amma bu vəzifəyə layiq deyil. Ona görə ki, onun şəxsi hissləri çox tez-tez vəzifə borcunu üstalayır. Keyfi nə istəsə eləyir və nəhayət, rəislərindən daha çox anasına tabedir. Bu zaman Baratov ona cavab veribmiş ki, lap yaxşı, anasını sevməyən, onu hamıdan və hər şeydən uca tutmayan adam heç biza da lazım deyil. Beləsi öz vətəninə, millətini heç bir zaman ürəkdən sevməz.

Masanın üstündəki selektor birdən-birə xırıldadı və ardınca general Baratovun aydın səsi eşidildi:

- Yanına gələn kimdir, Məlikov?

- Vəşəqdir, cənab rəis,- Ələmdar cihazın müvafiq düyməsini basıb cavab verdi.

- Mən də monitorda görəndə ona oxşatdım... O niyə gəlib bura? – generalın səsindəki narazılıq aydın hiss olunurdu.

Ələmdar gözücu Gültənə baxdı:

- Onu "Komandir" əməliyyatı ilə əlaqədar mən çağırıbmışam.

- Hm... – Baratov rəhbəri kəsdi.

Gültən mənalı tərzdə gülümsədi. Hə, bax bu əsl Ələmdar idi. Deməli, bir o qədər də dəyişməyibmiş. Yoxsa Gültəni müdafiə etmək xatirinə öz rəisini aldatmazdı.

Təklif gözləmədən, masanın arxasında əyləşdi:

- O nə əməliyyatdır elə, rəis?

Ələmdar kreslosundan qalxdı. Əllərini şalvarının ciblərinə qoyub kabinetdə gəzişməyə başladı. "X" bölməsi rəisinin bu kabinetini "Döyüş" idman klubundakı kabinetindən kiçik idi. Elə

bil, meşədən tutulmuş leopardı qəfəsə salmışdılar burada.

Gültəni məşqçi kimi klubə göndərəndə Cavadov ona ciddi tapşırıq vermişdi ki, Öləmdarın bütün hərəkətlərinə nəzər edib, bu barədə vaxtaşırı MŞ-ya məlumat versin. Çünki ondan Öləmdar öz vəzifəsinə daxil olmayan məsələlərə daha tez-tez qarışırdı. Amma Gültən klubdə işləməyə başladığı ilk günlərdən anladı ki, bu mərd xarakterli adam barədə Cavadova heç bir raport verə bilməyəcək. İlk günlərdən xətrini çox istədi onun. Öləmdara digər məşqçilər kimi "Öləmdar qədəş" deməyə başladı. Həmin vaxtlar, doğrudan da, bir böyük qardaş kimi sevirdi onu. Öləmdar onu danılanda heç inciyib-ələmirdi.

Sevimli rəhbəri klubdən ayrıldıqdan sonra Gültən darıxmağa başladı. Anladı ki, içində ona qarşı intim hisslər oyanır. Bunlar hər bir qadında-qızda təbii olaraq yarana biləcək duyğular idi və gənc bir qız olan Gültən də Öləmdar barədə düşündə o hissləri keçirməyə başlayırdı.

O, heç vaxt ərə getməyəcəkdi. Çünki, kiminsə ailə qurmaq gizli peşəsinə zidd idi. Və heç özü də istəmirdi bunu. İstəmirdi ki, kiminsə arvadı olsun. Özünü qız kimi hiss etmədiyi üçün bu fikir ona, az qala, təhqir kimi gəlirdi.

Öləmdarı isə sevirdi. Həm də, deyərsən, lap çox sevirdi və eyni zamanda, nəyə görəsə, son vaxtlar onunla qarşılaşanda öz "kişiliyini" itirirdi...

Yox, o bura başqa iş üçün gəlmişdi. Ağlına gələn bu axmaq fikirləri isə birdəfəlik başından çıxarmalıydı. Əgər Öləmdar onun nələr fikirləşdiyindən xəbər tutardısı... Həm də düzgün iş deyildi bu. Öləmdar ailəli idi. Arada Ayçöhrə vardı. Ayçöhrə xanım... Pah! Gülməşəkər xanım!..

Bölmə raisinin səsi onu fikirdən ayırdı:

- Şəhərdə gizli bir terrorçu dəstə fəaliyyətə başlayıb. Ayın iyirmisində Bakının müxtəlif ərazilərində yerləşən üç ticarət mərkəzinə partlayıcı yerləşdirmişdilər. "Yurd", "Qərənfil" və "Osmanpaşa" ticarət mərkəzlərinə. Hər üç qurğu eyni vaxtda – gündüz saat 12.00-də partlayacaqdı. Partlayışa iyirmi beş dəqiqə qalmış bir nəfər anonim şəkildə polisə zəng vuraraq, bu barədə məlumat verib. Deyib ki, bu üç obyektə, saat 12-də partlayış olacaq. Biz zəngin Sumqayıt küçələrindən birinə qo-

yulmuş taksifondan vurulduğunu müəyyənləşdirdik və bu məlumatda maraqlı bir məqam diqqətimizi dərhal cəlb etdi. O rəhbərlikdən ibarətdir ki, zəng vuran şəxs yalnız "Yurd"a qoymuş partlayıcının dəqiq yerini göstərmişdi, o birilərin isə yox...

Polis məlumatı alan kimi bunu dərhal yuxarılara çatdırmışdı. Təhlükənin böyüklüyünü və vaxtın son dərəcə azlığını nəzərə alaraq, emtəcnə bərabər bizi də əməliyyata cəlb etdilər. Təcili olaraq, hər üç obyektə partlayıcılar zərərsizləşdirildi. Əgər bir neçə dəqiqə geciksəydik böyük fəlakət baş verəcəkdi. Təsəvvür edərsən nə qədər insan varmış həmin obyektlərdə? Mən özüm bizim uşaqlarla "Yurd"a getmişdim. Xeyli qadın və uşaq var idi orada... Həmmi çəllə çıxartdıq. Partlayıcı düz xəbər verildiyi yerdə tapıb zərərsizləşdirdik. Sonra əhaliyə elan etdik ki, orada heç nə yox imiş, gəy kimsə polisə yalandan zəng vuraraq, dövlət orqanlarıyla məzələlənmiş...

- Ələf köpək uşağı!.. - Gültən terrorçuların qarısına nifrətlə söyləndi, - İzlərinə düşə bilmisizmi onların?

Mayor Məlikov pəncərəyə yaxınlaşıb, jalüzləri aralayaraq həyata nəzər saldı:

- Dünən təklif etdim ki, son iki gündə şəhərdə baş vermiş bütün qətlərlə maraqlanaq. Və polisə birlikdə bunu araşdırdıq.

- Niyə? - Gültən cəld soruşdu.

- Aydın görünür ki, terrorçu dəstənin içində satqın var. Həm də onların bütün sirlərini bilən bir satqın. Mən qəti əmin idim ki, onlar bu satqını sağ qoymayacaqlar. Əlbəttə, əgər onun kimliyini müəyyən edə bilsələr...

- Aha!.. Nəticə necə oldu?

- Son iki gündə qətlə yetirilənlər arasında Sərdar adlı biri vardı. Biz ondan şübhələndik. Çünki, bu adam keçmiş hərbi və eyni zamanda partlayıcılar üzrə mütəxəssis olub. Onu, danışdığım hadisədən bir gün sonra öz şəxsi mənzilində, səşboğucu taxılmış tapança ilə öldürmüşdülər. Həm də təkcə onu yox, onunla mənzildə olmuş arvadını və yeddi yaşlı oğlunu da... Biz dərhal Sərdarın son vaxtlar kimlərlə oturub-durduğu ilə maraqlandıq. Məlum oldu ki, axır günlər Müzəffər adlı bir taksici şoferi ilə görüşmüş. Vəssalam! Onun başqa yaxın adamları arasında şübhə doğura biləcək birinə rast gəlmədik.

- Baş Mütəffər necə oldu?

- Onu dünən axşam həbs etmişik. İndi buradadır. - Ələmdar kinaya ilə gülümsədi. - Mən, deyəsən, o alçağın iki qabırğasını sındırıbmışam. Ona görə də rəisimiz mənə onun dindirilməsindən kənarlaşdırdı. İndi bu işlə Yusifov məşğuldur.

- O heç nə demir? - qızın gözlərində ani qırgıncım parladı.

- Məncə, artıq bildiklərinin hamısını deyib. Onu bu dəstəyə Sərdar yenidən cəlb edib və Mütəffər Sərdardan başqa heç kəsi tanımır. "Osmanpaşa"ya partlayıcını da Sərdarla o qoyubmuş. Mütəffər deyir ki, onlar böyük bir dəstədirlər. Başlarında "Kəmandir" ləqəbli biri durur. Hə... - Ələmdar yenə istehza ilə gülümsədi. - Guya bu başdanxarablar güclənəndən sonra ölkədə hakimiyyətə gələcək və bütün qayda-qanunları dəyişib dini diktatura yaradacaqlar. Vəssalam! O başqa heç nə bilmir...

- Deməli, partlayıcılar barədə polisə xəbər verən həmin Sərdar olubmuş? - Gültən fikirli halda soruşdu.

- Yox! - mayor başını yellədi. - Mən buna inanmıram. Onlar bu barədə Sərdardan səhv şübhələnilblər.

- Niyə belə fikirləşirsən?

- Birincisi, polisə zəng Sumqayıtdan vurulub və mən dəqiq öyrənmişəm ki, Sərdar həmin gün, həmin saatda Sumqayıtda yox, Bakıda olub. O, öz evində oturub, partlayış barədə xəbəri gözləyirmiş. İkincisi, Sərdara təkcə "Osmanpaşa"ya partlayıcı qoymaq tapşırılıb və o bu işi Mütəffərlə birlikdə edib. Zəng vuran adam isə "Yurd"dakı partlayıcının yerini dəqiq nişan verib. Deməli, satqın kimdirsə, məhz "Yurd"a bomba qoyanlardan biridir.

- Amma onlar Sərdardan şübhələnilblər...

- Hə!.. Yəqin, Sərdarın hansısa durumu və ya hərəkəti dəstə başçılarındakı nahaqdan şübhə oyadıb. Onlar bizim bildiyimiz məlumatlardan xəbərsizdirlər axı!? Bilmirlər ki, polisə zəng Sumqayıtdan vurulub. Bilmirlər ki, zəng vuran adam yalnız "Yurd"dakı partlayıcının yerləşdirildiyi dəqiq yeri göstərib.

- Aydınır... - Gültən onunla razılaşdı. - Deməli, belə çıxır ki, polisə zəng vuran o şəxs yüzrlərlə insanı ölümdən qurtarıb.

Ələmdar bir qədər fikrə gedib başını buladı:

- Elədir... Amma mən o adamı digər terrorçu yoldaşlarından

daha alçaq biri hesab edirəm. Çünki, o satqındır. Terrorçu və üstəlik, satqın! Satqınları isə heç görməyə gözüüm yoxdur!

- Amma, hər halda, yoldaşlarından fərqli olaraq, onda azacıq vicdan var imiş və bu vicdanı, gec də olsa, oyanıb.

- Yox! – Ələmdar etiraz etdi,- Onun partlayışa cəmi iyirmi beş dəqiqə qalmış zəng vurməsi və həm də Sumqayıtdan zəng vurməsi mənə deyir ki, bu adam həmin vaxt hansısa yaxınının "Yurd"da olduğundan təsadüfən xəbər tutub. Ona zəng vurub deyə bilməzdi axı, tez oradan çıx, partlayış olacaq... Buna görə də polisə zəng vurmaqdan başqa çarəsi qalmayıb.

- Bəs niyə hər üç ticarət mərkəzi barədə məlumat verib?

- Qorxub ki, təkcə "Yurd"un adını versə, sonra bu məsələdə yoldaşları ondan şübhələnərlər.

- Hə, elədir... – Gültən gözlərini rəisinə zillədi,- Yaxşı, bəs indi necə olacaq?

Ələmdarın dodaqlarında yenə kinayəli təbəssüm göründü:

- Həmişə necə olub, yenə də elə!.. Keçinin əcali yetişəndə çobanın çomağına sürtünər, deyiblər. Biz onları hökmən tapaçağıq və tutub başa salacağıq ki, dövlətə sataşmaq nə deməkdir. Bundan arxayın ola bilərsən.

Keçib masanın arxasındakı kreslodə oturdu. Qızı bir daha diqqətlə süzüb, sakit səsle soruşdu:

- Yaxşı, de görək niyə gəlmisən bura? Əgər sözün vardısı, niyə dünyanın mən klubda olanda yaxınlaşmadın? Yeri gəlmişkən, gürzə ilə oynamağın çox maraqlı idi, amma bir də elə şey etmə! Gürzə sənin üçün Şamil deyil və zarafatı xoşlamır...

Gültən bir qədər susub, cəsarətlə rəisinin üzünə baxdı:

- Deyəsən, mənim valideynlərim tapılıb...

- Necə?! – Ələmdar heyranlığını gizlədə bilmədi.

- Hə...

- Danış görüm, nə baş verib axı!?

Gültən beş gün bundan əvvəl supermarketdə Səkinə xanımın rastlaşmasından tutmuş, Turalla birlikdə Bədəlgilə getməsinə qədər hər şeyi rəisinə danışdı.

- Deməli, belə...- Məlikov masaya dirsəklənib əli ilə saçlarını sığalladı, – Bu çox pis xəbər oldu! General biləndə əsəbləşəcək. Görək sən o qadına qoşulub evlərinə getməyəydin.

- Xahiş edirəm, rəisimiz bu barədə heç nə bilməsin.

- Necə yəni bilməsin!? – Ələmdar səsinə qaldırdı,- Sən nə danışdığını anlayırsan? Niyə unudursan ki, sənin heç kəsə danışdığını anlamırsan? Niyə icazəsiz o qadınla Fatmeyiyə yoxdur və olmamalıdır! Niyə axtarış aparmısan? Axı sən haradan bilirən ki, barəsində danışılan o adamlar, doğrudan da, sənə valideynlərindir? DNT analizi elətdirmisən?

Gültən gödəkəsinin cibindən iki kiçik zərf çıxarıb masanın üzərinə qoydu:

- Bunların birində mənim baş tüküm var, birində o qadının. Darağından götürmüşəm.

Ələmdar zərflərə gözücu baxsa da onlara əl uzatmadı:

- İndi məndən nə istəyirsən?

Gültən dərinə köks ötürdü:

- İstəyirəm bunları analizi verəsən. Bir də... Fərəcni tapmaqda mənə kömək edəsən.

- Deməli, istəyirsən ki, "X" bölməsi öz işini-gücünü buraxıb sənə o sarsaq atanı axtarsın? Nəyinə lazımdır bundan sonra ələ ata? Mən öz atamın üzüntü görməmişəm, sən görməyəndə nə olacaq ki! Get, sənə tapşırılan işlə məşğul ol! Sənə ata-ana axtaran vaxtın çoxdan keçib. Anan ölüb, Allah rəhmət eləsin. Atan da əgər cəzasını çəkib azadlığa çıxıbsa, qoy öz həyatını yaşasın. Sən bütün bunları birdəfəlik unutmalısən, Gültən!

Məxfi Şöbənin baş leytenantı qəfil sıçrayışla ayağa qalxdı. Rəisinə zillənmiş boz-yaşıl gözləri qəzəbdən alışıb yanır, köynəyi qabartmış kiçik döşləri sürətlə qalxıb-enirdi:

- Mənə nə ata lazım deyil, nə ana! - dedi,- Çünki, bunların nə demək olduğunu bilmirəm. Mütəllibim Baratov öyrədir ki, mən Dövlətlə Vətənin oğluyam. Onlar üçün yaşamalı, onlar üçün ölməliyəm. Və mən bunu qəbul etmişəm, cənab mayor! - Bir anlıq nəfəsini dərib, yenidən sözüne davam etdi,- Ancaq unutmayın ki, mən də insanam. Mənim də şəxsi duyğularım, arzularım ola bilər. Mən də qeyri tay-tuşlarımı kimi nəsa istəyə bilərəm. Sevilir-sevilmə bilərəm... Ancaq taleyim məni bütün bunlardan məhrum edib. Odur ki, siz kömək etməsəz də mən o Fərəcni tapacağam. Ondan soruşacağam ki, əgər mənə normal insan kimi yetişdirə bilməyəcəkdilərsə, niyə dünyaya gətiriblər? So-

ruşacam ki, mənə dünyaya gətirən qadını niyə öldürərək mənə
tək qoyub. Soruşacam ki, mənə özümü hansı günahıma görə
öldürmək istəyirmiş...

- Kəs! - Ələmdar əlini hirsə masaya vurdu.

Bu qəfil kobud hərəkətdən diksinib, birdən-birə sakitləşən
Gültən çox sevdiyi rəisinə məlul nəzərlərlə baxdı:

- Sənə nə olub, Ələmdar?..

- Mənə heç nə olmayıb! - Ələmdar yenə acıqla dilləndi.

- Yox, hiss eləyirəm ki, nəşə olub sənə. Bəlkə evində bir
problemin var? Bəlkə...

- Dedim ki, heç nə olmayıb!

- Görürəm axı olub. Əvvəl heç belə deyildin. Səndən kömək
istəyənləri belə kobudluqla rədd etməzdin...

Ələmdar sakitcə ayağa qalxaraq Gültənin yanına gəldi. Əlini
əvvəlcə onun saçlarına çəkdi. Sonra aşağı sürüşdürüb yanağını
sığılladı:

- Bağışla, Gültən. Üz istəyirəm. Düz deyirsən, doğrudan da,
bir az dılخورam son vaxtlar.

Onun əlinin təmasından Gültənin bütün bədənində hərərətli
bir cərəyan yayılırdı. Ömründə duymadığı xoş bir titrəyiş do-
lurdu qızın içinə. Yaxşı ki, Ələmdar əlini tez çəkdi. İyirmi dörd
yaşlı bu qız belə erotik hisslərə alışmamışdı. Bu hissləri bu qə-
dərən artıq yaşamağa hazır deyildi.

- Nə olub axı sənə? - deyə təkrar soruşdu.

- Gəl bundan danışmayaq, - Ələmdar əlini yelləyib öz yerinə
keçdi. - Mən çalışaram rəisimiz bu işdən xəbər tutmasın. Bu saç
nümunələrini özüm analizə verəcəm. Heç kəs bunların kimlərə
məxsus olduğunu bilməyəcək. Qaldı Fərcanın axtarışı, əslində,
bunu polisə köməyiylə daha asan etmək olardı... Deyirsən,
Rəşad Alxasovun qohumu bu adamı tapmaqdan imtina edib?

- Hə, - Gültən cavab verdi, - Allahverdi Əbilov...

- Allahverdi Əbilov? - Ələmdar anı fikrə gətirdi. - Ora, deməli
onun ərazisidir? Bəs onun adını əvvəldən niyə çəkmədin? Biz
Allahverdi ilə tanışıq. Zənnimcə, mənə sözümü yerə salmaz.
Çalışacam sənə kömək edirəm. Ancaq bir az fikirləşməliyəm.
Bilirsən, əslində, biz düz iş görmürük. Yəni, sənə o adamla
görüşməyin qətiyyən düzgün deyil. Əgər Baratov bilsə ələmi

dağıdılar. Ona görə də mənə söz verməlisən ki, Fərcana qarşı heç bir dəlilik etməyəcəksən.

- Çox sağ ol, Ələmdar!

Bu saat qızın ən böyük arzusu Ələmdarı bağrına basmaq idi. Çox istəyirdi bunu. Amma nə edə bilirdi? Bu zalım dünyada bir çox şeylər kimi bu da yasaq olunmuşdu Gültənə. İçindən keçən istəklərini elə içində də saxlamalıydı.

- Sən söz vermədin, Vəşaq... - Ələmdar gülümsədi.

Onun baxışlarında əvvəlkilərdən fərqli yeni bir şey vardı. Bu nəsa isti bir şey idi və Gültəni diri-diri bişirirdi.

- Söz verirəm, - dedi, - Sənin heç bir sözündən çıxmayacam.

- Onda get, - Ələmdar əliylə qapını göstərdi, - Sənə uğurlar! Allahverdi ilə danışsam, sənə xəbər verərəm.

- Bir daha çox sağ ol, Ələmdar!

Gültən bunu deyib cəld yaxasını düymələdi. Şapkasını başına qoydu. Eynəyi və tibbi maskanı taxıb kabinetə tərk etdi.

Birmərtəbəli binadan çıxıb, sürətlə həyətdən keçdi. Buraxılış məntəqəsinə daxil olanda bayaqkı mühafizəçi onu dayandırdı:

- Bir dəqiqə dayanın!

Və elə bu vaxt selektordan Ələmdarın səsi gəldi:

- Dərhal buraxın getsin!

Bunu eşidən mühafizəçi kənara çəkilib Gültənə yol verdi. Boş səkiyə çıxan qız sürətlə addımlayıb bir tin aşağıda saxladığı avtomobilinə mindi və yalnız bundan sonra eynəklə maskanı çıxarıb gödəkcəni soyundu.

Həyəcanı hələ də keçməmişdi. Bəzi yerləri tamamilə tərk etmişdi idi və Gültən özlüyündə etiraf etdi ki, bu heç də havanın istisindən baş verməyib...

II HİSSƏ

I

Günəş gecənin qara qaranlığını çoxdan qovub uzaqlara aparmış və beləliklə, Bakıda yeni bir şəhər açılmışdı. Günəşin özü isə hələ görünmürdü. O, bir azdan şəhər sakinlərinə daha bir isti yay günü yaşatmaq üçün səmada parlaıyacaqdı.

Nazik idman kostyumunda olan Ələmdar avtomobildən enib pilləkənləri sürətlə qalxaraq zəngin düyməsini basdı. Qapını özünə açıb ona çəkinən mehribanlıqla "Sabahın xeyir!" deyən Ayçölhrəyə eyni sözü cəldə mızıldanıb birbaşa eyvana getdi. Buradakı ağırliq daşları ilə şəhər idmanını davam etdirəcəkdı.

Bu vardiş onda çoxdan yaranmışdı. Hər gün şəhər saat altıda yataqdan qalxıb, dənizkənarı bulvara gedir, orada azı bir saat yürüyürdü. Təmiz dəniz havasından doyuncə uşandan sonra evə qayıdıb, eyvanda yenidən idmanla məşğul olurdu.

Idman gödəkcəsiylə köynəyini soyunub, ağır idman daşları ilə tamam tərləyəncə kimi məşq etdi. Beynində isə MTN, DİN və MŞ-nin "Komandir" kod adı altında birgə məşğul olduğı antiterror əməliyyatı barədə fikirlər dolayırdı.

Bu axtarışı çətinləşdirən səbəblərdən biri terrorçu dəstənin bacarıqlı və hiyləgər adamlar tərəfindən idarə olunması idisə, digər səbəb partlayıcı qoyulmuş obyektlərdə kamera nəzarəti-

nin düzgün qurulmaması idi. Məsələn, "Qərənfil"dəki nəzarət kameraları yalnız giriş-çıkış qapılarına və bir neçə vacib şöbəyə nəzarət edirdi. MTN-in əməkdaşları buradakı partlayıcıyı qab-qacaq şöbəsində, iri çuğun qazanın içindən tapıb götürmüşdülər. Belə görünürdü ki, oraya daxil olmuş terrorçu digərlərindən daha peşakar və təcrübəli imiş. Çünki, kameraların yaddaşındakı görüntülərə əsasən burada, hələ ki, xüsusi şübhə doğuran heç bir şəxs aşkar edilməmişdi.

"Osmanpaşa"dakı partlayıcı buranın kişi geyimləri şöbəsinə qoyulmuş idman çantasından çıxmışdı. Burada, gündüz saat 10 radələrində əlinə gətirdiyü kostyumu, guya geyinib yoxlamaq üçün pərdə arxasına keçən taxma saqqallı şəxs aşkar şübhə doğurmuş. Artıq həmin şəxsin öz yoldaşları tərəfindən güllələnmiş Sərdar, bir qədər aralıda hərlənən ikinci "saqqallı"nın isə taksi sürücüsü Müzəffər olduğu təsdiqlənmişdi.

"X" bölməsi əməkdaşlarının getdiyi "Yurd" ticarət mərkəzində isə partlamağa tam hazır olan qurğu qadın geyimləri şöbəsində idi. Polisə zəng vurmuş naməlum şəxsin dəqiq nişan verdiyi yerdə...

Kameraların yaddaşındakı görüntülərə görə, bu ticarət mərkəzinə səhər saatlarında daxil olmuş çadralı "hamilə" qadın, iyirmi dəqiqə sonra oradan çıxanda artıq "doğubmuş"... Və görüntüləri diqqətlə izləmiş Ələmdarın fikrincə, həmin adamın qadın olduğu da aşkar şübhə doğururdu.

Şəhərdə baş qaldırmış təhlükəli düşmən dəstəni tezliklə aşkar edib zərərsizləşdirmək məqsədilə üç vacib qurumun nümayəndələrindən ibarət Mərkəzi Qərargah yaradılmışdı. Ona milli təhlükəsizlik generalı Nazim Əliyərzadə başçılıq edirdi. Polkovnik Cavadovla mayor Məlikov isə bu qərargahda Məxfi Şöbəni təmsil edirdilər.

Mərkəzi Qərargahın əsas diqqəti hazırda "Qərənfil"dəki görüntüləri döna-döna araşdırmağa və "Yurd" ticarət mərkəzinə partlayıcı qoymuş çadralı "qadının" kimliyini müəyyən etməyə yönəlmişdi. Ələmdarın şəxsi fikrincə, polisə zəng vurmuş satqın məhz həmin çadralı "qadın" olmalıydı...

Səhər idmanını bitirib, tərtib halda vannaya otağına yollandı. Soyunub soyuq duşun altına girdi. Bədənini sabunladı. Səhərlər

həmişə beləcə soyuq su ilə yuyunurdu.

Düşün təzyiqlə çilədiyi su damcıları dərisini masaj etdikcə, bütün vücudunu sağlamlıqdan doğan bir sevinc, bir özünəgüvənə duyğusu bürüyürdü. Və hiss edirdi ki, bədəninin hər bir əzasında həm fiziki, həm də cinsi qüvvəsi aşır-daşır. Bu daqi-qələrdə istənilən güclü düşmənlə qarşılaşmağa tam hazır hesab edirdi özünü.

Və qadınla... Amma istənilən biriylə yox. Heç Ayçöhrə ilə də yox. Həftədən çox idi ki, arvadına yaxın durmurdu. Gecələr də döşəyini otağın döşəməsinə atıb, ayrı yatırdı. Bəs kiminlə?.. Əlbəttə, onu cəlb edən, könlünə yatan bir qadınla. Həm xarici görünüşünü, həm də daxili zənginliyini bəyəndiyi bir xanımla. Damarlarındakı qanını qaynada biləcək sevdiyi bir qadınla...

Sevdiyi qadınla? Yəni, Məltəmlə?..

Onunla qovuşmaq Ələmdara unudulmaz bir həzz, qədərsiz bir rahatlıq bəxş edə bilərdi. Amma bu mümkün idimi? Yox, mümkün deyildi. Buna nə Məltəm razı olmazdı, nə də Ələmdarın özü. Və ümumiyyətlə, o sevimli qadın barədə belə düşünmək qəbahət idi. Ələmdarın özü öz gözündən düşə bilərdi. Çünki, Məltəm xanımın əri var idi. Həm də arvadını ona qaytardığı üçün Ələmdara ömürlük minnətdar olan Saleh idi Məltəm xanımın əri...

Həyatın dadı bəzən necə də acı olurmuş. Lap zəhrimar kimi... O, Məltəmi unutmalı idi, vəssalam! Taleyin hökmü belə verilmişdi və Ələmdar onu yerinə yetirməliydi. Onun nə vaxtsa Məltəmlə qovuşmasına heç bir güman yeri görünmürdü. Demək, bunun üçün çalışıb-çabalamağa da dəyməzdi. Məltəmi mütləq unutmalıydı. Səkkiz ilə yaxın idi ki, bu qadını həyatından çıxarmışdı. Deməli, unuda bilərdi və unutmalıydı. Onun başqa yolu yox idi...

Məltəmin xəyalını özündən uzaqlaşdırmaq üçün hökmən başqa bir qadın barədə düşünməliydi. Ayçöhrə? Hə, Ələmdarın Məltəmi unutmasında arvadının böyük rolu olmuşdu. Amma indi Ayçöhrə barədə fikirləşəndə bədəni yalnız soyuyurdu. Nə edə bilərdi, özündən asılı deyildi bu...

Gültəni xatırladı. Onun MŞ-yə dünənki qəfil gəlişini... "Dişi pələng" Ələmdardan xahiş edirdi ki, atasını tapmaqda ona kö-

mək etsin. Atasını, yəni, eyni zamanda anasının qatilini. Bı şəxsi bir xahiş idi. Həm də onların təmsil etdiyi ciddi dövlət əhəmiyyətli idarənin xarakterinə zidd bir xahiş. Öslində, Ələmdar bu barədə dərhal öz rəisi general Baratova məlumat verməliydi. Baratov isə, lap yaqın, Fərca ilə görüşməyi və ümumiyyətlə öz keçmişiyə maraqlanmağı Gültənə qadağan edəcəkdə,.

Ələmdar özü də yaxşı anlayırdı ki, Fərcaı tapıb Gültənə görüşdürmək pis nəticə verə bilər. Məsələn, bu qızın yerində Ələmdar özü olsaydı nə edərdi? Yəni, anasının qatili olmuş atasıyla necə davranardı? Əlbəttə, öldürərdi onu! Heç tərəddüd etmədən öldürərdi.

Bəs Gültən? Axı "dişi poləng" bu cəhətdən Ələmdardan heç də geri qalan deyildi!? O da vurub öldürə bilərdi Fərcaı. Və iş açıları. Onda belə çıxardı ki, "X" bölməsinin rəisi mayor Məlikov öz əliylə bir cinayətə şərait yaradır və əhəmiyyətli gizli agent olan Vəşaqın sirrinin açılmasına, üstəlik də həbs edilməsinə səbəb olur.

Amma Ələmdardan bu xahişi edən başqası yox, Gültən idi. O Gültən ki, Ələmdarın döyüş yoldaşı sayılırdı. O Gültən ki, qeyri yaşadılardan fərqli olaraq, özünü Vətənə qurban demişdi və düşmənlərdən intiqam almaq üçün müharibənin başlanmasını gözləyirdi. O Gültən ki...

İdman klubundakı kabinetin pəncərəsindən gördüyü mənzərə gözləri önünə gəldi. Qızın qıvrıq, mütənəşib bədəni... Onda məsum ceyran gözəlliyi yox, dişi poləng gözəlliyi var idi və bu Ələmdarın zövqünə tamamilə uyğun gəlirdi. Sonra qızın vəşaqı xatırladan boz-yaşıl gözlərini yada saldı. Bu gözlərdəki cəsur, qətiyyətli, mərdənə baxışları...

Bədənini qüvvətli bir ehtiras bürüdü. Bu qəribə bir şey idi, əslində. Onu çulğayan ehtiras Gültənin cazibədar andamını düşünməklə yox, baxışlarındakı vahşi qığaləcimləri xatırlamaqla yaranmışdı. Həm də gör harada, vanna otağında...

Lənət olsun Şeytana!...

Gültən onun məslək yoldaşı idi. Dünyanın kabinetinə gəlib az qala yalvarırdı ki, Ələmdar atasına tapsın. Onu anlamaq lazım gəlirdi. Uşaq evində böyümüşdü. Ata-ananın nə olduğunu bilmirdi. Bu dünyada doğma heç kəsi yox idi və özünü yalnız

idi ki, Ayçöhrə öz anasıyla evvanda danışdığı söhbətə görə Ələmdarın gözündən düşmüşdü. Bəli, arvadı hər hansı bir səhv etmiş olsaydı, Ələmdar onu asanlıqla bağışlaya bilərdi. Bu isə səhv deyildi, mövcud xarakterin qəfil üzə çıxan əlaməti idi.

Həmin əhvalatdan sonra Ayçöhrəgildən heç kəs onun evinə ayaq basmamışdı. Yəqin, həm Ələmdardan utandıqlarına, həm də anasından qorxduqlarına görə. Ələmdar anasını çox yaxşı tanıyırdı. Bilirdi ki, nə qədər sağdır, onları yaxın buraxmıyacaq. Nə də oğluna icazə vermədi ki; arvadını boşasın. Yaxşı, bəs bu işlərin axırı necə olacaqdı?..

"Leksus" polis bölməsinə yetişəndə, yerə enib qapını çırpdı və birbaşa bölmənin binasına daxil olub növbətçi hissənin qarşısında dayandı:

- Rəisinizə deyin ki, mayor Ələmdar Məlikov gəlib.

Növbətçi polis çavuşu dərhal daxili telefonun dəstəyini qaldırıb məlumat verdi. Sonra isə özü ayağa qalxıb onu birbaşa bölmə rəisinin kabinetinə ötürdü.

Kabinet sahibi qonağını gülər üzə qarşıladı:

- Xoş gəlmisiz, cənab mayor, buyurun əyləşin! Xeyir ola məni yad etməkdə?

Ələmdar onunla əl tutub göstərilən stulda əyləşdi:

- Sənə bir dəfə də demişdim ki, mənə sadəcə Ələmdar deyə bilərsən. Yanına bir xahişə gəlmişəm, Allahverdi...

Səkkiz il əvvəl Bakıda baş vermiş bir qatildə, üzdə yalnız kriminal avtoritetin davakar oğlu və idman klubunun baş məşqçisi kimi tanınan, əslində isə MŞ-nin "Leopard" ləqəbli gizli agentı olan Ələmdar da şübhə hədəfinə çevrilmişdi. O vaxt polisdə kapitan rütbəsində çalışan Allahverdi bir yoldaşı ilə evinə gəlib Ələmdarı polis şöbəsinə apardı. Allahverdinin nəzərində onların tanışlığı həmin gündən başlayırdı.

Sonra həmin qatillə bağlı başqa məsələlər ortaya çıxdı. MŞ işə qarışdı. Ələmdar bu dəfə Allahverdinin yanına mayor rütbəli zabıt kimi gəldi və birlikdə təhqiqat aparmalı oldular.

Əslində isə Ələmdar Allahverdinə 1993-cü ildən tanıyırdı. Onda onlar hələ çox cavan idilər. Xankəndiyə kəşfiyyata göndərilmiş Ələmdar orada onu uşaqlıqdan tanıyan bir erməni tərəfindən ifşa edilib ələ keçdi. Mahirə adlı o qeyrətli qadınla eyni

otaqda, əlləri-ayaqları bağlı saxlayırdılar onu. O gün Mahirə həmin bu Allahverdi haqqında danışdı ona. Dedi ki, düşərgədəki girovlar arasında bir qəhrəman oğlan var, onu hər gün həyata çıxarıb olmanın işgəncələr verirlər ki, Azərbaycan bayrağını tapdalasın, o isə bayrağı yerdən götürərək öpür...

Sonra Mahirə namusunu qorumaq üçün özünə qəsd etdi. Onun intiqamını alacağına and içən Ələmdar inanılmaz bir möcüzə ilə girovluqdan qaça bildi. Və öz canını xilas etməklə kifayətlənməyib bir erməni generalının qızını qaçırdı. O qızı Mahirənin meyiti və Allahverdi ilə dəyişdi.

Allahverdi bundan xəbərsiz idi. Yəni, o vaxt onu girovluqdan xilas edən igid gəncin həmin bu Ələmdar olduğunu bilmirdi. Xilas olduğu gün o alçaq erməninin Ələmdara "Alik" deyə müraciət etdiyini eşitmişdi. Xilaskarından əsl adını soruşanda isə susub cavab vermədi. Onda gənc Ələmdarın üz-gözü yara-lar və qurumuş qanla örtüldüyü üçün Allahverdi onun simasını yadda saxlaya bilməmişdi.

- Buyur, Ələmdar,- Allahverdi dedi,- Eşidirəm səni. İndi bilmək olar harada işləyirsən? O vaxt gizlədirdin işini...

- Hə, indi bilmək olar,- Ələmdar gülümsədi, - MŞ-da "X" bölməsinin rəisiyəm.

- İks bölməsinin? Təzə yaradılıb?

- Hə...

- Çox yaxşı! Amma üzdən heç dəyişməmişən. Elə həmin ki Ələmdarsan. Hiss olunur ki, özünə yaxşı baxırsan. Məşallah, saçların da qapqarıdır.

- Ancaq son başını bir az ağartmışam...

- Elədir... -Allahverdi əlini saçlarına çəkdi, - Bu xarabada işləmək çox çətinidir, Ələmdar. Viedanla işləmək isə lap çətin. Elə murdar işlərin şahidi olursan, elə iyrənc xasiyyətli adamlara rast gəlirsən ki... Eh!.. İndiyə kimi ürəyim partlamayıb, böyük şeydir. Nə isə! Niyə gəlmisən? Əlimdən gələn bir işdirsə, canla-başla kömək edərdim.

Ələmdar Gültən Dəmirlinin əslində kim olduğunu bildirmədən, onun yeni ortaya çıxmış problemini qısaca danışdı. Dedi ki, "Döyüş" idman klubunda işçisi olmuş bu kimsəsiz qıza kömək etmək istəyir. İstəyir ki, Fərəc adlı o adam tapılıb Gültən

tənla görüşdürülsün.

Polis bölməsinin rəisi bir qədər fikrə gedəndən sonra ağır-ağır dilləndi:

- Oruculu Fərcan Əlican oğlu... Bu adam barədə mənim yaxın bir qohumum da soruşdu. Onun barəsində bəlkə də eşitmisən, cəbhə hakimiyyəti vaxtı rayonda polis rəisi işləyib. Alxasov... Məndən xahiş etdi ki, Fərcanın hazırda harada olduğunu öyrənəm. Mən də öyrənib dedim ki, Fərcanın ata-anası ölüb, bacısı ata evini sataraq Azərbaycandan gedib. Özü isə Bakıda olmalıdır, amma yerini bilmirik.

- Bu qızın anası Alxasovun kirayənişini olub, - Ələmdar dedi, - Fərcanın yerini öyrənməyi Gültən xahiş edib ondan.

Polis bölmə rəisi təəssüf hissi ilə başını yellədi:

- İncimə, Ələmdar, bu işdə sənə kömək edə bilməyəcəm. O qızın atası anasını öldürüb. Bəlkə intiqam almaq istəyir ondan? Əgər Fərcana nəşə eləsə belə çıxacaq ki, buna birbaşa mən şərait yaratmışam. Hansı ki, bizim əsas vəzifəmiz cinayətlərin qarşısını almaqdır. Fərcan Ceyhanəni öldürdüyü üçün öz qanuni cəzasını çəkib. On dörd il həbsdə yatıb...

- Qız mənə söz verib ki, Fərcana heç nə eləməyəcək.

- Bunu bilmək olmaz, Ələmdar. Bəs onda atasını niyə belə canfəşanlıqla axtarır? Öpüb bağrına basmaq üçün?

Ələmdar kinaya ilə gülümsədi:

- Sənin qanunpərəst olduğunu bilirdim, amma bu qədər yox. Deyirsən, qızın öz doğma atası ilə görüşməyə hüququ çatmır?

- Əlbəttə, çatır, - Allahverdi çiyinini çəkdi, - Amma burada iş başqa cürdür. Bu görüşü biz təşkil edə bilmərik.

- Hmm...

Ələmdar Allahverdidən belə qəti etiraz gözləməirdi. O isə Gültənə kömək etmək qərarına gəlmişdi. Və qərara gəlmişdisə, deməli, kömək ələməliydi bu qıza. Dişi pələngə...

Başını mənalı tərzdə yırğaladı:

- Yaxşı, Allahverdi, de görüm uşaqlar necədir? Oğlun Alik, qızın Mahirə...

- Onların adını haradan bilirsən? - bölmə rəisi təəccübləndi.

- Səkkiz il əvvəl ikimiz birlikdə təhqiqat apararkən özün demisən. Yaddaşsızlıq yaraşmır sənə.

- Hə... – Allahverdi xatırladı. - Çox sağ ol, yaxşıdırlar. Alik hüquq fakültəsinin birinci kursunda oxuyur. Mahirə isə orta məktəbin on birinci sinfinə keçib.

Ələmdar bildirdi ki, bu vətənpərvər polis zabiti övladlarının adlarını onunla Mahirə adlı həmin qeyrətli qadının şərəfinə qoyub. Başqa çarəsi qalmadığı üçün indi öz sirrini açə bilərdi. Və bunu yalnız Vəşəqin xatirinə edəcəkdə.

- Oğlunun adını Alik niyə qoymusan?

Allahverdinin qas-qabağı tutuldu:

- Deyəsən, sənə bunu da demişəm axı... Doxsan üçüncü ildə Alik adlı bir qəhrəman gəncimiz mənə Xankəndidə girovluqdan qurtardı. Yoxsa mənə azabla öldürəcəkdilər. Əsl adı belkə də Alik deyildi, amma ermənilər onu belə çağırırdılar. Mənə, o bizim xüsusi xidmət orqanlarında çalışırdı. Amma sonradan axtarsam da onun haşəsində mənə heç bir məlumat vermək istəmədilər. Oğlunun adını onun şərəfinə Alik qoymuşam.

- Hə... – Ələmdar mənalı təbəssümlə başını yellədi. - Həmin Alik bu saat sənə qarşıda oturub və sən onun kiçik bir xahişinə əməl etmək istəmirsən. Yaxşı deyil bu...

- Necə?! – Allahverdi yerində dikəldi.

- Düz eşitdin, həmin Alik elə mənəm. General Karapetyanın qızını Ağdam yaxınlığındakı düşmən postunda sənənlə dəyişən adamam. Sən ermənilərə özünü Nadir adıyla təqdim etmişdin. Onlar mənim tələbimlə sənə həmin posta gətirdilər. Sənə, bir də rəhmətlik Mahirənin meyitini...

- Ola bilməz... Əgər sən doğrudan həmin Alik sənənsə, onda de görək biz sənənlə görüşəndə ilk dəfə nə danışdıq?

- Mən soruşdum ki, Nadir sənənsən? Onlar sənə çox işgəncə vermişdilər. Güclə yeri yirdin. Həmin adam olduğunı dəqiqləşdirmək istədim və "Bunlar sənə bayrağımızı tapdamağı əmr edəndə nə edirdin?" deyə soruşdum. Sən də cavab verdin ki, "Onu yerdən qaldırıb öplətdüm..." Bu qədər bas edərsən, yoxsa Azərbaycan mövqelərində sənəndən ayrılana qədər baş verənlərin hamısını danışım?

Heyrətdən donub qalmış bülmə rəisi qəfil hərəkətlə yerindən qalxıb onun üstünə gəldi. Ələmdar da durdu və qucaqlaşdılar.

- Sənə canım qurban olsun, Ələmdar! – Allahverdinin gözləri

yaşarmışdı. - Qardaş, bəs sən özünü mandən niyə gizlədirdin? İnan ki, bizim ailədə sənə qədər heç kəsə parətiş olunmur. Oğlum Alik öz adıyla fəxr edir. İnan, sənə tapdığını bilsələr, sevindiklərindən uçaçaqlar.

Keçib kreslosunda oturdu:

- Əyləş gördüm, Ələmdar, əyləş! Vallah, hələ də gözlərimə, qulaqlarıma inana bilmirəm. Elə bil yuxudayam. Mən o vaxt özümə gələndən sonra sənə çox axtardım. Hətta yenidən cənab Baratovun yanına getdim. O vaxt mənə dindirilmək üçün onun yanına aparmışdılar axı. Girovluqda gördüklərimin hamısını ona danışmışdım. Sonradan polisə düzəlməyimdə Baratovun da köməyi oldu. Hə, onun yanına gedib sənə soruşdum. Dedim ki, mənə ölümdən qurtaran Alikə öz təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Cənab Baratov sənə başqa ölkədə olduğunu bildirdi. Dedi ki, uzun müddət qayıtmayacaqsan. Amma əsl adını mənə bildirmədi...- cib telefonunu çıxartdı,- Dayan, bu saat Zəhraya, uşaqlara xəbər verəcəm ki, sənə tapmışam.

- Yox, mən işə getməliyəm,- Ələmdar saatına baxıb ayağa qalxdı, - Şəbədə çox vacib işlərimiz var. Sən də görək, Fərcanı tapacaqsan, ya yox? Əgər yenə etiraz etsən, mən çarəsiz qalıb "X" bölməsini bu işə qoşmalı olacam.

Allahverdi güldü:

- O nə sözdür, Ələmdar, mən onu, dünyanın o biri başında olsa da, tapacam. Telefon nömrəni mənə ver ki, tapan kimi sənə bildirim. Həm də, uşaqlarla tanış etmək üçün mütləq evə qonaq çağıracam sənə.

Ələmdar öz mobil nömrəsini bildirib, Allahverdininkini telefonuna qeyd etdi. Sonra isə onunla tələsik sağollaşıb polis bölməsindən çıxdı.

Onu Məxfi Şəbədə, doğrudan da, çox vacib işlər gözləyirdi. Şəhərdəki terrorçu dəstə və bu təhlükəli dəstənin "Komandir" ləqəbli başçısı tutulmayınca onun rahatlığı olmayacaqdı.

II

Dünən axşam ailənin bütün söz-söhbəti yalnız Ələmdə barədə olmuşdu. Allahverdinə bir zaman erməni girovluğunda azad etmiş əfsanəvi "Alik" barədə. Bu axşam da yenə ondan danışdılar. Daha doğrusu, Ələmdar üçün hazırlanacaq qonaqlıq süfrəsindən.

Pijamasının yaxasını açıb divanda aylaşmış Allahverdi televizorda axşam xəbərlərinin buraxılışını seyr etsə də, əsas diqqəti bu söhbətdə idi.

- Ana, deyirəm hələ, Ələmdar əmiyə restoranda qonaqlıq verək? - Alik dedi.

- Yox, ay bala, nə danışsən. - Zəhra oğluna etiraz etdi. - Elə şey olar? Adama nə deyirlər!? Mütəəqəbət evə dəvət etmək lazımdır. Həm də ki, restoranda ev xəbərləri kimi dadlı bir şey verməyəcəklər, axı. Allah qoysa, fikrim var ki, özüm yaxşı bir dovğa bişirəm. Gəncə dovğası.

- Təkcə dovğa? - "Alik" in onlara qonaq gələcəyinə hamudan çox sevinən Mahirə gülə-gülə soruşdu.

- Təkcə dovğa niyə, ay qızım, plov da, yarpaq dolması da bişirəcəm. Üstəlik, balkonda quzu kababı da çəkərik.

- Yaxşı olar. - Alik anasıyla razılaşıdı. - Amma yeməkdən sonra yaxşı bir çay süfrəsi də açarsan.

- Əlbəttə! Yeməkdən əvvəl də, sonra da. Təzə bişirdiyim şafialı mürəbbəsindən qoyacağam süfrəyə.

- Tort da hazırlayırıq. - Mahirə xatırlatdı.

- Yaxşı.

- Üstünə də yazarıq: "Alik", - Alik gülə-gülə dedi.

- Yox, ay bala, elə bilər sənənin adını yazmışıq.

- Onda "Ələmdar" yazarıq.

- Yox... Ad günü deyil ki...

- Galin, belə yazıq. - Mahirə təklif etdi. - Xoş gəlmisiz! Olar?

- Olar, niyə olmur. - Zəhra gülümsədi.

- Elə tələsirəm ki, onu görməyə...

- Mən də! - Alik dedi. - Fikirləşirəm ki, ömrümdə birinci dəfə canlı olaraq əsl qəhrəman görəcəm.

- Bayam indiyəcan görməmişən?- Mahira təəcüblə dillənən
- Yox, harada görmüşəm ki...
- Bəs atam?? - qız səsinə qaldırdı, - İgid polis rəisi, Gəncəslanı, polkovnik-leytenant Allahverdi Əbilov? Onu görməmişən?
- Hə... O heç də, o atamdır...

Allahverdi oğlunun sözlərinə gülümsədi. Və tez də o məşum günləri, yəni, Xankəndidə erməni girovluğunda olduğu günləri xatırlayıb tutuldu.

Polisdə işləməyə başlayanndan bəri nələr görməmişdi, nələrlə rastlaşmamışdı... Güllələnmiş, kəsilmiş, asılmış, yandırılmış insan cəsədləri, insanlıq dışı qətlər, tükürpədən vəhşiliklər... Əsəblərinin korlanması bahasına olsa da, alışmışdı bunlara. Artıq yaxşı bilirdi ki, istənilən insan hər bir yaxşı işə qadir olduğu kimi, hər bir pis işə də qadirdir. Yaxşı bilirdi ki, insanların içində heç bir heyvanda olmayan qəddar bir vəhşilik gizlənir və bu vəhşiliyin üzə çıxıb özünü göstərməsi onun psixoloji durumundan asılıdır.

Bəli, təcrübəli polis zabiti Allahverdi Əbilov bu həyatda çox eynəcərliklər görmüşdü, çox şeylərə alışmışdı. Amma bütün bunlara baxmayaraq, düşmən əlində əsir olduğu o günləri sakit xatırlaya bilmirdi. Başına gələn o hadisələri "qorxunc yuxu" adlandırırdı və üstündən iyirmi il keçməsinə rəğmən, bu yuxu hələ də ona azab verirdi.

İnsan nə qədər vəhşi ola bilər, ay qardaş!?, İnsan insanı diri-diri öldürmək, çəkdiyi azablara baxıb ibliscəsinə zövq almaq üçün nə qədər işgəncə üsulları düşünüb tapa bilərmiş! Lənət olsun belə insanlığa! Lənət olsun belə həlləm-qəlləm dünyaya!

Qarabağ uğrunda igidliliklə döyüşmüşdü. Ölündən- filandan da qorxmamışdı Allahverdi. Amma indi o günləri yada salanda qəlbinə anlaşılmaz bir qorxu bürüyürdü. Bəli, qorxurdu qəhrəman polis zabiti. Qorxurdu...

Qorxurdu ki, o günlər yenə qayıda bilər. Qorxurdu ki, Azərbaycan da Fələstin kimi, Əfqanıstan, İraq kimi müharibə meydanına çevrilər. Sevimli Bakı xarabazara dönər, insanlar güllə səslərinə, partlayış səslərinə, küçələrdə tökülüb qalmış cəsədlərin üfunətli qoxusuna alışarlar. Qorxudan içlərini yeyə-yeyə,

ölə-ölə alışarlar. Və özləri də birdəfəlik ölüb gedənə kimi hər gün qorxudan yüz dəfə ölüb-dirilərlər.

Öz canı üçün qorxurdu Allahverdi? Yox, əsla yox! O, əlinə silah alıb savaş meydanına atılandan sonra hər şey adılacaq kimi nəzərində. Çünki, bu müharibənin özünəməxsus qanunu idi. Öldürmək də adılmalıydı, ölmək də...

Amma doğma ailəsinin çətinliyə düşməsi, əzab keçirməsi heç vaxt adılmaq bilməzdi onun üçün. Əsas da qızı Mahirənin... Tanrıya üz tutub yalvarırdı ki, onun gördüyü pis günləri ailəsinə göstərməsin. Yalvarırdı ki, övladları qocalıb ölənə kimi əminamanlıq şəraitində ömür sürsünlər.

1993-cü ildə Mahirə adlı o namuslu, qeyrətli, qürurlu qadının başına gələnlər qızı Mahirənin başına gələydi necə olardı? Yox, Allahverdinin möhkəm ürəyi buna dözməz bilməzdi. Partlayardı, yaqın ki...

O, Vətəni bir çoxları kimi yalnız sözdə sevmirdi. Ürəkdən sevirdi. Həm sevirdi, həm də hər addımda qeyrətini, təəssübünü çəkirdi. İnanırdı ki, onun yolunda əlinə silah alıb ölümün düz üstünə gedə bilər. Ancaq doğma balası Mahirə... Əgər Allahverdiyə desəydilər ki, əqidədən dönməsən qızının birca barmağını kəsəcəyik... Yox, lazım deyildi bu barədə fikirləşmək. O, Mahirənin barmağına tikan batmasına belə razı ola bilməzdi. Allah göstərməsin!...

Yenə Xankəndidə məruz qaldığı işgəncələri xatırladı. Ona bir-birindən ağır, dözülməz əzablar verən Artur düşdü yadına. Əclaf, qansız Artur Saqiyan... Neçə illər sonra eşitdi ki, həmin Artur təxribat məqsədilə, gizli şəkildə Bakıya gəlmiş. Xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları onu tapıb həbs etmək istəyəndə əlindəki qumbaranı partladaraq cəhənnəmə vasil olubmuş. Gorbagor it oğlu!...

Hə, bax həmin Artur o zaman Allahverdiyə işgəncə verməkdən bezmişdi artıq. Onu mütləq öldürəcəkdə. Amma Uca Tanrı Allahverdinin xilası üçün həmin bu Ələmdarı göndərdi. Və bu gənc qəhrəman onu ölümün pəncəsindən elə möcüzəli şəkildə qurtardı ki...

Gör ha! Sən dünyanın işlərinə bax! Allahverdi sonradan onunla rastlaşanda tanıya bilməmişdi öz xilaskarını. Bir əclafın

qətlində şübhəli bildiyi üçün Ələmdarı birbaşa evindən çıxarıb polis şöbəsinə aparmışdı. Dindirmə zamanı ağzından gələn demişdi ona. "Qorxaq" adlandırmışdı bu qorxubilməzi. Hə... Onda Ələmdar susub sakitcə Allahverdinin üzünə baxırdı. Daha demirdi ki, ay huşsuz axmaq, sən o vaxt əzəbli, rüsvayçı ölümün əlindən qurtaran həmin Alikəm mən...

Bu əhvalatın üstündən neçə illər keçməsinə baxmayaraq, Allahverdinin içini dərin bir xəcalət hissi bürüdü. O, indi özünü Ələmdara ömürlük borclu hesab edirdi və qəti söz verdi ki, onun borcundan bacardığı qədər çıxmağa çalışacaq.

Xilaskarının dünən səhər polis bölməsinə gəlməsini xatırladı. Deməli, bu adam indi MŞ-də "X" bölməsinin rəisi idi. Və səkkiz il əvvəl Allahverdi onu tutanda da, yaqın, həmin məxfi idarənin əməkdaşı imiş. Amma özü bu barədə heç nə deməmişdi və gizli agent olduğu üçün deyə də bilməzdi.

Görəsən, Gültən adlı o qıza niyə belə can yandırır Ələmdar? Yalnız ona görə ki, Gültən idman klubunda onun işçisi olub? Ya bəlkə daha dərin bir yaxınlıq var aralarında?

Hər nə isə, Allahverdi artıq Ələmdarın xahişini yerinə yetirmək üzrə idi. Tanış bölmə rəislərinin yaxından köməyi ilə Fərcanı tapmışdı və onu elə bu axşam, indilərdə Gültənlə görüşdürəcəkdilər. Allahverdi öz bölməsinin ən etibarlı əməkdaşlarından olan leytenant Əhməd Babazadəyə tapşırırmışdı ki, bu axşam qızı atası ilə görüşdürsün. Və bir də, demişdi ki, söhbət zamanı onların yanında olsun, Gültənin çılgınlıq edib əlindən xəta çıxarmasına imkan verməsin.

Qızın öz atasını tanıyarkən nə kimi hala düşəcəyini fikirləşəndə Allahverdinin ovqatı yenə pozuldu. O, bu görüşün heç də xoş olmayacağını yaxşı bilirdi. Məsələn burasında idi ki, Fərcan adlı o bədbəxt adam etdiyi cinayətin müqabilində çox ağır cəzalandırılmışdı. Həbsxanada dustaq yoldaşları tərəfindən zorlanmış, sonra isə uzun illər onların şəhvetini söndürməyə məcbur edilmişdi... Tanış polis rəisinin Allahverdiyə dediyinə görə, Fərcan həbsxanadan çıxandan sonra da sərgərdan həyat sürərək türmədə alışdığı çirkin işini davam etdirirmiş...

Onun yaşadığı yer məlum deyildi, amma gecələr dayandığı xəlvət məkan Allahverdiyə bildirilmişdi. Bir azdan adi mülki

geyimdə olan Əhməd Babazadə Fərcanı həmin yerdən götürüb yarısökülmüş qaranlıq bir məhəlləyə aparacaq, onu orada qızı ilə görüşdürəcəkdİ. Allahverdi bunu yalnız Ələmdarın xatirinə edirdi və inanmaq istəyirdi ki, Gültən verdiyi sözün üstündə durub, cinayət törətməyəcək. Yoxsa bu iş öz vəzifəsinə həmişə vicdanla yanaşmış Allahverdi üçün ömürlük ləkə olardı...

- Ey! Sənin fikrin haradadır, Allahverdi? – Zəhra xanım ucadan əri ni səslədi.

- Həə?.. – Allahverdi öz kədərli düşüncələrindən ayrılıb həyat yoldaşına baxdı. - Nə dedin ki?

- Deyirəm, Ələmdar qardaş gələndə mütləq ailəsi ilə gəlsin ki, arvadını da tanıyaq.

- Yaxşı, deyərəm...

- Uşaqları böyükdür?

- Yox, səkkiz il əvvəl biz görüşəndə hələ evli deyildi. Mənə baxma, mən tez evlənmişəm.

- Yoxsa peşmansan? – Zəhra xanım güldü.

- Peşman niyə oluram, gül kimi balalarım var. Onları bütün dünyaya dəyişmərəm.

Bunu eşidən Mahirə gəlib divanda, atasının yanında oturdu. Bir qolunu onun boynuna dolayıb, digər əliylə maykanın üstündən atlı qarnını şıltaqcasına sığalladı:

- Ohoo! Maşallah! Mən tapşırıandan sonra göbəyini bir az əritmişən ha, rəis! Belə getsə yaraşıqlı oğlan olacaqsan.

Qızının bu hərəkəti və atasına zarafatla "rəis" deyə müraciət etməsi Allahverdinin canına yağ kimi yayıldı. Onu qucaqlayıb saçlarından öpdü:

- Arxayın ol canım, söz verirəm ki, tamam arıqlayacam.

Mahirə divanda yerini dəyişib atasıyla üzbəüz oturdu:

- Əgər arıqlamasan, səni cərimə eləyəcəm. Hər artıq kiloya ayda on manat! Razısan?

- On manat?.. – Allahverdi boynunu burdu. - Guya ki, razı olmayıb neyləyəcəm! Amma əvvəlcə mənə heç olmasa bir ay möhlət ver. Yaxşı?

- Yaxşı, düz bir aydan sonra səni çəkdirəcəm. Sonra da hər artıq kilo üçün on manat qoyacaqsan masanın üstünə. Oldu?

- Oldu, canım!

- Danışdıq?

- Danışdıq! Amma de görək, məndən aldığıın həmin carıma pullarını nəyə xərcləyəcəksən?

Mahira atasını barmağıyla hədələdi:

- Deməli, özünə arxayın deyilsən? Deməli, bilirsən ki, bir aydan sonra səni çəkəndə yenə artıq kiloların olacaq?

Allahverdi başını buladı:

- Əlbəttə, bacardığım qədər çalışacam ki, arıqlayım. Amma, deyirəm yəni, birdən artıq kilo olmuş olsa, neyləyəcəksən sənə verəcəyim o pullarla?

- Neyləyəcəm? – Mahira üz-gözünü məzəli şəkildə qırıqdırıb fikrə getdi. - Çoxlu şokolad alıb Alikə yedizdirəcəm ki, bir az ətə-cana gəlsin.

Gülüşdülər. Alik, doğrudan da, yaman arıq idi. Söhbətin ondan gəldiyini görəndə, gəlib atasının o biri tərəfində oturdu:

- Ay qız, nə qısqına-boğmaya salmışan mənim atamı?

- Sənin atan niyə olur ki? – Mahira təəccüblə etiraz etdi.

- Hər halda, əlli faizi mənimdir.

- Xeyr a!? Atalar əsas qızlarına məxsus olurlar. Yetmiş faizi mənimdir, qalan otuz faizi sənin.

- Onda anamın da yetmiş faizi mənimdir.

Bayaqdan sakit dayanıb övladlarını bəxtəvar bir təbəssümlə süzən Zəhra xanım burada dözməyib söhbətə qarışdı:

- Ay bələm, bəsdir bizi parça-parça böldünüz. Özü də belə insafsızcasına! Yəni, bu kişidən mənə heç pay çatmır?

Mahira yalançı bir ciddiliklə fikrə gedib başını tərpətdi:

- Haqlısan, ana, sənə də nəşə çatmalıdır... Yaxşı, gəl belə eləyək, haramız sənə öz payımızdan beş faiz verək, beləliklə atamın on faizi sənin olsun. Razi qaldın?

Zəhra xanım gülüb nəşə demək istəyirdi ki, Allahverdinin cib telefonu səslənib onun sözünü ağzında qoydu. Babazadə idi zəng vuran. Qalxıb o biri otağa keçərək telefonu açdı:

- Hə, Əhməd, eşidirəm. De görək nə elədin?

- Rəis, - gənc polis zabiti astadan danışdı. - Onu sizə dediyim həmin yerə gətirdim. Elə indicə çatdıq. Bu köhnə məhəllə sökülüb. Evlərin təkcə divarları qalıb. Küçədə heç kəs görünmür. Xəlvət yerdur.

- Bu saat onun yanındasan? - Allahverdi soruşdu.
- O, evlərdən birinə girdi, mən hələ küçədəyəm.
- Bəs qız?

- O da arxamızca gəlirdi. Elə bu dəqiqə öz maşınından enir, Allahverdi süsüb alını bərk-bərk övklədi. Vəzifə borcu ilə Ələmdara olan cənab arasındakı ilişib qalmışdı. Qəti bir qərarə gələ bilmirdi.

- Bura bax, Əhməd, - nəhayət ki, dilləndi, - Sən dərhal oradan uzaqlaş və bu barədə heç kəsə danışma. Nə o üzdanıraqı görmüsən, nə də qızını. Aydınır?

- Aydınır, rəis!
- Çıx get evinə!

Telefonu qapayıb yenidən fikrə daldı. O biri otaqdan isə ailə üzvlərinin şən qəlqəbə səsləri gəlirdi...

III

Bakıda daha bir bürkülü yay gecəsi başlayırdı. Kimin üçünsə xoş, kimin üçünsə bəd bir gecə...

"Allah, sənə qurban olum, bu adam mənim atam olmayaydı! Yalan çıxaydı bütün eşitdiklərim. Yalvarıram, mənə hələ zülm etmə, ay Allah!..."

"Kaş ki, Səkinə adlı o qadın mənə heç rast gəlməyəydi. Kaş ki, qarşıma çıxıb keçmişimdən xəbər verməyəydi mənə. Mən belə keçmişə istəmirəm. İstəmirəm!..."

"Mazda"-nın sükutu arxasında aylaşmış Gültən bütün yol boyu bu sözləri təkrarlamışdı. Fərzanın necə bir şərəfsiz, eybəcər həyat tərzini keçirdiyini Əhməddən eşitdiyi andan özündə deyildi. Dişlərini qıcayıb kimlərdənsə, ya bəlkə də bütün dünyanın özündən intiqam almaq barədə düşünür, bəxtsiz taleyinə lənətlər oxuyurdu.

Əhmədin sürdüyü "Opel" süküntü işləri aparılmış köhnə bir məhəllənin yanında dayandı. Bunu görən Gültən də avtomobilini ondan beş-altı metr arxada saxladı. Bu küçə işıqlandırılmadığı üçün tamamilə qaranlıq içində idi. Yarısökülmüş evlərin xarabalıqlarına yalnız ətrafdakı uca yaşayış binalarından zəif işıq düşürdü.

Əhmədlə Fərcan "Opel"-dən yerə endilər. Fərcan yarıuçuq birmərtəbəli evə girib dəy divarın arxasında görünməz olanda gənc polis zabiti telefonda kiminləsə danışmağa başladı. Gültən də yerə enib avtomobilin qapısını astadan örtüdü.

Əhməd polis formasında deyildi. Öyninə qara şalvar, mixəyi rəngli köynək geyinmişdi. Bayaq, Tbilisi prospektinin qaranlıq səkisində dayanıb Fərcanın gəlişini gözləyərkən, Əhmədlə bir saata yaxın söhbət etmişdilər. Gültənin fikrinə, bu leytenant pis oğlan deyildi. Mədəni, intizamlı, təvazökar...

Əhməd telefon söhbətini bitirdi. Gültənə tərəf ötəri bir nəzər salıb uçuq evə girəndə qız hiss etdi ki, həyəcanlanır. O, Fərcanı heç yaxından görməmişdi. Bu adamı bir az əvvəl hədəfə gəlib prospektin səkisində dayananda Əhməd öz maşınını onun qarşısına sürüb "işgüzar" danışığı aparmış, sonra isə onu "Opel"-ə mindirib yola düşmüşdü. Gültən də öz "Mazda"-sında onların arxasınca...

İçindəki tədaddüdə qalib gəlib oğrun addımlarla irəli yeridi. Uçuq divarın vaxtilə pəncərə olmuş açıq hissəsindən içəri boylandı. Uzaqlardan süzülüb gələn zəif işıq evin içindəkiləri, çətinliklə də olsa, görməyə imkan verirdi. Bir vaxtlar insan yaşamış bu ev indi əsl xarabazara çevrilmişdi. Düşməyə tökülmüş taxta və şüşə qırıqları, suvağı sökülmüş çıpaq divarlar, bir neçə sınıq-salxaq stul, mebel qalıqları...

Gültən qarşıdakı divarın dibində dayanmış Fərcanın üzünü, nəhayət ki, görə bildi. Bu, qırx-qırx beş yaşlarında, orta boylu, arıq, ağbəniz biri idi. Öyində qırmızı rəngli qısaqol köynək, açıq mavi cins şalvar vardı. Sağ əlini Əhmədə uzatmışdı. Yəqin ki, pul istəyirdi.

Yox, bu bədbəxt insan qatiiyyən onun atası ola bilməzdi. Bu, əgəlabatan bir şey deyildi. Gültən qərara gəldi ki, əgər Fərcan, doğrudan da, onun atasıdırsa onu elə buradaca öldürəcək. Bəli,

Ələmdara verdiyi sözə baxmayaraq, öldürəcək. Onu və daha sonra özünü... Amma özünü niyə öldürməli idi ki? Yox, özünü öldürməyəcəkdi. Mümkün qədər çox düşünən məliy etmək üçün səngərə gedib, silahlanaraq birbaşa erməni mövqelərinə doğru yürüyəcəkdi. Bir daha geri qayıtmamaq şərti, ancaq irəlilə...

Fərcanın səsinə eşitdi, amma nə dediyini ayırd edə bilmədi. Bir az da irəliləyib pəncərəyə lap yaxınlaşdı. İndi Fərcanla baş leytenantın söhbətini eşidə bilirdi.

- Başqası da var? - Fərcan tələflə qapı yerinə tərəf boylandı.
- Bax, bu başdan deyirəm, mənə qarşı bir kobudluq eləsanız, polisə şikayət edəcəm. Maşının nümərəsini götürmüşəm.

- Afərin sənə! - Əhməd istehza ilə dedi, - Amma mən artıq çıxıb gedirəm. O təkl olacaq. Əgər özünü yaxşı aparsan, yəqin ki, kobudluq eləməz.

Bunu deyib Fərcana tərəf tüpürdü və dönüb xarabalığı tərk etdi. Divarın əks tərəfində, qaranlıq səkidə dayanmış Gültənlə rastlaşanda bir anlıq ayaq saxladı:

- Bacım, mən gedirəm. Onunla istədiyiniz qədər söhbət edə bilərsiniz. Amma baxın, xəbərdarlıq edirəm, çalışın sonradan sizi peşman edəcək hərəkətə yol verməyəsınız.

- Çox sağ olun, Əhməd qardaş, - Gültən pıçıldadı, - Sizə çox minnətdaram...

- Dəyməz... Gecəniz xeyrə qalsın!

- Sizin də. Yaxşı yol!

- Səbirli olun. Tanrı bizi ömrümüz boyu ən çətin sınaqlara çəkir. Dözməyi bacarmalıyıq...

Bunları deyən Əhməd solğun işıqda son dəfə Gültənin üzünə baxıb, nəyə görə, kədərli gülümsədi. Sonra isə öz avtomobilinə əyləşərək onu hərəkətə gətirdi və "Opel" qaranlıq məhəllədən uzaqlaşaraq görünməz oldu.

Əynində tünd göy rəngli cins şalvar və eyni rəngli cins gödəkə, ayağında bəyaz rəngli idman ayaqqabısı olan Gültən ağır addımlarla içəri daxil oldu. Fərcanın bir neçə metr aralı dayanıb onu nifrətlə süzməyə başladı.

Binaların işığı qızın arxa tərəfindən düşdüyü üçün Fərcan onun üzünü yaxşı görə bilmirdi. Qarşısında durmuş adamın oğlan olmadığını bir qədər gec anlayıb heyranlıq səsləndi:

- Bu nədir, sən qızsan?!

Uzun illərin təhqirli azabları və ya azablı təhqirləri onun üzündə öz silinməz əksini tapmışdı. Üzü qırışmış, saçlarının çox hissəsi ağarmış, dişlərinin bir neçəsi tökülmüşdü.

Gültən susurdu. Balka da ona görə ki, bu dəqiqələrdə yenə Tanrıya öz tutmuşdu. Ona yalvarırdı ki, bir möcüzə göstərüb Fərcanın onun atası olmadığını üzə çıxarsın.

Amma bu adamla öz-özə dayanmaq onun üçün çox ağır idi. Ona görə də vaxtı uzatmaq istəmirdi:

- Hə, qızam,- dedi,- Ceyhanənin qızıyam. Bu adı eşitmisən?

- Nə?! - Fərcanın ağzı heyratdan açıq qaldı,- Kimin qızsan dedin? Ceyhanənin?!

- Bəli, Ceyhanənin! İyirmi dörd il əvvəl Kubinkada azabla öldürdüyün Ceyhanənin. Heyif ki, hamı kimi bir qadınla bir kişidən yarandığını qəbul etməyə məcburam. Belə olanda həmin qadın Ceyhanədir, kişi isə... Bayaقدan Allaha yalvarıram ki, kəş o kişi sən olmayasan. İnsafın olsun, bunu də mənə! De ki, atam sən deyilsən!

Fərcan dizləri üstə yerə çöküb əllərini torpaq döşəməyə qoydu. Ağzını elə geniş açmışdı ki, elə bil, indicə yalquzaq canavar kimi ulayacaq. Bəslənmiş gözləriylə Gültəni süzlürdü:

- Sən... Sən Fatiməsen?..

- Hə, Fatiməyəm,- Məxfi Şəbanin "vaşaqı" hələlik bacardığı qədər təmkinlə danışdı.

- Gözlərin necə bənzəyir o rəhmətliyin gözlərinə...- Fərcan kakələdi,- Ancaq... Bu ola bilməz axı!? Yəni sən ölməmişən? Yəni, anan səni öldürməyibmiş o vaxt? Axı hamı danışdırdı ki, Ceyhanə öldürüb səni...

Gültən gödəkəsinin cibindən bir bıçaq çıxarıb açdı. Bıçağın tiyəsi uçuq evə düşən zəif işıqda parıldayıb, Fərcanın ödənişli ağzına gətirdi. O, dikəlib titrəyən əllərini yuxarı qaldırdı:

- Məni öldürmə, Fatimə! Mənim heç bir günahım yoxdur. Mənə böhtan atıb tutdular. Ananı mən öldürməmişəm. Nə də atan deyiləm sənin. Mən Ceyhanəni sevirdim. Amma ona heç vaxt toxunmamışam. Bu yer-göyü yaradana and içirəm ki, heç bircə dəfə də toxunmamışam ona. Ceyhanənin adının ləkələn-məməsi üçün qonşulara demişdim ki, uşaq məndəndir. Onunla

evlənmək istəyirdim. Amma pis adamlar qoymadılar. Onlar Ceyhanəni də hədbəxt elədilər, mənə də!..

Əlləri ilə üzünü tutub ağlamağa başladı. İndi başı az qalırdı ki, torpaq döşəməyə dəysin. Bütün bədəni uçunma tutmuş adamlar kimi titrəyirdi.

Gültən isə indi bir az sakit idi. Çünki şad bir xəbər eşitmişdi. Fərcan demişdi ki, onun atası deyil. Görəsən, doğru deyirdimi? Yəqin ki, doğru deyirdi. Axı heç Gültən də belə bir zəif, düşkün adamın övladı olduğuna inana bilmirdi. Ola bilməzdi bu! Heç cür ola bilməzdi ki, döşəndən vəşəq, yaxud qoyundan cənavar əmələ gəlsin...

Yaxınlaşıb Fərcanın saçlarından yapışdı. Başını yuxarı qaldırıb bıçağı boğazına dirədi:

- Ağlamağı kas, biqeyrət! Və mənim suallarına cavab ver! Əgər Ceyhanəni sən öldürməmişənsə, bəs kim öldürüb? Əgər mənim atam sən deyilsənsə, bəs kimdir?

- Ceyhanəni mən öldürməmişəm! Mən onu sevirdim! Lap sevməsəydim də öldürə bilməzdim onu. Mən heç toyuq başı da kəsə bilməzdim. - Fərcan gözləri bərəlmiş halda, xırıltılı səsle danışdı. - Atan isə... O mən deyiləm. Mən sənin atan deyiləm. Sənin atan qəddar adamdır. Çox qəddar! O bizi ayırdı, xoşbəxt olmağa qoymadı...

- Kimdir axı o?! - Gültən çığırdı.

- Bilmirəm!.. Mənim heç bir günahım yoxdur. Bildiklərimin hamısını sənə danışaram. Amma atanın kim olduğunu bilmirəm. Ceyhanə onu zorlayan adamın adını demək istəmirdi. Qorxurdu...

Gültən bıçağı qatlayıb cibinə qoyaraq, geriye çəkildi:

- Danış, səni dinləyirəm!

Fərcan əlini boğazına sürüb, yuxarıdan süzülən zəif işıqda baxdı. Deyəsən, boğazının kəsildiyindən qorxurdu. Amma əlində qan ləkəsi yox idi.

- Nəyi danışım?

- Ceyhanə ilə tanışlığından başlayıb, həbs olunduğun günə kimi hər bir şeyi! Amma, sözlərində birçə yalan hiss eləsəm, bağırsaqlarını ayaqlarına dolayacam.

- Hə!.. Yaxşı!.. - Fərcan tələsik danışmağa başladı, - O,

Kubinkada kirayədə qalırdı. Bizim evə yaxın tikiş fabrikində tapmışdı. Onu fabrika gəlib-gedəndə görüb həyəndim. Əvvə yaxınlaşmağa cəsarət etmirdim. Bir-iki dəfə işdən çıxmağa gözləyib, arxasınca Kubinkaya qədər getdim. Amma məhəlləyə girməyə qorxub geri qayıtdım. Oranın adı Bakıda ən kriminal yer kimi çıxmışdı. Qorxurdum ki, qızın dalınca düşdüyümü görüb məni öldürərlər.

Bir gün yolda yaxınlaşdı ürəyimi açdım. Pis qarşılamadı. Onunla ailə qurmaq istəyirdim. Evdə anama da demişdim bu barədə. Bizim ailədə çox ciddi tərbiyə vardı. Validəymlərimin ikisi də elmi-tədqiqat institutunda işləyirdilər. Evdə cəmi iki uşaq idik. Bacım orta məktəbdə müəllim işləyirdi. Mən universitetdə oxuyurdum...

- Uzatma! – Gültən çıxıraraq onun sözünü kəsdi.

Fərəc anı fasilə verib ah çəkdi:

- O hər dəfə işdən çıxanda yolunun üstündəki parkda görüşüb söhbət edirdik. Sonra onun qaldığı evdə də oldum. Çox kəsib yaşayırdı yazıq. Aprel ayının ortaları idi, deyəsən, bir həftə işə gəlmədi. Ona baş çəkməyə getdim. Yaman sınıxmışdı. Məni görəndə ağladı. Dedi ki, bir də ona yaxınlaşmayım. Səbəbini soruşdum, demək istəmirdi. Demə, onu zorlayıblarmış. O da bu rüsvayçılığa dözməyib özünü zəhərləyibmiş. Bunu bir az gec bildim. Yaxşılaşandan sonra yenə işinə davam etdi. Amma indi çox qəşqabaqlı, əsəbi olmuşdu. Parkdan keçəndə qabağını kəsib söhbətə məcbur etdim. Mənə bildirdi ki, onu zorlayıblar. Nə qədər dillə tutdum, adını demədi o adamın. Ancaq bunu dedi ki, daha mənimlə ailə qura bilməz.

Bir neçə gün özümə olmadım. Ceyhana ilə əlaqəni kəsib-kəsməmək barədə düşünürdüm. Axırda qərara gəldim ki, onsuz yaşaya bilmərəm. Görüşüb fikrini dedim, razılaşmadı. Dedi ki, nə vaxtsa başıma qaxacaqsan bunu. Sözündən döndərə bilmədim. Yenə tez-tez ayuqüstü görüşürdük, hərdən qaldığı evə gəldirdim, oturub saatlarla söhbət edirdik. O da məni çox istəyirdi. Mənimlə ömürlük dost olmağa razı idi. Amma ailə qurmaq məsələsinə gələndə qəti etiraz edirdi. Deyirdi ki, onun ərə getməsi mümkün deyil daha...

Susdu.

- Sonra? - Gültən səsləndi. O, bu adamın danışdıqlarına getdikcə daha çox maraq göstərirdi.

- Sonra məlum oldu ki, Ceyhana hamilədir... - Fərcan başını qaldırmadan davam etdi. - Dedim gəl uşağı götürdürək. Axtarış tanış ginekoloq tapdım. Amma Ceyhana dedi ki, bunu etməyə ürəyi gəlməz. Həmin vaxtlar kimdənsə bir söz eşitmişdi. Ana uşağını götürdülmək barədə düşünəndə bətnindəki körpəsi bunu dərhal duyurmuş. Və ölüm qorxusu keçirdiyi üçün ana bətninin əks küncünə tərəf hərəkət edirmiş. Ceyhana dedi ki, o da bu barədə düşünəndə belə bir şey hiss edib. Hiss edib ki, sən onun bətnində tərpənib küncə sığınmışsan...

Hə... Bu arıq onun qəti qərarı idi. Səni doğub böyütmək fikrindəydi. Hələ sən dünyaya gəlməmiş çox sevirdi səni. Mən də vaziyyətlə barışmışdım. Ceyhana ilə evlənmək, doğulacaq uşağı onunla birlikdə böyütmək istəyirdim. Bilirdim ki, atamgil buna razı olmayacaq, amma fikrim qəti idi.

Sən demə, Ceyhanəni zorlayan adam da tələb edirmiş ki, o uşağını götürdürsün. Yazıq o vaxtlar çox azab çəkirdi, çox qorxu keçirirdi. Ata-anasından da xəbərlər yox idi. Heç kəs maraqlanmırdı onunla. Tamam kimsəsiz qalmışdı...

Mən uşağın kimdən olması barədə çox düşündüm. Əsas şübhələndiyim adam da Vilayət idi. Həmin həyatda yaşayan bazar alverçisi. Bakıya hansısa rayondan gəlmişdi. Oxlaqsızın biri idi. Arvadı Asiman da... Amma Vilayətə qarşı əlində heç bir sübutum yox idi. Ceyhanə də danışığında ən kiçik bir ip ucu vermirdi ki, uşağın atasının kim olduğunu anlayım. Bir də, şübhələndiyim təkcə Vilayət deyildi axı... Asiman o həyatı pozğunxanaya döndərmişdi. Biri gedib, o biri gəlirdi. Məhəllə uşaqları, bazar alverçiləri... Elşən adlı bir ədəbazi vardı. Ceyhanəyə dəfələrlə söz atmış, pis təkliflər etmişdi. Doğrusu, ondan çəkinirdim. Əlində bıçaq-zad gəzdirirdi həmişə. Asimanın yanına ən çox gələnlərdən biri də o idi. Ceyhanəyə söz atdığını biləndə çox pis oldum. Qızı dedim ki, bu barədə Rəşadla şikayət eləsin. Amma razılaşmadı. Məhəllədə adına pis söz çıxma biləcəyindən qorxurdu...

Sonra bir Cavidan vardı. O da Asimanın müştərilərindən idi. Ceyhanəyə evlənmək təklif eləmişdi, Ceyhana da onu söymüş-

dü. Na bilim... Şübhələndiyim bir deyildi, iki deyildi. O həyatla üzbəüz mağazada satıcı vardı. Əliş adında... Na demişdisə, neyləmişdisə, Ceyhanə onun dükənini qapının ağzında qoyub, çörək almağa bir tin o yana gedirdi.

Hələ bir müddət Ağababanın özündən şübhələndim. Həmir həyata qonşu olan həyatın səhəbindən. O vaxt qırx yaşı olardı. Boy-buxunlu, zəhmli kişi idi. Məhəllədə ondan çəkinirdilər. Türmədə yatıb-çıxıbmuş. Onun baxışlarından heç xoşum gəlmirdi. Məna, nəyə görə, istehlaz ilə baxırdı həmişə. Çıxıb səkidə dayanırdı, məhəllənin bəkar adamları da yığılırdı başına. Ceyhanənin hamiləliyi təzə bilinən vaxtlarda, bir gün onun yanına gedəndə Ağababa məni küçədə saxladı. Təsbəhini oynada-oynada məna yuxarıdan aşağı baxıb, "Ə, filan-filan, o qızın qarını sən dombaltmışan?" dedi. Heç nə deməyib həyata keçdim. Ona cavab qaytarsaydım başıma oyun açardı. Amma sonra fikirləşdim ki, Ceyhanəni zorlayan o ola bilməz. O həmin həyata gəlmirdi. Rəşadla heç arası yox idi. Küçədə-filanda Rəşadın dalmıca pis sözlər deyirdi. Yəni, əsas Asimana görə... Deyirdi, əxlaqsız bir ailəni gətirib salıb məhəllənin içinə. Bir də ki, Ağababa elə adama oxşamırdı. Asimanın yanına gəlib-gedənlər də daha çox onun qorxusundan gizlin gəlib-gedirdilər. Ceyhanə zorlanandan sonra tünd sırka içərək özünü zəharləyəndə Ağababa harayına gəlib onu öz məşinində xəstəxanaya çatdırmışdı...

Gültən Ağababa deyilən o adamı dərhal xatırladı. Turalla Kubinkadakı evə gedərkən bir kişi ilə səkidə dayanmışdı. Əlindəki təsbəhi oynada-oynada Gültəngilə baxırdı. Deməli, o da Ceyhanəni tanıyırmış. Hətta onu bir dəfə ölümdən xilas etmək üçün öz məşinına mindirib xəstəxanaya aparıbmuş. Yəqin, bir neçə gün əvvəl Gültəni görərkən ağlına belə gətirə bilməzdi ki, belə diqqətlə baxdığı qız həmin Ceyhanənin qızıdır...

- Hə... - Fərəcən öskürüb boğazını arıtladı. - Sonra Rəşad Asimanın işindən xəbər tutub, onları evindən qovdu. Bu mənim də ürəyimdən oldu. Çünki, Ceyhanənin elə bir həyatda yaşamasından çox narahat idim.

Vilayətqilin yerinə Bədəl adlı biri gəldi. Onun arvadı Asimanın tayı deyildi. Abırlı qadın idi. Ceyhanə ilə də yaxşı dola-

nırdı. Bədəl özü də qız-gəlin məsələsində ciddi adama oxşayırdı. Məhəllədə az-maz hörməti vardı. Ağababa ilə, Tapdıqla yaxınlıq edirdi. Amma mənim həmin həyatə gedib-gəlməyimə rəzi deyildi. Bir dəfə bunun üstündə höcətləşdik onunla... Guya Ceyhanənin təəssübünü çəkirdi, deyirdi ya onunla evlən, ya da buralarda görünmə. Mən də etirazımı bildirdim ona, dedim ki, bura sənin həyatın deyil. Çox acaf adamdır! Həm də çox kinli! Həmin sözümlü yadında saxlamışdı. Mən tutulandan bir az sonra türmədə rastlaşdıq onunla. Mənim bu hala düşməyimə o səbəb oldu...

Yenə susdu. Ağır-ağır nəfəs alırdı.

- Davam elə! - əllərini qoynunda çarpazlamış Gültən sakit səslə dilləndi.

Fərcanın səsi gec gəldi:

- Sənin doğulmağını üç gün sonra bildim. Bakıda vəziyyət çox qarışıq idi o günlər. Komendant saatı tətbiq olunmuşdu. Ceyhanənin yanına getdim. Səni də ilk dəfə onda gördüm. Anan adını Fatimə qoymuşdu. Üstündə yaman əsirdi sənin. Mən də səni qucağıma aldım. Çox doğma göründün mənə. Özümə bir daha söz verdim ki, Ceyhanəni yola gətirib onunla evlənəcəm. O günlər Ceyhanə işə çıxmırdı. Ona görə də mən onun yanına tez-tez getməyə başladım. Ona bacardığım qədər kömək etməyə çalışırdım. Amma Ceyhanə çox dərcli, fikirli görünürdü o günlər. Mənə heç nə deməsə də, hiss edirdim ki, onu qorxudan, azab verən nəsa var. Bir gün o səni qucağına götürüb oxşayanda astadan dediyi sözləri eşitdim. Sənə deyirdi ki, qorxma bala, özümü ölümə verməklə də olsa, səni qoruyacam, qoymayacam sənə nəsa eləsinlər. Və sonra ağladı...

- O kimdən qorxurdu axı? - Gültən soruşdu.

- Bilmirəm... - Fərcan başını qaldıraraq qızın üzünə baxdı və tez də baxışlarını yayındırdı, - Vallah, bilmirəm. Amma çox qorxurdu. qaçıb getmək istəyirdi Bakıdan.

- Bəs niyə qaçıb getmədi?

- Qəbələdəki ata evindən başqa gedəcək yeri yox idi. Ora da atasının qorxusundan gedə bilməzdi. Qorxurdu ki, atası başına gələni bilsə, onu da, uşağını da öldürər. Hə, çarəsiz vəziyyətdə idi yazıq... O gün... Fevralın iyirmi birində yenə Ceyhanənin

yanına getdim...

Fərcan bunu deyib hiçqırda.

- Bəsdir arvad kimi ağladım! - Gültən ona acıqlandı, - Danış!

- O gün mənim insanlıq hayatımın son günü oldu, - Fərcan əlinin arxasıyla göz yaşlarını sildi, - Səni otaqda görmədim. Üstəlik, pal-paltarların, oyuncaqların da yoxa çıxmışdı. Sanki, o evdə heç əvvəldən uşaq olmayıbmiş. Soruşdum, dedi guya xəstəsən, səni bir qohumunun evinə qoyub ki, müalicə etdirlsinlər. Amma mən onun Bakıda heç bir qohumunun olmadığını bildirdim... Oturub söhbət elədik, dərcləşdik. Məna deyirdi ki, çıx get, yorğunam, amma mən razılaşmırdım. Yənə evlənmək təklifimi rədd elədi.

Nədənsə ondan ayrılmaq istəmirdim o gecə. Hava tamam qaralsa da, ailəmizin narahat olacağını bilsəm də qalxıb getmək istəmirdim. Arada tualet üçün həyata endim. Çox balaca idi həmin həyat. Ayaqyolu Ceyhanənin qaldığı birotəqlı mənzillə üzbəüz yerləşirdi. Pirləkənlə enib oraya girdim. Oranın içinə əvvəldən elektrik lampası qoyulmamışdı. Əvəzində isə qapının üstündə bir qarışıq açıq yer saxlamışdılar ki, içəri işıq düşsün. Çöl tərəfdən asılmış lampa gecələr həyata da, ayaqyolunun içinə də işıq salırdı. Həmin axşam isə o lampa təsadüfən xarab olmuşdu. Yanmırdı. Hər yer qaranlığa bürünmüşdü. Oraya təzəcə girmişdim ki, həyat qapısı astadan açıldı. Addım səsləri eşitdim. Bu addım səsləri daha sonra Ceyhanənin pirləkənində eşidildi. Qapının üstündəki açıq yerdən həyata baxdım. Qaranlıqda güclə görünən bir kişi Ceyhanənin qapısı qarşısında dayanmışdı. O, əvvəlcə astadan qapını döydü. Sonra onu özünə tərəf çəkib açdı. Mən həyata enəndə Ceyhanə içəridən cəftəni vurmamışdı. Ürəyim sürətlə döyünməyə başladı. Bu an qızın kəsik çığırısını eşitdim. Deyəsən, mənim adımlı çəkdi. Amma kimsə dərhal onun ağzını qapadı. Məni titrətmə tutmuşdu. Yerimdən tərpənmə bilmirdim. Sonra içəridə televizorun səsinə lap yüksəyə qaldırdılar. Xarici musiqinin səsi həyatı bürüdü. Qorxudan nə edəəcəyimi bilmirdim. Boylanıb Bədəlin qapısına baxdım. O hələ işdən qayıtmamışdı, amma arvadı Qəndab evdə idi. Işıqları yanırdı. Fikirləşdim ki, məhninin gur səsinə eşidib həyata çıxar, məsələni bilib həy-küylə salar. Elə olsaydı, mən də

çıxardım, nəsa edərdik. Amma Qəndab həyata çıxmadı... O musiqinin səsi indiyədək qulağımdadır. Unuda bilmirəm o səsi. Sonralar da eşidəndə beynim tamam xarab olurdu. Elə bilirdim Ceyhanəni indi öldürürlər...

- Hansı musiqi idi o?

- Maykl Ceksonun "Bad" mahnısı. Mən həyata enəndə televizorda xarici ölkələrdən kliplər verirdilər. Yazıq Ceyhanənin eşitdiyi sonuncu mahnı "Bad" oldu. Onu həmin mahnının sadələri altında azabla öldürdülər...

- Və sən yerində dayanıb axıra kimi həmin musiqiyə qulaq asdın? - Gültən hiddətləndi.

- Nə edim... - Fərcan əlləriylə üzünü tutdu. - Mən türməyə girəndən sonra atamla anam dərdədən çatlayıb öldülər. Amma başıma gələn bu müsibət hər yadıma düşəndə onları qınayıram. Qınayıram ki, niyə mənə belə aciz, zəif böyüdülər. Günahın çox hissəsi də anamda olub. Gəru çatlasın onun! Mənə azizləyirdi, hər şeydən qoruyurdu, hər addımını izləyirdi. Deyirdi, həyata düşmə, uşaqlar döyər səni. Yuxarı siniflərdə oxuyanda da məktəbə arxamca gəlirdi. Bir oğlan mənə sataşanda onun cavabını özlü verməyə çalışırdı. Əmək təlimi müəlliminiz Seyran müəllim bir az zəhmli idi. Bir gün bizə evdə taxta parçalarından stul düzəltməyi tapşırırdı. Anam imkan vermədi mənə. Dedi, başqa dərslərini oxu, çəki-mismarla işləmək sənə heç vaxt lazım olmayacaq. Səhəri gün tapşırığı yerinə yetirmədiyim üçün Seyran müəllim mənə bir şillə vurdu. Bunu dərhal anama çatdırdım. Az qala məktəbi dağıdırdı. Seyran müəllimi oğlanlar qrupundan uzaqlaşdırma bilməyəcəyini görəndə, inadından əl çəkənbəyib mənə qızlar qrupuna keçirdi. O gündən əmək dərslərində qızlarla oturub Lələ müəllimənin tapşırığıyla cib dəsmalı tikirdim...

- Mənə nəgəl danışma! - Gültən hirsle çığırdı. - De görək, sonra nə oldu?

- Sonra... - Fərcan qorxudan udqundu. - Bir azdan o adam çıxıb getdi. Mən evə qalxanda gördüm ki, Ceyhanə ölüb. Mətbəxə bıçağı sinəsinə sancılıb qalmışdı. Cəld yüyürüb onu qızın sinəsindən çıxartdım. Yaradan qan axırdı. Amma gərək bıçağa əl vurmayaıdım. Onun dəstəyində qalmış əl izlərim sonradan

əleyhima ən gileli sübut oldu. Televizorun səsini endirdim. Qapının cəftəsini vurdum. Qorxudan az qalardım ki, aqlımı itirir. Elə bilirdim ki, bu saat gəlib mənə də öldürəcəklər. Birdən cəftə tərəfdən qapını çəkətilər. Sonra bir də... Çətinliklə yaxınlaşdı pərdəni azacıq araladım. Kiminsə sinəsi qapının qarşısını kəsmişdi. Hiss etdim ki, bayaqkı adamdır. Cəftə pərdəni buraxıb geri çəkildim. O, bir də cəftə etdi və qapının içəridən bağlandığını anlayıb, geri dönərək, sürətli addımlarla həyatı tərk etdi.

- O nəyə görə qayıdılmış ki?

- Bilmirəm... Onun qayıtması mənə daha da qorxutdu. Qaçıb getmək istəyirdim. Amma qapını açmağa cəsarət etmirdim.

- Niyə polisa zəng vurmadın? - Məxfi Şöhanın gizli agentini Fərcani əməli-başlı istintaq etməyə başlamışdı.

- Ceyhanənin otağında ev telefonu yox idi. O biri mənzildə var imiş. Bədəlgildə. Cəftə telefonu isə o vaxtlar Bakıda tək-tək adamda ola bilirdi. Bir də ki, mən çox qorxurdum. Qorxurdum ki, bu işi məndən biləcəklər.

- Sonra?

- Orada nə qədər qaldığımı bilmirəm. Bəlkə də yarım saat. Axır, qərara gəldim ki, getmək lazımdır. Həyata endim. Kəçə qapısının ağzında işdən qayıdan Bədəllə üzləşdim. O, mənə görün kimi hirslandı. Dedi, sənə deməmişəm burada görünmə? Qolumdan tutub mənə məcbur geri qayıtdı. Ceyhanənin otağına çıxartdı. Onun öldürüldüyünü görəndə elə bildi ki, bunu mən etmişəm. Mənə vəhşi kimi döydü. Kəçib öz mənzilindən polisa zəng vurdu. İstintaq zamanı hər şeyi mənim əleyhima çevirdilər. Qaranlıqda gördüyüm naməlum adam barədə dediklərimə isə uydurma hesab edib güldülər. Mən uşağın guya məndən olmağı barədə əvvəldən Bədəllə yalan demişdim. Bu dəfə həmin sözlə yenə təsdiq etməli oldum. Dedim ki, uşaq məndəndir. Sonra da döyə-döyə boynuma qoydular ki, Ceyhanəni mən öldürmüşəm. Bax belə, Fatima... Allaha and olsun ki, bu işlərdə mənim heç bir günahım yoxdur. Mənə bədbəxt elədilər. Nəhaq yerə döz on dörd il türmədə yatdım. Başına hər oyun açdılar. Ata-anam bu dərdə dözmədi. Bacım evimizi satıb Bakıdan getdi. İndi neçə illərdir sərgərdan yaşayıram. Nə idi axı mənim günahım?..

Yenə hıçqırdı...

Əllərini bu dəfə belinə qoymuş Gültən Fərcanın miskin baxışlarından iyənib üzünü yana çevirdi. Sonra yenə onu nifrətli nəzərlərlə süzüb dişlərini qıcadı:

- Deyirsən, nə idi sənin günahın, hə? Sənin günahın o idi ki, həmin gecə ölmədin. Tualetdə gizlənib murdar canımı xilas etdin. Sən o adamın arxasınca otağa girib ya sevdiyin qadını xilas etməliydin, ya da ölməliydin! Canın çox şirin oldu?! Nə qazandın? Guya indi yaşayırsan? Bu yaşamaqdır, səncə?

Fərcan daha ağlamırdı. Qorxu içində gözlərini döyərək qarşısındakı qıza baxırdı.

Gültən yenə nəsa demək istədi. Amma demədi. Bir az əvvəl ölmədin etdiyi kimi, Fərcana tərəf tüpürüb küçəyə çıxdı.

Avtomobilinə yaxınlaşıb qapını açandan sonra dayanıb ətrafa boylandı. Hirsini cilovlaya bilmirdi. Boğulurmuş kimi, bir neçə dəfə dərinə nəfəs aldı. Gödəkəsini əynindən çıxarıb maşının salonuna tulladı və qapını çırpıb geri qayıtdı.

Fərcan, yəqin ki, qızın arxasınca baxmaq üçün ayağa qalxıb evin ortasına kimi gəlmişdi. Qəflətən üstünə yeriyan Gültənin vurduğu təpikdən qışqırıb yerə yığıldı. Bundan sonra isə ayağa qalxmaq istəsə də bacarmadı. Qızın dalbadaq vurduğu qüvvətli təpik zərbələri onu, az qala, torpaq döşəməyə yeridirdi...

- Al! Al payını qeyrətsiz köpək oğlu!

Fərcan daha heç qışqırıb-ələmirdi...

Gültən yalnız yorulub küçəyə çıxandan sonra onun yanıqlı ağlamaq səsinə eşitdi və buna əhəmiyyət verməyib maşınına əyləşdi. Qara rəngli "Mazda" faraların gür işığı ilə küçənin qara qaranlığını sıyıb, dəli bir sürətlə yola düşdü.

IV

- Şokdayam vallah! Başımı tamam itirmişəm...

Əlli yaşlarında olan tosqun ev sahibəsi, deyəsən, doğrudan da, başını itirmişdi. Süfrədən yarımçıq qəddanı götürüb mətbəxə getdi. Orada nəyisə salıb sındırdı. Əlində tutduğu konfet dolu qabla geri qayıtdı. Onu masanın üstünə qoyub yenə mətbəxə keçdi. Davranışında heyratla bərabər bir pərtlik, bir xəcəlat hissi də duyulurdu. Sanki masa arxasında oturan çağırılmamış qonaqla üz-üzə gəlməkdən çəkinir, bunun üçün də vaxtını daha çox mətbəxdə keçirməyə çalışırdı.

Bəşmərtəbəli binadakı ikiotaqlı mənzilində tək yaşayan bu qadının özünün deməyinə görə, Əhmədliyə yaşayan yeganə qızından başqa heç kəsi yox idi. Qızı bir yaşında ikən anı vəfat edibmiş, ikicə il sonra isə həyatda son dayacağı olan anası. Zeynəb adlı bu qadın uzun illərdir ki, tikiş fabrikində tikişçi işləməklə özünü birtəhər dolandırırmiş.

Bu dəfə məcməyidə iki stəkan çayla gəlib, onları süfrəyə qoydu və nəhayət, Gültənlə üzbəüz əyləşdi:

- Heç demədin mənə necə tapmışan, ay Fatimə?

Gültən Kubinkadakı evin zirzəmisindən tapdığı yardım siyahısını sonradan döndə-döndə oxumuş və qəti əmin olmuşdu ki, Ceyhanənin tikiş fabrikində ən yaxın adamı Zeynəb adlı qadın olub. Dünən isə fabrikanı gedərək bu qadın haqqında məlumat topladı. Öyrəndi ki, Zeynəb otuz ilə yaxındır bu fabrikdə işləyir və "Nizami" metrosu yaxınlığındakı mənzilində tək yaşayır.

Ehtimalı düz çıxmışdı. Zeynəb, doğrudan da, o vaxt Ceyhanənin ən yaxın rəfiqəsi olubmuş. Gültən özünü təqdim edən kimi gözlərindən onu dərhal Ceyhanəyə bənzətdi. Hətta adının Fatimə olduğunu da yadda saxlayıbmiş.

Gültən burada indiki adını deməmişdi heç. Zeynəb isə ona Fatimə deyə müraciət edirdi. Daha düşünmürdü ki, uşaq evinin işçiləri qapının önünə atılmış dördəylıq uşağın adını öyrənə bilməzdilər. Çünki iyirmi dörd il əvvəl bu uşağı oraya Zeynəb özü atmışdı və bu zaman onun bələyinə adı barədə heç bir qeyd

qoymamışdı. Dördaylıq körpə dillənib deyə bilməzdi ki, mənim adım Fatimədir. Nə isə!.. Qadının bu çaşqınlığını onun çox həyəcanlı olmasıyla izah etmək olardı.

Gültən anasının keçmiş rəfiqəsini necə tapması barədə qısa-cə məlumat verdi. Sonra isə Zeynəbdən xahiş etdi ki, Ceyhana və onun sirli qatli barədə bildiklərini danışsın.

Ev sahibəsi başını bulayıb, sinəsinin dərinliyindən gələn bir ah çəkdi:

- Nə deyim, ay qızım, qarşımda elə xəcalətliyəm ki... Ceyhanənin əmanətinə axıra kimi sahib çıxıb bilmədim. Rəhmətlik çox yaxşı insan idi. Mən ondan yeddi-səkkiz yaş böyük idim, ancaq fabrikaçı gəldiyi birinci gündən dostlaşdım onunla. Mərd qız idi. Bir az da tərsliyi vardı. Amma hər cəhətinə görə çox istəyirdim onu. İndi istəməyirəm... - Yənə ah çəkdi. - Qaldığı evə gedib-gəlirdim hərdən. Fabrikdən aldığı pulla dolana bilmirdi, yoldaşlarımızın yardımını təşkil edədim onun üçün. Götürmək istəmirdi. Qürurlu idi yaman. Sözlünü-sirrinə də təkcə mənimlə bölüşürdü. Hamiləliyi barədə birinci mənə xəbər verdi. Ağlayırdı, deyirdi heç bilmirəm nə edim. Uşağın kimdən olduğunu soruşanda isə demədi. Yaman qorxurdu o adamdan. Ölümə hədələyibmiş bədbəxti. Deyibmiş ki, adımı çəksən səni öldürəcəm. Götürdürmək də istəmirdi uşağı, deyirdi Allaha xoş getməz. Qərara gəlmişdi ki, səni doğub böyüdəcək. Mən əvvəl elə bilirdim uşaq sevişdiyi Fərəc adlı oğlandı. Onu bir dəfə Ceyhanənin yanında görmüşdüm. Suyuşirin oğlan idi. Xasiyyəti də pis deyildi. Anana deyibmiş ki, necə varsan elə də qəbul edirəm səni, sənənlə evlənmək istəyirəm. Amma anan razı olmurdu. Nə bilim, vallah, yaman qərībā qız idi. Nə deyim, nə danışım... Bakıda qirgün olan gecə doğubmuş səni. 20 yanvarda... O günlər evdən çıxmırdım mən. İki gün sonra xəbər tutdum doğuşdan. Gedib baş çəkdim. Səni çox istəyirdi rəhmətlik. Düz kimi yalayırıdı. Həm də atan sayılan o alçaqdan yaman qorxurdu. Doğuşdan əvvəl Ceyhanədən uşağı götürdürməsinə tələb edirdi. Doğuşdan sonra da deyirmiş ki, öldür onu, sən öldürməsən özüm öldürəcəm. Hə, qızım, belə əzəzilmiş o adam. Sən iyirmi günlük olanda ananın yanına gəlib, tələb edib ki, səni aparıb harasa tullasın. Anan etiraz edəndə səni

ondan alıb, başı üstünə qaldıraraq döşəməyə çırpıb. Nə yaxşı ki, qalın bələkdə olmusan, ölməmişən. Ceyhana səni ölmüş bəlib elə qorxmışdı ki, o gündən südü tamam qurudu...

Gültən uşaqlığından bu günə kimi ondan əl çəkməyən problemin səbəbini indi anladı. Anladı ki, niyə həftədə bir dəfə yuxudan qafil ayılır. Niyə ona elə gəlir ki, çox yüksəkliklərdən yerə çırpılıb. Niyə həmin anda divarların silkələnib üstünə gəldiyini zənn edir. Hər şeyi anladı...

- Deməli, o adam məni öldürmək üçün döşəməyə çırpıb? - deyə əsəbi halda soruşdu.

- Hə, qızım. - Zeynəb təsdiq etdi, - Zalım atan səni öldürmək istəyirmiş. Allah üzünə baxıb, sağ qalmısan.

- Ata demə! - qız hiddətləndi, - Atam deyil o mənim!

- Yaxşı, demərəm. O qansız adam Ceyhanaya vaxt veribmiş ki, səni öldürsün. İndiki kimi yadımdadır, fevralın 18-i idi. Bazar günü olduğu üçün işə getməmişdim. Evdə anam idi, mən, bir də üç yaşlı qızım Zəkiyyə. Qapının zəngini çaldılar. Gördüm Ceyhanədir, qucağında sən, əlində də bir dolu torba. O, əvvəl bizim evdə bir dəfə olmuşdu. Hə... Torbaya sənin dəyişik paltarlarını, oyuncaqlarını yığmışdı. Yalvardı ki, bir müddət səni saxlayım. Özünə başqa kirayə ev tapıb Kubinkadan köçəndən sonra gəlib səni aparacaqmış. Bir də bunu dedi ki, onun başına bir iş gəlsə, səni heç kəsə verməyim. Heç dövlət adamlarına da. Bildim ki, yalnız balasını xilas etmək üçün edir bunu. Axı o adam sənin ölməyini istəyirdi!?

Gültən ev sahibsinə diqqətlə qulaq asırdı. Amma burada dözməyib onun sözünü kəsdi:

- Bəs Ceyhana niyə bu barədə polisə xəbər vermirdi?

- Nə bilim... - Zeynəb çiyini çəkdi, - Bunu mən də dedim ona, razılaşmadı. Deyəsən, o adam anana deyibmiş ki, polisə xəbər versən səni də, uşağı da öldürəcəm. Məncə, belə olub...

- Yaxşı, bəs sonra?

- Mən razılaşdım. Ceyhana bir az oturub, səni qucağına verərək getdi. Səndən ayrılanda yanaqlarından o qədər öpdü, o qədər ağladı ki... - Zeynəb yaylıqını çıxarıb namlanmış kipriklərini quruladı. - Yadıma düşəndə ürəyimin başı göynəyir. Üç gün sonra öldürdülər bədbəxti. Mən dəqiq bildirdim ki, onu atan

öldürüb. Bilirdim ki, Fərcanın heç bir günahı yoxdur bu işdə. Amma kim idi mənim ağzıma baxan!? Yazığa on dörd il verdi. lar, getdi... Mən də yaman qorxurdum sənə görə. Polislər fəhri. ka gəlib bizi sorğu-sual elədilər. Səni axtarırdılar. Məndən so. ruşanda dedim ki, xəbərim yoxdur. Sonra peşman olsam da, da. ha sözümlü dəyişə bilmədim. Mən işdə olanda sənə də, Zəkiy. yəyə də qoca anam baxırdı. Hər gün südlə alıb gətirirdim sənə. üçün. Sakit uşaq idin, ancaq hərdən gecələr qəfil ayılıb dəli kimi çığırırdın. Elə vaxtlarda səni ovutmaq çox çətin olurdu. Hə, qızım, üç ay saxladım səni. Sonra anam yazıq rəhmətə ge. di. Yas günlərində müvəqqəti saxlamaq üçün səni qonşu qadına vermişdim. Gördüm ki, işə çıxmasam dolana bilməyəcəm. An. caq sizə də kimsə baxmalıydı axı... Zəkiyyəni yaxındakı uşaq bağçasına verdim. Səni verə bilməzdim. Çox balaca idin, həm də sənəd istəyəcəkdilər məndən. Sənədin-filanın yox idi. Nə qədər baş sındırdım, yenə bir çarə tapa bilmədim. İstədim səni Qəbələdəki babəngilə aparım. Amma qorxdum. Ceyhanə ata. sının necə tərs və qəddar adam olduğunu demişdi mənə. Qorx. dum ki, səni öldürər, ya da qəbul etməyib geri qaytarar. O heç doğma qızının meyitini aparmağa da gəlməmişdi, bu iş üçün qohumlarını göndərmişdi. Bir tərəfdən də səni üzə çıxarmaq. dan qorxurdum, ona görə aparmadım babəngilə. Polisa yalan ifadə vermişdim axı!? Demişdim ki, guya sənədən xəbərim yoxdur...

Hə, başına dönüm, ay Fatimə, birçün çarəm ona qalmışdı ki, səni uşaq evinə verim. Mayın 27-si idi. Yenə bazar günü... Xeyli fikirləşib, axır ki, qəti qərara gəldim. Hava qaralandan sonra səni gizlicə aparıb uşaq evinin qapısı ağzında pilləkənin üstünə qoydum. Evə qayıdanda yol boyu ağlayırdım. Allaha yalvarırdım ki, bunu günah kimi ayağıma yazmasın. Sonra da neçə gecə yata bilmədim. Gözlərimi yuman kimi Ceyhanə gə. lib dururdu qarşımda. Mənə küskün nəzərlərlə baxıb başımı bulayırdı. Az qalırdım dəli olam...

Susub başını aşağı saldı. Bir neçə dəqiqəlik yorucu sükutdan sonra Gültən dilləndi:

- Sonradan heç maraqlandığınızı mənimlə? Məni ora qəbul etdilərmi, adımı nə qoydular... Heç düşündünüzmü bu barədə?

Qadın qonağının üzünə bir neçə saniyə maddım-maddım baxıb, dərinə köks ötürdü:

- İki gün sonra gedib uşaq evinin qarşısından keçdim. Girib deyə bilməzdim axı, o uşağı bura mən qoymuşam... Sonra da öz problemlərimə başım elə qarışdı ki... Həyat çox rəhmsizdir ay qızım, unutturur hər şeyi. Səhər tezdan durub qaçaqaqla yemək hazırlayıb, Zəkiyyəni aparıb bağçaya qoyur, özümü fabrikaçı ilə çatdırırdım. Axşam da yorğunluqdan ayaqlarımı sürüyə-sürüyə gəlirdim evə. Çox çətin idi, qızım, çox çətin! Demirəm ki, tamam unutmuşdum səni, həttdən bir xatırlayırdım. Amma nə edə bilərdim... - Birdən ağlına nə gəldisə, başını qəfil dikəltdi: - Doğrudan a, sənənin adın nədir indi? Nə qoyublar orada adını?

Gülən acı-acı gülümsədi:

- Siz elə Fatimə çağırın, Zeynəb xala. Bəla yaxşıdır... Məni üç ay saxlamısınız, buna görə sizə minnətdar olmalıyam. Ananız da Allah rəhmət eləsin. Zəhmətinizi halal eləyin. Siz o vaxt mən burada saxlamağa razı olmasaydınız, Ceyhanəni mənimlə geri qaytarsaydınız, yaqın ki, mənə də öldürəcəkdilər...

- Halal xoşun olsun, qızım, halal xoşun olsun, - Zeynəb yenə yaylığını gözlərinə çəkdi. - Amma o rəhmətliyin ruhu qarşısında çox xəcalətliyəm. Həç vaxt ağlıma gəlməzdi ki, nə vaxtsa sənəninlə qarşılaşacam...

- Bəs, - Gülən qəfil dilləndi, - Ceyhanənin o torbada sizə gətirdiyi əşyalar necə oldu? Onlar qalır?

- Yox, qızım, onlara baxanda sən yadıma düşürdün, pis olurdum, ona görə aparıb atdım...

- Aha... - qız başını aşağı salıb susdu.

- Bağışla mənə, Fatimə, qızım Zəkiyyənin canına and içirəm, mənim başqa heç bir çarəm qalmamışdı. Evdə oturub səni saxlasaydım, acımdan ölməliydik...

Gülən dəlilə ona qulaq asırdı. Qəfil başını qaldırıb:

- Sizcə o kim ola bilər, Zeynəb xala? - deyə soruşdu.

- Kim? - qadın anlamadı.

- O da... Ceyhanəni zorlayan... Öldürən...

- Bilmiyəm, qızım... Nə qədər çalışsam da öyrənə bilmədim bunu. Nə Ceyhana bir kəlmə demədi, nə özüm anlamadım.

- Sizcə Vilayət, ya Bədəl ola bilərmə?

- Onlar kimdir ki?

- Həmin həyatda yaşamış adamlar. Biri əvvəl, biri sonra...

- Hə, bildim... - Zeynəb xatırladı, - Bədəl sənin atan ola bilməz, çünki, o Rusiyadan gələndə Ceyhanənin hamiləliyi artıq bilinirdi. Vilayəti deyə bilmərəm. Bəlkə də... Amma o ölüvəyən biri idi. Öz arvadının yanına başqaları gəlib-gedirdi. Heç inanmıram ki, Vilayətin Ceyhanəyə gücü çataydı, onu zorlaya biləydi. Ceyhanəni zorlamışdılar axı!? Həmin gün sirkə içib özünə qəsd etmək istəyibmiş. Qonşu həyatda yaşayan kişi onu öz məşinində xəstəxanaya çatdırmasaymış öləcəkmiş. Nə bilim, vallah... Mən də çox fikirləşirdim o adamın kim olması barədə. O biri mənzildə yaşayan qadının... Dayan görüm adı nə idi, Asiya idi, ya Asiman idi... Hə, onun yanına o qədər tərbiyasız adamlar gəlib gedirdi ki, gizlincə... Bir dəfə Ceyhanənin hamilə vaxtında yanına getmişdim. Həyata çıxıb məni yola salanda həmin qadının yanına biri gəldi. Gözlərindən cin tökülürdü. Yanımızdan keçəndə Ceyhanəyə pis-pis baxıb "Necəsən, gözəlmiş?" deyə söz atdı. Ceyhana dinmədi. Sonra isə arxasınca nifrətlə baxıb, "Oğraş!" dedi. Mən onun kim olduğunu soruşanda söhbəti dəyişdi. Nə bilim, Fatimə... Mən təkcə bunu dəqiq deyə bilərim ki, sənin atan Fərəc deyil. Nə də o öldürməmişdi Ceyhanəni. Yazığı nəhaqdan tutdular...

Bir qədər danışdırıcı sükutdan sonra Gültən ayağa qalxdı:

- Mən gedim, Zeynəb xala. Sizi də narahat elədim.

- Haraya gedirsen ay qızım, təzə gəlmisən ki!.. - ev sahibəsi özünü təəccüblənmiş kimi göstərdi, - Bu saat yemək bişirəcəm. Heç əməlli-başlı söhbət eləmədik. Demədin harada olursan, nə iş görürsən, evlisen, nişanlısan?..

Gültənin özü barədə nəsa danışmağa heç həvəsi yox idi.

- Vacib işim var, Zeynəb xala, - dedi, - Getməliyəm.

- Bəli, çayını içəydin. Təzələyim?

- Yox, lazım deyil, içmirəm.

Bunu deyib qapıya doğru getdi.

- Mənim başım batsın, ay Fatimə! - qızı mənzilin qapısından yola salan Zeynəbin səsinə dardlı bir xəcalət vardı. Sözünlü axıra çatdırıb bilməyib ağladı...

Pillələri ağır addımlarla enən Gültən qarmaqarışq fikirlərə dalmışdı. Zeynabi axtarıb tapmağına peşman deyildi. Düşünürdü ki, yaxşı oldu buraya gəlməyi, onunla söhbətdən bəzi şeylər öyrənməyi.

İndi başa düşmüşdü ki, nəyə görə gecələr yuxudan qəfil dik-sinərək ayılır. Nəyə görə göydən yərə çırpılıbmış kimi silkələnir... Deməli, bioloji atası hesab edilən o alçaq adam beləkdə olan iyirmi günlük çağanı başına qaldıraraq döşəməyə vurubmuş. Öldürmək istəyirmiş... Amma ölməyib Gültən. Ona görə ki, Tanrı istəməyib onun ölməyini.

Bir də Zeynabla bu söhbətdən özünün nə üçün belə qəddar, acımasız olduğunu anlamışdı. Ha, Maxfi Şöbənin "vəşəqində", doğrudan da, qəddarlıq vardı. Bunu hətta ona çox sevdiyi, hörmət elədiyi Ələmdar da demişdi. Demişdi, sən qız uşağısan, bu qəddarlıq səndə haradandır? Gültən ona cavab verməmişdi. Amma düşünürdü ki, onu uşaq evindən alıb döyüşçü kimi yetişdirən Baratov edib bunu. Öz "vəşəqində" qəddarlıq hissi tərbiyə edib ki, düşmənin başını kəsəndə ali titrəməsin. İçində humanistlik, rəhmətlik duyğuları baş qaldırıb ona mane olmasın. Çünki, tələyin Azərbaycana qismət etdiyi düşmənlərə humanist duyğularla yanaşmaq yüz illərlə sınaqdan çıxarılmışdı və əsla heç bir işə yaramırdı.

Bu, belə idi. Amma Gültən indi anlamışdı ki, onun qəddar bir insan kimi yetişməyində səbəbkər təkcə Baratov deyil. Burada gen məsələsi daha çox nəzərə alınmalı idi. Gültənin, körpə övladını öldürmək məqsədilə döşəməyə çırpma biləcək qədər qəddar atası, hikkəsindən doğma qızının meyitinə belə yiye durmaq istəməyən qəddar ana babası var idi...

Hələ bioloji atası adlanacaq o qansız adamın Ceyhanəni gur musiqi sədaları altında əzabla öldürməsi... Bıçaqla bədəninə didik-didik edib körponin yerini soruşması, sonra isə bıçağı düz sinəsinə saplayıb öldürməsi. Yəni, doğrudanmı, MŞ-nin gizli agenti Gültən Dəmirli belə bir namərd, əclaf, qaniçən adamın övladı idi? Axı Gültən gücsüz, aciz, günahsız birinə qarşı heç vaxt belə qəddarlıq eləməzdi!?

Fərmanın dediyi o klipdəki mahnı internetdən tapıb disko köçürmüşdü. Maykl Ceksonun ifasında səslənən "Bad" mahnı-

sını. Mənzilindəki pleyerində təklidə dinləmək istədi onu. Müğənninin dəli çıxartısı, atəş səslərinə, it hürrişinə bənzəyən azgün ritmlər... Bunlar qızın beyninə işləyib onu dəli olmaq da, rəcəsinə gətirirdi. Deməli, Ceyhanənin qatili ona bu səslər altında işgəncə veribmiş. Musiqinin səsinə ən gür həddə qaldırılmış ki, qadının çıxartısı, iniltisi həyatda eşidilməsin. Deməli, Ceyhana həmin bu mahnının sədaları altında canını tapşırıbmış. Ölümünə razı olub, amma balasının yerini deməyibmiş...

O gün bu mahnıya axıra kimi qulaq asa bilməyib pleyeri söndürdü. Çünki, doğrudan, dəli eləyirdi onu bu mahnı. Ağlına, insanlığını əlindən alıb vəhşiləşdirirdi Gültəni...

Həyatdan uzaqlaşmadan öncə dönüb indicə çıxdığı binaya baxdı. Deməli, o körpə vaxtında düz üç ay bu evdə yaşamışdı. Zeynəb adlı qadın və onun qoca anası ona analıq etmişdilər. Yemək vermişdilər, yuyundurmuşdular, geyindirmişdilər, əzizləmişdilər. Sonra isə çarəsiz qalan Zeynəb onu aparıb uşaq evinin qapısına qoymuşdu...

Qəribədir. Gültən bütün bunlar barədə düşünəndə heç də təsirlənib-ələmirdi. Sanki, öz keçmişi barədə yox, hansısa yad bir körpənin taleyi barədə düşündü. Fatimə adlı bəxtsiz bir körpənin taleyi barədə...

V

Axşam saat yeddi radələrində idi. Amma, yay fəslə olduğu üçün, hava hələ qaralınmışdı. Qəbələnin yolkələri kəndlərinin birində, daş düşənmiş küçədə futbol oynayan oğlan uşaqları bir avtomobilin yanlarında dayandığını görüb, oyunu saxladılar.

Sükanın arxasında gənc bir qız əyləşmişdi. Gözlərini örtən tünd rəngli günaş cənəyi, kürəyinə tökülmiş hamar, sarı saçları və nəhayət, qırmızı dodaq boyası onun rayon əhli olmadığını göstərirdi. Qız başını açıq pəncərədən çıxarıb, oğlanlar-

dan birinə üz tutdu:

- Qaqaş, Nəsimi kişinin evi hansıdır?
- Nəsimi kişinin? – üst-başı toza bulaşmış oğlan duruxdu.
- Hə, Nəsimi kişinin. Arvadının da adı Vəsilədir.
- Lətifin bubaşını deyirsən? – oğlan əlini məşının içində gəl-di-yi tərəfə uzatdı, - Geri qayıdıb sola dön, asfaltın qırağında evlərini görəcəksən. Qırmızı darvazası var.
- Bəs kəndin qəbiristanlığı hansı tərəfdədir? – qız soruşdu.
- Kənddən çıxıb İsmayilli tərəfə gedəndə asfaltdan sola torpaq yol dönür. O yolla bir az getsən qəbiristanlığa çatarsan.
- Sağ ol, qaqaş!

"Mazda" geri dönüb asfalt yola tərəf qayıtdı.

Avtomobili idarə edən gənc qız Gültən idi. Dünən Bakıda Zeynəblə olan söhbətdən sonra qərara gəlmişdi ki, Qəbələyə gedib ana qohumları ilə tanış olsun. Daha doğrusu, kimliyini bildirmədən onları görüb tanısin. Niyə belə etdiyini heç özü də tam anlamırdı. Bilmirdi ki, bu sadəcə bir maraqdır, yoxsa içində oyanmağa başlayan naməlum duyğuların tələbatı.

Bu gün rayona gəlib-qayıtmaq üçün işdən daha tez çıxmaq istəyirdi. Amma bu alınmadı. Çünki, təbə olduğu "X" bölməsinin rəisi klubla gəlmişdi. Sevimli Ələmdar qədəş... MŞ ilə əla-qədar olan məşqçiləri kabinetə yığıb, dünən axşamüstü Bakıdakı mağazaların birində baş vermiş partlayışla bağlı söhbət elədi. Əhalini təhləsə salmamaq üçün bu partlayışın qaz sızması nəticəsində baş verdiyi bildirilmişdi. Amma, sən demə, iki nəfərin ölümü, altı nəfərin yaralanması ilə nəticələnən bu qanlı hadisə hansısa terrorçu qrup tərəfindən törədilibmiş.

Bu hadisə gələcəkdə şəhər sakinlərini gözəyən qorxunc olaylardan xəbər verirdi. Terrorçular tezliklə aşkar edilib tutul-masa, azğınlığa qaynaq əməllərini davam etdirəcək, uzun illərdən bəri əminamənlik şəraitində yaşayan əhalinin rahatlığı birdəfəlik pozulacaqdı.

Bu, arzuolunmaz bir hal idi. Deməli, sən öz doğma şəhərinin küçələrində ehtiyatla gəzməli-sən, metrəyə, avtobuslara, mar-ketlərə, bazarlara, parklara, məktəblərə qorxa-qorxa girməli-sən, tündlük yerlərdən bacadığın qədər uzaq qaçmalı-sən ki, təsadüfi partlayış nəticəsində həyatından məhrum olmayasan. Yaxud

hansısa bədən üzvlünü itirib ömürlük şikəst qalmıyasan. Niyə belə olmalıydı axı?

Bölmə rəisi Tələtqila bəzi tapşırıqlar verdi. Gültənin isə özünə belə baxmamağa çalışırdı. Arada yalnız bir dəfə onu gizli baxışlarla süzdü və Gültənin diqqətindən yayınmayan bu baxışlar ona çox şey dedi. Qız bir daha anladı ki, Öləmlərin ona münasibətində müəyyən dəyişiklik olub. Bəli, Gültən heç də uşaq deyildi və sevdiyi bu adamın hamıdan gizləyib saxlamağa çalışdığı intim düşüncələrini gözələrindən oxuya bilməmişdi.

Amma, hər halda, Gültən bilirdi ki, Öləmlər öz arvadına heç zaman xəyanət etməyəcək. Elə özü də istəmirdi bunu. Həm də Ayçöhrəyə görə yox. Nəyinə lazım idi durub Ayçöhrə xanımın dərini çəksin! Guya çox məəttəl idi ondan ötrü! Sadəcə, özü üçün istəmirdi bunu. Düşünüb qərara gəlmişdi ki, Öləmlərlə bağlı intim xəyallara son qoysun, bacardığı qədər onunla öz-özə gəlməməyə çalışsın. Bu insanı yalnız gizlində sevsin, ona olan məhəbbətini ölənə qədər qəlbinin gizli "anbarında" saxlasın. Hə, belə lazım idi. Əgər Öləmlər onun barəsində ürəyindən nəso keçirirdisə, çox nahaq! Gültən bu günə kimi heç kəsin nəzərində qız olmaq istəməmişdi və bundan sonra da istəməyəcəkdi...

Avtomobilə asfalt yolun کنارındaki qırmızı darvazanın qarşısında saxladı. Darvazanın yanına bərkidilmiş taxta oturacaqda yetmiş yaşlarında bir qadın oturmuşdu. Tək-tənha... Öləndəki əsaya söykənib yola baxırdı. Sanki bu yolla gələcək bir gözlədiyi vardı. Üzü tamamilə qırışmış, beli bükülmüşdü. Gözlərinin dərinliklərinə kök salmış qəm-qüssəni görmək üçün çox da zəhmət olmaq lazım gəlmirdi.

Gültən bu saat and içə bilərdi ki, bu qoca Ceyhanənin anası Vəsilədir. Ceyhanə isə, artıq sübut olunmuşdu ki, Gültənin...

Öləməyə verdiyi baş tükəllərinin DNT analizi göstərmişdi ki, bu tükəllərin sahiblərində gen uyğunluğu, yəni, yaxın qohumluq əlaqəsi var. Yəni, Ceyhanə Gültənin, doğrudan da, anası imiş. Bu gün klubdakı toplantıdan sonra "X" bölməsi rəisi Gültəni kabinetdə saxlayaraq, təklikdə bu xəbəri verdi və bir daha tapşırıq ki, söhbət general Baratovun qulağına çatmamış, Gültən öz keçmişi barədə araşdırmaları dayandırsın.

Gültən isə... O artıq anasının kim olduğunu bilirdi. Və atasının kimliyini öyrənməyincə rahat ola bilməyəcəkdi. Özündən asılı deyildi bu.

Hə, deməli, bu qadın onun nənəsi olmalıydı. Vəsila nənə...

- Allah qonağı istəmirsən, ay nənə? – avtomobildən yerə enərək ucadan səsləndi.

- Nə?... qadın xəyaldan ayrılıb, nuru azalmış gözləriylə onu nəzərdən keçirməyə çalışdı.

- Deyirəm, Allah qonağı istəmirsən?

- Allaha da qurban olum, qonağına da!.. Kimsən?

Gültən qadına yaxınlaşdı. İlk doğma adamı idi ki, üz-üzə dayanmışdı. Bu saat nə hisslər keçirdiyini özü də anlamırdı. Amma, hər halda, həyəcanlı-filan deyildi. Oturacaqda büzüşüb oturmuş bu dərddli qadına qarşı xüsusi bir doğmalıq hissi duya bilmirdi özündə.

- Mən Bakıda olanam, - dedi, - Şəki tərəfdən gəlirəm. Bu kənddən keçəndə gördüm yaman acımışam. Dedim, birinci qarşıma çıxan adamın qonağı olacam, görək qəbələlilər qonaq istəyəndilər, yoxsa yox?

- Əcəb eləmişən, qızım,- qadın əsasına söykəlib ayağa qalxdı,- Adın nədir sənin? Nəsa şirin gəlirsən mənə...

- Adım Vüsalədir...

Gültən bu adı və gəlişinin məqsədi üçün bəhanəni elə indicə düşünmüşdü. Fikirləşirdi ki, qoy barəsində nə deyirlər-desinlər, əsas odur bu ailəni görüb tanıya bilsin.

- Xoş gəlmisən, Vüsalə, gəl keçək içəri. Elə yaxşı vaxtda gəlmisən, axşam yeməyinin vaxtıdır. Gəlinim, deyəsən, kükü bişirib. Kükü, bir də ağ dovğa. – Darvazanın kiçik qapısını açıb qonağı həyata dəvət etdi.- Gəl içəri, qızım!

"Kükü... Ağ dovğa..." Qız bu xörək adlarını birinci dəfə eşidirdi. Sanki doğma ana yurdu Qəbələdə yox, hansısa xarici ölkədə idi.

Həyata keçdilər.

- Bəs sənin adın nədir, nənə? – Gültən zənninin doğruluğunu dəqiqləşdirmək üçün soruşdu.

- Mənim? – qadın sual verdi və cavab gözləmədən dilləndi.- Mənim adım Vəsilədir. Ərim başıbatmışın adı Nəsim, oğlumun-

ku Əfqandır. Hə, canım sənə desin, gəlinimin adı Gülməkandır. İki də nəvəm var: Lətif, Lətifə...

İkimərtəbəli köhnə evin qarşısında böyük bir həyat uzanırdı. Burada əsasən fındıq, qoz və şabalıd ağacları əkilmişdi. Evə ən yaxın olan iri qoz ağacının kölgəsində uzun taxta masa vardı. Yəqin ki, yay aylarında yeməyi bu masada yeyirdilər. İndi də əyninə nazik parçadan uzun don geyinmiş qarabəniz bir qadınla on dörd - on beş yaşlı bir qız masaya qab-qacaq düzürdü.

Vəsila arvad qonağı birbaşa ora aparıb, gəlininə təqdim etdi:

- Bu qızın adı Vüsalədir. Bizə qonaq gəlib.

Sonra üzünü Gültənə tutdu:

- Bu, gəlinim Gülməkandı. Kəndin kitabxanasında işləyir.

Bu da balaca nəvəm Lətifə.

- Çox şad oldum,- Gültən dedi və gəlinin təklifiylə stulların birində əyləşdi.

Gülməkanla qızı gözlərinə iri eynək, başına uzun sarı saçlı parik taxmış qonağa bir qədər təəccüblə baxırdılar. Odur ki, Gültən bura necə gəlib çıxması ilə əlaqədar nənəsinə dediği bəhanəni təkrar etməklə onları da aldatdı.

Həyatın aşağı tərəfindən taqqıltı səsi gəlirdi. Bir kişi çəpərin dibindəki toyuq hininin yanında nəsə düzəldirdi. O, yəqin ki, Gültənin dayısı Əfqan idi. Ona kömək edən oğlan uşağı da dayısı oğlu Lətif... Bəs Əfqanın başı üstündə dayanıb göstəriş verən yaşlı kişi?... Hə, o da Gültənin qəddar babası Nəsim...

- Babangili çağır, gəlib yeməklərini yesinlər, - Gülməkan qızına dedi.

Lətifə babasını səslədi. Kişilər gəlib, ağaca vurulmuş əlüz-yuyanda əllərini yudular. Dəsmalla qurulanıb masanın arxasına keçdilər. Nəsim kişi arvadından xeyli gümrəh görünürdü. Şax duruşu, zəhmli baxışları vardı.

- Bu sarı qız kimdir? - deyə gəlinindən soruşdu.

Gülməkan qonağın kimliyini qayınatasına özünün bildiyi qədər izah etdi.

- Xoş gəlib... - Nəsim kişi Gültəni sərt baxışlarla süzdü,- Ay qız, bu eynəyi çıxarsana! Gözlərini niyə gizlədirsən?

Gültən eynəyini çıxarmaq istəmirdi. Əgər yad Səkinə xanım onu görən kimi gözlərindən dərhal Ceyhanəyə bənzətmişdisə,

demək, bunlar da bu hənzəyişi hiss edib şübhəyə düşə bilərdilər. O isə bunu istəmirdi.

- Gözlümə yara çıxıb,- dedi,- Ona görə cənək vurmuşam.

- Ha... - babası başını şübhəli tərzdə tərpətdi, - Atan-anar varmı? Ördəsen, yoxsa subaysan?

- Bəli, atan da var, anam da. İki qardaşım var. Subayam...

- Bəs atanla qardaşların necə razı olublar bu uzaqlıqda yola tək çıxmağına? Na əcəb getmişdin Şakiyə?

Gülən düşündü ki, lap yaqın, bu kişinin deyingənliyindən, qəlbiqaralığından ailə üzvlərinin günü-güzəranı yoxdur. Bəli, Ceyhanonin qadın atası bu imiş. Öz hikkəsi ilə doğmaca qızını evindən didərgin salan, öldürüldüyünü eşidəndə meyitini gətirməyə getməyən qansız atası...

- Tələbə yoldaşımın anasının yasına getmişdim,- deyə kişinin yalnız sonuncu sualına cavab verdi.

- Ay kişi, bədsir uşağı sorğu-suala tutdun, - Vəsilə arvad çağıngan bir ərlə dilləndi,- Yeməyini ye, get işinlə məşğul ol.

Nəsim kişi hədələyici baxışlarla arvadını süzüb, dovğa ilə dolu boşqabı qarşısına çəkdi:

- Ay uşaq, o əppəkdən bəri ver görüm...

Lətifə cəld süfrədəki çörək dilimlərindən birini götürüb, onu babasına uzatdı.

Gülən masanın arxasında Nəsim kişi ilə üzbəüz oturmuşdu. Onun kinli baxışları altında özünü yaxşı hiss etmirdi. Sağında nənəsi, solunda isə Lətif idi. Dayısı oğlu Lətif... Dayısı Əfqan atasının solunda, anası ilə üzbəüzə oturmuşdu. Dinib-danışmadan, qarşısındakı əcaib dovğanı qaşıqlayıb tələsik içirdi. Yaqın, yeməyi tezəcə bitirib işinin başına qayıtmağa tələsirdi.

Bayaq Vəsilə arvad kükü ilə ağ dovğa bişiriblər deyəndə Gülən bu xörək adlarından bir şey anlamamışdı. İndi isə görürdü ki, kükü onun yaxşı tanıdığı və hərdən özü üçün bişirdiyi adicə göyərti qovurmasıdır. Üstünə yumurta vurulmuş göyərti qovurması. Ağ dovğanı isə heç bəyənmədi. Sən demə bu, göy-göyərti əvəzinə kələmdən bişirilən dovğa imiş. Kələm dovğası... Heç kələmdən də dovğa olar?.. Onu kənara sürüşdürüb, küküdən bir neçə tika yedi.

Süfrə arxasındakılara gizləcə göz gəzdirdi. Bəli, deməli,

onun da doğmaları var imiş... Və Gültən bu saat həmin doğmaları ilə bir süfrə arxasında oturmuşdu. Baba, nənə, dayı, dayılar, vadi, dayı uşaqları... Əgər Ceyhanə öldürülməşəydi, əgər bu əzəzil Nəsim kişi onu, yəni balaca Fatiməni nəvəsi kimi qəbul etsəydi, onda Gültən bu ailəyə çoxdan alışmış olacaq, hər yay gəlir Qəbələdə onlarla yaşayacaqdı. Amma indi bu adamlar üçün o tamamilə yad idi. Elə bu adamlar da onun üçün! Doğmaları nə olduğunu anlamaqda çətinlik çəkirdi Gültən...

Hələlik öyrəndiyi və anladığı bu idi ki, onu Ceyhanə adlı bir qadın dünyaya gətirib. Həmin Ceyhanə, deyilənlərə görə, körpə Fatiməsinə canından da çox istəyirmiş. Yəni, həmin bu Gültəni, O, Gültənin anası idi. Doğmaca anası... Bəs Gültən niyə hələ də onun barəsində belə soyuq başla düşünürdü? Bəlkə ananın nə demək olduğunu anlamadığına görə? Bəli, bu qız hələ, bir dəfə də olsun, heç kəsə "ana" deməmişdi.

Əlini süfrədən çəkib Vəsilə arvada tərəf döndü:

- Sizin qızınız var?

Sanki, qadının yarasını qopartdılar. O da yeməyini saxlayıb yanıqlı bir ah çəkdi:

- Var idi, ay bala, amma...

- Yox! - əri onun sözünü kəsib, acıqlı halda Gültənə baxdı, - Bizim birçə övladımız olub, o da bu Əfqan. Qızımız olmayıb!

Süfrə arxasında ürəksızıcı bir sükunət yarandı. Həmin başını aşağı dikmişdi. Yalnız Lətifə oğrun nəzərlərlə Gültəni süzürdü. Yeməyi belə sakitcə başa vurdular. Birinci olaraq Əfqan ayağa qalxıb, oğlunu da durmağa məcbur etdi:

- Lətif, dur gedək, hava qaralmamış işimizi qurtaraq.

Onlar masadan aralanan kimi Nəsim kişi də durub əsəbi halda həyatın aşağılarına doğru addımladı. Bu zaman onun dodaqaltı mızıldandığı sözlər süfrə arxasında da eşidilirdi:

- Kişilik deyilən şey qalmayıb dünyada! Yetişmiş cavan qızı başlı-başına buraxırlar, bir fikirləşmirlər ki, bu qız axşam vaxtı haralarda sülənir...

Qızıyla birlikdə süfrəni yığışdıran Gülməkan belə məqamda qonağın diqqətini özünə cəlb etməyə çalışdı:

- Oğlum haradansa iki dənə dovşan alıb gətirib, indi onlara yuva düzəldirlər. Sən narahat olma, Vəsələ, ana ilə söhbət elə,

bu sant sənin üçün üçqulaq bişirib gətirəcəm.

- Zəhmət çəkməyin, mən doymuşam, - üçqulaq deyilən şeyin ağ dovğa kimi nəvəti bir əcaib xörək olacağını düşünən Gültən cəld etiraz etdi, - Heç nə lazım deyil.

- Zəhməti-filani yoxdur, - gəlin gülümsəyib qızına üz tutdu, - Lətifə, gedək mənə kömək elə.

Süfrə arxasında Vəsilə arvadla təklidə qalması Gültənin ürəyindən oldu. Onunla Ceyhanə barədə danışmaq istəyirdi. Odu ki, fürsətdən dərhal istifadə etmək qərarına gəldi:

- Nənə, bayaq qızınızdan söhbət düşəndə Nəsim baba niyə elə hirsələndi?

Vəsilə arvad qanrılıb təlaşla həyatın aşağısına baxdı:

- Nəsimi görüm başı batsın, ay bala! Başı batsın! Ötdən deyil onun ürəyi, daşdı.

- Sizin qızınız olub, hə? Başına nə iş gəlib ki onun?

Dərdli qadın ürəyini boşaltmağa adam axtarırmış. Kövrək bir səslə astadan danışmağa başladı:

- Olub, ay bala, olub... Adı Ceyhanə idi bələmin. Bu kənddə onun kimi gözəl, ağıllı, işgüzar, dilli, həm də namuslu-qeyrətli qız tapa bilməzdin. Elə böyütmüşdüm onu. Əfqan kimi beş oğula bərabər idi mənim üçün. Hə, Vüsalə!.. On doqquz yaş olanda Nəsimin qardaşı oğlu istədi bunu. Gorbəgər Mərdan!.. Yaşda Ceyhanədən çox böyük idi, həm də əyyaşın, davakarın biri. Rusyətdən bu yana, Allah bilir, neçəsiylə gəzmışdi, evlənmışdi. Kəndə qayıdandan sonra da gözü Ceyhanə tifi kimi tutdu. Qız dedi, ölərəm, ona ərə getməərəm. Mən də qəti razi deyildim bələmin o gədəyə getməsinə. Ancaq atası ölmüş daha qardaşı-gilə razılığını vermişdi. Deyirdi ki, Ceyhanə Mərdana ərə gedəcək, vəssalam. Bunlar nəsilkeçərsə, qəddar, daşürəkli olublar. Sovet hökuməti təzə qurulanda həmin bu Nəsimin babası qaçaq düşüb, Qanıçanın biri imiş. Bir dəfə gecəyənən kəndə girərək kənd soveti sədrinin başını kəsibmiş. Hə, bala... Axırda da Arazdan o taya keçib, başına nə gəldiyini heç kəs bilmir. Nəsimin atası Teymuru elə ona görə 37-də güllələyiblər. Hə... Qız gördü ki, atası onu zorla Mərdana verəcək, bir səhər tezdən başını götürüb qaçdı. Yerini-yurdunu da bilmirdik. Nəsim axtarmadı onu. Dedi, daha mənim Ceyhanə adında qızım yoxdur.

Neçə dəfə Əfqana yalvardım ki, get bacını axtar tap, o da at, sinin qorxusundan getmədi. Gizlinə başqalarına yalvardım, Öyrənib dedilər ki, Bakıdadır, iş tapıb işləyir. Bir bəlanə ilə şəhərə getmək istədim, Nəsim başa düşüb qoymadı. Sonra da xəbər gəldi ki, öldürüblər hədbəxti...

Qadın burada göz yaşlarını saxlaya bilmədi. Ölini bir dəfə bərkdən dizinə çırpıb, səssizcə ağlamağa başladı. Gültən hiss etdi ki, ürəyində nənəsinə qarşı zəif bir rəhm hissi oyanır. Onun arıq, çalimsız çiyinini sığalladı:

- Ağlama, nənə... – dedi və başqa nəsə deməyə söz tapmadı.

Vəsilə arvad baş yaylığının ucuyla gözlərini qurulayıb söhbətinə davam etdi:

- Demə, Fərəcın adında bir namussuz gədə yoldan çıxarıbmış uşağı. Deyib ki, evlənəcəm səninlə. Hə... Sonra həmin aclafdan bir qızı olub Ceyhanonin. İndi də inanmağım gəlmir, amma deyirdilər ki, Ceyhanə öz uşağını öldürüb. Nə bilim... Mən elə bəyirdim, o mənə çəkib, atasına yox. Mənim ata nəslimdə heç vaxt qəddar adam olmayıb. Mən əslən Şəmkirdənəm, qızım. Babam həy olub, onun insanlığına, rəhmətliyinə görə həmişə başına and içirmiş. Hə, dedilər ki, qızım öz uşağını tələf edib. Fikirləşdim ki, ağar belə bir iş tutubsa, atasının qorxusundan eləyib bunu. Nəsimin qabağına çıxsaydı özü boğub öldürərdi o tifil uşağı. Uşağı da, elə Ceyhanonin özünü də! Amma mən indi bir Ceyhanə üçün ağlayanda beş də o uşaq üçün ağlayıram. Fatimə qoyubmuş adını. Bir dəfə mən demişdim ki, qız nəvəm olsa adını Fatimə qoyacam. Hə, bax o qansız Fərəcın guya uşağını tələf elədiyinə görə öldürülmüş Ceyhanə hədbəxti. Xəbər verdilər ki, gəlin qızının meyitini aparın, Nəsim tərsliyinə salıb getmədi, qohumlardan göndərdik. O günlər mən nələr çəkdim, bir Allah bilir. Həmin Mərdan dediyim gədə Ceyhanadan bir il qabaq ölmüşdü. Toyda içib birinə sataşdığı üçün bıçaqlamışdılar. Atasını olmadığına görə Mərdanın yasında Nəsim ağsaqqallıq elədi. Ona mərmər qəbir daşı düzəltdirdi. Amma doğma qızının qəbrinə bu günə kimi daş saldırmayıb. Heç mənə də qoymur bala mən qəbri üstünə getməyə. Gedəndə ondan gizlin gedirəm...

Yenə özünü saxlaya bilməyib ağladı. Gültən isə bu dəfə nənəsinə təskinlik verməyə heç bir say göstərmədi. Susub fikrə

getmişdi. Həyatda həxti-taleyi gətirməmiş Ceyhana barədə düşünürdü. Anası barədə...

Gülməkan qızı ilə gəlib, yenidən bəşirdiyi şirniyyatla dolu nımçanı masanın üstünə qoydu.

- Ay ana, yenə ağlayırsan? - Gültənə həmişə başını buladı. - Yəqin, yenə rəhmətlik qızından danışdın, ha? Düz iyirmi dörd il keçib qızının ölümündən, amma bu günə kimi, hər yadına düşəndə ağlayır. Elə bil bu gün ölüb...

Vəsilə arvad laçayının ucunu gözərinə çəkdi:

- Ağlamıram daha, Vəsaləyə - çay süz, üçqulağı çayla yesin.

Gülməkan dördü üçün də samovardan çay sızdı:

- Ye, Vəsalə, ye görək xoşuna gələcəkmi. Bu üçqulaq paxlavanı Qəbələdən başqa heç yerdə bəşirə bilmirlər.

Gültən üçbucaq formasında olan şirniyyatdan birini götürüb dişlədi. Pis deyildi. Amma ondan günəbəxan yağının dadı gəlirdi ki, Gültən də bu yağın ümumiyyətlə xoşlamırdı. Evdə özünü hər şeyə zeytun yağının işlədirdi.

- Bunu nə tez hazırladınız? - deyə soruşdu.

Gülməkan güldü:

- İndi hazırlamadıq ki!? Əvvəldən fındığı əzib şəkər tozu ilə qarışdırırıq. Azacıq pörtülmüş yuxanın içinə o qarışıqdan töküüb beləcə üçkünə qatlayırıq. Sonra onları soyuducuda saxlayırıq. Sənin kimi əziz bir qonaq gələndə tavaya günəbəxan, ya qarğıdalı yağının töküüb, onların hər iki üzünü qızardırıq. Necədi, dadı xoşuna gəldi?

- Ha, xoşuma gəldi. - Gültən təbəssümlə diləndi. - Bayaq siz "üçqulaq" deyəndə fikirləşdim ki, görəsən bu nə olan şeydir.

- Nuş olsun! - Gəlin nımçanı qonağa tərəf sürüşdürdü. - Ye, nə qədər istəyirsən. Qurbanı hamısı sənə!

Gültən isə üçqulağın yalnız biriylə çayını içib ayağa qalxdı. Hava artıq qaralmışdı. Getməli idi.

- Hər şeyə görə sağ olun. Amma gecdir daha, mən Bakıya getməliyəm. Görün hələ nəçə saatlıq yolum var.

- Nə danışırısan, ay qızım, səni buraxan deyiləm. - Vəsilə arvad narazılıq etdi. - Qız uşağısan, bundan sonra gəcə vaxtı Bakıya necə gedib çıxacaqsan!? Bu gecəni bizimlə qal, sabah yola salırıq gedərsən.

Gültən nənəsi sayılan bu qadını da, dayısı arvadı Gülməkan da bəyənmişdi. İstəyirdi ki, onlarla daha çox vaxt keçirsin. Amma nə etmək olardı, getməli idi.

Çalışırdı ki, öz bəxtsiz taleyi barədə heç bir şey düşülməsin və bu adamların ona doğma olması fikrini özündən uzaqlaşdır. Yoxsa, bəlkə də döza bilməzdi. Bəlkə də iyirmi dörd ildə bala dərdi çəkən Vəsila arvadı qucaqlayıb "Mən sənin doğma nəvənəm" deyərdi. Və ağlayardı... Yox, yaqın ki, ağlamazdı. İndiyədək ağladığı heç yadına gəlmirdi.

- İncimə, nənə, qala bilmərim, - dedi, - Səhər tezdan durub işə getməliyəm.

- Mən elə bildim qalacaqsan, - Gülməkan da kədərlandı, - Sə, hər sənin üçün löküt bişirəcəkdim. Günortaya da döşəməli aş. Zoğalla... Qəbələyə gəlmisən, gərək bunlardan yeməmiş getməyəydin...

Gültən qeyri-ixtiyari gülümsədi. Ətrafında səni sevən qohumların olması necə də yaxşı bir şey imiş. Həm də nə qədər çox olsalar, o qədər yaxşı. Bax, Gülməkan adlı bu istiqanlı, suyuşirin gəlin Gültənin doğmaca dayısı arvadı idi. Bunu anlamaq insana necə də xoş hisslər verirdi. Sənin qohumların, sənin doğmaların...

- Löküt nədir ki? - deyə maraqla soruşdu.

Onun verdiyi sual gəlini həvəyə gətirdi:

- Löküt? Onu ancaq Qəbələdə bişirə bilirlər. Qoz ləpəsini əzib düyüyə qatırıq, sonra aş kimi damlayırıq, olur löküt. Üstünə şəkər tozu səpib yeyəndə çox dadlı olur.

Gültən yenə gülümsədi. Deyəsən, bu Gülməkanın nəzarində Qəbələ bütün dünyada kulinariyanın əsas məkanı sayılırdı. Kim bilir, bəlkə elə bu da vətənpərvərliyin bir göstəricisi idi. Doğulduğun yerin hər bir özəlliyindən qürur duymaq...

Bu mehriban gəlinin ürəyini sındırmaq istəmirdi. Ancaq başqa çarəsi də yox idi:

- Yenə gələm, onda bişirərsiz. Çox suğ olun!

Gülməkanla, Lətifə ilə qucaqlaşdılar. Vəsila arvad isə onu darvazanın üstündə bağrına basıb, buraxmaq istəmirdi. Sanki, nəse hiss etməmişdi, ya sadəcə xoşu gəlmişdi qızdan...

Hava qaraldığı üçün indi eynəyini çıxarıb əlində tutmuşdu.

Amma yenə gözlərini yayındırmağa çalışırdı. Qorxurdu ki, birdən nənəsi tanıyar onu.

Nənəsindən hirtahər ayrılıb avtomobila ayrışanda, alında bir torba tutmuş Gülməkan yürüyüb özünü ona çatdırdı.

- Vüsalə, al bunu qoy maşına, evdə yeyərsən, - dedi.

- Nədir ki bu?

- Üçqulaq. Nimçədəkiləri bura boşaltdım.

- Çox sağ olun, payınız artıq olsun!

Daha burada dayanmaq istəmirdi. Nə qədər möhkəm ürəkli olsa da, kövrəlməyə başlamışdı. Belə halı özünə də qərribə gəlirdi. Yəni, bu o idi mi? Azərbaycanın, bəlkə də, ən amansız döyüşçüsü Gültən Dəmirli idi mi? Yəni, o da kövrələ bilərdimi?

Avtomobili işə salıb yerindən tərpətdi. "Mazda" hərəkətə gəlib. Ceyhanonin on doqquz il yaşamış olduğu evi də, o evdə yaşayan doğmaları da arxada qoydu.

Kənddən çıxan kimi sola burulan torpaq yol göründü. Gültən avtomobili bu yola saldı və bir dəqiqə sonra köhnə, paslanmış dəmir darvazanın qarşısında saxladı.

Bura kəndin qəbiristanlığı idi...

Faraların işığını söndürdü. Ay hələ doğmadığı üçün ətrafda hər şey qaranlığa bürünmüşdü. Pariki başından çıxarıb arxa oturmağa atdı. Dodaqlarına vurduğu boyanı quru səlfet kağızı ilə silib təmizlədi. Maşından bir fənər götürüb yerə endi.

Elə bu an telefonu səsləndi. Kaş Məxfi Şöbədən olmayaydı, deyə düşünüb onu cibindən çıxardı. Zəng vuran Tural idi. Görəsən niyə zəng eləmişdi? Açırsını?.. Qız dəqiq bilirdi ki, bu oğlanın ondan xoşu gəlir. Elə özü də bəyonirdi Turalı. Amma sadəcə bəyonirdi, xoşu gəlirdi, vəssalam. Başqa şey fikirləşmək istəmirdi onun barəsində. Nə də ki, onu xatırlayarkən, heç də həyəcanlanıb-eləməirdi. Son vaxtlar Öləmələri görəndə və ya xatırlayanda həyəcanlandığı kimi...

Telefonu açıb qulağına apardı:

- Hə, Tural?..

Özü də istəmədən səsi pıçiltı kimi çıxdı. Sanki, səs salıb qəbiristanlıqda dolayan ruhları diksindirmək istəmirdi.

- Salam, Gültən. Necəsən? Haradasan? – Turalın səsində pə-rəstləşlə dolu bir mehribanlıq vardı.

- Yaxşıyam. Sən necəsən? Rəşad dayı, Səkinə xala, Rəvan necədirlər?

- Şükür, hamımız yaxşıyıq. Səni yenə görməyi arzulayıyıq. Mən indicə marketimizdən çıxdım. Sizin evə yaxın marketdən. Dedim, səsinə eşidim, həm də gələ bilərsənsə özünü gördüm.

Bir-birlərini bəyənən cavanlar həmişə belə başlayırlar. Həyəcanlı telefon danışqları, yarıgizli görüşlər... Sonra isə oğlan qıza öz ürəyini açır, evlənilər, uşaqları olur. Xoşbəxt bir ailə yaranır... Gültən isə belə şeyləri heç vaxt görməyəcəkdi. Belə gözəl şeylər ona aid deyildi. Bəlkə də Fatimaya aid ola bilərdi. Hə, Fatimə, yaqın kimisə sevməkdi, ailə qurub xoşbəxt ola-caqdı. Amma o öldü... Uşaq evinin pilləkəninə atıldığı gündən daha Fatimə yox idi. Övəzində isə Gültən vardı. Valideynlərinin kimliyi bilinməyən kimsəsiz, yetim Gültən... Kim bilir, bəlkə o da nə vaxtsa sevilib-sevilib, xoşbəxt ola bilərdi. Amma onu da Baratov öldürdü. İndi yüksək peşakarlıqla yalnız döyüş üçün hazırlanmış bir vətən övladı var idi. "Vuşaq" ləqəbli baş leytenant Gültən Dəmirli...

- Mən indi başqa yerdəyəm, - dedi.

- Aha... Eyhi yox, sonra görüşürük, - oğlan təəssüfləndi.

- Hə, görüşürük, Tural. Sağ ol!

- Hələlik, Gültən. Özündən muğayət ol.

Gültən telefonu söndürüb cibinə qoydu. Darvazadan içəri keçib, gur fənarin işığını qəbiristanlıqda gəzdirdi. Bir-birlərinə çox yaxın düzülüb lal sükuta dalmış qəbir daşları... Onlar elektrik fənarinin gəzişən işığında bir qədər sirli və vahiməli görünürdülər. Bu mənzərəyə baxanlara elə gələ bilirdi ki, gecənin qaranlığından istifadə edərək qəbirlərdən çölə çıxmış ruhlar fənarin işığından qorxub tələsik öz yerlərinə qayıdırlar.

Qarşısındakı cığırda irəliləyib, fənarin işığında qəbir daşlarının üzərindəki adları oxumağa başladı. Muradlıların dəfn olunduğu yeri axtarırdı. Çünki, Ceyhanonin məzarı da hökmətin onların yaxınlığında olmalıydı.

Cığırda axıra kimi gedib, qəbiristanlığı sax meşədən ayıran çürümüş taxta həsarə çatdı. Burada qarşısından nədəsə silsilə qaçaraq höyütlənən kolluğuna soxuldu. Deyəsən, tülkü idi. Gültən sağa buruldu və quraqlıqdan saralmış tikanlı otları tapda-

yaraq, başqa cığırda geri qayıtdı.

Budur, bu da ana nəslinin qəbirləri, Fənarin işığı marmar başdaşında ilişib qaldı: "Muradlı Sahib Teymur oğlu". Onun düz yanında isə başqa bir məzar: "Muradlı Güldəstə Nəcəf qızı". Biri Ceyhanənin əmisi, biri isə əmisi arvadı. Aha, bu da həmin Mərdan... Ceyhana ilə evlənmək istəyən ayyaş əmioğlu. "Muradlı Mərdan Sahib oğlu", 1989-cu ildə ölüb. Daha doğrusu, öldürüblər...

Baş Ceyhanənin qəbri hamı? Axı o da bunların yanında olmalıdır! Fənarin işığını Mərdanın marmar qəbir daşının yanındakı alçaq tapəciyə saldı. Bu torpaq tapəciyi tikanlı otlar basmışdı. Baş tərəfdə yerə basdırılmış yastı çay daşı diqqətini cəlb etdi. Onu mamur bürüdüyü üçün torpaqdan güclə seçilirdi.

Yaxınlaşıb həmin daşın qarşısında dizi üstə çökdü. Fənarı yerə qoyub daşın üzərindəki mamurları qoparmağa başladı. Yarı torpağa basdırılmış yastı daşın üzərində yazı-filan görünmürdü. Aşağı ayılıb, fənarın işığında bir də diqqət yetirdi və nəhayət, çətinliklə də olsa, iyirmi dörd il əvvəl, yaqın ki, iti bir alətlə cızılaraq yazılmış solğun yazını oxuya bildi:

"Ceyhana"...

Vəssalam! Kiril əlifbası ilə yazılmış bu addan başqa heç bir qeyd yox idi burada. Qadının nə doğulduğu, nə də həyatdan köçdüyü tarix yazılmamışdı.

Hər iki əliylə kiçik başdaşından yapışib, bir müddət beləcə sakit dayandı. Sonra dodaqları tərpənməyə başladı. O, bütün həyatı boyu ilk dəfə idi ki, bu üç hərflə sözün kimsə müraciət formasında işlədirdi. Amma, səsi pıçılı kimi çıxdı:

- Ana...

Özünə də inanılmaz göründü bu sözün dodaqları arasından qopması. Və həm də olduqca xoş oldu ona. Bu dəfə həmin sözü bir qədər ucadan təkrar etdi:

- Ana!..

Torpaq məzar qızın ağzından çıxan bu birçə kəlməni öz əbədi sükutunda əridərək uddu və Gültənə birdən-birə elə gəldi ki, əgər daha ucadan səsləsə anası onu eşidəcək.

- Anaaa! – deyə az qala çığırdı.

Öz səsinə diksinib ətrafa boylandı. Qəbirstanlıq yenə ölü

səssizliyini yaşamaqdaydı. Yalnız haradasa, yaxınlıqda ulayan bayquşun qəmli səsi olmasaydı...

Sanki, gözəgörünməz bir qüvvə qızın ürəyini tutub sıxırdı. Bayaقدan gözlərinin içi göynəyirdi, nədənsə. Hiss etdi ki, ağlayacaq. Daha özünü saxlamağa çalışmadı. Acı bir hökürdü çəkərək, iyirmi dörd ildən bəri içində damla-damla yığılmış göz yaşlarını anasının məzarı üstünə axıtmağa başladı.

Ağladı, ağladı...

Nəhayət, dəridən köks ötürüb səsinə kəsdi. Əllərinin arxasıyla gözələrinin suyunu quruladı. Düşündü ki, onun doğma anası bu saat bu torpaq tapaciyin altındadır. Özül olmasa da səmükləri... Düşündü ki, o da bir zaman sağ imiş. Hamı kimi gəzirmiş, danışmış, gülürmüş, ağlaymış...

Ürəyində söhbət etmək istədi onunla. Səssiz... Amma sonra fikirləşdi ki, bəlkə ruh deyilən o varlıq, həqiqətən, mövcuddur, bəlkə ucadan danışarsa anası eşidə bilər onu. Öskürüb boğazını arıtladı. Sanki, böyük insan kütləsinin qarşısında çıxış etməyə hazırlaşdı. Gecənin ölü sakitliyində səsi özünə qərribə gəlsə də, buna əhəmiyyət verməyib, danışmağa başladı:

- Ana, mənim. Gültən... Yox, Fatimayam. Sənin Fatimən... Böyümüşəm, iyirmi dörd yaşım var. Dörd aylığımda Zeynab məni uşaq evinə vermişdi. Onu qınama, anası öləndən sonra məni saxlamağa imkanı olmayıb. On dörd yaşına kimi internatda yaşadım. Sonra dövlət adamları məni oradan çıxarıb gizli agent kimi yetişdirmək üçün yeddi il dərs keçdilər. Döyüşlərdə oldum, çətin tapşırıqlar yerinə yetirdim. Bu həm də həyat dərsi oldu mənə. Bərkidim, dözümlü oldum. Gizli agent olduğumu bir-iki vacib adamdan başqa heç kəs bilmir. Özüm isə ilk dəfə sənə deyirəm bunu. Öslündə, deməməliyəm, amma, sən özgəsi deyilsən axı, mənim doğma anamsan. Zeynab deyir ki, sən məni çox sevmisən, mənə görə canımı qurban vermisən. Bilirsən necə tapdım səni? Səkinə xala yadımdadı, qaldığın evin sahibi Rəşad dayının arvadı... Bax, o rastlaşdı mənimlə. Gözlərimdən sənə oxşadı. Sonra əri ilə, Bədəlgilə tanış oldum. Bədəlin arvadı Qəndab səni çox istəyirmiş. İnənmiş sənəni məni öldürməyinə... Hələ Fərcani də tapdım. O vaxt elə biliblər ki, səni o öldürüb. On dörd il iş kəsiblər ona. İndi azadlıqda olsa da bə-

bəxt həyat sürür. Elə bir aciz qorxağı, qeyrətsiz necə sevmişdin, ay ana?... Sən qışqırıb onu köməyə çağıranda o həyatda səsinə eşidibmiş, amma kişiliyi, cəsarəti çatmayıb yardımına gəlməyə. Eləsini necə sevmisən, axı?... Bir anlıq susub alını başdaşına söykədi. – Ana, bilirəm, mənimlə danışa bilsəydin, mütləq soruşardın ki, nişanlıyam, evliyəm, ya həyatımda kimsə varmı? Mütləq bunu soruşardın. Ana, əgər sən ölmasəydin, mən də başqa qızlar kimi biriylə ailə quracaqdım. Amma indi taleyim elə gətirib ki, mən dövlətə məxsusam. Ancaq düşmənlərin qarşısına çıxarılmaq üçün hazırlanmışam. Yəqin ki, heç vaxt ailə qurmayacam. Sən Allah, bunu özünə dard eləmə, ana. Mən həyatımdan narazı deyiləm. Bir də... Bunu səndən gizlətsəm, yəqin ki, inciyərsən. Sırrımı bölüşməyə səndən başqa kimim var, axı!? Bilirsən, əslində, mənim bir sevdiyim var. Adı Ələmdardır. Çox sevirəm onu. Amma evlidir... Bir də, nə fərqi var ki, subay olsa da ərə gedəsi deyiləm ona. Sadəcə, ürəyimdə sevirəm. Dedim ki, sən də biləsən. Qorxma, səndən başqa heç kəs bilməyəcək bunu. Nə olar, məni qınama!..

Dayanıb ətrafına boylandı. Elə bil bayaqdan harada olduğunu unutmuşdu. İndi yadına düşdü ki, bura Bakıdan uzaq bir rayonun kənd qəbiristanlığıdır.

- Ana,- deyə davam etdi,- Mən indi səni öldürən adamı axtarıram. Kimdir o, ana? Mənim atam? Hə? Kimdir axı o?

Susub gözlədi. Sanki, anası cavab verəcəkdi ona. Üstünü tikanlı otlar basmış məzardan heç bir cavab gəlməyəndə bir az da aşağı əyilib qəzəbli səslə pıçıldadı:

- Sənin bu qəbrinə and içirəm, ana, mən o alçağı tapacam! Dünyanın o biri başında olsa da tapacam onu. Tapıb sənin intiqamını alacam ondan! Nəyin bahasına olursa-olsun, edəcəm bunu!.. Ancaq indi getməliyəm. Sənin canına qıyan o şəərəfsizi tapıb cazasına çatdırandan sonra yenə bura qayıdacam. İntiqamının alındığını sənə xəbər vermək üçün qayıdacam. Gözlə məni, ana!..

Daşı öpüb ayağa qalxdı. Arxasına baxmadan, tələsik addımlarla qəbiristanlığı tərk edib avtomobilinə əyləşdi.

Bir dəqiqə sonra faralarının işığı yandırılmış "Mazda" artıq asfalt yolda böyük sürətlə Bakıya doğru şütüyürdü...

III HİSSƏ

I

"Mən, Oruculu Fərəcən Əlican oğlu bu izahatımla bildirirəm ki, Bakının Kubinka məhəlləsində yaşamış, əslən Qutqaşendən olan Muradlı Ceyhana Nəsim qızı ilə keçən ilin əvvəlində tanış olmuşam. Onu sevirdim və onunla ailə qurmaq fikrindəydim. Kubinkada kirayədə qaldığı evə gedib-gəlirdim. Mənimlə bir neçə dəfə könüllü cinsi əlaqədə olmuşdu. Hamilə qalanda uşağı götürdülmək istədi. Mən buna qəti etiraz etdim. Bu il, yanvarın 20-də uşaq doğuldu. Qız idi. Mən onun adını Fatimə qoydum.

Ceyhana uşağı öldürmək, yaxud atmaq istəyirdi. Mən onu yola gətirməyə çalışırdım ki, belə etməsin. Onunla mütləq evlə-nəcəyimi deyirdim.

Keçən ayın, yəni fevralın iyirmi birində axşamüstü yenə onun yanına getdim. Ceyhana evdə tək idi. Uşağı soruşdum. Müxtəlif bəhanələr gətirdi. Başa düşdüm ki, qızımızı öldürüb. Onun yerini deməsini tələb etdim, demək istəmədi. Ağzını bağlayıb ona işgəncə verməyə başladım, amma bu da nəticəsiz qaldı. Belə olanda hirsimdən aqlımı itirdim. Mətbəxdən bıçağı götürüb Ceyhanəni sinəsindən vurdum.

Onu öldürdüyümü anlayanda öz əməlimdən qorxuya düşüb, nə edəcəyimi bilmədim. Yarım saata kimi meyitin başı üstündə dayanıb fikirləşdim. Nəhayət, qərara gəldim ki, oradan qaçıb

getmək lazımdır. Evdən çıxıb qapını örttdüm. Həyat qapısından qaranlıq küçəyə çıxanda həmin həyatda yaşayan Bədəllə rastlaşdım. O, bir dəfə mənə xəbərdarlıq edib demişdi ki, bu həyata gəlməyimi. Ona görə də mənə görə hirslandı. Qolumdan tutub mənə içəri apardı. Ceyhananın yaşadığı mənzilin qapısını açanda onun meyitiylə rastlaşdı. Bunu mənim etdiyimi anlayıb, dərhal milisə zəng vurdu.

Bildirirəm ki, bundan əvvəlki izahatımda qorxudan yalan yazmışdım. Guya, mən həyata enib tualetə girəndə naməlum bir şəxsin həyata daxil olduğunu, Ceyhananı öldürərək qaçıb getdiyini, sonra yenidən geri qayıtdığını özümün uydurmuşdum. Bunun üçün peşmanam və bir daha bildirirəm ki, Muradlı Ceyhana Nəsim qızını mən öldürmüşəm.

Izahatı özüm yazdım. İmzamlı təsdiq edirəm.

Fərəc Oruçlu, 15 mart 1990-cı il."

Polis bölməsi rəisinin kabinetində əyləşmiş Gültən Dəmirli iyirmi dörd il bundan əvvəl yazılmış izahatın kserosürətini oxuyub başını qaldırdı. Allahverdi telefonda kiminsə danışdı. Söhbətini bitirib, qıza hörmətlə müraciət etdi:

- Ha, Gültən xanım, mənə nəsa sözünüz var?

MŞ-nin xüsusi agentı kinayəli şəkildə başını buladı:

- Sizin bu müstəntiq Məmişovdan əsl sənərist çıxarmış. Hər şeyi çox mükəmməl quraşdırıb. Səda və inandırıcı...

Allahverdi Əbilov nazəkətli adama oxşayırdı. Gənc müsahibinin eynəməli sözlərinə təmkinlə münasibət bildirdi:

- Bilirsen, qızım, mən o Məmişovu tanıyıram. Hazırda işləmir, təqaüddədir, amma bilikli, təcrübəli müstəntiq olub. Acı-ğın gəlməsin, sən əvvəla çox cavansan, ikincisi, dediyinə görə, sadəcə idman müəlliməsisən, məşqçisən. İstintaq aparmaq sənə asan gəlməsin. Doğrudur, bizim sahədə öz peşəsinə xyanət edənlər, qərəzli istintaq aparənlər, hətta rüşvət alanlar, nə qədər istəsən, var. Bütün peşələrdə olduğu kimi, bizim də savadsızlarımız, iş bacarmayanlarımız, maymaqlarımız az deyil. Amma nəzərə al ki, kimisə istintaqa cəlb etmək, barəsində iddia qaldırmaq, nəhayət onu azadlıqdan məhrum edib həbsxanaya göndərmək heç də yalnız müstəntiq etibar edilmir. İş neçə adamın əlindən keçir. O boyda cinayəti yalandan kiminsə boy-

- Rəis, - Gültən də onunla bacardığı qədər nəzakətlə danışmağa çalışdı, - Mənim üçün çəkdiyiniz zəhmətə görə sizə çox minnətdaram. Amma nəzərə alın ki, siz Məmişovu tanıdığınız kimi, mən də Fərcanı az-çox tanıyıram. Sizin köməyinizlə görüşüb danışmışam. O, acizin, qorxağın biridir. Elə buna görə də turlmada başına o işlər gəlib. Mən inanıram ki, bu adam etmədiyi bir cinayəti, istintaqda qarşısına qoyulan bəzi faktlara və azacıq hədə-qorxuya görə öz boynuna götürüb.

- Nə işə!- Allahverdi yorğun halda əlini yellədi və nədənsə, qıza yenidən "siz" deyə müraciət etməyə başladı, - Sizə bu cənayət işinin materialları lazım idi, mən də təşkil elədim. Sona kimi hamısını oxuyun və öz nəticənizi çıxarın. Ondan sonra hansı addımı atacağsınız, bu artıq öz işinizdir.

- Yaxşı...- Gültan mübahisə etməkdən vaz keçib, əlinə aldığı daha bir sənədi oxumağa başladı;

"Mən, Məhərrəmov Bədəl Şəmsəddin oğlu bu izahatımla yazıb bildirirəm ki, keçən ilin yayında Moskvadan ailəmlə Bakıya gəlib, Kubinka məhəlləsində kirayə mənzil tutmuşam. Həmin vaxt bu həyətdəki birotəqlı mənzildə kirayənişin kimi yaşayan Ceyhanə Muradlı hamıl idi. Sonra mən həyətdə gəlib-gedən Fərəc adlı oğlanı görüb tanıdım. Onunla ciddi söhbət etdim. Fərəc etiraf etdi ki, Ceyhanənin uşağı ondadır və dedi ki, bu qızla evlənmək fikrindədir. Vaxt keçirdi, amma onlar evlənmirdilər. Bir gün Fərəcəni kənara çəkib yenə xəbərdarlıq etdim. Dedim, ya Ceyhanə ilə evlən, ya da buralarda görünmə. Çünki onun həmin həyətdə gəlib-getməsi qeyrətə toxunurdu.

Beş gün bundan əvvəl, yəni fevralın 21-ində işdən evə qayıdırdım. Mən işlədiyim "Təzə bazar" kafesindən hər axşam saat 21.00-22.00 arasında çıxıram. O gün də təxminən 21.15-də çıxıb, beş dəqiqə sonra yaşadığım Paralel küçəsinə çatdım. Tapdığım evimin qarşısında bir təcili yardım maşını gördüm. Tapdığım maşından ənənə həkimi qarşılaydı. Onun eviylə bizimki arasında cəmi iki həyat var. Maşının yanından keçib, həyat qapımızla üz-üzə yerləşən dükanə girdim. Dükənçi Əliş evinə getməyə hazırlaşdı. Onunla salamlaşdı bir qutu siqaret aldım. Dükandan çıxıb həyata girmək istəyəndə oradan çıxan biriylə qarşılaşdım. Qaranlıqda onunla qəfil üz-üzə gəldiyim üçün diksindim. Sonra bu adamın Fərcan olduğunu görəndə bərk asəbləşdim. Onu da qeyd etdim ki, o həmin ən çox həyəcanlı vəziyyətdə idi. "Yenə sən?" deyə soruşdum və cavab gözləmədən qolundan tutub içəri apardı. Məqsədim bu idi ki, onu Ceyhanənin otağına çıxarıb ikisinə bir yerdə son xəbərdarlığımı edim.

Otağa girəndə Ceyhanəni ölmüş gördüm. Ona xeyli işgəncə verəndən sonra bıçaqla sinəsindən vurub öldürmüşdülər. Daha heç bir şübhəyə yox idi ki, bunu edən Fərcan idi. Dözməyib onu şilla ilə vurdum. Yazıq qızı nə üçün öldürdüyünü soruşdum. O, heç nə demədi. Çünki hər şey göz qabağında idi. Mən həyata enib öz yaşadığım evə girdim. Həyat yoldaşım Qandab baş verənlərdən tamamilə xəbərsiz idi. Uşağı yatızdırıb mənim işdən qayıtmağımı gözləyirdi. Oradan ev sahibi Rəşad müəllimə zəng vurub əhvalatı bildirdim. Bir az sonra milis işçiləri gəldilər.

Mənə verilən suala cavab olaraq bildirirəm ki, Ceyhanənin bir aylıq körpə uşağı o hadisədən üç gün əvvəl yoxa çıxmışdı. Anası demişdi ki, gəyicə onu bir qohumanın evində qoyub. Bu uşağın harada olması və başına nə iş gəlməsi barədə mənim heç bir məlumatım yoxdur.

İzahatı özüm yazdım və imzamlı təsdiq edirəm.

Məhərrəmov Bədət, 26 fevral 1990-cı il."

Gülən burada yazılanların, demək olar, hamısını Bədəlin öz dilindən eşitmişdi. Onun yazılıqlarında şübhəli bir şey nəzərə çarpmırdı. Amma, MŞ agentinin fikrinə, Bədəlin izahatına inanmaq hələ o demək deyildi ki, Ceyhanəni Fərcan öldürüb.

Qovluqdan götürdüyü növbəti izahat Tapdıq adlı məhəllə

sakininin idi:

"... O gəcə həyat yoldaşımın qan təzyiqi çox qalxmışdı. Mə, təcili yardım stansiyasına zəng vurdum. Həmin vaxt saata fikir vermədim, amma onu deyə bilərəm ki, hava artıq qaralmışdı. Həkimləri qarşılamaq üçün küçəyə çıxdım. Təcili yardım lap tez gəldi. Həkimlə tibb bacısı məşindən enəndə qonşum Bədəlin işdən qayıtdığını gördüm. O, məşinin o biri tərəfindən keçib evinə gedirdi. Fəraların işığı küçəyə düşdüyü üçün mən onu dərhal tanıdım. Bu zaman küçədə başqa heç kəs yox idi. Bir həftə əvvəl Bədəldən iyirmi beş manat pul borc almışdım. İki gündür, borcu qaytarmaq üçün pulu cibimdə gəzdirirdim. Amma başım həkimlərə qarışdığına görə Bədəli çağırmadım və onun birinci Əlişin dükənina, yoxsa öz həyatlarına girdiyini də görə bilmədim.

Suala cavab olaraq bildirirəm ki, Fərcan adlı oğlanı əvvəllər bir neçə dəfə məhəlləyə gəlib-gedən görmüşdüm. Deyirdilər ki, tələbədir. Rəşadın evində kirayənişin qalan qızın yanına gəlir. Onun barəsində başqa heç nə bilmirəm..."

Bu da satıcı Əlişin yazdığı izahat. Gültən dərhal Fərcanın dediklərini xatırladı. Deməli, anası əvvəllər arzağı bu adamdan almış, sonra isə nə baş veribsə, alış-verişi başqa mağazadan etməyə başlayıb.

"... 21 fevral axşamı, həmişəki kimi, saat 10-un yarısına az qalmış, daha dəqiq desəm, 21.20-də dükanı bağlayıb evə getmək barədə düşünürdüm ki, işdən qayıdan Bədəl içəri girdi. Salamlaşdıq. Bir qutu siqaret alıb çıxdı. Mən də dükanın işığını söndürüb onunla çıxdım. Bu heç bir dəqiqə çəkmədi. Bu zaman Bədəl yaşadığı həyatdan çıxan bir adamla qarşılaşdı. Ucadan, əsəbi səslə "Yenə sən?" deyə soruşdu. Həmin vaxt küçə çox qaralıq olduğu üçün o adamı tanıya bilmədim. Onların hər ikisi həyata girib qapını örtülər. Mən isə öz evimə getdim.

Ceyhanəni tanıyırdım. Abırlı-həyalı qıza oxşayırdı. Həm də bir az sərt xasiyyəti vardı. Onun hamiləliyini biləndə məhəllədə hamı təəccüblənmişdi. Sonra öyrəndik ki, uşaq Fərcanındır. Həmin Fərcanı neçə dəfə o həyata girib-çıxan görmüşdüm. İlk baxışdan pis oğlana oxşanırdı..."

Qovluqdakı sənədlərin içində Azərbaycan Teleradio veriliş-

İəri komitəsinin prokurorluğa ünvanladığı cavab məktubunu surəti də vardı. Bu məktubda sübhət tanınmış acnəbi müğənni Maykl Ceksonun fevralın 21-də efirə verilmiş "Bəd" klipində gedirdi. Prokurorluğun rəsmi sorğusuna cavab olaraq göstərilirdi ki, həmin klip o gecə efirə saat 20.41-də buraxılıb və dörd dəqiqə iyirmi saniyə davam edib.

Əgər Fərcana inanmaq olarsa, deməli onda hələ çıxırdı ki, insanlığını itirmiş qatil Gültənin anasına o gecə saat 20.41-də işgəncə verməyə başlayıb. Və təbii ki, qatil də həmin radalarda baş veribmiş. Saat 20.41 - 20.45 arasında...

Dovşan ürəkli Fərcanın dediyinə görə, o həmin gecə həyata enib tualetə girəndən azacıq sonra naməlum bir adam qaranlıq həyata daxil olaraq, birbaşa Ceyhananın otağına çıxıbmuş. Bir an sonra hədbəxt Ceyhana çıxırmağa cəhd göstərib, Qatil onun ağzını bağlayıb və bununla kifayətlənməyərək televizorun səsinə xeyli yüksəyə qaldırıb. Bu zaman televizorda Maykl Ceksonun həmin klipi nümayiş etdirilməyə başlayıb...

Gültən bu gecə yenə öz mənzilində həmin mahnıya qulaq asmağa çalışdı. Amma axıra kimi dinləyə bilməyib söndürdü pleyeri. Dözə bilmirdi. O gecə anasının başına gətirilmiş qanlı müsibət dərhal gözləri önünə gəlirdi. Ceyhanaya verilən vəhşi işgəncə, sinəsinə saplanan bıçaq... Əgər musiqinin səsinə tez kəsməsəydi, bəlkə də dəli olacaqdı. Hətta dəli kimi çığırıb, divardakı güzgünün yumruğuyla parça-parça edədi...

Bela çıxırdı ki, qatil zamanı televizorun səsinin qaldırılması və bu an Maykl Ceksonun oxuması barədə prokurorluğa Fərcan danışdı. Yoxsa, bunu başqa kim dəyə bilərdi onlara? Heç kim! Amma maraqlıdır, Fərcana inanmasalar da, onun özünü qatil saysalar da, həmin klipin hansı dəqiqələrdə efirə buraxıldığını öyrənməyə çalışmışdılar. Hər şeyi kökündən araşdırmaq üçün...

Digər sənədlərə də göz gəzdirib qovluğunu bağladı.

- Nə oldu, Gültən xanım, - bayaqdan ona sakitcə göz qoyan Allahverdi dilləndi, - Nəsa şübhəli bir şeyə rast gəldiniz?

Gültən rəisin səsinə kinayəyə fikir verməyib köks ötürdü:

- Sənədlərin dəqiq və səliqəli tərtibinə sözüm yoxdur, amma heç istəməzdim ki, Fərcan mənə yalan danışmış olsun.

- Niyə ki?

- Qətiyyən istəməzdim o mənim atam olmuş olsun. Allah göstərməsin bunu mənə...

Allahverdi gülümsədi:

- Adam ata-anasını öz istəyi ilə seçmir ki! İnsan doğulub bu dünyaya gəlibsə, deməli mütləq bir atası və bir anası var. Sənədlərində onların adlarını dəyişə bilərsən, onlardan rəsmi imtina edə bilərsən, hətta onları öldürə də bilərsən, amma onlardan yarandığını heç cür dana bilməyəcəksən.

- Gəlin, daha bu barədə danışmayaq. - MŞ-nin baş leytenantı narazı halda başını yellədi. - Mən oxuduğum bu izahatlarda bir şübhəli məsələyə rast gəldim. Tapdıq Bədəlin küçə qonşusudur. Onların arasında cəmi iki ev var imiş. Tapdığın izahatından anlaşıdır ki, təcili yardım maşınının faraları evinə doğru gedən Bədəlin arxasına tuşlanıbmuş və o, Bədəli arxadan bu faraların işığında görüb. Onun sonrakı sözlərindən belə anlamaq olur ki, əgər başi həkimlərə qarışmasaydı, Bədəlin əvvəlcə dükana, yoxsa öz həyatına girdiyini görərdi. Satıcı Öliş isə küçənin həmin vaxt çox qaranlıq olduğunu yazır. Təcili yardım maşını və onun faralarının işığından heç söhbət açmır. Burada nəsə bir uyğunsuzluq hiss etmirsinizmi?

Bölme raisi ani fikrə gedib yenə qımıışdı:

- Yox, heç bir uyğunsuzluq-filan hiss etmirəm. Həkimlə tibb bacısı yerə enəndən sonra ambulansın sürücüsü faraların işığını söndürə bilərdi. Bir də, siz nə demək istəyirsiniz, Tapdığın yalan danışmağından şübhələnirsiniz? O niyə yalan danışmalıydı ki?

Gültən Öləmdarın yaxın tanış olan bu adamla höcətlaşmaq istəmirdi. Həm də Allahverdi onun bu axtarışına kömək etmək üçün heç də az iş görməmişdi. Odur ki, polis bölme raisinin sualını cavabsız buraxıb, başqa bir şübhəsindən danışdı:

- Burada bir maraqlı məqam da diqqətimi cəlb edib. Tapdığın izahatından belə anladım ki, onun Bədəllə yaxın münasibəti olub. Yoxsa Bədəldən borc istəməz, Bədəl də ona iyirmi beş manat borc verməzdi. İndi fikir verin, işdən qayıdan Bədəl Tapdığın evinin qarşısında ambulansı görür, amma orada nə baş verdiyini, kimin xəstələndiyini Tapdıqdan soruşmaq əvəzinə salamsız-kəlamsız ötüb keçir...

Allahverdi Əbilov bu dəfə daha çox fikrə getdi:

- Nə demək istəyirsiniz?

- Məncə bu izahatlarda nəsa bir məntiqsizlik var.

- Siz haranı bitirmisiz, Gültən xanım?

- İdman Akademiyasını, Nadir ki?..

- Heç! Sizdən yaxşı müstəntiq olardı... Yəqin Ələmdar belə zərək olduğunuz üçün sizə önəm verir, qayğı göstərir, hə?

- O, təkcə mənə yox, idman klubundakı işçilərin hamısına qayğı göstərir.

Allahverdi başını mənalı tərzdə tərpətdi:

- Mən Ələmdar kimi qeyrətli, igid oğullarla fəxr edirəm. O, millətimiz üçün çox vacib işlər görür.

Gültən dərhal anladı ki, polis zabiti ondan söz almaq istəyir. Allahverdi, lap yəqin, Ələmdarın MŞ-da işlədiyini bildirdi və öyrənmək istəyirdi görək, bu qız da ora ilə əlaqədardır, ya yox. Ay səni, rəisi!..

- Elədir, - dedi, - Ələmdar müəllim millətimiz üçün peşəkar idmançılar hazırlayır.

- Həmm.. - polis bölmə rəisi daha heç nə deməyib susdu.

Gültən isə getmək lazım gəldiyini düşünüb yerindən qalxdı:

- Sizi əziyyətə saldığuma görə üzr istəyirəm. Köməyinizə görə çox sağ olun!

- Dəyməz, Gültən xanım, - Allahverdi də qızı yola salmaq üçün qalxdı. - Dedim ki, mən bunları Ələmdar qardaşıma görə edirəm və bu işdə sizə kömək etməyə yenə hazıram.

- Onda hələlik! - Gültən minnətdarlıq bildirən təbəssümlə gülümsəyib kabinetini tərk etdi.

Amma polis bölməsindən çıxıb küçədə saxladığı avtomobilinə əyləşəndə artıq üzündəki o xoş təbəssümdən heç bir əsər-ələmət qalmamışdı. Məxfi Şöbənin "vaşaq"ı sanki bu saat parçalamağa adam axtarırdı...

II

Süfrədə daha nə yox idi! Pomidor dolması, plov, quzu kababı, məşhur Gəncə dovğası... Müxtəlif salatlar, dadlı göy kətəsi... Meyvə şitaları, şərbətlər, mineral sular... Araqla piva da var idi, amma qonağın spirtli içki qəbul etmədiyini biləndə onları yığışdırdılar.

Ələmdar peşəkar idmançı olduğu üçün həmişə az yeyirdi. Xüsusilə də axşamlar. İndi isə, axşam olmasına baxmayaraq, istiqanlı ev sahibəsinin zəhmətini qiymətləndirmək və könlünü xoş etmək üçün süfrədəki təamlardan dadmağa məcbur idi.

Allahverdinin səmimi dəvətini qəbul edib bura gəlsə də, ailə üzvlərindən heç birini özüyə gətirməmişdi. Anasına təklif etsəydi də gəlməzdi. Ayçöhrə isə... O, lap sevina-sevina gələrdi, amma Ələmdar bunu məsləhət bilmədi. Arvadına qarşı ürəyi heç açılmırdı və düşünmüşdü ki, onunla gəlsə yad adamların qarşısında rola girməyə məcbur olacaq. Bunu isə istəmirdi. Bir bacarıqlı kəşfiyyatçı kimi, lazım gələndə, ustalıqla rola girməyi bacarsa da, yaxın ətrafına qarşı ikiüzlülük edə bilmirdi. Yəni, adi həyatda Ayçöhrə kimi, yaxud qayınanəsi Gülbəniz xanım kimi rola girməyi bacarmırdı.

Hə... Zəhra xanım hörmətli qonaq üçün əksəriyyəti öz əlinin məhsulu olan təamlardan zəngin bir süfrə açmışdı. Amma bu zənginlikdə heç də meşşanlıq, lovğalıq-filan hiss olunmurdu. Əksinə, Zəhra xanımın gülümsər çöhrəsində gizli bir narahatlıq duyulurdu. O, sanki, süfrədə nəyinsə çatışmayacağından, nəyinsə aziz qonağa xoş gəlməyəcəyindən narahat idi.

Ələmdar anlamışdı ki, bu mənzildə belə təmtəraqlı süfrə nadir hallarda qurulur. Çünki mənzil sakinlərinin geyimindən, davranışından tutmuş, mənzildəki əşyalara kimi hər bir şey bu ailənin sadə həyat tərzini keçirdiyindən xəbər verirdi. Sadə, təmiz və səmimi bir həyat tərzini...

O, polis zabiti Allahverdi Əbilovu belə də təsəvvür edirdi. Bilirdi ki, rüsvət almır, harama göz dikmir, vicdanının təmiz olmasını hər şeydən üstün tutur. Hələ səkkiz il əvvəl onun tərəfindən tutulub polis bölməsinə aparılan, sonrakı tanışlıqlarında onunla birgə təhqiqat aparan Ələmdar bunun şahidi olmuşdu.

Anlanmışdı ki, Allahverdi öz peşəsinin tamənnasız fanatıdır, çiyinlərində gəzdirdiyi paqonlara hörmət qoyur. Onun əsl və-tənpərvər olduğunu isə daha əvvəldən bilirdi. Xankəndidə erməni girovluğunda olduqları vaxtdan.

Nə yaxşı ki, polisda Allahverdi kimilər vardı. Yoxsa əhalidə öz polisinə qarşı inam olar, adalatın qələbəsinə ümid qalmazdı.

Üçotaqlı mənzilin ən geniş otağı sayılan bu salonun hər bir künc-bucağında insana rahatlıq gətirən bir düzən, bir zövqlülük duyulurdu. Doğrudan da, ən bahalı mebelləri alıb mənzilə doldurmaq hələ gözəllik demək deyilmiş. Bu otaqda hər şey sadə və ucuz idi. Tavandan asılmış üç lampalı lüstr də, divardakı oboylar da, kitab rəfi, divan, televizor da...

Ümumiyyətlə, bu otaqda bir qiymətli əşya var idisə, o da divardan asılmış xalça idi. Əlla toxunmuş bu orta ölçülü qədim xalça divar oboyunun və mebelin rəngiylə uyuşaraq, otağın ab-havasına bir məhrəmlək, gətirirdi. Bir az əvvəl Ələmdarın xalçaya diqqət yetirdiyini görən ev sahibi demişdi ki, bu gözəl xalça ona əslən gəncəli olan ana nənəsindən qalıbmış. Daha doğrusu, nənəsi anasına veribmiş, anası da gəlini Zəhraya.

Xalçanın orta hissəsində şüşəli çərçivəyə salınmış ailə fotosu asılmışdı. Təxminən on beş il bundan əvvəl çəkilmiş bu fotoda gənc Allahverdi ilə həyat yoldaşı Zəhra xanım yanaşı oturmuşdular. Allahverdinin dizləri üstündə balaca Alik, Zəhra xanımın qucağında isə körpə Mahirə...

Ələmdar bu gözəl ailə ilə tanışlıqdan çox məmnun idi. Qınamasaydılar sabaha kimi oturub onlarla söhbət etməkdən zövq alardı. Zəhra xanım yüksək mədəniyyətli Azərbaycan qadınlarından idi. Hər sözünün, hər hərəkətinin yerini bilirdi. İşgüzarlığına, təmizliyinə, səliqə-sahmanına isə heç söz ola bilməzdi.

Aliklə Mahirə də canlara dəyən uşaqlar idilər. Hiss olunurdu ki, nümunəvi tərbiyə alıblar. Danışanda sanki ağızlarından dürr tökülürdü. Ələmdara sevgi ilə "Ələmdar əmi" deyir, onunla heç də sıxılıb-çəkinmədən dialoq qururdular. Bu günkü gənclərin ucdantutma hamısının korlandığını deyən bəzi ağzıgöyçəklər gəlib bu bacı-qardaşı görsəydilər, dediklərinə peşman olurdular.

Gənclər ona o qədər pərəstişlə baxırdılar ki, Ələmdar bu baxışlardan zövq almaqla yanaşı, bir az da sıxılırdı. O nə böyük

iş görmüşdü axı!? Bu gənclərin atasını girovluqdan qurtarmışdı? Nə olsun, Allahverdinin orada göstərdiyi mərdliyin, qeyrətin yanında bu nə idi ki?..

Bir az əvvəl uşaqlara belə də dedi:

- Heç bilirsiniz atanız necə bir qəhrəmandır? Onunla həmişə fəxr etməlisiniz.

Onun sözlərinə Mahirə özünəməxsus şıltaqlıqla cavab verdi:

- Bilirik və fəxr edirik. Öləndər əmi. Amma o vaxt siz onu xilas etməsəydiniz, biz doğulmayacaqdıq və deməli, Allahverdi Əbilovun qəhrəmanlığından da xəbər tutmayacaqdıq.

Yemək bitəndən sonra da uşaqlarla söhbəti davam etdirdi. Zəhra xanımın Allahverdi isə sakitcə oturub, onların danışığına təbəssümlə qulaq asırdılar. Öləndər çalışdı ki, daha çox Aliklə Mahirə danışsın. Onlar da həvəslə danışdılar. Oxuduqları məktəbdən, arzularından, istəklərindən...

Mahirə Öləmdardan xahiş etdi ki, erməni girovluğunda namusunu qorumaq məqsədilə özüne qəsd etmiş o qadın barədə danışsın. Mahirə adlı qadın barədə. Öləmdər, nəyi danışmaq mümkün idisə, qısaca danışdı. Xeyli təsirlənmiş qız ondan həmin qeyratlı qadının harada dəfn edildiyini soruşdu. Dedi ki, onun məzarını ziyarət etmək istəyir.

Öləmdər bu zaman təəssüf hissi ilə dərk etdi ki, həmin qəmli əhvalatdan keçən uzun illər ərzində Mahirənin qəbrini tapmağa say göstərməyib. O, meyiti ermənilərdən alıb gətirəndən sonra Baratova demişdi ki, Mahirənin Bakıda bir hacısı var. Rayonları ermənilər tərəfindən işğal olunanda bütün ailə üzvləri qırılsa da, bu zaman Bakıda tələbə olan kiçik hacı sağ qalmışdı. Həmin bu Məltəm... Amma MŞ Məltəmi axtarmadı və bədbəxt Mahirənin meyitini hansısa qəbiristanlıqda dəfn etdilər. Hərbi kəşfiyyat məktəbində oxumaq üçün Türkiyəyə göndərilən Öləmdər isə Azərbaycana bir də beş ildən sonra qayıtdı. "Leopard" ləqəbli kəşfiyyatçı-agentin çətin və qorxulu macəraları başladı və beləliklə, Mahirənin adını qəlbində qoruyub saxlasa da, qəbrini axtarıb tapmaq yadına düşmədi.

İndi Mahirə adlı bu istiqanlı, mehriban qızla söhbət zamanı birdən ağlına gəldi ki, həmin igid və namuslu qadının harada dəfn olunduğunu general Baratovdan soruşub öyrənmək olar.

- Arxayın ol,- dedi,- Bu yaxınlarda səninlə Aliki özüm aparacağam onun qəbrini ziyarət etməyə.

Zəhra xanım süfranı yığışdırıb çay hazırlamaq üçün mətbəxə yollandı.

Ələmdar öz evinə getməyə heç tələsmirdi. Bir də ki, niyə tələsməliydi axı!? Gedib nə görəcəkdi evində? Anası yəni danışacaqdı ki, evə-əşiyə vaxtında gəlmirsen, ailənə-uşağına baxmırsan. Nənəsinə arxalanan Türkar atasını elə nənəsindən öyrəndiyi söyüşlərlə söyüb tələb edəcəkdi ki, onu sabah anasıyla birlikdə gəzməyə aparsın. Ayçöhrə isə... Arvadının, sadəcə, üzünü görməklə qanı qaralacaqdı Ələmdarın.

Həmin ahvalətdən sonra Ayçöhrənin ata ailəsi Ələmdargilə gəlmirdilər. Ovazında isə Ayçöhrə özü gedirdi onları görməyə. Ələmdarı ən çox yandıran bu idi ki, qayınatası Şəmistan həmin söhbətdən sonra nə onunla, nə də anası ilə kəlmə kəsməmişdi. Onun fikrinə, adını kişi qoymuş bu adam, arvadıyla qızının hərəkətinə görə, ən azı Əminə arvaddan üzr istəməliydi.

Ayçöhrə ilə təzə tanış olduğu vaxtlarda Bakıda fəaliyyət göstərən bir tənqidçi dəstə kiçik qızına qaçıb hədə-qorxu gəlməklə Şəmistanı özləriylə əməkdaşlığa cəlb etmişdilər. Bilgisayar proqramçısı olan Şəmistan onlara bəzi xırda məsələlərdə kömək də etmişdi. Sonra həmin dəstə Şəmistanı bütün ailə üzvləriylə birlikdə aradan götürmək qərarına gəlmiş və bunu bir nəfərə tapşırırmışdı. O adamı axıra kimi izləməklə bütün dəstəni ala keçirmək niyyətində olan Məxfi Şöbə qərara gəlirdi ki, dörd nəfərlik bu ailənin qətlinə mane olmasın. Bəli, şəxsən Baratov tərəfindən verilmişdi bu əmr və Şəmistan başda olmaqla ailəsi həmin killər tərəfindən qətlə yetiriləcəkdi. O zaman Ələmdar verilmiş əmri pozub, killəri vaxtından əvvəl həbs etməklə bu dörd adamı nəqd ölümündən qurtardı.

İnsan necə də qudurğan olurmuş. İndi "hərmoğlu" Gülboniz xanım öz qızının rahatlığı üçün Ələmdarın anasına ölüm arzulayırdı. Şəmistan "kişi" Əminə arvaddan üzr istəməyi öz satqın məniyyətinə sığışdırırmışdı.

Ələmdar bu gün millətin təhlükəsizliyi keşiyində duran vəcib şəxslərdən biri idi. Canını Vətənə qurban demişdi və ilk zərurət yaranan kimi bu qurbanı təəddüd etmədən verəcəkdi, O,

taleyinin bu tərəfindən razı idi. Amma bəs niyə şəxsi həyatı sərindən bəxti gətirmirdi onun?.. Gözünü açandan atasını bir dəfə də görmədi. Anasının vurduğu şillələrlə, kötəklərlə, söydüyü söyüşlərlə böyüdü. Bunlardan ki narazılıq etməmişdi indiye-dək!?!.. Bu gün də qoca anasının ona şillə vuran əlindən, söyüş-dən dilindən öpməyə, onun yolunda ölməyə getməyə hazır idi. Bəs sonra? Niyə axı onun həmin bu Allahverdinin, yaxud Sa-lehin ailəsi kimi bir ailəsi olmadı? Niyə?..

Allahverdinin səsi onu fikirdən ayırdı:

- Ələmdar, uşaqlar səni yordular, deyəsən. Gəl, çay süfrəsi hazır olana kimi balkona çıxıb təmiz hava alağ.

Ələmdar yorğunluq hiss etməsə də, ev sahibinə tabe olub, onunla birlikdə evə çıxdı. Artıq hava qaralmışdı. Şəhər sakinlərinin həyatında növbəti bir yay gecəsi başlayırdı. Məhə-cərə söykənib Bakının gecə mənzərəsinə baxırdılar.

- Məşallah, gözəl balaların var, - Ələmdar dedi, - Həm bilikli, həm ağıllı, həm tərbiyəli. Bayaq onlara dedim ki, səninlə fəxr etməlidirlər, amma, əslində, sən daha çox fəxr etməlişən onlarla. Halal olsun, vallah! Alik daha yekə kişidir, lap böyük adamlar kimi mühakimə yürüdür. Allah qoysa, toyuna mütləq mənə də çağırırsan.

- Allah qoysa!.. - Allahverdi bəxtəvərcəsinə gülümsədi, - Amma hələ birinci kursda oxuyur. Gərək əvvəlcə universiteti bitirsin, müstəqil ailə idarə etməyi bacarsın, sonra evlənər. Arvadını da mən saxlamayacam ki...

- Doğru deyirsən, - Ələmdar onunla razılaşdı, - Evlənmək onun üçün hələ tezdir. Amma bir istədiyi olmamış olmaz, hə?

- Hə, istədiyi var... Bir keçmiş sinif yoldaşı ilə sevişir. Orta məktəbdə oxuyandan bəyəniblər bir-birlərini.

- Allah xoşbəxt eləsin, Alik çox yaxşı oğlandır. Yəqin, tapdığı qız da özünə layiq olar.

- Hə, yaxşı qızıdır. Mən də bəyənmişəm. Həm özünü, həm ailəsini. Amma Zəhra son vaxtlar əleyhinə gedir bu məsələnin.

Allahverdi birdən nəyisə xatırlayıbmış kimi, dirsəyini məhəccərdən çəkib qonağına baxdı:

- Bilirsən qız kimin qızıdır? Sən onun ata-anasını tanıyırsan. Saleh, Məltəm... Yadına düşdü? Bizim o vaxt apardığımız təh-

qıqatda onlarla əlaqədar məsələlər vardı axı. Səni də polisin saxlanması kamerasına Salehlə bir yerdə salmışdıq. İkinci də şübhəlilər sırasında idiniz, - xəcalət hissiylə gülümsədi, - Sonra məlum oldu ki, qatil tamam başqa birisi imiş. Hə... Daha sonra sən Məxfi Şöbə adından axtarısa qoşulanda Məltəm xanımla da görüşmüşsənmiş. O ailəyə xeyli köməyin dəyib sənin. Salehi həbsxanada da qorumusan, azad olunandan sonra yaxşı işə düzəltməmişən. Alik beşinci sinf keçəndə Zəhra o sinfin bəzi müəllimlərindən narazı olduğu üçün onu Salehin qızı oxuyan paralel sinfə keçirtirdi. Məltəm xanımla da o vaxtdan tanış olublar. İki dəfə Alikin ad günündə əri ilə bir yerdə biza gəlirlər. Bacım olsun, çox mədəni, həyalı qadındır. Hə, o vaxt Zəhraya səndən danışmış. Xeyli tərifləyibmiş səni. Amma onda Zəhra səni tanımırdı. İndi sənin, əslində, kim olduğunu biləndə tanışlığımız barədə Məltəm xanıma da bildirib. O da bunu eşidəndə çox sevinibmiş...

- Hə!..- Ələmdar onun sözünü kəsdi, - Salehi də, Məltəm xanımı da yaxşı xatırlayıram. Hətta qızlarını da. Adı, səhv etmərsə Gültaydır. Hə, qızın adı Gültay, oğlanınkı Eltay. Çox şirin uşaqlar idilər. Məncə, Alik düzgün seçim eləyib. Qız anasına oxşasa tayı-bərabəri olmayacaq. Məltəm xanım doğrudan yaxşı qadındır. Elə Saleh də pis adam deyil.

- Elədir, - Allahverdi təsdiq etdi, - Salehlə cəmi iki dəfə süfrə arxasında oturmuşam, buna baxmayaraq bilirəm ki, yaxşı cəhətləri çoxdur. Uşaqlarını yaman çox istəyir. Elə arvadını da... Bir-birlərini sevib evlənilər...

- Yaxşı, Zəhra bacı niyə onlarla qohum olmağa razı deyil?

- Bilirsən... - Allahverdi çətinliklə dilləndi, - Əslində bu kişi-yə yaraşan söhbət deyil, sadəcə, Zəhranın sözünü deyirəm. Sən də özgə deyilsən bu ailə üçün, qardaşımı sayıram səni... Deyir, məktəbdə qadınlar danışmış ki, Məltəm xanım ərinin işlə əlaqədar böyüyü sayılan bir kişi ilə şübhəli əlaqə saxlayır. Guya onun maşınına minən görülür. Nə bilim... Arvadların qeybətindən baş açmaq olmur ki... Deyirəm, ay Zəhra, hər eşitdiyin sözə inanma, o qadın elə birinə bənzəmir. Deyir, mən də çox istəyirəm onun xətrini, gözəl xasiyyətləri çoxdur, amma, deyirlər doğrudursa, qızı da gələcəkdə bu barədə anasına çəksə

Alikin halı necə olar? Əslində, Zəhranı da qınamıram, anadır, ağlunun gələcəyi barədə narahat olur... Bu barədə Alikə heç nə deməmişik. Nə bilim...

Hə, deməli, belə... Allahverdidən fərqli olaraq, Ələmdar bu söz-söhbətə müəyyən mənada inanırdı. İradəci zəif olan Məltəm o vaxt Əlifəyə tərəfindən zorlanandan sonra az qala pis yola düşməmişdimi?.. Deməli, Ələmdar bu qadını həmin yoldan birdəfəlik döndərə bilməyibmiş. Deməli, bu mümkün olan bir şey də deyilmiş...

Fikirləri tamam qarışdı. O, çox xoşladığı Məltəmə qarşı intim hisslərini yalnız ona görə boğmuşdu ki, onun gözəl ailəsi dağılmasın. Amma... Allahverdinin danışdıqlarından belə nəticə hasil olurdu ki, Məltəm ərinə yenə xəyanət edirdi və ailələri heç də dağılıb-ələməmişdi. Ay sizi!..

Allahverdiyə nə deyəcəyini bilmirdi. Qərara gəldi ki, ən yaxşısı, söhbətin yönünü dəyişməkdir.

- Çoxdandır heç bir əlaqəm yoxdur onlarla...- dedi,- Baratov mənim xahişimlə Salehə icra hakimiyyətində iş düzəltmişdi, yenə orada işləyir?

- Yox,-Allahverdi başını buladı,- İndi bizneslə məşğuldur və belə görünür ki, qazancı da pis deyil.

- Aha...

Arada yaranan bir-iki dəqiqəlik sükutdan sonra ev sahibi yenə öz övladlarından danışmağa başladı. Amma Ələmdar, nə qədər diqqətli olsa da, daha ona qulaq asa bilmirdi.

Məltəm barədə düşündü... Ələmdara elə gəlirdi ki, artıq onu unudub və bir də heç vaxt xatırlamayacaq. Amma belə deyilmiş. illər sonra yenə qarşısına çıxdı bu gözəl xanım...

Ax qadınlar... Sizin sirrinizdən Allahla Şeytandan başqa heç kəs baş çıxara bilməz. Nələr var içinizdə, nələr... Həmin bu Məltəm xanım Ələmdar üçün qeyrat, namus simvoluna çevrilmiş Mahirənin kiçik bacısı idi. O Mahirənin ki, mənfur ermənilərin əlinin belə ona toxunmağına razı olmadı, özünə qəsd etdi. Həm öz namusunu qorudu, həm də Ələmdarı böyük bir işğəncdən xilas elədi. Alçaq Artur onun namusuna Ələmdarın gözələri qarşısında toxunmaq istəyirdi və bu, namus-qeyratı hər şeydən uca tutan qürurlu türk oğlu üçün dünya tarixində heç

zaman görünməyən azablı bir işgəncə olacaqdı.

Görəsən, Mahirə sağ qalıb azadlığa çıxsaydı, gəlib Bakıda yaşasaydı, o da Məltəm kimi olardımı? Axı milli qeyratlı şəxsi, namus bir-birlərinə yaxın anlayışlar olsa da, əslində, tamamilə eyni şey deyildilər!..

Və bir də, görəsən, Mahirənin avazına Məltəm girov düşsəydi, namusu təhlükə qarşısında qalanda böyük bacısı kimi hərəkət edərdimi? Ələmdarın fikrinə, bəlkə də edərdi. Ləp bacısı kimi özünə qəsd etməyə cəsarəti çatmasa da, namusunu düşməməyə könüllü təslim etməzdi. Çünki, o da türk qızı idi...

Ağlına nə gəldisə, qəfil dönüb həyaqdan öz uşaqları barədə danışan Allahverdinin sözünü kəsdi:

- Allahverdi, sən bilirsən ki, Məltəm Mahirənin bacısıdır?

Sözü ağzında qalmış ev sahibi heç nə anlamadı:

- Nə dedin?..

- Məltəm xanım erməni girovluğunda mənə sənin qəhrəmanlığımdan danışan həmin qeyratlı qadının doğma bacısıdır. Mahirə hələ o zaman mənə Bakıda belə bir bacısının universitet tələbəsi olduğunu demişdi. Mən isə səkkiz il əvvəl Məltəm xanımla ilk görüşüm zamanı öyrəndim ki, Mahirənin bacısı elə onun özüdür.

- Sən nə danışsən, Ələmdar!? - Allahverdi heyrlənmişdi.

- Bilirsən bu necə xəbərdir? Alik, Mahirə bunu bilsələr...

- Hələ demə! - Ələmdar əlini yellədi. - Mən çıxıb gedəndən sonra deyərsən. Məncə, bu onlar üçün də gözəlməz olacaq.

Allahverdi, deyəsən, lap həyəcanlı idi:

- Bas necə!? Onlar iki nəfərə pərəstiş edərlərsə, onun biri sənənsən, biri də Mahirə. Məltəm xanıma da ailədə hər birimizin hörmətimiz var. Onun oğlu Eltay Mahirə ilə paralel siniflərdə oxuyur. Bir-birlərini tanıyırlar. İndi qızım biləndə ki, Eltay həmin Mahirənin bacısı oğludur, təbii ki, heyrlənəcək.

- Hə, elədir...

Hər ikisi susdu. Yəni məhəccərə söyənib şəhərin gecə mənzərəsinə baxmağa başladılar. Allahverdi yaman dalğın və kədərli görünürdü. Ələmdar düşündü ki, polis bölmə rəisi yaqın yəni girovluqdakı günləri xatırlayıb.

Onun da yadına şəhərdə peyda olmuş terrorçu dəstə düşdü

və dərhal qanı qaraldı. Partlayış baş vermiş mağazadakı nəzarət kameralarının qeydlərini araşdırmaq da bir nəticə verməmişdi. İnsanlığa düşmən kəsilmiş bu dastanın izinə düşmək, hələ ki, mümkün olmurdu.

O terrorçular, böyük ehtimalla, bu şəhərin sakinləri idilər. Başqa sakinlər kimi hansısa binalarda yaşayırdılar, haşqalar kimi küçələrdə sərhəst gəzir, mağazalara, ticarət mərkəzlərinə, parklara, kafelərə gedirdilər. Onları üzdən tanımaq mümkün deyildi. Adamın alına yazılmırdı ki, bu terrorçudur, yaxud vicdanlı sadə vətəndaş...

Bu təhlükəli dəstə tez bir zamanda tapılmazsa, onlar çox faciəli hadisələr törədə bilərdilər. Alçaqlar! Yemək yedikləri qaba tüpürən nankorlar!.. Əgər Öləndəri birçə aylığa dövlət başçısı seçsəydilər, Azərbaycanda yaşayıb bu ölkəni, bu milləti düşmən hesab edənlərin hamısını ölkədən qovardı. Belə silahlı birləşmələrə, terrorçu dəstələrə qoşulanları və ya onlara yardım göstərənləri isə güllələtdirərdi. Deməli, sən bu ölkənin torpağında yaşa, suyunu iç, yeməyini ye, havasını ud, anıma bütün bunların əsl qanuni sahibi olan xalqa qənim kəsil. Və sonra - de ki, demokratiyadır, mən də buranın vətəndaşıyam, hüquqlarım var. Sən öləsən! Tüpürüm sənə də, sənin hüquqlarına da! Əgər sən bu torpaqda yaşamaq istəyirsənsə, Azərbaycan dövlətinin qanunlarına tabe olmalısən. Millətə, onun dilinə, dininə ən yüksək səviyyədə hörmətlə yanaşmalısən. Yoxsa...

- O idmançı qız bu gün bölməyə gəlmişdi, - Allahıverdinin səsi Öləndərin düşüncələrini yarımqıq qoydu.

- Kim? - deyə soruşdu.

- Gültən xanımı deyirəm.

- Hə... Nə əcəb?

- Məndən xahiş etmişdi ki, anasının ölüm işi ilə əlaqədar o zaman aparılmış istintaqın sənədlərini ona göstərim. Mən də sənə görə xahişini yerə salmadım. Yaxın yoldaşların köməyiylə o sənədlərin surətini arxivdən aldım. Qız bu gün kabinetinə gəlmişdi ki, onlarla tanış olsun.

- Tanış oldu?

- Hə, imkan yaratdım, hamısını oxudu.

- Bəs nə fikrə gəldiniz?

- Mən bu fikirdəyəm ki, istintaq düz aparılıb. Yəni, Gültən xanımın anasını qətlə yetirən öz doğma atası Fərcandır. Amma bu inadkar qız başqa cür düşündür.

- Necə yəni? - Ələmdar maraqla soruşdu.

Allahverdi köks ötürdü:

- Fərcan hədbəxtin biridir. Həbsxanadan çıxandan sonra olduqca səfil və şərəfsiz həyat keçirir. Bəyə düşsənsə də... Gültən xanım inanmır ki, belə bir adam onun atası olsun...

- Heç mən də inanmıram Gültənin elə atasının olmasına, - Ələmdar qətiyyətlə bildirdi.

- Bura bax, Ələmdar, - Allahverdi səsinə alçaltdı, - O qız da sizdə işləyir? Yəni, Məxfi Şöbədə?

- Bu haradan ağına gəlib?

- Çox dərrəkəli, məntiqi qıza bənzəyir. Elə xarici görkəmə də... O saat görünür ki, güclü hazırlıq keçmiş biridir.

Ələmdar burada yalan danışmağa məcbur idi:

- Yox, onun Məxfi Şöbə ilə nə əlaqəsi ola bilər ki! - dedi və azacıq fasilədən sonra əlavə etdi: - Gültən mənim idman klubumun ən güclü məşqçilərindən biridir. Uşaqlara ən çətin döyüş idmanı növlərini o öyrədir. Həm də vətənpərvər, qeyrətli qızıdır. Onda olan qeyrətin yarısı bəzi kişilərimizdə olsaydı, o vaxt bir qarış da torpaq itirməzdik.

- Halal olsun! - Allahverdi razılıqla başını tərpətdi.

Ələmdar, özü də istəmədən, idman klubundakı kabinetinin pəncərəsindən gördüyü həmin cəzəedici mənzərəni xatırladı. Qızın möhkəm türk kamarı kimi gərilmiş beli, ondan aşağıda naməhrəm əraziləri yad nəzarətlərdən gizlədən pələng dərisi rəngi... Şəhvat doğuran bu xəyali görüntünü tez də gözləri önündən uzaqlaşdırıb dilləndi:

- Çalış, bu işdə ona axıra kimi kömək elə, Allahverdi. Uşaq evində böyüyüb, bir nəfər də doğma adamı yoxdur. O bu məsələdə sadəcə keçmişini öyrənmək istəyir, vəssalam. Bir də, çalış ki, bu barədə kənara sifr çıxmasın. Yəni, qız özü belə xahiş edir. Özüni atasına, ya qohumlarına təmtənaq istəmir. Və məncə də, tamamilə haqlıdır. Bu yaşına kimi tək-tənha yaşayıbsa, bundan sonra nəyinə lazımdır onlar...

- Yüz faiz arxayın ol, Ələmdar, o qıza əlindən gələn köməyi

edəcəm, - ev sahibi qonağını əmin etdi.

- Çox sağ ol...

Alik qapını açıb onları çay içməyə çağırırdı. İçəri keçdilər.

Zəhra xanım pürrəngi çay süzülmüş armudu stəkanları masanın üstünə düzürdü. Öziz qonaq üçün bayaqkı yemək süfrəsindən heç də geri qalmayan zəngin çay süfrəsi açmışdılar. Üzərində "Xoş gəlmisiniz" sözləri yazılmış yaraşıqlı tort, Gəncə paxlavası, digər şirniyyatlar, konfetlər, mürəbbələr...

Ələmdar qeyri-ixtiyari gülümsədi. Yəqinə anası düşmüşdü. Əgər Əminə arvad burada olsaydı, mütləq deyəcəkdi ki, Allaha and olsun, bunların başı xarəbdir, bir stəkan çay içəcəyik deyə bu qədər şeyi gətirib töküblər süfrəyə.

Hə, anası yaqın ki, belə deyəcəkdi. Amma kim nə deyirdesin, Ələmdar bu səmimi, mehriban ailəni çox bəyənmişdi.

III

Səhər saat doqquzda qara rəngli "Mazda" daş hasarlı həyatın darvazası önündə dayandı. Əlində bağlı oyuncuq qutusu tutmuş Gültən avtomobildən yerə enib qapı zənginin düyməsini basdı. Qapını açmağa gələn Tural onu görəndə şadlığını gizlədə bilmədi:

- Ay aman! Görün, bizə kim gəlib!

Əl verib görüşdülər.

- Xoş gəlmisən, Gültən, - oğlan sevinclə dedi, - Təsəffüf bir bax, axşam sənin barəndə fikirləşirdim. Bu gün zəng vuracağdım ki, imkanın olarsa, görüşək.

O da hörmət xatirinə gülümsədi:

- Deyəsən, darıxmırsız mənim üçün...

- Əlbəttə, hamımız darıxmışıq. Esmira ilə hər gün səndən danışırıq. Rəvan da soruşur ki, bəs Gültən xala nə vaxt gələcək.

Gültən etiraf edirdi ki, marketda Sakina xanım ilə olan təsadüfi rastlaşmadan sonra həyatında da, düşüncələrində də önəmli dəyişikliklər baş verib. Həmin günə qədər kim idi o? Xüsusi xidmət baş leytenantı Gültən Dəmirli, Dövlətə Vətənin qızı. Yox, daha doğrusu, oğlu... Bu dünyada yaxınları, tanışları kimlər idilər? Kimlər var idi ətrafında? General Baratov, polkovnik Cavadov, Ələmdar, Talat, Orxan, Şamil, Vəssalam!

Baş doğmaları? Doğmaları, ümumiyyətlə, yox idi. Atasını, anasını tanımayan biri kimi öz doğması kimi baxa bilərdi axı...

Amma indi... Gültən artıq öz kimliyi barədə bir çox şeylər bilirdi. Bilirdi ki, onu dünyaya gətirən, sevan, bəqaradığı qədər qorumağa çalışan Ceyhana adlı anası olub. Bilirdi ki, anasının ata tərəfi qəbələlidir, ana tərəfi şəmkipli. Ana babası Nəsim kişi, ana nənəsi Vəsilə nənə, dayısı Əfqandır. Hələ atasının kim olduğunu bilməyə də, ana tərəfdən gör nə qədər doğması çıxmışdı ortaya.

Düzdür, özünü onlara tanıtdıra bilməyəcəkdi. Heç tanıtdırmaq da istəmirdi. Üstəlik, anasına qarşı göstərdikləri laqeydlilik və zalımlığa görə bağışlaya bilmirdi onları. Amma, hər halda, özünün tan yarasının kim olduğunu anıyırdı artıq.

Gültən Sakina xanım ilə təsadüfi rastlaşmadan sonra təkcə doğmalarını tapmamışdı. Eyni zamanda, anasını tanıyan, onun həyatında müəyyən rol oynayan bəzi insanlarla da tanış olmuşdu. Anasının yaxın rəfiqəsi olmuş Zeynəblə, evini ona kirayəyə vermiş Rəşad Alxasovla, Sakina xanım ilə, anasıyla bir həyatda yaşamış Qəndəblə, Bədəllə, onu sevmiş, amma ölümə qorumağa kişiliyi çatmamış Fərcanla...

Babası Nəsimdən və Fərcandan fərqli olaraq, Rəşadın ailəsinə qarşı acığı-kini yox idi. Bəlkə də elə buna görə bu ailəyə tez isnişdi. On çox da Rəvana, Esmiraya, Turala... Etiraf edirdi ki, onu bura çəkib gətirən səbəblərdən biri də həmin bu Turaldır. Qəbələdən qayıdandan sonra, nəyə görə, bu istiqanlı oğlanı görməyə xüsusi can atırdı.

Hə... Amma Gültənin bu gün bura gəlməkdə əsas məqsədi Turalın atasıyla görüşmək idi. İyirmi dörd il bundan əvvəl baş vermiş qanlı cinayəti araşdırarkən ortaya çıxan bir məsələnin dəqiqləşməsində ona məhz Rəşad Alxasov kömək edə bilərdi.

Çünkü Rəşad həm Ceyhanənin qatli yetirildiyi mənzilin sahibi idi, həm də o vaxt həmin əraziyə baxan milis şöbəsinə çalışmışdı. Buna görə də Gültən axşam xeyli düşündükdən sonra qərara gəldi ki, onunla görüşüb söhbət etsin və Talatə zəng vurub gəy yüngülvari xəstələndiyi üçün səhər işə gələ bilməyəcəyini bildirdi.

MŞ-nin agentləri dünyanın polis bölməsində izahatları oxuyarkən bəzi xırda məqamlardan şübhələnmişdi və şübhələrini bölmə rəisi Allahverdi Əbilovla bölüşdü. Oradan çıxandan sonra isə hər şeyi beynində yenidən araşdırmağa başladı.

Mükəmməl fiziki hazırlıqla yanaşı, xüsusi elmi məktəb keçmiş Gültən yaxşı bilirdi ki, hər bir elm, həmin elm üçün həqiqət hesab edilən aksiomlar sisteminin üzərində qurulur. Deməli, hansısa problemi həll etmək və ya teoremi kimi ifadə olunan hökmü isbat etmək üçün həqiqət qəbul etdiyin aksioma söykənməlisən. İyirmi dörd il əvvəl tədris edilmiş bu cinayəti araşdırən müstəntiq öz "elmini" Fərcanın qatili olması aksiomu üzərində qurmuşdu. Uşağın ondan olduğunu Fərcan özü etiraf etmiş, qatili zamanı istifadə olunan mətbəx bıçağında onun əl izləri aşkar edilmişdi. Vəssalam, Fərcan yüz faiz qatildir və özü də bunu etiraf edir. Cinayət işinin digər bütün təfərrüatları həmin bu aksioma istinad edilərək "isbat edilmişdi".

Gültən isə qərara aldı ki, apardığı təhqiqatda başqa yolla getsin. Yəni, Fərcanın uçuq evdə ona danışdıqlarına inanıb öz araşdırmasında bunu "aksiomatik sistem" kimi qəbul etsin.

Deməli, Ceyhanənin qatili heç də Fərcan deyil. O, qorxağın, əfəlin biri olduğu üçün, milisə ona azacıq təpənən kimi etmədiyi cinayəti öz boynuna götürüb. Və buna görə də ömrünün, nə az - nə çox, düz on dörd ilini həbsdə keçirib, oradan mənliliyini, kişilik ruhunu tamamilə itirərək çıxıb...

Bəli, Fərcanın uçuq evdə ona danışdıqlarının hamısı həqiqət idi. Bu bədbəxt insan o gecə Ceyhanənin otağından həyata enərək tualetə giribmiş. Bu zaman qaranlıq həyata naməlum bir adam daxil olaraq, birbaşa Ceyhanənin yanına qalxıb. Güclü qatilin əlində aciz qalmış qadın çıxıraraq Fərcanı köməyə çağırıb. Sonra televizorun səsi yüksəlib, Maykl Cekson özünün

"Bəd" məlinisini oxuyurmuş. Qatil oranı tərk edərək gedəndən sonra otağa daxil olan Fərca Ceyhananın ölüsüylə üzləşib...

Bəs sonra? Hə, bir dəqiqə keçməmiş qatil geri qayıdıb. Evin qapısını dərthib açmağa çalışsa da, qapı içəridən bağlandığı üçün, bu mümkün olmayıb. Gültən dərinə düşülməyə vadar edən məsələ də məhz elə bu idi. Qatil nə üçün geri qayıdıbmış axır? Buna səbəb nə imiş?...

Gecə bu burada çox fikirləşdi və nəhayət, qəti qərara gəldi ki, bu sualın yalnız bir cavabı ola bilər: Qatil Ceyhananı qətlə yetirib mənzildən çıxarkən hansısa şəxsi əşyasını unudaraq orada qoyubmuş...

Həmin əşya nə ola bilərdi? Açar? Təşbeh? Siqaret qutusu? Papaq? Yaxud tamamilə başqa bir şey?...

- Gültən xalaaa!!!

Balaca Rəvan yüyürə-yüyürə birbaşa qızın üstünə gəlirdi. Çatan kimi onun qucağına atıldı. Gültən bu qaşang, suyuşirin uşağı sinəsi barabarına qaldırıb, üzündən öpərək yerə qoydu. Hədiyyə gətirdiyi oyuncağı elə buradaca qutusundan çıxarıb ona verdi. Bu, oyuncaq yük maşını idi. Rəvan sevinclə çıxırdı:

- Maşın! Gültən xala mənə maşın verdi!...

Birlikdə çardağa tərəf gəlirdilər. Qulluqçu qadın masaya qab-qacaq düzürdü. Esmira da burada idi. Gültənlə çoxdankı tanışlar kimi qucaqlaşmışdılar.

- Ay qız, gəl çıx da, - dedi, - Bu yazıq uşaq dəli-divanə oldu sənin dərdindən. Məcnun qələt eləyir bunun yanında.

- Kimi deyirsen? - Gültən ani olaraq duruxdu.

Esmira şaqqanaq çəkib güldü:

- Kimi deyəcəm, ay qız, Rəvanı deyirəm daa... Adın heç dilindən düşmür. De görüm, sən nə eləmişən bu uşağa?

Gültən rahat oklu. Elə bilmişdi ki, Esmira Turaldan danışır. Öyülib yenə Rəvanın üzündən öpdü:

- Rəvan mənim dostumdur!

Turalın həsrət dolu baxışları bayaqdan onun üzündə gəzirdi. Belə baxışların hədəfinə tuş gəlmək Gültən üçün yeni bir şey olmasa da, öz münasibətindəki yeniliyi duymamış deyildi. Duyurdu ki, başqalarından fərqli olaraq, bu oğlanın baxışlarından o qədər də narahat olmur.

- Bəs Rəşad dayı, Səkinə xala haradadırlar? – deyə soruşdu.
Onun Esmiraya verdiyi suala Tural cavab verdi:

- Sənin Səkinə xalan düş qəbul edir. Bu saat gələcək. Rəşad dayın isə hələ yatır. – başıyla evin ikinci mərtəbəsinə qalxan hündür pilləkənə tərəf işarə etdi. - Onun oyanmaq vaxtına hələ düz bir saat var. Həm də naxışlayıb. Dünən gecə eyvanda yatdığı üçün soyuq dəyib.

- Hə?... Gültən təəssüflə dilləndi. - Allah şafa versin.

- Çox sağ ol...

- Mən onunla danışmaq istəyirdim, gec durar görəsən?

- Sənin gəldiyini bilsə bu saat duracaq. Amma, əgər istəsən, biz özümüz qalxarıq yanına.

- Hə, bu yaxşı olardı. Mən çox qalmaq istəmirəm.

- Niyə? – Tural təəcübləndi. - Bu qədər uzun yol gəlmişən. Bizimlə səhər yeməyi yeyərsən...

- Yox, sağ ol, işim var, getməliyəm.

- Getmə! – qızın dizlərini qucaqlayıb dayanmış Rəvan ona bir az da möhkəm sığındı.

Gültən uşağın saçını sığallayıb güldü:

- Yaxşı, getmərəm, dostum.

Bu zaman, əynində uzun xalat olan Səkinə xanım evin birinci mərtəbəsindən çıxıb asta addımlarla çardağa yaxınlaşdı.

- Mama, Gültən gəlib. - Tural anasına dedi.

- Görürəm... – Ev sahibəsinin səsinə soyuqluq vardı.

Gültən görüşmək üçün onun qarşısına gedəndə bu soyuqluğu daha kəskinliyi ilə hiss etdi. Səkinə xanım, gəlinindən fərqli olaraq, ona uzanmış əli könülsüz tutdu:

- Xeyir ola?..

- Gəldim sizi görmək, həm də Rəşad dayı ilə bir balaca söhbət var. - Gültən dedi.

- Nə söhbət? – Səkinə xanım Rəvanın əlindəki oyuncaq maşına, nədənsə, bir qədər uzun nəzarət saldı.

- Ondan bəzi şeylər soruşacam...

- Nə soruşacaqsan?

- Heç... O işlə bağlı...

- Hə... Rəşad xəstədir. Yatır...

Gültən part olsa da bunu üzə vurmamağa çalışdı. Səkinə xanımın ona qarşı ədalət və soyuq davranışını anlama bilmirdi. Axı əvvəlki iki görüşləri zamanı belə deyildi bu qadın... Görəsən, nə baş vermişdi? Döndü Turala baxdı:

- Beş dəqiqəlik Rəşad dayının yanına qalxa bilərək?

- Hə, əlbəttə! – Tural dilləndi və anasının narazı baxışlarına əhəmiyyət verməyib evə doğru yönəldi. – Gəl gedək!

Kənarlarında ağ və qırmızı qızılgül kolları əkilmiş dösəmə yolla addımlayıb hündür daş pilləkənə yetişdilər. Bura çatanda Tural addımlarını yavaşladıb Gültənə baxdı:

- Bu gün nəşə bir işin var, Gültən?

- Nəə ki?

- Deyirəm, əgər imkan varsa, bəlkə birlikdə şəhərə gedib bir sakit yerdə oturaq, söhbət eləyək...

Gültən, əslində, Talatə demişdi ki, kluba gəlməyəcək. Deməli, bu gün axşama kimi sərbəst olacaqdı. Amma, buna baxmayaraq, Turalın bu cür görüş təklifini əsla qəbul etmək istəmirdi. Çünki onun məqsədini anlayırdı. Aydın görürdü ki, oğlan ondan xoşlanır. İndiyədək ona qız kimi baxanlardan aldığı gəlsə də, Turalın münasibətinə rahatlıqla dözürdü. Amma bu görüş gələcəkdəki sıx görüşlərin başlanğıcı ola bilərdi. Özündən arxayın idi, bilirdi ki, nə qədər Ələmdar qəlbindədir, başqa heç kəsə vurulmaz. Bəs Tural? Birdən o vuruldu, onda nəcə?..

- Mən kluba qayıtmalıyam, - dedi, - Məni gözləyəcəklər.

- Onda səhər görüşək?

- Səhər də bəzi işlərim var. Başqa vaxt görüşərik.

- Nə deyirəm...

Pilləkən daş məhəccərlə əhatələnmiş yanları açıq bir evyana çıxırdı. Gültən məhəccərə yaxınlaşıb baxanda hasar və hasarın o biri tərəfindəki küçə sanki ayağı altında qaldı. Amma bu dar küçə Turalgəlin darvazasının açıldığı asfalt küçə deyildi. Ona perpendikulyar olan başqa bir küçə idi və hələ asfaltlanmadığı üçün buradan keçən avtomobillər ətrafı toza bürüyürdü.

İkinci mərtəbənin iki otağının qapısı bu evyana baxırdı. Onlardan biri açıq idi. Tural həmin açıq qapıdan otağa boylayıb atasını səslədi:

- Papa, oyaqsan? Gültən gəlib, səninlə danışmaq istəyir.

Sonra dönüb qıza işarə etdi ki, gəlsin.

Bura orta böyüklükdə, gözəl bir otaq idi. Rəşad ikinəfərlik çarpayıda arxası üstə uzanıb nazik yorganı üstünə çəkmişdi. Yerində dikəlib bir neçə dəfə öskürdü.

- Gəl qızım, xoş gəlmisən.

Ciddi görkəmli, yaşı altmışı ötməsinə baxmayaraq, gənclik yaraşığını itirməmiş ev sahibi soyuqlamasına rəğmən günrağ görünürdü. O vaxt həbsxanaya düşmüş Bədəlin ailəsinə həyan olduğunu eşidəndən sonra Gültənin bu mərd adama hörməti xeyli artmışdı. Çarpayının yanındakı katildə aylaşaraq mehribanlıqla dilləndi:

- Necəsiz Rəşad dayı, azarlamısınız, deyəsən?

- Hə, bir az soyuqlamışam... – ev sahibi ötəri gülümsədi.

- Yayın bu istisində?

- Gecə evvanda yatmışam, xəbərim olmadan üstüm açılıb. Necə deyirlər, cavanlıq eləmək istədim, alınmadı. Yaş öz işini görürmüş, sən demə... Səndən nə acəb?

- Sizdən bir söz soruşmağa gəlmişəm.

- Buyur görək...

- O vaxt Bədəl anamın öldürüldüyünü biləndə birinci sizə zəng vurub, siz də polisa xəbər vermisiz. Xahiş edirəm, deyin, həmin gecə hadisə yerinə siz özünüz də getmişdiniz?

- Əlbəttə ki, getmişdim, - Rəşad cavab verdi, - Əməliyyat qrupundan azacıq sonra çatdım ora. Sənə demişəm axı, mən özüm də həmin milis idarəsində işləyirdim. O gün işdən evə təzəcə gəlib çıxmışdım, Bədəl zəng vurub hadisəni xəbər verdi. Bunu niyə soruşursan axı?

- Həmin vaxt əməliyyat qrupu anamın otağında nəyə yad bir əşya tapmamışdı ki?

- Necə bir yad əşya?... – Rəşad təəccübləndi.

- Yəni, anama məxsus olmayan şübhəli bir əşya. Bu təsbeh də ola bilər, kişi papağı da, nəyə başqa bir şey də...

- Yox ay qızım, elə bir şey tapılmamışdı.

- Buna qəti əminsiz?

Ev sahibi bir az da dikəlib yataqda oturdu:

- Əlbəttə ki, əminəm. Ora kiçik bir otaqdır. Hər yer diqqətlə yoxlandı, əşyalar siyahıya alındı. Şübhəli bir şey tapılsaydı, bu

protokola salınardı. Və mən mütləq bundan xəbərdar tutardım. Müstəntiq həmin aşıya hərdə bir ev sahibi kimi birinci məndən soruşardı. Sən bu aşıya məsələsiylə niyə belə maraqlanırsan?

Gülşən bir qədər açıq danışmaq qərarına gəldi:

- Mən Fərəcənlə görüşdüm, Rəşad dayı...

- Necə?!- Alxasov heyratlandı,- Necə tapdın onu?

- Allahverdi müəllim tapıb götürdü. Sizin qohumunuz.

- Bəs mən xahiş edəndə söz vermədi, axı?

Qız Allahverdinin bu işi başqasının xahişi ilə etdiyini demək istəmirdi. İstəmirdi ki, qohumlar arasında narazılıq yarasın.

- Söz verməsə də, əslində, siza görə kömək edir mənə.

Rəşad çallaşmaq üzrə olan saçlarını sığallayıb azacıq fikrə gedəndən sonra dilləndi:

- Hmm... Yəni sağ olsun ki, mənə hörmət qoyur. Yaxşı, de görüm nə danışdın atanla?

- Fərəc mənə atam deyil, Rəşad dayı!- qız özündən asılı olmayaraq səsinə qaldırdı, - Nə də ki, o öldürməyib anamı.

- O dedi, sən də inandın?- ev sahibi rişxəndlə dilləndi.

- Hə, mən inandım ona. O, qorxaq olduğu üçün cinayəti öz boynuna götürüb. Bütün olanları danışdı mənə. O gecə anamı öldürən adamı həyatdan çıxandan azacıq sonra yenidən geri qayıdım. Mən də düşündüm ki, qatil nəyisə unudub otaqda qoya bilərdi. Sizin yanınıza da buna görə gəlmişəm...

- Nə deyim, ay qızım... - Rəşad fikrli halda dilləndi, - Hələ uşaqsan, hər sözü inanırsan. O anamı öldürdüyünü sənə etiraf etməz axı. Necə olmasa, çəkinir... Amma, sənə açıqlayı deyim ki, mən də bir nəfərdən şübhələnməyə başlamışam. Əclaf o vaxtlar mənə düşmən kimi idi. İndi fikirləşirəm ki, hər şey gələ bilər onun əlindən...

- Kimdir o, Rəşad dayı? - Gülşən yalvarıcı səslə soruşdu.

Rəşad başını buladı:

- Bu elə bir işdir ki, əlimdə dəqiq sübutum olmadığı halda kiminsə adını çəkmək mənə yaraşmaz. Qoy ayağa qalxım, həftənin birinci günündən özüm bu işlə məşğul olacağam. İndi ki, bu işin axırına çıxıb hər şeyi öyrənmək istəyirsən, sənə əlimdən gələn qədər kömək edəcəm. İndisə onun həyatına, çay için, mən də çalışacağam geyinib gəlim...

Ev sahibindən indicə öyrəndiyi məlumat, yəni amaliyyə qrupunun o zaman qətl yerindən heç bir yad əşya tapmaması Gültənin bütün beynini məşğul etmişdi. Beləcə fikirli halda Turala birlikdə otaqdan çıxıb aşağı endi.

Səkinə xanımın qulluqçu qadın evin birinci mərtəbəsinə girmişdilər. Çardaqda Esmira ilə uşaqlarından başqa heç kəs yox idi. Rəvan yenə gəlib Gültənin ayaqlarını qucaqladı:

- Məşinə görə sağ ol, Gültən xala. Səni çox istəyirəm.

Gültən qüssəli halda gülümsədi. Bildi ki, belə deməyi uşağa anası öyrədib. Rəvanın yumşaq saçlarını sığalladı:

- Dəyməz, dostum, mən də səni çox istəyirəm, halbı sənin üçün çox oyuncaqlar alacağam.

Sonra gizləncə ah çəkdi. Həmişə oyuncaq mağazalarının vitrinlərinə baxanda ürəyindən keçirmişdi ki, özünün olmasa da, yaxın qohumunun balaca uşağı olaydı və o da vaxtaşırı gözəl oyuncaqlar alıb həmin uşağı sevindirəydi.

- Kişi durdu? - Esmira sualı hər ikisinə ünvanladı.

- Siz süfrəyə çay-çörək gətirin, indi durub gələcək,- Tural qardaşı arvadına cavab verib qonağa üz tutdu: - Gültən, sən heç Qəbələyə gedib qohumlarını tapmaq barədə düşünürsən?

- Bilmirəm...- qız qeyri-müəyyən cavab verdi.

Bu zaman evin birinci mərtəbəsinin qapısı açıldı və ev sahibinin hökmlü səsi eşidildi:

- Tural, tez bura gəl!

- Bu saat! - oğlan anasına tərəf səslənib yenə Gültənə baxdı:

- İstəsən birlikdə gedərik. Qəbələdə mənə bir neçə tanışım var. Qohumlarını tez tapmaqda biza kömək edərlər...

- Tural, eşitmədin nə dedim?! - Səkinə xanımın səsinə bu dəfə aşkar narazılıq əlamətləri vardı.

- Gəldim! Gəldim! - Tural tələsik evə qaçdı.

- Səkinə xanıma nə olub? - Gültən Esmiradan soruşdu.

- Nə bilim...

- Nədənə narazı görünür. Nə olub axı?

Gəlin əvvəlcə sualdan yayınmaq istədi. Amma, sonra nə düşündü, evə tərəf boylanıb səsinə qışdı:

- Deyəsən, oğlunu sənə qışqanır. Tural səndən çox ağızdolusu danışır axı. Yaman xoşuna gəlmisən. Arvada dedim ki,

Gültən yaxşı qızıdır, al oğluna. Sözüm acığına gəldi...

Bayaqdan yanlarında dayanıb söhbətə diqqət kəsilməmiş alt yaşlı Amila gözlənilmədən dilləndi:

- Nənə dedi ki, hic doğulan qızdan mənə gəlin olmaz...

Bu sözün heyratlanmış Esmira onun başına qapazla vurdur:

- Səsinə kəs, köpək qızı!

Amila qorxub anasından aralandı.

- Sən ona fikir vermə, - Esmira part halda üzrxahlıq etdi.

- Eybi yoxdur... Uşaqdır, nə qanır ki...

- Mən arvadı deyirəm, ona fikir vermə, anadır daa... Bir də, onun fikri əsas deyil ki, əsas Turaldır.

Gültən bu dəqiqələrdə Sakinə xanımdan daha çox anasını zorlayan, onun qanunsuz uşaq dünyaya gətirməsinə səbəb olan, daha sonra isə onu qatıl yetirən o naməlum adama qızırdı. Yox, o mütləq bu adamı tapıb anasının intiqamını almalıydı. Mütləq! Artıq, anasına da söz vermişdi bu barədə. Sözünü, nəyin bahasına olursa-olsun, yerinə yetirməliydi. Yoxsa bir də anasının məzarı üstünə getməyəcəkdi. Gədə bilməyəcəkdi.

- Mən gedim... - deyə astadan dilləndi.

- Hara?! - Esmira etiraz etdi. - Bu saat süfrə hazır olacaq, səhər yeməyini bizimlə yeməmiş sənə heç yerə buraxmayacam.

- Yox, getsəm yaxşıdır! - Gültən bu dəfə Ravanın başını könülsüz sıgallayıb darvazaya tərəf yönəldi. - Sağ olun...

Tələsik addımlarla darvazadan çıxıb avtomobilinə əyləşdi. "Mazda" asfalt küçədə qijiltı salıb kəskin döndü və az sonra uca hasarlı həyat evlərini arxada qoyub şəhərə doğru yol aldı.

Hirsinə-hikkəsinə qalib gəlib özünü ələ almağa çalışırdı.

- Egoist köpək oğlunun qızı!

Sakinə xanıma uca səslə ünvanladığı bu söyüşdən sonra sakitləşib, apardığı gizlin təhqiqat barədə düşülməyə başladı.

Deməli, Fərcanın sözlərinə görə, qatil həyatdan çıxandan sonra yenidən geri qayıdılmış. Niyə? Niyə axı?... O, Ceyhanaya xeyli işgəncə verəndən sonra, mətbəx bıçağını sinəsinə saplamaqla onu öldürüb. Nə bu bıçaqda, nə də evin digər əşyalarında heç bir əl izi qoymayıbmış. Yəni, ekspertlər orada belə izlərə rast gəlməyibmiş. Bəs qatil niyə geri qayıdıb axı? Deməli, həmin otaqda hansısa əşyasını unudubmuş. Bu hərəkəti baş-

qa cür izah etmək mümkün deyildi.

Yaxşı, bəs nəyə görə əməliyyat qrupu həmin əşyanı aşkar etməyib? Görməyiblər? Yox, bu ola bilməzdi. Rəşad Alxasov da dedi ki, hadisə baş vermiş evə ondan əvvəl gəlmiş milis və prokurorluq əməkdaşları evdəki hər bir şeyə diqqət yetirərək siyahıya alıblar. Bəs onda?..

O, yenə belə qəbul edirdi ki, uçuq evdə onunla danışan Fərcanın dedikləri tam həqiqətdir. Və indi bu aksioma özünün inanıb qəbul etdiyi başqa bir aksiomu da əlavə etdi. Yəni, qatil Ceyhanəni öldürüb evdən çıxanda nəyinisə unudaraq orada qoyubmuş. Bu zaman ortaya təbii bir sual çıxırdı: Əməliyyat qrupu o şeyi niyə aşkar etməyib?

Hə... Əməliyyat qrupundan əvvəl kimlər olmuşdu o otaqda? Yalnız Fərcan və Bədəl... Əgər Fərcanın doğru danışdığı qəbul edilərsə, onda ortaya belə bir nəticə çıxırdı ki... Dayan!..

Gültən avtomobili yolun kənarına çəkib saxladı.

O hələ Allahverdi Əbilovun kabinetində əyləşib iyirmi dörd il əvvəl yazılmış izahatları oxuyarkən bəzi gizlin məqamlardan şübhələnmişdi. Bədəlin ambulansla əlaqədar Tapdıqdan heç nə soruşmaması, maşının faraları küçəyə işıq saldığı halda satıcı Əlişin zülmət qaranlıqdan söhbət açması. Bütün bunlar nə demək idi, axı?

Hələ o gecə Ceyhanənin və Bədəlgilin yaşadığı həmin həyatın qaranlığa qarq olması... Fərcan dedi ki, həmişə həyata işıq salan elektrik lampası o gecə xarab olduğu üçün yanmırmış. Məhz o gecə... Bu, sadəcə, təsadüf idimi?..

Hə... Deməli, bu sənənməmiş, Bədəl! Sarı Bədəl... Ceyhanəni öldürən, sonra başqa cinayətinə görə həbsə girib, orada onun ucbatından günahsız yerə yatan adamı zorlayan Bədəl! Alçaq! Viedansız! Qoy Ceyhanənin qızı Gültən Vəşaq yox, küçədə sülənən it olsun etdiklərinin əvəzini səndən çıxmasa!..

Amma Bədəl onun atası ola bilməzdi axı!? O, ailəsiylə Rusiyadan köçüb Bakıya gələndə Ceyhanə artıq bir neçə aylıq hamilə imiş. Bəlkə bu alçaq başqasının tapşırığı ilə öldürüb anasını? Ola bilərdi...

İndi Gültənin qarşısında çox vacib bir məsələnin həlli dururdu. Əgər Ceyhanənin qatili həqiqətən Sarı Bədəl idisə,

bunu o qədər canıya necə sliht etmək olardı? Hadisənin üstündən düz iyirmi dörd il vaxt keçirdi axı...

Avtomobilə oturmaq halda, başını sükənin üstünə qoyul dərin fikrə getdi. Beş, ya on dəqiqə beləcə ötdü. Sonra ağlına qəfil nə gəldisə, başını birdən-birə qaldırdı. Boz-yaşıl gözələrində naməlum qığılcımlar parlayırdı. Telefonunu çıxarıb Allahverdi Əbilova zəng vurdu:

- Salam, cənab rais!

- Salam, Gültən xanım. Əsdirəm sizi. Xeyir ola?

Bu gün hamı ona belə deyirdi. "Xeyir ola?" Amma burada heç bir xeyirdən danışmağa dəyməzdi. Gültənin ürəyi bu saat qan ağlayırdı. Bir qədər tərəddüdlə dilləndi:

- Sizdən bir xahişim də olacaq. Axırncı xahişim...

- Buyurun görək, yəni kimdən şübhələnmişiniz?

- Gəlin, hələlik, şübhələrim barədə danışmıyaq, Allahverdi müəllim. Mənim üçün bir vacib məsələni dəqiqləşdirməyinizi istəyirəm. Bunu yalnız siz bacararsınız.

- Çalışaram. Mən Ələmdar qardaşıma bir daha söz verdim ki, bu işdə sizə axıra kimi köməklik göstərəcəm.

- Təşəkkür edirəm. Mən Tapdıq adlı qonşu kişinin o gecə təcili tibbi yardım stansiyasına saat neçədə zəng vurduğunu bilmək istəyirəm. Yəni, daha dəqiq desəm, bilmək istəyirəm ki, onun zəngi təcili tibbi yardım stansiyasında hansı saatda qeydə alınıb və ambulans oradan nə vaxt çıxıb. Onların belə məlumatları yazmaq üçün qeydiyyat kitabları olmalıydı və bu kitabı arxivdə saxlamış olsalar, bizə lazım olan məlumatı öyrənmək mümkündür. Bilirsinizmi, Allahverdi müəllim, etiraf edin ki, iyirmi dörd il bundan əvvəl həmin cinayət işini aparmış müstəntiq Məmişov bunu dəqiqləşdirməyi unudub və ya bu məsələyə bilərəkdən əhəmiyyət verməyib.

- Aydınır... - Allahverdi qısa bir sükutdan sonra dilləndi, - Sizi başa düşdüm. Çalışacağam bu məlumatı onlardan alım.

- Xahiş edirəm, məlumat alan kimi dərhal mənə bildirin.

- Yaxşı... Mənə başqa sözünüz, qulluğumuz...

- Çox sağ olun, elə bunu öyrənib mənə bildirsəniz sizə çox minnətdar olaram. Arxayın olun, sizi daha narahat etməyəcəm.

- Zəngimi gözləyin. Hələlik!

- Sağ olun!

Telefonu qapayıb avtomobili hərəkətə gətirdi. İndi onun Allahverdidən alacağı məlumatı gözləməkdən başqa çarəsi qalmırdı. Yalnız gözləməliydi...

IV

Dörd gün sonra, səhər saat 10-a işləmiş polkovnik-leytenant Allahverdi Əbilovun kabinetinin qapısı döyülərək açıldı. Gələn növbətçi polis çavuşu idi.

- Rəis, anonim telefon zəngi ilə şikayət daxil olub,- dedi.

- Nə şikayət? - Allahverdi özünü laqeyd göstərməyə çalışdı.

- Məhərrəmov Bədəl adlı birindən şikayət edirlər, - çavuş əlində tutduğu vərəqə baxdı, - Bizim ərazidə yaşayır. Zəng vuranın deməsinə görə, bu adam məhəllədə özünü yaxşı apar-mır, qonşulara hədə-qorxu gəlir. Özü də adam bıçaqlamaq üs-tündə həbsdə olubmuş.

- Ünvanı yazmısan?

- Bəli, rəis, hər şey burada yazılıb.

- Ver gördüm...

Çavuş yaxınlaşaraq qeydlər yazılmış vərəqi masanın üstünə qoydu. Allahverdi oradakı məlumatlara göz gəzdirdikdən sonra bir neçə saniyə fikrə gedib dilləndi:

- Əhməd, bir də sürücü Hüseyni mənim yanıma göndər!

- Oldu, rəis! - növbətçi dönüb dərhal kabinetini tərk etdi.

Onun arxasınca baxan Allahverdinin dodaqlarında kinayəli bir təbəssüm dolaşdı. Yəqin, bu növbətçi polisin heç ağına belə gələ bilməzdi ki, Bədəldən edilən şikayət zəngini şəxsən bölmə rəisinin özü təşkil edib. Bəli, səsini dəyişməklə bölmə-yə zəng vurub, belə bir yalan məlumat verən sürücü Hüseyni bunu məhz Allahverdinin göstərişi ilə etmişdi...

Nə vaxtsa belə bir qanunsuz işə baş qoşacağı heç Allahverdinin özünün də ağına gəlməzdi. Amma srağagündən bu yana xeyli baş sındırıb, axırda bu qərara gəldi ki, vəziyyətdən çıxmaq üçün başqa variant yoxdur.

Məsələ burasındadır ki, o, Gültənin sonuncu xahişini yerinə yetirmişdi. Yəni, Səhiyyə nazirliyindəki tanışının köməyi ilə Kubinka məhəlləsinin sakini Tapdıq Mütəllibovun 21 fevral 1990-cı il tarixdə, təcili tibbi yardım stansiyasına saat neçədə zəng vurduğunu öyrənmişdi.

Nəzirlikdəki tanışının məlumatına görə Tapdıqın zəngi həmin axşam saat 20.18 – də qeydə alınmış...

Bəli, saat 20.18-də... Əgər o vaxt müstəntiq Məmişov bu vacib rəqəmləri dəqiqləşdirsəydi, istintaqın gedişi tamamilə başqa bir məcraya yönələcəkmiş.

Allahverdi bu məlumatı alandan sonra, həmin təcili yardım stansiyası ilə Kubinka arasındakı məsafəni də nəzərə almaqla, özlüyündə kiçik bir hesablama apardı. Deməli, saat 20.18-də Tapdıqın telefon zəngi qeydə alınır, ambulans uzağı 20.25-də stansiyadan çıxır, təxminən 20.35-də çağırış yerinə yetişir. Həmin dəqiqələrdə Tapdıqın evi qarşısına təzəcə çatmış Bədəl ambulansın yanından keçərək, yaşadığı həyata doğru gedir. Və saat 20.40 -da Ceyhanənin otağına girir...

Teleradio şirkətinin prokurorluğa ünvanladığı məktubda isə göstərilirdi ki, əcnəbi müğənni Maykl Ceksonun "Bəd" klipi həmin gün axşam saat 20.41-də efirə buraxılıb.

Bu isə o demək idi ki, Ceyhanənin qatili Bədəldir!..

Bədəl həmin axşam öz yaşadığı həyata bir yox, iki dəfə gəlirmiş. Birinci dəfə saat 20.40-da, ikinci dəfə isə saat 21.20-də...

Birinci dəfə Ceyhanəni öldürməyə gəlirmiş... Qaranlıq küçə-də heç kəsin gözüünə görünməyəcəyini düşünən Bədəl burada, gözləmədiyi halda, ambulansı qarşılayan Tapdığa rast gəlir. Çalışır ki, onun diqqətini cəlb etmədən, maşının arxasından keçsin. Amma Tapdıqın onu gördüyünü anlayır və buna görə də müstəntiqə verdiyi izahatında, guya saat 21.20-də işdən evə qayıdarkən ambulansla qarşılaşmasını qeyd etməyə məcbur olur. Hansı ki, ambulans məhəlləyə 21.20-də yox, 45 dəqiqə

əvvəl, yəni saat 20.35-də gəlirmiş.

Hə... Ceyhanəni qatla yetirib həyatdan çıxan Bədəl nəyinsə unudub otaqda qoyur və bunu biləndə dərhal geri qayıdır. Qapını açmaq istəyəndə onun içəridən bağlı olduğunu anlayır. Bilir ki, orada kimsə var. Bundan qorxuya düşərək qaçıb gedir. Təxminən yarım saat sonra, yəni 21.20-də, guya işdən indi qayıdarmış kimi, yenidən məhəlləyə gəlir. Özünü Əlişə göstərmək və beləliklə, lazım gələndə istintaqda onu müdafiə edəcək şahid qazanmaq üçün mağazaya daxil olub siqaret alır. Həyata girmək istəyəndə Fərcanla qəflədən üz-üzə gəlir. Başa düşür ki, bir az əvvəl qapını içəridən bağlayan bu imiş. Və Bədəl eyni zamanda bunu da anlayır ki, o cinayəti törədərkən Fərcan həyatdakı tualetdə olubmuş. Fərcanın qolundan tutaraq, onu özüylə içəri aparır...

Bunu etməkdə Bədəlin məqsədi nə olmuşdu? Allahverdi bu sualın cavabını dərhal tapdı: Hiyləgər qatil yoxlamaq istəyirmiş görək, Fərcan onun həyatə birinci gəlişi zamanı onu görübmi və əgər görübsə, tanıyıbmı? Əgər görüb tanımış olsaydı, bu cani, lap yəqin ki, Fərcanı da orada öldürəcəkdə.

Hə, davranışından anlayıb ki, bu oğlan onu görməyib. Belə olan halda, guya Fərcanı Ceyhanənin qatili hesab edərək, onu oradaca döyür...

Müstəntiq təcili tibbi yardım maşınının Kubinkaya gəlmə vaxtını mütləq dəqiqləşdirməli imiş. Onun bu səhvi ucbatından əsl cinayətkar diqqətdən kənarda qalıb və günahsız Fərcan düz on dörd il azadlıqdan məhrum edilib. Çox təəssüf!.. Bir dövlət məmurunun nadanlılığı ucbatından gənc universitet tələbəsinin mənəviyyəti korlanmışdı. Bütün həyatı məhv olmuşdu. Hələ nəzərə alanda ki, valideynləri də məhz onun dərdindən dünyadan vaxtsız köçüblər... Nə isə!..

Hələ sən bu qızın kəlləsinə bax! Allahverdi heç inanmırdı ki, Gültən yalnız sadə bir idman məşqçisi olsun. Onun fikrinə, bu qız hansısa xüsusi xidmət orqanının əməkdaşı olmalıydı.

Polis bölməsi rəisi Ceyhanənin Bədəl tərəfindən qətlə yetirildiyini özlüyündə dəqiqləşdirəndən sonra, başını tamam itirmişdi. Nə edəcəyini bilmirdi. Deməli, bir qanlı cinayətin üstündən iyirmi dörd il keçib və yalnız indi məlum olur ki, əsl cina-

yətkarın əvəzinə başqa cəza çəkib. Burada Allahverdi nə etməliydi? Prokurorluğa müraciət edib cinayət işini təzələməliydi? Ya bəlkə Fərcanı, yaxud Gültənin özünü başa salmalıydi ki, yuxarılara şikayət yazsınlar? Yaxud ən sadəsi, Tapdığı təcili yardımə zəng vurduğu vaxtı Gültən Dəmirliyə bildirməklə öz işini bitirib kənara çəkilməliydi? Çətin məsələ idi...

Və çətinliyin ən böyüyü onda idi ki, Ələmdar Gültənin valideynləri ilə bağlı məlumatların sirt kimi qalmasını istəyirdi. Görəsən niyə axı? Bəlkə ona görə ki, bu idmançı qız, doğrudan da, MŞ-nin gizli əməkdaşı idi? Ya bəlkə yalnız ona görə ki, Gültən özü belə xahiş etmişdi? Kim bilir, bəlkə bu qız anasının qatilindən qisas almaq fikrindəydi və Ələmdar da buna qəsdən şərait yaradırdı? Onun az-çox tanıdığı Ələmdar belə bir işə baş qoşa bilərdi, amma qanunun keşiyində durmalı olan Allahverdiyə qanunu tapdalamaq yaraşmazdı axı... Bəs nə etsin, bu vəziyyətdən necə çıxsın? Bir tərəfdə vəzifə məsuliyyəti, bir tərəfdə Ələmdara olan can borcu, bir tərəfdə vicdanı...

Axırda belə qərara gəldi ki, Bədəli hansısa bir bəhanə ilə tutub bölməyə gətirsin. Burada onu təklidə danışdıraraq, Ceyhanənin onun tərəfindən qətlə yetirildiyinə yüz faiz əmin olsun. Sonra isə nə edəcəyi barədə rayon polis idarəsinin rəisi polkovnik Mirzəyevlə məsləhətləşsin. Allahverdinin fikrinə, bəzi qanun-qaydaları müəyyən qədər pozacağına baxmayaraq, ən düzgün yol bu idi. Çünki anasının qatilinin Bədəl olduğunu Gültənə desə və o intiqam almaq üçün Bədələ nəsa eləsə, bu Allahverdi üçün daha böyük qanun pozuntusu olardı.

Qapı döyülüb açıldı və leytenant Əhməd Babazadə içəri daxil oldu. Bu, Gültənə uçuq evdə Fərcanla görüşdürən həmin gənc polis zabiti idi. Allahverdinin bölmədə ən çox güvəndiyi əməkdaşlardan biri.

- Salam, rəis! Məni çağırmışınız?

- Hə, çağırmışam. Allahverdi gənc polis zabitinə oturmaq üçün yer göstərdi. Gəl əyləş. Qoy Hüseyn də gəlsin, birlikdə bir yerə gedəcəyik. Bir nəfərdən şikayət daxil olub.

Əhməd keçib masanın arxasındakı stullardan birində oturdu. Gizlətməyə çalışsa da, qəmgin görkəmi rəisin diqqətindən yayınmadı. Yadına düşdü ki, o iki gün əvvəl körpə qızını həkimə

aparmaq üçün işdən icaza almışdı.

Əhmədin üç qızı vardı. Biri beş, biri üç, biri də bir yaşında. Bir yaşındakı qızı həftədən çox idi xəstələnmişdi, durmadan qusurdu və həkimlər yazıq uşağın dardının nə olduğunu hələ müəyyənləşdirə bilmirdilər. Əhməd də, həyat yoldaşı Sevinə xanım da tamam başlarını itirmişdilər.

- Uşaq necədi, Əhməd? - deyə soruşdu. - Bir irəliləyiş var?

- Yox rəis, heç bir irəliləyiş yoxdur, - leytenant köksünü ötürdü. - Türkiyəyə aparmaq istəyirik. "Sevgi" xəstəxanası ilə telefonda danışmışam. Bir tanışım bəzi pul verməlidir, onu gözləyirəm...

- Yazıq uşaq... - bölmə rəisi ürəkdən təəssüfləndi. - Allahın ona rəhmi gəlsin.

- Çox sağ olun, rəis!

Qapı yenə açıldı və bir az əvvəl növbətçi hissəyə anonim zəng vurub Bədəldən şikayət etmiş çavuş Hüseyn Zamanlı başını içəri soxdu:

- Rəis, məni çağırırsınız?

- Hə! - Allahverdi ayağa qalxdı. - Get avtomobili işə sal, bir nəfəri bölməyə gətirəcəyik. Sizinlə özüm gedəcəm.

- Oldu!

Hüseyn çıxan kimi Allahverdi masanın siyirməsindən tapançasını götürüb belindəki qobura saldı və ayağa qalxıb əmr gözləyən leytenantla başıyla işarə etdi:

- Gəl gedək, Əhməd!

Bölmənin həyatında radiolaşdırılmış polis avtomobilinə ayləşdilər. Maşın yola düşəndə Əhməd:

- Kimi gətirməliyik, rəis? - deyə soruşdu.

- Məhərrəmov Bədəl adlı əclafın birini, - Allahverdi dedi. - Telefonla zəng vurub bildiriblər ki, özünü yaxşı aparmır, qonşulara hədə-qorxu gəlir...

- Sarı Bədəli?

- Hə! - Bölmə rəisi təəccübləndi. - Sən tanıyırsan onu?

- Qiyabi tanıyıram. - Əhməd cavab verdi. - Mikrorayonda şəxsi kafesi var. Bir də, bildiyimə görə, ticarətlə bağlı tez-tez İrana, Türkiyəyə gedib-gəlir.

- Qoy gedib-gəlsin...

Allahverdi bunu deyib dərin fikra daldı. Gördüyü bu işə görə narahatlıq keçirirdi. Hələ də qəti qərara gələ bilmirdi ki, dü iş görlər, ya yox.

Bədəlin yaşadığı həyat evi uzaqda deyildi və göy-qırmızı işıqları sayrıyan polis avtomobili beş-altı dəqiqədən sonra onun dəmir darvazasının qarşısında dayandı. Hər üçü yavaşca enib qapıya yaxınlaşandan sonra Əhməd zəngin düyməsini basdı.

Qapını üzrlərinə açan gombul bir qadın polis geyimində olan tanımadığı şəxslərə heyratla nəzarət saldı:

- Kim lazımdır?

- Bizi Məhərrəmov Bədəl lazımdır, xanım, - bölmə rəisi dilləndi, - Evdədir?

Qadın həyəcanlı halda geri dönüb, ucadan səsləndi:

- Bədəl, səni istəyirlər!

Öz şişman bədəniylə yolu kəsmiş qadının azacıq geri çəkilməsindən istifadə edən Allahverdi cəld həyata daxil oldu. O birilər də arxasınca içəri keçdilər.

İri, sağlam gövdəli, başının qabaq hissəsi xeyli keçəlləşmiş orta yaşlı bir kişi evin qarşısındakı çardaqda oturub çay içirdi. Geyimindən hiss olunurdu ki, işə getməyə hazırlaşır. Gələnlərin polis olduğunu görəndə ağır-ağır ayağa qalxdı. Onları şübhəli nəzarətləriylə süzür:

- Buyurun, sizə nə lazımdır?- deyə soruşdu.

Allahverdi polisda işlədiyi müddətdə yüzlərlə şübhəli şəxsi evindən çıxarıb polis şöbəsinə aparmalı olmuşdu. Heç nədən qorxmadan, çəkinmədən... Çünki, bilirdi ki, öz qanuni vəzifəsini yerinə yetirir. İndi isə bu adamdan polisə şikayəti özü təqdim etmişdi və buna görə də həyəcanlanmaya bilmirdi.

Qarşısındakının möhkəm vücuduna ani nəzarət salıb dilləndi:

- Məhərrəmov Bədəl sənə?

- Hə, mənəm... Nə olub ki?

- Bizimlə bölməyə gəlməlisən.

- Niyə?

- Barəndə şikayət var. Asayışı pozursan, məhəllədəki qonşulara hədə-qorxu gəlirsən...

- Yox əşi, elə şey olmaz! - Bədəl rişxəndlə səsinə qaldırdı. - Onu kim dedi?! Mən heç kimə hədə-qorxu gəlmirəm.

- Bunu bölmədə aydınlaşdırırıq, gedək!

Gombul qadın kənarda dayanıb onların söhbətinə heyratla qulaq asırdı. Bədəlin evin açıq qapısına doğru çəkildiyini görən Allahverdi başıyla leytenanta işarə etdi. Əhməd rəisini anlayıb qabağa yeridi və ev sahibinin qolundan yapışdı:

- Gəl görüm!

Və bu an gözlənilməz bir hadisə baş verdi. Elə bir hadisə ki, Allahverdi bütün sonrakı həyatı boyu onu vicdan əzabı və xalalət hissiylə xatırlayacaqdı...

Hər şey elə anı baş verdi ki...

Bədəl qolunu Əhmədin əlindən qoparıb, yumruqla onun qarnına qüvvətli zərbə endirdi və qaçaraq evə girdi. Qarnını tutub əyilən leytenant bir anlıq müvazinətini itirsə də, tez özünə gəlib onun arxasınca cumdu.

Vəziyyətin nə yerdə olduğunu anlayın bölmə rəisi Hüseynə içəri girməyi əmr etdi. Özü isə tapançasını çıxararaq evin yan tərəfinə doğru yüyürdü. Bədəlin arvadı haray salıb çıxırırdı.

Allahverdi yan tərəfdəki pəncərənin qarşısına təzəcə yetişmişdi ki, Bədəl pəncərədən həyata atıldı. Onun əlində tutduğu iri bıçağın tiyəsi qana bulaşmışdı.

Allahverdi tapançanı ona tuşladı:

- Əllərini qaldır! Tez ol!

Açıqlı canavara dönmüş ev sahibi, deyəsən, xoşluqla təslim olmaq fikrində deyildi. Bölmə rəisinə vəhşi nəzərlərlə baxıb:

- Buna peşman olacaqsan, rəis! – dedi.

- Əllərini qaldır, dedim! Bıçağı at yerə!

Bədəl hirsle fısıldayıb bıçağı yerə tulladı. Bu zaman əliylə yaralı böyrünü tutmuş Hüseyn arxadan gəlib rəisinin yanında dayandı. O biri əlində tapança vardı.

- Əhmədin həli pisdır, rəis...- deyə çətinliklə dilləndi.

- Bu şəərəfsizin qolunu qandalla! – Allahverdi əmr etdi.

Bədəl ona yaxınlaşan çavuşu tapiklə vurub yıxaraq, evin arxasına doğru qaçanda havaya xəbərdarlıq atəşi açan bölmə rəisi onu dayandırır:

- Dayan, yoxsa vuracam! Ağzı üstə döşəməyə uzan, əllərini boynunun ardına qoy!

Bədəl, nəhayət ki, təslim olmaq qərarına gəlib üzünü üstə daş

döşəməyə uzandı. Rəis yaxınlaşıb onun qollarını qandallayanda boynunu çətinliklə döndərüb xırıldadı:

- Sən kimə sataşdığını bilmirsen. Pəşman olacaqsan!

Allahverdi onu dinləyəcək halda deyildi. Cəb telefonu ilk zəng vurub ambulans çağırdı və yalnız bundan sonra Əhməd-dən xəbər bilmək üçün içəri yüyürdü.

Sinəsindən qüvvətli bıçaq zərbəsi almış leytenant artıq keçinmişdi... Gənc polis zabiti Əhməd Babazadə... Bölmənin ən vicdanlı əməkdaşlarından biri... Körpə qızının həyatını xilas etmək üçün Türkiyəyə aparmaq istəyən üç uşaq atası...

Allahverdi əliylə onun gözlərini qapayıb bölmənin baş təhqiqatçısına zəng vurdu. Tapşırıdı ki, özünü bir neçə polis götürüb təcili olaraq bu ünvana gəlsin.

Sonra isə... Özünə heç cür hakim ola bilməyib, birdən-birə hönkürtü ilə ağlamağa başladı...

Yarım saat sonra həyat polis işçiləriylə dolmuşdu. Rayon polis şöbəsinin rəisi polkovnik Mirzəyev və rayon prokuroru Ataxanov da şəxsən burada idilər.

Onlardan əvvəl kapitan Məmmədli iki polis əməkdaşıyla gəlib Bədəli bölməyə aparmış, vaxtında yetişən ambulans yaralı Hüseyni xəstəxanaya çatdırmışdı.

Polkovnik Mirzəyev Allahverdidən hadisənin necə baş verdiyini soruşanda bölmə rəisi içində xələt çəka-çəka yalan danışmağa məcbur oldu. Dedi ki, səhər bölməyə anonim zəng vurulmuşdu. Guya, Bədəl məhəllədəki qonşulara sataşmış. Mirzəyev heç nə deməyib başını buladı.

Prokurorun göstərişi ilə axtarış aparılarkən həyətdəki birmərtəbəli balaca tikilinin gizli, yeraltı zirzəmisində olduğu aşkar edildi. Və həmin zirzəmiyə daxil olan polis əməkdaşları burada elə şeylərə rast gəldilər ki...

Bədəlin arvadının ürəyi gətməmişdi. Onun üçün də ambulans çağırmağa məcbur oldular.

Zirzəmidən tapılıb götürülən çox saylı əşyalar isə sıra ilə həyatın döşəməsinə düzülmüşdü. Onların fotolarını və video görüntülərini çəkirdilər. Səkkiz mütəşir tipli partlayıcı qurğu, üç qumbaraatan, iki miniatür, iyirmi əl qumbarası, doqquz döyüş avtomatı, səkkiz tapança, iki dolu yəşik müxtəlif çaplı patron-

lar, iki snayper tüfəngi, üç gecəgörmə cihazı, zaharlı kimyavi maddələr, qoruyucu geyimlər və nəhayət qadağan edilmiş dini kitablar...

Sən demə, polis bölməsinin rəisi Allahverdi Əbilov, özli də bilmədən, çox təhlükəli bir mütəşəkkil terrorçu dəstənin önəmli üzvünü həbs edibmiş.

Bu barədə dərhal daxili işlər nazirinin özüne, daha sonra isə MTN-ə məlumat çatdırıldı...

V

Axşamüstü polis bölməsinin həyatında qeyri-adi vurmuxma hiss olunurdu. Polis işçilərinin hamısı kədərli və acıqlı idilər. Bu gün səhər baş vermiş qanlı hadisə, yəni, leytenant Əhməd Babazadənin ölümü onları əməlli-başlı sarsıtmışdı.

Binanın içində isə bir mətəm sükutu hökm sürməkdəydi. Növbətçi hissə ilə üzbəüz divardan Əhmədin böyüdülmüş fotosu asılmış, onun qarşısındakı masanın üstünə təzə qərənfil gülləri düzülmüşdü.

Növbətçi hissənin önündə avtomatla silahlanmış üç polis əməkdaşından başqa iki nəfər mülki şəxs də var idi. Yayın istisina baxmayaraq, tünd göy rəngli kostyum geyinib qalstuk taxmış kişi qərənfillər düzülmüş masanın yanında dayanıb qollarını sinəsində çarpazlamışdı. Hərdən cib yaylığını çıxarıb burnunu silməyindən görünürdü ki, yayın günündə özünü soyuğa verərək qripləyib.

Əyninə göy rəngli cins şalvar, idman üslubunda ayaqqabı və qısaqol dama-dama köynək geyinmiş qız isə qafəsə salınmış canavar kimi bir an dayanmadan o baş - bu başı addımlayırdı. Saçlarını sadə qaydada yığıb arxada rezinlə bağlamış bu qızın üzündə qarşısına çıxan hər kəsi savaşa tələrik edən acıqlı bir ifadə vardı.

Bayaqdan onun dəli kimi vargal etməsini izləyən növbəçilərdən biri, nəhayət, dözməyib dilləndi:

- Bəlkə həyatda gözləyirsiniz? Polkovnik Mirzayev çıxıb sizi burada görsə biza da siz gələcək.

Qız gənc çavuşa acıqlı bir nəzər saldı. Sonra isə ona heç nə demədən mülki kostyumlu kişiye yaxınlaşıb, başqalarının eşitməməsi üçün astadan dilləndi:

- Rəşad dayı, əgər rəis mənə razılıq verməsə, onda sən tək özün üçün o alçağın yanına girməyə razılıq al və mütləq ondan atanın kim olduğunu öyrən. Yaxşı?

- Arxayın ol, Gültən, öyrənəcəm. Sənə dedim axı, mən o adamın kimliyi ilə səndən az maraqlanmıram. - Kişi bunu deyib yenə burnunu silmək üçün yaylığını çıxartdı.

Hə, bu qız Gültən idi...

O, keçən həftənin şənbə günü Allahverdidən xahiş etmişdi ki, Tapdığı təcili yardım stansiyasına zəng vurduğu vaxtı öyrənib ona bildirsin. Bəlkə rəisindən xəbərləmədiyi üçün yaman narahat olmuşdu. İki saat bundan əvvəl isə, nömrəsini Turaldan almış Rəşad Alxasov ona zəng vurdu. Bildirdi ki, Allahverdi bu gün səhər Bədəli həbs edib. Guya, bu cənab hansısa terrorçu dəstənin önəmli üzvlərindən biri imiş.

Gültən dərhal anladı ki, Allahverdi Bədəli təcili tibbi yardım stansiyasından aldığı məlumat əsasında həbs edib. Yoxsa onun terrorçu ilə nə işi vardı? Bədəli bu məqsədlə həbs etsəydi MTN və yaxud MŞ həbs edərdi. Deməli, bu qənsiz adamın terrorçu olmağı həbs ediləndən sonra məlum olubmuş...

Allahverdiyə acığı tuturdu. Axı ondan xahiş etmişdi ki, təcili yardım stansiyasından öyrəndiyini dərhal ona bildirsin!? Deməli, bəlkə rəisi bunu özü qəsdən istəməyibmiş. İstəməyibmiş ki, Gültən anasının qatilinin Bədəli olduğunu bilsin.

Hə, Rəşad Alxasov iki saat bundan əvvəl Gültənə zəng vurdu. Soruşdu ki, Allahverdinin Bədəli həbs etməsi Ceyhanənin qatli ilə bağlı ola bilərmi. Və Gültən ona hər şeyi danışdı. Yəni, özünün Bədəldən şübhələndiyini də, ambulansın çağırılma tarixini öyrənməyi Allahverdidən xahiş etdiyini də.

Rəşad eşitdiklərinə heç cür inana bilmirdi. Əsəbləşib özündən çıxmışdı. Bəli məlum olundu ki, iyirmi dörd il əvvəl Bədəli

şəxsən onu da, onun işlədiyi milis şöbəsinə də, müstəntiqi də aldadaraq, əməlli-başlı bərnağına dolaya bilibmiş.

Gültəna dedi ki, hərdəsa görüşüb birlikdə polis bölməsinə getsinlər və xüsusi xidmət orqanları Bədəli oradan aparmamış, Allahverdidən razılıq alıb onunla görüşsünlər. Rəşad bu qatildən Ceyhanəni hansı səbəbdən öldürdüyünü və bunu Gültənin atasının tapşırığı ilə edibse o adamın kim olduğunu soruşmaq istəyirdi. O, bir vaxt Bədəli evindən çıxarmış olsa da, ona az yaxşılıq etməmişdi. Bədəl həbsxanada yatarkən, onun ailəsinə bəca verdiyi qədər qayğı göstərmişdi. Buna görə inanırdı ki, zətan terrorçu kimi ağır cəza alacağı gözlənilən Bədəl onun suallarına düzgün cavab verəcək.

Rəşadın təklifi Gültənin də ürəyindən oldu. Qərara aldılar ki, elə polis bölməsinin qarşısında görüşüb, birlikdə Allahverdinin yanına girsinlər. Burada isə onları bölmə rəisinin kabinetinə buraxmadılar. Dedilər ki, bu saat rayon polis şöbəsinin rəisi polkovnik Mirzəyev və MTN-in nümayəndəsi Allahverdinin yanındadır və bölmə rəisini yalnız qonaqları gəldəndən sonra görmək olar. Onlar da yarım saatdan çox idi ki, burada dayanıb gözləyirdilər...

Gültən şəhid olmuş polis zabitinin fotosu qarşısında dayanıb onun şəkildəki mardana çöhrəsinə baxdı. Tbilisi prospektinin qaranlıq səkisində Fərcanı gözləyərkən bu gənc zabitle etdiyi söhbətləri xatırladı. Onun fikrinə, Əhməd çox yaxşı insan idi. Ham əxlaqlı, ham mərd, ham da cəsarətli...

Onun faciəli ölümünə görə çox heyifsilənirdi. Anlayırdı ki, Əhmədin ölümü polis bölməsi üçün, bütövlükdə DİN üçün və deməli, Azərbaycan üçün böyük itkidir.

Gəncin fotodakı gülümsəy üzünə baxaraq astadan pıçıldadı:

- Heç dərindən, Əhməd, sənin intiqamını o alçaqdan bacın özü alacaq! Rahat yat qəbrində... Allah! sənə rəhmət eləsin!..

Növbətçilər birdən-birə qəfil fərağat durdular. Allahverdi Əbilov polkovnik rütbəli polis zabiti və mülki geyimli bir kişi ilə onların qarşısından keçib çıxış qapısına doğru getdi. Yalnız bundan sonra azad vəziyyəti alan polis əməkdaşlarından biri Gültəna müraciətə dilləndi:

- Narahat olmayın, rəis onları yola salıb qayıdacaq.

Doğrudan da, hölmanın rəisi bir neçə dəqiqə sonra geri qayıtdı. Onun çox kədərli görkəmi vardı. Bir günün içində sanki belə də hütülmüşdü.

Növbətçi hissənin qarşısında ayaq saxlayıb dayısına, daha sonra isə Gültənə üzgün bir nəzər saldı və:

- Gələn görək nə istəyirsiniz... - deyib kabinetinə getdi.

Gültəngil arxasınca içəri girəndən sonra isə onlara oturmağa yer göstərüb (üzünü qohumuna tutdu:

- Eşidirəm...

Rəşad Alxasov gəlişlərinin məqsədini qısaca izah edərək, sözüünü belə yekunlaşdırdı:

- İndi, Allahverdi, sən demədən də anlayırıq ki, bu qızın atasının ölümündə Bədəldən şübhələnmişin. Əvvəlcə bir mənə də görüm, onu üzün danışdırmısanmı? Elədiyini boynuna alırmı? Deyirmi ki, bunu niyə edib, kimin sözüylə edib? Mən o vaxt bu işin içində olduğuma görə bütün bunlar mənim üçün çox maraqlıdır. Çünki, iyirmi dörd il bundan əvvəl müstəntiq Məmişov Fərzanın işini yekunlaşdırıb məhkəməyə ötürəndə hamı kimi mən də qəti inanırdım ki, Ceyhanəni o öldürüb. İndi belə çıxır ki, hamımız aldanmışıq bu tülkü köpəyoglünə!..

Allahverdi nədənsə ah çəkdi:

- Bədəli o işlə bağlı sorğu-sual elədim. Və özlüyümdə amin oldum ki, ondan haqlı olaraq şübhələnmişik. Ceyhanəni yüz faiz bu öldürüb... Amma həmin qatli kimin göstərişilə törətdiyi və ya Gültən xanımın atasının kim olduğu barədə ondan heç nə qopara bilmədim. İndi deyin görək, bura niyə gəlmisiz, məndən nə istəyirsiniz?

- Mən bir nəfərdən şübhələnirəm, Allahverdi,- Rəşad dedi,- O vaxtlar mənim əleyhimə çalışan bir əclafdan!

- Kimdən danışsən, Rəşad dayı?- Allahverdi soruşdu.

- Şübhəmi dəqiqləşdirməmiş ad çəkmək istəmirəm.

- Yaxşı, indi mən nə etməliyəm?

Onun sualına Gültən cavab verdi:

- Rəis, xahiş edirəm icazə verin, onunla beş dəqiqə görüşüm. Bura da elə o məqsədlə gəlmişik.

- Niyə görüşmək istəyirsiniz onunla?

- Ən azı, ondan atanın kim olduğunu öyrənməyəm.

- Deməyəcək!

- Bəlkə deyəcək? Xahiş edirəm, icazə verin!

Qətiyyən olmaz! - rəis başını buladı.

- Niyə axı?

- Ona görə ki, bu mümkün olacaq iş deyil. Bədəl bu saat təxminən yox, həm də nazirliyimizin və xüsusi xidmət orqanlarının nəzarətindədir. Hələ dövlət başçımızın da xəbəri var Bədəlin burada saxlanmağından. Artıq qərar verilib, onu sabah MTN-in təcrübəxanasına aparacaqlar. Bəla görünür ki, Bakıda mütləq cinayətkar dəstə yaranıb. Onlar şəhərdə partlayışlar, qırğınlar törədəcəklər. Və o dəstəni ifşa etmək üçün dövlətin əlində Bədəli danışdırmaqdan başqa heç bir ip ucu yoxdur. Aydındır? Siz isə bu boyda ciddi bir məsələni heçə sayıb, başlamısınız köhnə palan içi sökməyə. İyirmi dörd il bundan əvvəl olmuş adi bir qətdən danışsınız...

- Amma, siz bu işdə mənə axıra kimi kömək edəcəkdiniz, Gültən xatırladı.

Allahverdi qas-qabağını turşutdu:

- Doğrudur, siza söz vermişdim, amma bu istəyiniz mənim səlahiyyətimi aşan bir istəkdir. Mən haradan biləydim ki, bəla bir hadisə baş verəcək! Görün mənə nə qədər ağır başa gəldi bu iş!.. Dağ boyda bir oğulu itirdik, biri də xəstəxanada yatır... Xahiş edirəm, çıxın gedin və heç kəs də bilməsin ki, mənim yanıma bəla bir məqsədlə gəlmisiniz. Əgər bura niyə gəldiyinizi bilsələr bu mənim üçün də yaxşı olmayacaq. Bədəli hansı səbəbdən həbs etməyim şübhə doğuracaq. Gedin, xahiş edirəm. MTN-də istintaq aparacaq müstəntiq tanış adam olsa, dəyərəm o məsələni də soruşar...- bir anlıq susub başını buladı.- Amma yox, buna da söz vermirəm. Bu söhbəti orada açmağın yeri yoxdur, ara qarışa bilər. Bəla görünür, siz atanızın kim olduğunu heç vaxt bilməyəcəksiniz. Bir də, nəyə lazımdır axı bu, Gültən xanım? Çalışın öz həyatınızı problemsiz yaşayasınız. Gedin, xahiş edirəm...

Rəşad Afxasov yaylıqla burnunu silib bir neçə dəfə üskürəndən sonra söhbətə qarışdı:

- Bacıoğlu, xəstə-xəstə durub gəlmişəm bura, mənə boş qaytarma. Qoy beşcə dəqiqə söhbət edim o nadürüstlə. Bu işin kö-

tüyünü bu gün öyrənməyə rahat yata bilməyəcəm. Bura sənin bölməndir. Elə sənin özünə birlikdə gedək, kamerada söhbət edim onunla. Ya, özün bil, istəyirsən onu bura gətizdir.

- Daha mənimi onu danışdırmaq hüququm yoxdur. Dedim axı, o bu saat yuxarıların diqqət mərkəzindədir. Bir də...

Allahverdi nədəniyyət istəyirdi ki, cib telefonu zəng çaldı. Onu masanın üstündən götürüb qulağına apardı:

- Hə, Zəhra?.. Yaxşıyam, narahat olma... Hə, de ki, mən də öpürəm onu... Yox, bu gün evə gəlməyəcəm... Yox, heç yana getmirəm, bütün gecəni səhərə kimi bölmədə olacağam... Narahat olma, uşaq deyiləm ki... Əşi, qorxma, ac qalmıram... Yaxşı, yanımda adamlar var, hələlik... Sağ ol.

Telefonu qapayıb Alxasova baxdı:

- Zəhra idi... Burdan-bura gündə iki-üç dəfə zəng vurub halımı soruşmasa olmaz.

Rəşad başını tərpətdi:

- Yazıq neyləsin, narahatdır. Sizin işiniz də bir iş deyil ki... İşləmişəm, bilirəm... Yaxşı, indi neyləyək, bəcioğlu, mənə bu cavan qızın yanında pərt eləyəcəksən?

Allahverdi, deyərsən, artıq əsəbiləşməyə başlayırdı:

- Ay dayı, qurban olum sənə, tutaq ki, bu uşaqdır hələ, bizim işimizdən bir şey anlamır, bəs sənə nə olub? Axı sən ki, polis rəisi işləmişin!? Mənə anlamalısan axı!

- Qışqırma! - Rəşad da hirsəndi. - Kar yoxdur burada!

- Qışqırmıram, - Allahverdi səsinə alçaltdı. - Amma siz də mənə anlamırsınız. Bədəl xətrini ən çox istədiyim bir işçimi öldürüb, birini isə yaralayib. Mənim imkanım olsa, bu saat onu həyatə çıxarıb həminin gözli qarşısında güllələyərdim. Amma özbaşına deyiləm. Nə də bu bölmə dedimədən qalmayıb mənə. Qanun var, qayda var! Bu boyda təhlükəli cinayətkarı burada bir-cə gün saxlamağı mənə etibar ediblər, indi mən durub onu kimlərləse görüşdürməyə başlasam, nə deyirlər? Deməzlər ki, nə oyunbazlıq eləyirsən orada?

- Deməli, mənimi ananın qanı batıb gedəcək, cənab rəis? - Gültən əsəbi ahənglə dilləndi. - Əhmədin qanı batacaq?

- Yox, Əhmədin qanı batmayacaq, - Allahverdi dedi. - Qaldı sizin ananız, Bədəlin cinayət işinə iyirmi dörd il əvvəl törətdi-

yi həmin cinayətin də əlavə olunmasını istəyirsinizsə, bu barədə özünüz iddia qaldırarsınız. Mən o işə qarışmayacam. Zətan sizə görə qanunları kifayət qədər pozmuşam...

- Deməli, mənə onun yanına buraxmayacaqsınız?

- Yox. Gültən xanım, oraya daha nə özüm girməyəcəm, nə də kimisə buraxmayacam. Götürsüz ki, evimə də getmirəm, burada gecələyirəm. Çünki Bədələ görə cavabdehəm.

- Baş Ələmdar Məlikov desə? – çətin vəziyyətdə qalmış qız ən sonuncu variantına əl atdı.

Allahverdi bir anlıq fikrə gedib, başını buladı:

- Götürəm, bu qədər danışmağımdan yenə heç bir şey anlaya bilmədiniz. Ələmdara canım qurban olsun, amma lap general Baratovun özü gəlsə mümkün deyil. Hətta öz rəisim Mirzəyev desə yenə mümkün deyil. Yalnız, şəxsən cənab nazirimiz əmr verərsə onun kamerasına kimisə buraxa bilərəm. Yəni, sabaha kimi. Sabah isə, onsuz da, mütləq gəlib aparacaqlar o şərafsizi.

- Mənim üçün bu günə kimi etdiklərinizə görə çox sağ olun, cənab rəis! Mən daha sizi heç vaxt narahat etməyəcəm!

Gültən bunları deyib ayağa qalxdı. Onu dayandırmaq üçün səsləyən Alxasova da əhəmiyyət verməyib, kabinetdən çıxdı.

Dəhlizlərdən sürətli addımlarla keçib həyətə enəndən sonra dayanıb geriye baxdı. Onun anasını amansızlıqla öldürmüş cani bu saat bu binada idi. Amma Gültənin ona əli çatmırdı. Və belə görünürdü ki, ömrünün axırına kimi də görüşə bilməyəcək bu qatillə. Nə ondan intiqamını ala biləcək, nə də atasının kim olduğunu öyrənəcək.

Həyətdən çıxıb avtomobilinə əyləşdi.

Yox, Gültən anasına söz vermişdi ki, onun qatilindən qisas alacaq. Ona görə də belə asanlıqla geri çəkilməməli idi. Baratov və digər müəllimləri onu belə öyrətməmişdilər. O, qarşısına qoyduğu məqsədə nail olmaq üçün axıra kimi getməliydi. Bu məqsəd nə qədər çətin, nə qədər mümkünsüz görünsə də!..

Avtomobilin dolabından Maykl Ceksonun diskini götürdü. Onu pleyerə yerləşdirib, "play" düyməsini basdı. Birbaşa beyninə işləyən cingiltili ritmlər salona yayıldı. Bu, anasına işgəncə verildikən televizorda səsləndirilən həmin mahnı idi.

Yenə cəmi bir neçə saniyə dinləyə bildi bu mahnını. Yenə

anasına verilən işgəncələr gəldi gözləri önünə. Qatil iti bıçaqı. Ceyhanənin bədənini deşik-deşik edir, "Uşaq haradadır?" - deyir soruşur, Ceyhana isə azabla susur...

Yenə dəli ola biləcəyindən qorxub pleyeri söndürdü. Disk çıxarıb dolaba tulladı. Fikirləşdi ki, indi ancaq evə getmək lazımdır və maşını işə salıb yola düşdü.

Yox, o başladığı bu yoldan asla çəkilməyəcəkdi!..

IV HİSSƏ

I

Gələn hər bir gecə mütləq kimlər üçünsə ömürlərinin son gecəsi olur. Bu adamlar heç vaxt bilmirlər bunu. Bilmirlər ki, bu gecədən sonra səhər açılacaq, günəş doğacaq, lakin onlar bu günəşin necə batdığını bir daha görməyəcəklər.

Ümumiyyətlə, bunu Tanrıdan başqa heç kəs bilmir...

Artıq neçə saat idi ki, zamanın əldən-ələ keçən taxtında növbəti bir qaranlıq yay gecəsi əyləşmişdi. Bu saatlarda, təbii ki, şəhər əhalisinin əksəriyyəti şirin yuxuda olmalıydı. Amma, müxtəlif səbəblərdən yatmayıb oyaq qalanlar da az deyildi.

Polis bölməsindəki kabinetində narahat halda gəzişən Allah-verdi də bu gecə səhərə kimi yatmayacaqdı. Səhər gəlib Bədəli aparacaqdılar və o yalnız bundan sonra imkan tapıb yuxusunu ala bilərdi. Vaxt isə, nədənsə, çox ləng keçirdi.

Aydın görünürdü ki, onun həbs etdiyi Sarı Bədəl şəhərdə yaradılmış güclü terrorçu dəstənin əhəmiyyətli bir üzvüdür. Onu dindirməklə dəstənin digər üzvlərini aşkar etmək və beləliklə bütün dəstəni zərərsizləşdirmək mümkün idi. Doğrudur, günortadan sonra MTN-dən gəlmiş müstəntiqin bu canını iki saatdan çox sorğu-sual etməsi bir nəticə verməmişdi. Amma, sözsüz ki, belə davam etməyəcəkdi. İşin son dərəcə ciddi olduğunu anlayan müstəntiqlər onu danışdırmağın bir yolunu tapa-

caqdılar.

Bela olan halda, Badəlin tutulduğunu bilən gizli silahlı dəstə sakit oturub özünü nə vaxt işə ediləcəyini gözləməyəcəkdi. Hər şey ola bilərdi. Hətta Badəli qurtarmaq məqsədilə polis bölməsinə silahlı basqın da gözləmək olardı.

Bunu anlayən rayon polis şöbəsi bu gecəlik gücləndirilmiş iş rejiminə keçmişdi. Allahverdinin bölməsi yerləşən ərazi ciddi nəzarət altında idi. Polkovnik Mirzəyev özü şəxsən bura gəlir vəziyyətlə maraqlanmış, bəzi göstərişlər verərək getmişdi.

İlk olaraq, bölmənin müvəqqəti saxlama kamerasında olan üç nəfərdən ikisi evə buraxıldı. Bunlardan biri arvadını döymüş kişi, o biri isə sarıxş vəziyyətdə marşrut avtobusunun şüşəsini sındırmış gənc idi. Onları evlərinə buraxandan sonra burada saxlanılan şəxs kimi təkcə Badəl qalmışdı. Bu təhlükəli caninin üst-başı və saxlandığı kamera bir daha diqqətlə yoxlandı ki, özünə qəsd etmək qərarına gələrsə, bunu həyata keçirmək üçün heç bir vasitə tapılmasın. Allahverdinin şəxsən icazəsi olmadan onun saxlandığı kameraya bölmənin polis işçiləri də yaxınlaşa bilməzdi. Kameranın açarı isə bölmə rəisinin özündə idi.

Bundan əlavə, bölmənin gecə növbətçiliyi və mühafizə xeyli gücləndirilmişdi. Hazırda binanın içində və həyətdə on beşə yaxın silahlı polis əməkdaşı keşik çəkirdi.

Bu gün Allahverdi üçün olduqca ağır bir gün olmuşdu. Daha doğrusu, dənən. Yazıq Əhməd... Kimin ağlına gələ bilərdi ki, bu bacarıqlı polis zabiti belə gənc yaşında bir alçaq terrorçunun əlində öləcək. Ürəyində nə qədər arzuları vardı. Mərdliyinə, səmimiyyətinə, şəxsi zərafətçiliyinə görə bölmə əməkdaşlarının hamısı onun xətirini çox istəyirdi. Bu yandan da evində xəstə uşağı... Necə olacaqdı indi o yazıq körpənin həli?..

Bu saat Əhmədin bütün qohum-aqrabası mərhumun evinə yığılmışdı. Onlar da, lap yaxın, səhərə kimi yatmayacaqdılar. Allahverdi düşündü ki, mütləq imkan tapıb Əhmədin dəfn mərasimində iştirak etməlidir. Bircə bu it oğlunu gəlib aparsaydılar, onun da canı rahat olardı. Niyə sabaha saxladılar axı bunu, niyə dərhal gəlib aparmadılar, görəsən?..

Qohumu Rəşadla Güllənənin uşağıüstü bölməyə gəlmələrini xatırladı. Deyəsən, hər ikisi möhkəm incimişdi Allahverdidən.

Raşad gedəndə heç sağollaşmadı da onunla. Amma nahaq yera inciyirdilər. Allahverдини anlamalı idilər. Axı o, həqiqətən də, Bədəlin yanına heç kəsi buraxa bilməzdi. Gör hal! Nə var ki, bir qız öz atasının kim olduğunu öyrənmək istəyir! Allahverdi nə hayda, bunlar nə hayda! Düzdür, o Ələmdara söz vermişdi ki, Gültənə axıra kimi kömək edəcək, amma belə bir vəziyyətdə neyləyə bilirdi axı!?

Raşad burada dedi ki, Gültənin atasının kimliyi məsələsində bir nəfərdən şübhələnir. Görəsən, o kimi nəzərdə tuturdu, kim imiş bu qızın atası? Ümumiyyətlə, Sarı Bədəl Gültənin anasını niyə öldürmüşdü? Uşağa görə, yoxsa tamamilə başqa bir səbəb var imiş?.. Bu, əslində, Allahverdiyə də maraqlı idi. Amma, təəssüflənməkdən başqa heç bir çarəsi qalmırdı. Ona görə ki, bu məsələ ilə əlaqədar daha Bədəli danışdıra bilməzdi.

Elektrik çaydanını qoşub, su qaynatdı. Ondan stəkana süzüb, özünə çay hazırladı. Masanın siyirməsindən şokoladlı konfet götürəndə qızının arıqlamaq tapşırığını xatırlayıb gülümsədi. Ay səni, şeytan! Bilirsən ki, atanın canı sənin əlindədir, öl desən öləcək, qal desən qalacaq... Əgər Mahirə əl çəkmirdisə, deməli, Allahverdinin arıqlamaqdan başqa çarəsi qalmırdı. Qoy bu iş bitsin, hər səhər yuxudan bir saat tez durub yaxındakı parkda qaçış idmanına başlayacaqdı...

Qapı yüngülcə döyülərək açıldı və bölmənin baş təhqiqatçısı kapitan Elman Məmmədli içəri girdi:

- Gecən xeyir, rəis. Vəziyyət nə yerdədir?

- Sakitlikdir,- Allahverdi cavab verib tez də soruşdu,- Bura niyə gəldin? De görüm, o rəhmətliyin evinə getmişdinmi?

Kapitan masanın arxasında əyləşdi:

- Elə oradan gəlirəm, rəis. Səni tək qoymaq istəmədim. Həm də evə gedib neyləyəcəkdin ki!? Gözümə yuxu getməyəcəkdin, onsuz da. Əhmədin ailəsini o vəziyyətdə ki gördüm...

- Meyiti ailəsinə veriblər? – Allahverdi kədərlə soruşdu.

- Hə, bir az bundan əvvəl verdilər. Arvadı elə haldadır ki!.. Üç balaca qızları var, onlara baxanda adamın ürəyi xarab olur.

- Hə, çox ağırdır... Hüseynədən nə xəbər var?

- Əvvəl xəstəxanaya baş çəkdim. Mən orada olanda Hüseyn hələ reanimasiyada idi. Yanına buraxmadılar... – Elman birdən

dişlərini qıcağı yumruğunu masaya vurdu. - Gör Əhməd kimi bir oğlu necə də vurub öldürdü oğraş! İnan ki, əlimdə imkan olsaydı, bu saat gedib onun kəlləsini dağıdardım!..

- Qızıqma, görək! - Allahverdi asablaşmış kapitanın sözlünü kəsdi. - Biz ona heç bir şey eləyə bilmərik. Yalnız sabaha kimi qoruyub emteəna təsil verməliyik, vəssalam. Özünü ələ al, bil ki, mən Əhmədin ölümünə sizin heç birinizdən az yanmıram. Yadıma düşəndə az qalır hağrım çatlasın...

Arada qəmli bir sükut yarandı və bir neçə dəqiqə sonra bu sükutu yenə hölmə rəisi pozdu:

- Bura bax, Elman, yaxşı yadıma düşdü, səhərdən hölmanın bütün işçilərindən pul topla, aparıb verək rəhmətliyin arvadına.

- Neçədən yığaq? - kapitan razılıqla soruşdu.

- Yaxşı olar ki, yüz manatdan.

- Çox deyil yüz manat? O qədər pulu heç də hamı verməz.

- Verərlər! Nə yaxşı, bir-birlərinin toyuna gedib qutuya yüz manat pul salırlar? Bu daha vacibdir. Qoy rəhmətliyin arvadı o xəstə uşağı müalicə edərsin. Ümumiyyətlə, kimin gücü nəyə çatır, onu da al. Mən şəxsən bir aylıq maaşımı verirəm.

- Oldu, rəis, arxayın ol, toplayaram.

Qapı döyülüb açıldı və növbəti polis çavuşu içəri girdi:

- Rəis, o bayaqdan zəhləmizi töküb siqaret istəyir.

- Kim? - Allahverdi söhbətin kundan getdiyini yaxşı anlasa da soruşdu.

- Bədəl.

- Qəbət eləyir! De ki, siqaret sənə o murdar canına ziyandır!

- Qapını tapıqlayır, rəis... Söyüş söyür. - çavuş narazı halda özünü tursutdu. - Açıq verin, girib səsini kəsək onun.

- Sən, yaxşı olar, öz səsini kəsəsen, axmaq! - Allahverdi ona acıqlandı. - Çıx bayıra! Get işinlə məşğul ol!

Növbəti dərhal özünü yığışdırıb kabinetini tərk etdi. Onun arxasınca baxan Elman bığaltı gülümsədi:

- Oğar sən imkan versən, bizim uşaqlar Əhmədə görə bu saat o alçağı şil-küt eləyərlər.

- Bilirəm... - Allahverdi köksünü ötürdü. - İndi istəməsinlər, rəhmətliyi çox istəyirdilər. Amma, Bədəl öz cəzasını qanunla almalıdır. Qanun necə məsləhət bilirsə, eləcə...

- Belələri həbsxanadan qorxan deyil. Bir dəfə kefi istədiyi kimi yatıb-çıxıb, bilir ki, yenə orada güntü pis keçməyəcək...

Allahverdi, nə düşündüsa, birdən ayağa qalxdı:

- Elman, mənə bir siqaret ver, bir də alışqanını.

- Ona verəcəksən? – kapitan təəccüblə soruşdu. Rəislərinin siqaret çəkmədiyini bilməyə hamı yaxşı bilirdi.

- Hə! Sən burada otur, gözlə mən.

Elman onun istədiklərini verib çiyini çəkdi:

- Mən şəxsən verməzdim...

- Sən burada gözlə!

Allahverdi bunu deyib tələsik kabinetdən çıxdı. Növbətçi hissənin yan tərəfindən keçib dəhlizlə addımladı. Piliyənlə aşağı enəndə müvəqqəti saxlama kamerasından gələn gürultu səsinə eşitdi. Bədəl dəmir qapını təpikləyirdi. Ora çatıb qapının üzərindəki kiçik nəfəsliyi açdı:

- Nə olub, nə hay-küy salmışan, alçaq köpək oğlu?!

Nəfəslikdən Bədəlin başının keçəlləşmiş qabaq hissəsi, daha sonra isə nifrətdən əyilmiş sifəti göründü:

- Adımı nə yaxşı əzbərləmişən, rəis!?

- Nə istəyirsən? – Allahverdi əsəbi halda soruşdu.

- Siqaret istəyirəm.

Bölmə rəisi düşündü ki, bu adamı səhər gəlib buradan aparacaqlarsa, çalışıb ondan bəzi şeyləri öyrənmək lazımdır. O, bunu Ələmdara verdiyi sözün xatirinə etmək istəyirdi.

Əlindəki siqareti Bədələ göstərdi:

- Sabah buradan cəhənnəm olub gedəcəksən və mən bir də sənə bu iyrənc sifətini görməyəcəm. Bax, bu siqareti verim, o vaxt Ceyhanəni kimin sözüylə öldürdüyünü, onun uşağının atasının kim olduğunu mənə de. Söz verirəm ki, mən şəxsən bu işi açmayacam. Nə deyirsən, razısan?

Bədəl siqaretə iştahla baxıb udqundu:

- Rəis, mənə rüşvət təklif edirsən?

- Nə istəyirsən, elə də başa düş!

- Yaxşı, onda əvvəl siqareti ver, yandırım.

- Yox, əvvəlcə danış!

Bədəl iblisənə bir tərzdə gülümsədi:

- Allahverdi, unutma ki, mən Sarı Bədələm ha, mənə aldadan

hələ anasından olmayıb. Siqareti versən, mən də sualına cavab verəcəm. Yoxsa, özündən kəs...

- Yaxşı... – Allahverdi siqareti Bədələ verib, özü alışqanla yandırdı. - İndi danış!

- Sağ ol, rəis, çox nəzakətlisən, - Bədəl güldü.

- Danış görək!

- Nə danışım?

- O qadını kimin tapşırıqla öldürmüşdün?

Bədəl siqaretdən dərin bir qullab vurub, üstünü nəfəslikdən Allahverdiyə tərəf üfürdü:

- Rəis, mən kiminsə sözüylə oturub-duran adama oxşayıram heç? Onu şəxsən özüm bilərəkdən öldürmüşdüm.

- Niyə?

- Ona görə ki, o ləçərlə olmaq istəyirdim, razılıq vermirdi.

- Sözlərinə fikir ver, namussuz əclaf! De görək, Ceyhanənin uşağının atası kimdir?

Bədəl siqareti bir də sümürüb astadan güldü:

- Vallah, gülməli söz danışırısan, mən haradan bilim, onun uşağının atası kimdir. Məhəllədəki kişilərin hamısı onunla yatmışdı. Əlişdən, Vilayətdən, Tapdıqdan tutmuş Elşənə qədər. Mən nə bilim bunların hansından olub onun uşağı!?

- Yalan danışırısan, it oğlu! – Allahverdi onu hədələdi, - Bir də soruşuram, o qadını niyə öldürmüşsən?

- Dedim axı, rəis... - Bədəl başını buladı.

- Biqeyrat köpək oğlu!

Allahverdi pəncərəni bağlayıb, Bədəlin ünvanına daha kəskin bir söyüş söyərək əsəbi halda öz kabinetinə qayıtdı.

Elmanın alışqanını özünə qaytarıb, sual dolu nəzərlərini cavabsız qoyaraq kreslosunda əyləşdi. Belə çıxırdı ki, Ələmdara verdiyi sözü tutub Gültənə axıra kimi kömək edə bilməyəcəkdi. Bu Allahverdinə bir qədər narahat edirdi. Amma, yəqin ki, Ələmdar onu anlayacaqdı. Başa düşəcəkdi ki, dostu bu işdə gücü çatdığı qədər köməyini əsirgəməyib. Allahverdi bundan artıq nə edə bilərdi axı?..

Bayaqdan ona sakitcə göz qoyan kapitan dilləndi:

- Rəis, istəyirsən mən çıxıb uşaqlara nəzarət eləyim, sən bir-iki saat yat dincəl. Yoxsa sabah çox yorğun olacaqsan.

- Yox, Elman, - Allahverdi qəti etiraz etdi, - İstəsəm də yata bilmərəm. Sən get evə, yat.

- Səhərə kimi oyaq qalacaqsan?

- Ha, belə lazımdır...

Bu zaman masanın üstünə qoyduğu cib telefonu səsləndi. İşıqlanan ekranda "Canım" sözünü oxuyanda başını qaldıraraq divar saatına baxdı. Saat 01.15-i göstərirdi. Görəsən, Mahirə gecənin bu vaxtı niyə zəng vurmuşdu?..

Telefonu açaraq, ucadan, gümrah səslə dilləndi:

- Caan! Hələ yatmısan sən?

Gözləmədiyi halda, telefonda yad bir kişinin həyasız gülüşünü, daha sonra isə istehzalı sözlərini eşidi:

- Can sənə, rəis! Yox, canın hələ yatmayıb...

- Sən kimsən?! - Allahverdi qeyri-ixtiyari olaraq elə çığırdı ki, kapitan Məmmədli onun səsinə diksinib ayağa sıçradı.

Yad adamın səsi ciddiləşdi:

- Bunu bilmək istəyirsənsə, kompüterini açıb skaypa gir!

- Sən kimsən, əclaf?! Qızım hardadır?!

Cavab gəlmədi. Telefonu arıq qapatmışdılar...

Cəld Mahirənin nömrəsinə özünə zəng vurdu. Qızın telefonu söndürülmüşdü. Əlləri əsə-əsə arvadını yığdı. Onun da telefonu bağlı... Alikə zəng vurdu. Onun da...

Başını qaldıraraq aciz bir görkəmdə Elmana baxdı:

- Bu nə deməkdir axı...

- Nə olub, rəis?

Allahverdi kapitana cavab vermədi. Daha doğrusu, cavab verə bilmədi. Həli özündə deyildi.

- Evdə nəyə baş verib? - kapitan təkrar soruşdu.

Yenə dillənmədi. Sanki heç nə eşitmirdi. Masanın üstündəki noutbuku qarşısına çəkib, "Skype" programına girdi. Ona burada danışmaq üçün tək bir cərgə göndərilmişdi. O da qızı Mahirənin adından...

İkitərəfli görüntü əlaqəsi yarananda ekrandakı maskalı başları görüb diksindi. Biri qara, biri isə güymaskalı iki baş... Onların sifətində yalnız gözləri və dodaqları görünürdü.

- Gecən xeyir, rəis! - qara maskalı dilləndi.

- Siz kimsiniz? - bölmə rəisinin səsi qeyri-ixtiyari titrədi.

Bu zaman başlar kənara çəkilib gözdan itdilər və onların avazına monitorda başqa manzara göründü. Allahverdinə sözün həqiqi mənasında dəhşətə gətirən bir manzara...

Bura onun mənzilindəki salon idi... Zəhra ilə qızı Mahirə divardan asılmış xalçaya söykənərək, ayaq üstə dayanmışdılar. Hər ikisinin qolları arxaya çatılmış, ağzları yapışqanlı lentlə bağlanmışdı. Masanın üstünə qoyulmuş noutbuk divara yaxınlaşdırıldığı üçün onlar ekrana yalnız qurşaقدan yuxarı düşürdülər. Arxalarında xalça, başları üstündə şüşəli çərçivəyə salınmış ailə fotosu vardı. Maskalılar isə hazırda ekranda yarımqıq görünürdülər, Mahirənin yanında dayanmış göy maskalının sağ qolu, Zəhranın yanında dayanmış qara maskalının sol qolu...

Elman cold gəlib raisinin başı üstündə dayandı. O heç də Allahverdidən az heyrlənməmişdi.

- Bunlar sizin evə giriblər? - deyə həyəcanlı səsle dilləndi.

Allahverdi dinmədi. Boğazı tamam qurumuşdu. Əlini uzadıb masanın üstündəki stakanın dibində qalan soyumuş çayı içdi. Gözlərini ekrandan ayıra bilmirdi.

- Qoy görüntüləri yaddaşa yazaq, lazım olar, - deyən Elman bu əməliyyatı noutbukda özünə yerinə yetirdi. İndi görüntülər bilgisayarın yaddaşına yazılırdı.

Girovlar da mənzildəki noutbukun ekranında Allahverdinə görürdülər. Zəhra ərinə yalvarış dolu məlul nəzərlərlə baxıb susurdu. Mahirə isə başını dəli kimi silkələyib atasına nədə deməyə çalışır, lakin ağzı yapışqanlı lentlə qapandığı üçün burnundan boğuc səsler çıxarırdı. Yəqin, "Ata, bizi xilas elə!" deyirdi. Başqa nə deyəcəkdi ki...

Yaxşı, bəs Alik? Alik haradadır, görəsən? Oğlunun ekranda görünməməsi Allahverdinə sanki dəli elədi:

"Yoxsa uşağa nədə eləyiblər?.."

- Oğlum haradadır, əclaf!?! Ona nəyləmişiz? - deyə çığırdı.

Qara maskalının yana əyilmiş başı ekranda görünürdü:

- Narahat olma, oğlum sağdır. Onu bəzi ehtiyat tədbirlərinə görə başqa yerdə apardılar. Biz isə bu xanımlarla burada qaldıq ki, öz kompüteriniz vasitəsilə səninlə rahat söhbət edəq və necə ciddi olduğumuzu anlayasınız. Biləsiniz ki, şərtimiz yerinə yetirilməyə, - pencyinin yaxasını açaraq belinə bağladığı dinamit-

ləri göstərdi,- Düz saat səkkiz tamamda bunu partladıb özümü zü də, sənin arvadınla qızını da öldürmək fikrindəyik. Hələ sənin mənzilin və qonşu mənzillər nə hala düşəcək, bina sakinlərindən neçə adam qırılacaq, bunu özün təsəvvür et... Şərtimizə əməl etsəniz, onda bunları buraxıb, bizim buradan manevəsiz çıxıb getməyimiz üçün oğlunun girovluğundan istifadə edəcəyik. Və sonra o da buraxılacaq.

- Axı nə istəyirsiniz məndən?! – Allahverdi bütün iradəsini səfərbər edib təmkinli olmağa çalışsa da, bu onda alınmırdı.

- Bədəli dərhal buraxmalısən! Eşitdin? Dərhal!

- Bu mümkün deyil!- Allahverdi qəfil çığırdı və məsələnin nə qədər çıxılmaz olduğunu anlayıb əlləriylə başını tutdu.

Onun bu halını görən Elman qabağa gəlib özünü terrorçulara göstərdi:

- Siz nə etdiyinizi anlayırsınız, köpək uşağı?! Bilirsiniz bu hərəkətinizə görə başınıza nə oyun açılacaq?!

- Sən mummə, küçük! – qara maskalı terrorçu ona bozardı,- Mən rəis ilə danışacağam, səninlə yox!

Allahverdi dönüb hövsələsiz halda Elmanı kənara itələdi. Sonra isə özünü noutbukun kamerasına tutub, bacardığı qədər sakit danışmağa çalışdı. Arvadının, qızının gözləri qarşısında zəiflik göstərmək istəmirdi.

- Məna qulaq asın, - dedi, - Siz çox ağılsız hərəkət edirsiniz. Bədəli buraxmaq mənim əlimdə deyil axı. O, bu saat polisdən daha çox milli təhlükəsizlik orqanlarının nəzarətindədir.

- Yalan deyirsən, rəis! – qara maskalı terrorçu yenə qabağa əyilib gözlərini bələtdi,- Bədəl sənə bölməndə saxlanılır. Sən istəsən onu buraxa bilərsən.

- Burada saxlansa da onu buraxmağa ixtiyarım yoxdur.

- Bilirdim ki, belə deyəcəksən. Sən oturduğun o kresloya arvadını da, uşaqlarını da qurban verərsən. İndi ki, Bədəli buraxmağa cəsarətin çatmır, onda təcili olaraq öz böyüklərinə xəbər ver, onlarla danışaq. Yoxsa saat səkkizdə ailəni ömürlük itirəcəksən. Bizimlə oyun oynamağı ağılına gətirmə!

Allahverdi cəld dönüb divardakı saata baxdı. Saat 01.25-i göstərirdi. Ona edilən telefon zəngindən artıq on dəqiqə keçmişdi. Vaxt indi necə də sürətlə gedirdi...

- Əgər onların başından birca tük askik olsa!.. – qəfil susul-boğulmuş kimi əlini boğazına apardı.

- Nə edəcəksən ə? Nə edəcəksən?!- hirsələnmiş terrorçu alın havada yellədi, - Şərtimiz yerinə yetirilməyə, biz mütləq bu bombanı partladacağıq. De görək, ondan sonra neyləyəcəksən?

Bu zaman Mahira, nəyə görə, yerindən sıçrayıb dəli kim qabağa atıldı. Ağzı bağlı olduğu üçün yenə də burnunda boğuş səslər çıxarırdı. Qabağa doğru elə anı sıçradı ki, sanki, atasını canlı olaraq öz qarşısında görür və özünü onun qucağına atmağa çalışırdı. Ekran da bir anlıq hər şey görünməz oldu. Sonra isə orada göy maskalı terrorçunun qolu göründü. Bu qol Mahirənin çənəsindən tutub kobudluqla geri itələyərək, qızı noutbukdan uzaqlaşdırdı.

Daha sonra o biri tərəfdən noutbuku söndürdülər...

Kapitan Elman Məmmədli:

- Sabirli ol, rəis! - deyib, kabinetə tərk etdi.

Tək qalan Allahverdi isə gözələrini noutbuka zilləyərək fikrə getmişdi. Ona elə gəlirdi ki, Mahirəni geri itələyən göy maskalı terrorçunun sol əlində gördüyü döymə yazı ona tanışdır...

Bayaqkı görüntüləri ekrana gətirib, sonuncu kadrlara diqqət yetirməyə çalışdı. Göy maskalı terrorçu sol əliylə qızın çənəsindən tutanda kadri saxladı. Aha, budur, əlin üz hissəsində təxminən iyirmi qəpiklik pul boyda "M" hərfi...

O belə bir döymə hərfi kiminsə əlində görmüşdü. Amma kimin?.. Yədinə düşmədi. Sanki, beyni tutulmuşdu, fikirləşə bilmirdi.

Sonra başına gəlmiş bu işin bütün ciddiliyini birdən-birə anlayıb sarsıldı. Terrorçular onun mənzilinə soxulub arvadını, çənindən çox istədiyi övladlarını girov etmişdilər, o isə burada sakit oturmuşdu. Hövlənək halda qalxıb bayıra yüyürdü.

Həyatda bir neçə silahlı polis əməkdaşı söhbət edə-edə gəzişirdilər. Deyəsən, baş vermiş xoşagəlməz hadisə barədə Elman onlara heç nə deməmişdi.

Allahverdi həyəcanlı səslə:

- Hamınız hazır vəziyyətdə əmrimi gözləyin! – deyə çıxırıb radiolaşdırılmış polis avtomobilinin sükani arxasına keçdi və polis əməkdaşlarının təəcüblü baxışları altında onu yerindən

tərpəlib sürətlə həyətdən çıxdı.

O, indi ailəsini xilas etmək üçün yüz silahlı adamla belə vuruşmağa hazır idi. Canını isə heç düşünmədən verərdi. Təki ondan bunu istəsinlər. Desinlər ki, öz canını ver, ailəni salamat buraxaq. Heç birçə saniyə də təəddüd etməzdi.

Əlinin üstünə "M" hərfini döydürən o adam kim ola bilərdi axı? Allahverdi belə bir adamı, yüz faiz, haradasa canlı olaraq görmüşdü. Amma kimliyini yada sala bilmirdi.

Yaşadığı ev polis bölməsinin lap yaxınlığında idi. Üç dəqiqə keçməmiş maşını blokun qarşısında saxladı. Həyətdə sakitlik idi. Burada bir dənə də olsun yad avtomobil saxlanmamışdı. Adam da gözə dəymirdi. Bina sakinlərinin böyük əksəriyyəti, yaqın ki, bu vaxt artıq yuxuya getmişdi.

Pilləkənləri sürətlə qalxıb, dördüncü mərtəbədəki mənzilinin qapısı ağzında dayandı. Yaman tövşüyürdü. Tapançasını əlinə alıb, o biri əliylə qapını yumruqladı. Elə halda idi ki, səs-küy salıb qonşuları oyada biləcəyini də ağlına gətirmirdi.

Bu zaman cib telefonu səsləndi. Onun ekranında Zəhranın adını oxuyanda bir anlıq elə sevindi ki... Tez açdı:

- Alo!

- Rəis!.. - arvadının əvəzinə qara maskalı terrorçunun tanış səsi eşidildi, - Sən öz ailə üzvlərinin həyatıyla oynayırsan. Elə bizim də! Yazığıq axı! Əgər bir də bu mənzilin qapısına, yaxud balkonuna, pəncərəsinə yaxınlaşan olsa partlayıcının düyməsini basacam. Bunu yadında saxla! Hər yerdə kamera quraşdırmışıq. Girovları azad etmək üçün hansısa bir əməliyyat keçirməyə cəhd etməyin. Yaxşısı budur, elə bu dəqiqə bölməyə qayıt və Bədəli təcili azadlığa burax!

Əlaqə bitdi və telefonu söndürdülər. Allahverdinin hirsindən dişi bağırsağını kəsirdi. Onu ailəsi ilə cəmi bir neçə metr məsafə ayırsa da, onlara əli çatmırdı. Xilas edə bilmirdi onları.

Qapının üstünə baxdı. Burada, doğrudan da, kiçik bir müşahidə kamerası vardı. Bu kamera tələm-tələsik divar fənərinə bağlanmış, nazik məfiili qapının arasından içəri aparılmışdı.

Pillələri bu dəfə ağır addımlarla enib avtomobilə əyləşdi. Onu fikirli halda işə sahib oradan uzaqlaşdı. Yaxşı bilirdi ki, vəziyyət barədə, təcili olaraq, rayon şöbəsinə məlumat verməlidir.

Amma, hələ ki, buna tələsmirdi. Elə hey düşünür, düşünürdü...

Deməli, bu alçaqların fikri, doğrudan da, ciddi imiş. Gəlib Allahverdinin evinin içində oturmuşdular. Öz ölümlərini göz önünə almışdılar. Əgər şərtləri yerinə yetirilməzsə, qaçıb gedə bilməyəcəkdilər. Çünki bir azdan binanın bütün ətrafı nəzarətə alınacaqdı. Onda bu terrorçular ya təslim olmalı, ya da dedikləri kimi, üstlərindəki partlayıcıyı işə salaraq özlərini də, girovları da öldürməliydilər.

Amma belə görünürdü ki, Allahverdinin əlində ailəsini xilas etməyə imkan var. O, polis bölməsində saxlanılan canını azad etməklə buna nail ola bilərdi. Əlbəttə, nə qədər ki, polkovnik Mirzəyev hadisədən xəbər tutmamışdı... O və digər böyüklər işdən əgah olanda bu imkan Allahverdinin əlindən çıxacaqdı.

Yəni, böyük rəisləri onun ailəsini göz görə-görə güdazə verərdilərmə? Bəlkə də... Çünki, burada söhbət birbaşa dövlətin mənafeyindən gedirdi. Şəhərdəki silahlı dəstə üzvləri vaxtında yaxalanmazsa, bunun qorxunc nəticələri olacaqdı.

Allahverdi bütün bunları yaxşı anlıyırdı. Amma onun sevimli ailəsi... Qızı Mahirə... O necə razı ola bilərdi ki, qızını öldürsünlər? Buna kim razı olardı, kim dözərdi bu müsibətə?

Mahirə gözləri qarşısına gəlirdi. Onun sevimli "Mahi"si. Onu həyata bağlayan ən qüvvətli bağ... Ona şirin diliylə "ata" deyib sinəsinə sıxılan, onunla arkyana zarafatlaşan, eyni zamanda, bu zalım dünyada yalnız ona güvənən, ona arxalanan qız balası...

Bu günahsız qız indi amansız terrorçuların əlindəydi. Onu öldürəcəkdilər və o, bu faciəli ölümdən xilas olmaq üçün yalnız atasından ümid gözləyirdi. Dünyada hamıdan güclü hesab etdiyi atasından...

Allahverdi artıq başqa heç nə barədə düşünə bilmirdi. Nə tutduğu vacib dövlət vəzifəsi barədə, nə terrorçuların şəhərdə törədə biləcəkləri qanlı hadisələr barədə... Təkcə qızı Mahirəni düşünürdü. Düşünürdü ki, qızını öldürəcəklər...

Avtomobili polis bölməsinin həyətinə saxlayanda hələ qəti bir qərara gəlməmişdi. Yalnız bunu bilirdi ki, qızını, oğlunu, arvadını göz görə-görə ölümə göndərə bilməz.

Yenə həyətdəki polis işçilərinin təəccüblü baxışları altında qaçaraq bölmənin binasına girdi. Tələsik kabinetinə daxil olub

noutbukda terrorçularla danışiq əlaqəsi yaratdı.

Onu gözləyirləmiş.

- Nə qərara gəldin, rəis? – qara maskalı soruşdu.

Allahverdinin diqqəti arvadıyla qızında idi. Onlar xalçaya söykənərək ayaq üstə durmuşdular. Mahirə bu dəfə sakit idi. Amma hiss olunurdu ki, ağlayıb. Gözləri tamam qızarmışdı. Zəhra isə... Bu nədir, onun üzündə zərbə izi görünürdü. Onu, deyəsən, yumruqla vurmuşdular. Üzünün bir tərəfi göyərmişdi.

- Binamuslar, biqeyrətlər, onlara neyləmişiz?! - deyə gücə gəldikcə bağırırdı, - Sizin ananızı, bacınızı... Sizin...

Nalayıq söz danışmağı heç vaxt sevməmiş Allahverdi indi özündə-sözündə deyildi. Bədab söyüşlərini qızının da eşitməsinin fərqiə varmadan söyürdü.

- Ağzının zibilini dağıtma, rəis! – qara maskalı barmağını ona silkələdi, - Bəs nə bilmişdin, yoxsa elə fikirləşirdin ki, biz bayaqdan səninlə zarafət edirik? Eşitdiyimə görə, sən qeyrətli kişisən. Deyirəm, bəlkə tutduğun vəzifəni qorumaqdansa, bir az da öz namusunu qorumaq barədə düşünəsən, hə?

Bunu deyib əlini Zəhranın çənəsinə apardı.

- Əlini çək, alçaq! – Allahverdi asəbi halda çıxırdı, - Əgər onlara nəşə eləsəniz, vicdanıma and olsun ki, Bədəli kamerada öz əllərimlə güllələyəcəm!

- Get güllələ! - terrorçu açıq rişxəndlə dedi, - Onda, deməli, biz də bu mənzili partladasız olacağıq. Həm də həyatdan son dəfə doyunca zövq alaraq... Məni başa düşdün? Ondan sonra nə bacarırsan, elə! İstəyirsən lap tikələrimizi bir yerə toplayaraq yandır. İstəyirsən üstümüzü isladib murdarla.

Bu dəfə Zəhranın yaxasına əl uzatdı...

- Dayan!!

Yerindən qəfil sıçrayan Allahverdi sonra birdən tamamilə sakitləşib ağır-ağır kürsüyə çökdü:

- Mən Bədəli buraxacam... Bu saat maşına mindirib şəhərin istədiyiniz yerində düşürəcəm onu. Evim də, hələ ki, nəzarət altında deyil. Sərbəst çıxıb gedə bilərsiniz. Amma söz verin ki, bunları da, oğlumu da sağ-salamat buraxacaqsınız.

Qaribədir, Mahirə yenə çırpınıb inildəməklə, başını kəskin yelləməklə atasına nəşə deməyə çalışdı. Əlində "M" yazısı olan

göy maskalı terrorçu yenə onu arxaya itələdi. Belə anlaşıldı, ki, Mahirə Bədəlin buraxılmasını istəmir. Niyə axı? Allahverdi qızını anlama bilmirdi...

- Söz veririk, - qara maskalı dedi, - Sən biza nömrə gəlmədən dediyini eləsan hər tiçünü buraxacağıq. De tez ol, nə qədər gec deyil, işə başla! Bədələ bir telefon da ver ki, özünü təhlükəsiz hiss edəndə biza zəng vursun və biz də bunları buraxaq.

- Dediklərinin hamısını eləyəcəm, yetər ki, mənim ailəmə toxunmayın, buraxın onları, - Allahverdi qəharlandı, - Bədəli buraxacağam, sonra qoy mən işdən qovsunlar, lap həbs eləsinlər. Daha mənim üçün heç nəyin fərqi yoxdur. Siz onsuz da mənim həyatımı məhv etdiniz. Ermənilər sındıra bilməmişdi mənə, siz işə sındırdınız. Əqidəmə dönlük çıxartdınız. Bundan sonra mənim yaşamağımın da bir mənası olmayacaq. Siz ermənidən də bətersiz, namussuzlar, şərəfsizlər!

Qara maskalı terrorçu hökmlü səsle əmr etdi:

- Səsinə kəs və dur get Bədəli burax! Bizi aldatmağı isə heç ağılına da gətirmə, yoxsa peşman olarsan!

Allahverdi, ölümə gedirmiş kimi, ağır-ağır ayağa qalxdı. Masanın siyirməsindən saxlama kamerasının açarlarını götürüb ayaqlarını sürüyə-sürüyə qapıya yönəldi.

Qoy belə olsun! Başqa cür etməyi ağılına da gətirə bilmirdi. Əgər ailəsini bu vəhşilərdən xilas etmək onun əlindəydisə, bunu etməliydi. Yoxsa heç bir şeyin mənası qalmazdı onun üçün. Nə dövlətə sdaqətinin, nə vətən sevgisinin, nə də sadəcə yaşamağın. Allahverdi, sanki indi bütün çıpaqlığı ilə anlayırdı ki, qızı Mahirə onun üçün hər şey demək imiş. Hər şey! Hava, su, yaşamaq həvəsi, vicdan, namus, qeyrət...

Dəhlizə çıxdı...

Və bu zaman tələsik addımlarla onun kabinetinə doğru gələn adamları görüb, sarsıldı. Rayon polis şöbəsinin rəisi polkovnik Mirzəyev, əməliyyat işləri üzrə məlavin polkovnik Kamranlı, cinayət-axtarış bölməsinin rəisi mayor Həsənbəyli və daha üç polis zabiti... Kapitan Məmmədli də onların arxasınca gəlirdi.

Hərbi qaydada salam verəndən sonra geri qayıdıb, rəisi üçün kabinetin qapısını açmağa məcbur oldu. Zabitlər içəri girib masanın arxasında əyləşdilər.

- Təzə xəbər varmı, Allahverdi? - şöbə rəisi soruşdu.

- Xeyr, cənab polkovnik, - çəşqin halda ayaq üstə dayanmış Allahverdi cavab verdi, - Bədəlin dərhal buraxılmasını tələb edirlər. Yoxsa ailə üzvlərimin üçün də öldürəcəklər...

Mirzəyev köksünü ötürdü:

- Sənin vəziyyətinə anlayıram... Ancaq Bədəlin buraxılması artıq bizim səlahiyyətimiz daxilində olan iş deyil.

- Amma, cənab rəis... O terrorçu dəstə onsuz da gec-tez işə olunacaq. Biz Bədəli yenə tapıb saxlaya bilərik...

- Dedim ki, sənin dərdini anlayıram, - rayon şöbəsinin rəisi onunla bacardığı qədər mehriban danışmağa çalışdı, - Ancaq o qərar mən verməyəcəm. Əgər sənin ailəni əməliyyatla azad edə bilsək və Bədəli buraxıb-buraxmamaq barədə məndən soruşsalar, mən sənin tərəfində duracağam. Təklif edəcəm ki, o it oğlu buraxılsın. Ancaq, təkrar edirəm, bu artıq mənim, yaxud sənin səlahiyyətində olan iş deyil. Həmin dəstənin ələ keçirilməsi üçün yaradılmış qərargaha emtəədən general Əliyərzadə rəhbərlik edir. Amma heç inanmıram ki, o da bu məsələdə müstəqil qərar verə bilsin. Hər iki nəzir işdən dərhal xəbərdar edilməlidirlər. Mən birinci bura gəldim ki, şəhər polis idarəsinə hər şeyi yerində öyrənəndən sonra məlumat verim. Onlar da bu barədə dərhal cənab nazirimize məruzə edəcəklər.

Polkovnik Mirzəyev bunu deyib divardakı saata baxdı. Və eyni zamanda otaqdakı zabıtların hamısı başını həmin istiqamətə çevirdi.

Saat 01.41-i göstərirdi...

- Başqa çarəmiz yoxdur, - Mirzəyev cib telefonunu əlinə aldı, - Qoroldə də, emtəə də xəbər verməliyik.

Allahverdi artıq özünü yaxşı hiss etmirdi. Orada dayanma bilməyib, icazə almadan kabinetə tərk etdi.

Həyatda başqa bölmələrdən gəlmiş silahlı polislər də vardı. Bir dəstə onun evini nəzarət altına almağa gedirdi. Allahverdi onları laqeyd nəzərlərlə süzdü. Bu saat dünya gözünə görünmürdü. Amma Mirzəyev icazə versəydi, o da bunlarla gedərdi. Heç olmasa, bilərdi ki, ailəsinin yaxınlığındadır.

Yenə sol əlinin üstünə "M" hərfi döydürmüş göy maskalı terrorçu barədə fikirləşdi və birdən-birə belə bir yazını kimin

əlində gördüyünü xatırladı. Məltəm xanımın əri! "M"... Yəni, Məltəm... Hə, lap yüz faiz, Salehin əlində görmüşdü bu yazını. Alikin sevdiyi qızın atasının. Yəni belə şey ola bilərdimi? Niyə ola bilmirdi axı!? Terrorçunun, qatilin buyuzluğu olmur ki, onlar da Saleh kimi adamlardır...

Həə!.. Allahverdi də fikirləşirdi ki, necə olub axı, gecə vaxtı Zəhra yad adamlara qapı açıb. Deməli, qapının zəngini çalanda Salehi qabağa veribləmiş. Deməli, Zəhra da, uşaqlar da onu tanıyıblar. Bayağıdan ona görə nouthukun ekranına düşməməyə çalışmış, ona görə səsinə çıxarmırmış vicdansız. Qorxurmuş ki, Allahverdi onu tanıya bilər. Alçaq! Əclaf!..

Həyatda gəzişən Allahverdi geri dönüb, bu xəbəri polkovnik Mirzəyeva çatdırmaq üçün bölməyə girdi. Amma tez də fikrini dəyişib yenidən həyata qayıtdı. Rəisinin bunu bilməsi nəyi dəyişə bilərdi? Ailə üzvlərini gətirib Salehlə danışdırardılar? Bunun nə xeyri olacaqdı, aydınca görünürdü ki, bu adamlar kimsə təbədirilər. Əksinə, Salehə onu tanıdıqlarını bildirsələr Saleh tutulmağın, rüsvay olmağın qorxusundan özünü də, mənzildəkiləri də partlada bilərdi...

Allahverdi düşünüb bir qərara gəlmək üçün baş sındırırdı. Ancaq nə qədər düşünsə də, terrorçulardan birinin Saleh olduğunu üzə çıxarmaqda xeyir görmürdü. Qərara gəldi ki, hələlik bu barədə heç kəsə bir söz deməyib gözləsin. Gözləsin görək, əməliyyat-axtarış qərarı nə tədbir görəcək.

Bölməyə girmək üçün yenə bir neçə addım atdı və birdən ağıla elə bir şey gəldi ki, dəhşətdən yerində qurudu.

Əgər terrorçular Zəhrəgilin Salehi tanıdığını bilə-bilə onu qabağa vermişdilərse, deməli, bu alçaqların fikri tamamilə başqa imiş. Deməli, bədal buraxılsa da bunlar Allahverdinin ailəsini sağ qoymayacaqdılar. Hə... Girovların ağırızlarını da buna görə bağlayıblarmış ki, Salehin adını çəkəsinlər. Mahirə də buna görə çırpınıb nəse deməyə çalışmış atasına. Deməli, bunların nə Zəhranı, nə də Mahirəni sağ buraxmaq fikirləri yoxdur. Hələ bəlkə... Hələ bəlkə Alikə artıq...

Bütün bunları beynindən keçirən Allahverdi bir daha elə sarsıldı ki, qəfil ildırım vurmuş ağac kimi yerində sənirlədi. Az qaldı ki, elə polis bölməsinin həyatində də dizlərini yerə atıb

canavar kimi ulasın.

Raislərinin bu halını görən bir neçə polis əməkdaşı kümək üçün ona tərəf yürütdülər...

II

- Burada qalacaqsan?..

Ev sahibəsi bunu çəkingən bir ahənglə dedi. Demədiklərini isə baxışlarından oxumaq mümkün idi. Təmiz sevgi ilə dolu bu baxışlarda yazılmışdı ki, nə olar, getmə, bu gecə burada qal.

Divanda oturub ayağını-ayağının üstünə aşırmış Ələmdarın isə, onsuz da, gecenin bu aləmində heç yana getmək fikri yox idi. Yarım saat olardı ki, bu mənzilə gəlmişdi və burada özünü çox yaxşı hiss edirdi. Rahat, asuda...

Gülümsədi:

- Yəni, demək istəyirsən ki, durum gedim?

- Yooox! - ev sahibəsi pərt halda güldü, - Vallah, o mənada soruşmadım. Yəni... Burda rahat yata biləcəksənmi...

- Narahat olma, hər şey çox əladır.

Gənc ev sahibəsi əziz qonağının gəlişinə necə sevinmişdisə çəşqinliqdan doğan həyəcanını boğa bilmirdi. Bayaقدan neçə dəfə mətbəxə gedib-gəlməsinə baxmayaraq, süfrədə hazır pəketlə dəmlənmiş iki stəkan yasəmənli yaşıl çaydan, meyvə qabına tökülmüş nəznəzi kışmışı və malatya qaysısından, bir də bir nəməkdən baldan başqa heç nə yox idi.

Amma bütün bunlar maraqlı idi Ələmdar üçün. İgidliyinə, cəsarətinə, milli qeyrətinə yaxşı bələd olduğu bu qızın şəxsi mənzilində olmaq, şəxsi həyatının müəyyən anlarını müşahidə etmək ona xoş gəlirdi.

Bu gün bütün vaxtını idarədə keçirmiş Ələmdar üçün çox ağır bir gün olmuşdu. Şəhərdə baş qaldırmış azğın terrorçuların tuta bilməmələri onu əsəbləşdirirdi. Əliyarzadənin başçılıq

etdiyi əməliyyat-axtarış qərarı da bu məsələdə heç bir uğurlu yenilik əldə etməmişdi. Ələmdarın fikrinə, onlar öz ziyanlarına işləyən vaxtı boş yerə uzadırdılar. Yaxşı olardı ki, Bədəl istintaq üçün birbaşa MŞ-nin "X" bölməsinə veriləydi. Belə etsəydilər Ələmdar bu gecəni boş-bekar keçirməkdənsə, səhərə kimi Bədəlla "məşğul olub" terrorçu dəstə barədə müəyyən məlumatlar əldə etməyə çalışardı.

Bu tərəfdən də ailəsində yaranmış xoşagəlməz vəziyyət...

Dünən Ayçöhrə uşağı da götürüb atası evinə getmişdi. Yəni, saati nəzərə alsaq, srağagün. Dünənki günün axşam saatlarında isə Əminə arvad yığışb Şamaxıya - əmisizqızı ilə yollanmışdı. Gecə işdən qayıdıb onu evdə görməyən Ələmdara da telefonda qəti şəkildə bildirdi ki, oğlu gedib Türkeri evə gətirməsə bir də geri qayıtmayacaq və ölənə kimi rayonda qalacaq.

Srağagün Gülbəniz guya ailədə yaranmış soyuqluğu yoluna qoymaq üçün onların evinə gəlibmiş. Onun bu gəlişini və bu gəlişlə bağlı baş verənləri arvadı ilə anası Ələmdara tam fərqli mövqelərdən çatdırmışdılar və əməliyyat-axtarış işlərində tükü-tükdən seçməyi bacaran mayor Ələmdar Məlikov bu kiçik ailə münaqişəsində kimin haqlı, kimin haqsız olduğunu heç cür ayırd edə bilməmişdi.

Ayçöhrə məsələni telefonda belə izah edirdi:

- Ələmdar, əzizim, biz beş il bundan əvvəl bir-birimizi sevib evlənmişik. Mən uşaq-zad deyiləm, bilirəm ki, o sevgi ailə həyatında ömür boyu davam edə bilməz. İndi mənim istədiyim budur ki, bir-birimizə hörmət edək, anlaşıq göstərək, mehriban ailə olaq, övladımızı birlikdə böyüdüb tərbiyə verək. Sən isə, heç də belə düşünmürsən. Sənin üçün birinci anandır, ikinci işin. İşindən də indiyə kimi baş açə bilmədim. Səhər tezdən gedib gecə qayıdırsan, nə mənimlə maraqlana bilirsən, nə də oğlunla. Belə olmaz axı, mən də insanam, mən də qadınam. İxtiyarımı tamam verməsən ananın əlinə, o da az qalır ki, hansı alt paltarından geyməyimə də qarışsın. Türkeri əməlli-başlı özünküləşdirib, imkan vermir ki, mən də onu bağrıma basım, özüm ilə yatızdırım, bildiyim kimi tərbiyə verim. Yaxşı, bütün bunlara, deyək ki, birtəhər dözmək olardı, amma bu yandan da sən başlamısan adi bir kəlmənin ucundan tutub ucuzluğa get-

- Nədir, qadoyalım, anan yadına düşüb? Sən ana istəyən köpəyoğlu deyilsən, axı? Ana qədri bilən köpəyoğlunun arvadı qayınanasının bir sözünü iki eləməz. Nəvəsini əlindən alıb özülü atasının xarabasına aparmaz. Bu gün ana-bala birləşib məni öldürmək istəyəndə sən hansı cəhənnəmdə idin? Deməli, daha qocalmışam, mənə hər şey eləmək olar, hə? Deməli, aslan qocalanda üstünə çaqqal-çuqqal tökülərmiş? Gülbəniz qancıq gəlib evimin içində mənə hücum çəkir ki, oğlun niyə mənim qızım la yatmır. Sən bu arvadda həyasızlığa bax! Deyirəm, ay Gülbəniz, biz onların şəxsi işlərinə qarışası deyilik ki, özləri hər şeyi yoluna qoyarlar. Kişidir, arvadı ilə hər gecə yatas deyil ki! Deyir, guya qızının gününü qara eləmişəm mən yazıq. Guya hər işinə qarışıram, imkan vermirəm uşağını özü tərbiyə eləsin. Deyirəm, ay itdən əmələ gələnin qızı, mən sənə qızına neyləyirəm axı? Bit vurmuş qoyun kimi hərlənir evin içində, mən deməmiş bir işin qulpundan yapışa bilmir, evdən çıxanda təkcə geyinməyi yarım saat çəkir. Uşağı da ki, gördüm necə tərbiyə eləyir! Maşallah, guya adını müəllim qoyub! Ona diplom verənin atabaatasına lənət olsun! Ancaq uşağı qız kimi əzizləməyi bacarırdı. Saçını darayırdı, tumarlayırdı, geyindirib-keçindirirdi, ona əl vurma, buna dəymə, o sözlü demə döyərlər, nə bilim daha nələr. Ancaq mən Türkeri kişi kimi böyütdürdüm.

deyirdim adam heç nədən qorxmaz. Pis eləyirdim? Səni pis böyütmüşəm, ha? Atan gorbagor türmələrdə yatanda səni təkbəşinə böyütdən hamın Öminə deyiləm mən? İndi o boyda vəzifə aparırsan, başına and içirlər, bəs mən olmasaydım necə olacaqdın, ay itin belindən gələn? İndi bu qoca vaxtında pis olmuşam, ha? Türkarı mandan ayırırsız ki, dərddən çatlayım ölüm, rahatlığa çıxasız? Bilirsiniz ki, mən onsuz bir gün dayana bilmərəm, ona görə belə eləyirsiniz? Bax, Öləmdar, Şıx Eyyubun goruna and içirəm, gedib Türkarı evə gətirməsən ayağımı Bakıya qoyan deyiləm. Sən də Türkərsiz gəlib-ələmə yanıma. Gəlsən, o Dədə Günaş baba haqqı, ayaqlarını qıraram sənin! Arvadın gəlmir, belə cəhənnəmə-gorə gəlsin, ancaq mənim nəvəmi özümə versin. Bax, südümli sənə haram eləyəm, əgər gedib uşağı evə gətirməsən. Deyəsən, hamınız mənim ürəyimi partlatmaq istəyirsiniz, heyvan oğlu heyvan, it oğlu it, eşşəyin balası!..

Ön pisi, ağlaştırmazı isə bu oldu ki, axırda anası ağladı və bu ağlamağıyla Öləmdarı xeyli kədərlandırdi.

Ha... Bu gün iş yerində bütün günü fikri qarışıq olmuşdu Öləmdarın. İmkani də olmamışdı ki, Şamaxıya gedib bütün baş verənlərə görə anasından üzr istəsin. Onun əlindən-ayağından öpərək, birtəhər yola gətirib, evinə qaytarsın.

Günortadan bir az sonra Gültən zəng vurdu ona. Dedi ki, vacib işlə əlaqədar yenə Məxfi Şöbəyə gəlmək istəyir. Səbəbini soruşanda bunun Allahverdi tərəfindən həbs edilmiş Bədəllə əlaqədar olduğunu bildirdi. Sən demə, keçmiş kimi inadkar olan bu qız özü gizlin təhqiqat apararaq, anasının qatilinin məhz Bədəl olduğunu öyrənibmiş.

Həmin vaxt zəfər əsəbi hallar keçirən Öləmdar qızı acıladı. Xahişini rədd edib tapşırı ki, keçmişini qurdalanağı birdəfəlik dayandırсын. Və gənc baş leytenant, deyəsən, buna görə öz rəisindən möhkəm incidi.

Gecə isə adamsız qalmış evinə getmək istəməyən Öləmdar yaman darıxmağa başladı. Kabinetində tək-tənha oturub anası barədə, Ayçöhrə barədə, yenidən birdəfəlik unutmaya çalışdığı Məltəm barədə və nəhayət, son günlər xətrini daha çox istədiyi Gültən barədə düşünməyə başladı.

İndiyədək kövrəldiyini belə görmədiyi anasının telefonda ağladığını yada salanda sanki təpəsindən tüstü çıxırdı. Ələmdarın hər xırda şey üçün gözünün yaşını tökənlərə heç vaxt rəhmi gəlməzdi. Amma qürurlu kişilərin, yaxud anası kimi igid qadınların ağlaması, doğrudan da, dözülməz idi. Bir də ki, bu ağlayan qadın özgəsi yox, onun doğmaca anası idi, axı!?

Ayçöhrə özü telefon danışığında hər şeyi aydınca dedi. Dedi ki, aralarında daha əvvəlki sevgi-məhəbbət qala bilməz. Bu günə kimi qətiyyənlə belə düşünməyən Ələmdar isə məhz indi ayılıb dərk elədi ki, Ayçöhrə doğru deyir, onlar yalnız ər-arvad dirlər, vəssalam. Örlük və ya arvadlıq isə özlüyündə sevgi-filan demək deyildi. Sadəcə, insanların üzərinə qoyulmuş bir vəzifə idi. Kişi ər kimi üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirməliydi, qadın isə arvad kimi üzərinə düşən vəzifələri. Yoxsa ailə dağıla bilərdi. Və ailə dağılanda heç gözləmədiyin pis nəticələr çıxırdı ortaya. Məsələn, qoca nənənin öz sevimli nəvəsindən ayrı düşərək ağlaması kimi...

Bəs, görəsən, niyə aradan səkkiz il keçməsinə baxmayaraq, Məltəmə olan sevgisi ölmürdü? Ona görə ki, Ələmdar onunla evlənib bir yerdə yaşamamışdı? Hə, deyəsən, səbəb ancaq bu idi. Əgər səkkiz il əvvəl arada Saleh olmasaydı və Ələmdar Məltəmələ evlənsəydi, indi yaqın ki, o odlu-alovlu sevgidən əsər-alamət qalmayacaqdı.

Məltəmə xanımın öz ərinin ticarət ortağı ilə intim əlaqəsinə inanmaq olardımı? Balka da olardı... Balka da Ələmdar o vaxt Məltəmənin doğru yola qayıdacağına, ərinə həmişəlik sadiq olacağına inanmaqda uşaq kimi sadələvlük etmişdi. Niyə? Axı Ələmdar heç uşaqlığında da sadələvlə olmamışdı. Bəs nəyə görə Məltəmənin bəzi işlərindən xəbərdar olmasına baxmayaraq, yenə də onu öz nəzarətində ölviləşdirirdi? Hə, yaqın, yalnız ona görə ki, Məltəmə Mahirənin bacısı idi...

Gülşən barədə düşündə, günorta onu incitdiyinə yamancə peşman oldu. Əslində, bu kimsəsiz qız Ələmdara başqalarından daha yaxın idi, axı. Əqidəsinə, düşüncəsinə, gündəlik məşğul olduğu işinə görə. Bax, Ələmdar Bakıdakı bu terrorçu dəstənin axtarışı ilə bağlı fikirlərini nə anasına, nə Ayçöhrəyə, nə də Məltəmə danışa bilməzdi. Lap danışa bilsə də onlar Ələmdarın

hansı hissləri keçirdiyini anlamazdılar. Gültən isə...

Əgər Ələmdar Ayçöhrə ilə birgə qafil düşməni atasına rast gəlsə, arvadı həmin anda nə edərdi? Çox gələn ki, ərinin arxasında gizləni gülələrdən qorunmağa çalışardı. Və düzünə qalsa, bu belə də olmalıydı. Bəs Gültən? Qafil güllə yağışına düşərlərsə Gültən nə edərdi? Ələmdar yüz faiz əmin idi ki, həmin anda bu gənc qız özünü odlu gülələrin qabağına verib, bədəniylə onu qorunmağa çalışardı. Niyə axı? Ona görə ki, bu qız Ələmdarı Ayçöhrədən daha çox sevirdi? Bəli, bu da vardı, amma əsas səbəb bu deyildi. Əsas səbəb o idi ki, Ələmdar da, Gültən də bir döyüşçü kimi belə yetişdirilmişdilər. Döyüş yoldaşları lazım gələn anda bir-birlərindən ötrü canlarından keçməyi bacarmalıydı.

Gecə saat birə işləmiş qıza zəng vurdu. Gültən, nədənsə, telefonu gec açdı:

- Alo...
- Gecən xeyir, Gültən. Yatmışdın?
- Yox...
- Mən hələ işdəyəm. Zəng vurdum ki, səndən xəbəritutum. Bayaq xətrinə deydim, deyəsən. Bağışla... İndi necəsən?
- Yaxşı deyiləm, Ələmdar... – qızın səsi titrədi.
- Nə olub axı bizim igid Vəşqimiza?
- Bilmirəm... – Gültən kədərlə dilləndi, - Mən, əslində, həmişə tək olmuşam, amma özümü heç vaxt indiki kimi tənha, gülsüz hiss etməmişəm.

- Sən gülsüz deyilsən axı...
 - Hə... İlk dəfədir ki, özümü gülsüz hiss edirəm.
 - Nə də tənha hesab etmə özünü.
 - Tənhayam. Hesab etsəm də, etməsəm də...
- Ələmdar heç özü də bilmədi ki, bu fikir qafil haradan beyninə düşdü:

- Bu saat durub gəlirəm yanına. Mən də bayaqdan yaman darıxıram. Gəlirəm, söhbət edək bir az. Razısan?

- ...
 - Gültən!?
 - Gəl... – qız bu sözləri az qala pıçılıyla söylədi.
- Ələmdar dərhal kabinetin işığını söndürüb çıxdı. İdarənin

qarşısında saxladığı "Leksus"a əyləşib gizli yeraltı yolla həyatı tərk etdi. Tək-tənha yaşayan gənc bir qızın mənzilinə onu hansı məchul qüvvənin çəkib apardığı barədə çox düşüncə başını yormaqla istəməirdi. Yalnız bunu bilirdi ki, əqidə dostunun ona ehtiyacı var və belə bir məqamda onu köməksiz qoymaq heç də təqdirlə layiq hal sayılmaz.

Gecə olduğu üçün küçələrdə avtomobillərin hərəkəti xeyli seyrəlməşdi. Buna görə də qızın yaşadığı məhəlləyə tez çatdı.

"Vaşaq yuvasında" indiyədək bir dəfə də olmamışdı. Amma ünvanı çoxdan bilirdi və onu tapmaqda çətinlik çəkmədi. Həyatda da, binanın özündə də tam sakitlik idi. Maşınını qəsdən bir qədər aralıda saxlayıb binaya daxil oldu. Pilləkənlə qalxıb mənzilin zəngini çaldı.

Qapını üzünə açan Gültən istəklili qonağını çox isti qarşıladı. Hatta, deyərsən, ona sarılmaqdan özünü çətinliklə saxlayırdı.

- Xoş gəlmisən, buyur içəri, - deyib Ələmdara yol verdi. Gözlərimə inana bilmirəm ki, sən mənim evimə gəlmisən.

- Heç mən də inana bilmirəm gözlərimə, - Ələmdar zarafat etdi, - İnanmıram ki, birbaşa gəlib vaşağın yuvasına girmişəm.

- Hə, vaşağın yuvasına girmək çox qorxuludur, - Gültən də eyhamla söz atıb güldü, - Amma sənün üçün yox. Unutma ki, sən də leopardsan...

Salona keçən Ələmdar ətrafına göz gəzdirdi. İkiotaqlı bu mənzildə hər şey qadın səlhiqəsindən daha çox intizamlı əsgər səlhiqə-sahmanından xəbər verirdi. Bəzək-düzəksiz, sadə... Elə qızın özü də həmin sadə Gültən idi. Əyninə ağ rəngli futbolka ilə yüngül idman şalvarı geymiş, qara saçlarını arxada yığıb adi rezinlə bağlamışdı. Saçlarının parıldamağından təzəcə yuyunduğu aydın olurdu. Ələmdar fikirləşdi ki, bu gənc qızın, ümumiyyətlə, ev xalası yoxdur, əgər olsaydı, yaqın hamamdan çıxanda onu geyinərdi.

- Sağlıqla yaşayasan bu evdə, - dedi, - Bağışla ki, hədiyyəsiz gəlmişəm. Gecə olduğunu nəzərə alsaq, mənəcə bunu üzürü hesab etmək olar. Amma sənə söz verirəm, mənzilinə əntiqə bir hədiyyə mənədə! Ürəyin nə istəsə onu alacam.

- Sağlığın bəsdir, rəis, - Gültən zarafatyana dilləndi.

Qonağı divanda əyləşəndən sonra Gültən mətbəxə qaçaraq

çay tadarıktına başladı. Hiss olunurdu ki, özü şəxsən qara çay içmədiyi və ümumiyyətlə heç bir vaxt qonaq-qarası gəlmədiyi üçün qızın mənzilində qənd, konfet, tort kimi təamlar yoxdur.

Hə, Gültən susayanda adətən ədi su içirdi. Və gündə bir-iki stakan yaşıl çay, melisa, yaxud cökə çayı... Onu da qənd və ya konfetlə yox, kişmişlə...

- Çayını soyutma, - Gültənin səsi Ələmdarı fikirdən ayırdı.

Qalxıb masanın arxasında qızla üzbəüz aylaşdı.

- Gecənin bu vaxtında sənə zəhmət verdim...

- Nə zəhməti var, çaydı da! Sən hağışla ki, evdə konfetim yoxdur. Market bağlı olmasaydı, aşağı enib alardım. Mürəbbə isə... Heç ömrümdə bir dəfə də olsun mürəbbə bişirməmişəm. Bilmirəm onu necə bişirirlər.

Ələmdar gülümsədi:

- Bəs qonşu qadınlarla heç əlaqən yoxdur?

- Yox... Nəyimə lazımdır... Bir də, özün bilirsən ki, bizim təlimatlara görə qonşularla az əlaqə saxlamalıyam.

- Hə, elədir... Amma yenə də tənhalıq çox pis şeydir.

Gültənin ariq üzündə qəmli bir təbəssüm gəzdi:

- Nə edim, mənim də taleyim budur. Öyrəşmişəm bu cür tənhalığa, - bir anlıq susub, söhbəti dəyişdi, - Məncə, sən də nəsa problemin var, Ələmdar. Yaman fikirli görünürsən.

- Heç...

- Bəlkə dardını mənimlə bölüşsən, rəisim?... Bilirsen ki, nəyi bacarmasam da sirt saxlamağı yaxşı bacarıram.

- Evdəkilərlə əlaqədardır...

- Nə olub ki? Ayçöhrə xanım daha sözübə baxmır? - qız Ayçöhrənin adını yüngül bir kinayə ilə çəkdi və bu Ələmdarın diqqətindən yayınmadı.

- Baxır...

- Bəlkə anan yenə döyüb səni? - Gənc qız ona qıyqacı bir baxış yetirib, şıltaq ədi ilə başını yellədi.

- Kaş döyəydi, ay Gültən, - Ələmdar dərinədən köks ötürdü, - Döyməyinə də, söyməyinə də alışmışam, amma belə işinə yox. Məni atıb gedib...

- Hara gedib ki?

- Əmisizqızılı...

- Niyə? Yoxsa mənim Əminə xalamın xətrinə dəymisən?

Ələmdar kişmişdən ağzına qoyub, bir neçə qurtum çay içdi. Sonra isə öz evində yaranmış xoşagəlməz vəziyyət barədə qısa şəkildə söhbət açdı. Heç kəsi qınamamaq, heç kəsə üstünlük verməmək şərt ilə. Birinci dəfə idi ki, ailəsinin sirrini kiminləsə bölüşürdü. Niyə belə edirdi, özü də anlamırdı. Bəlkə də ona görə ki, qarşısında əyləşən adam onun məslək yoldaşı idi. Və bu qız, özünün dediyi kimi, sirr saxlamağı çox yaxşı bacarırdı.

Onu axıra kimi dinləyən Gültən bir müddət susandan sonra ağır-ağır dilləndi:

- Ananı incitmək olmaz, Ələmdar... Əgər məndən soruşsan, deyərəm ki, çalış, hər şey onun istədiyi kimi olsun. Yaxşı olar, sabah öncə arvadingilə gedib onunla barışasan. Sonra onları da götürüb rayona gedəsən. Qoy Əminə xalanın könüü xoş olsun...

Həm MŞ-də, həm də "Döyüş" idman klubunda Ələmdarın tabeliyində sayılan bu gənc qız ona lap böyüklər kimi nəsihət verirdi. Bu, Ələmdara xoş gəldi. Mehribanlıqla gülümsəyib:

- Məsləhətinə görə çox sağ ol, Gültən, - dedi.

Amma o, Ayçöhrənin ayağına gedib ondan üzr istəmək, evə qaytarmaq üçün yalvar-yaxar etmək fikrində deyildi. İçindəki inciklik, soyuqluq imkan verməzdi buna. Anasının isə, lazım gəlsə, gedib ayaqlarının altından öpərdi. Ancaq onun da yanına Türküersiz getməyə qorxurdu. Bilirdi ki, anası dediyi sözündən dönməz deyil, istəkli nəvəsinin evə qayıtdığına qəti əmin olmasa Bakıya gəlməyəcək.

- Dəyməz, rəis, - Gültən də kədərli halda gülümsədi.

Ələmdar onunla üzbəüz əyləşmiş gənc ev sahibəsini kifayət qədər ciddi baxışlarla süzdü. Gültəndə hər şey bitib-tükənməz gülcədən, enerjiden xəbər verirdi. Boz-yaşıl gözlərinin cəsarətli baxışları... Bu baxışlar onun üzərinə atılmağa hazırlaşan dişli pələngin baxışlarına necə də bənzəyirdi.

Ağ idman kostasının altında gizlədilməyinə baxmayaraq, özünü bütün varlığıyla biruzə verən balaca, dik döşlər... Qadın vücudunda ən gizli, ən naməhrəm əzalardan bir cütü... Ən təmiz, ən müqəddəs düzəngah sayıla bilən qadın sinəsində iki kiçik təpə... Bu təpələr bəzi qədim tayfaların "tabu" elan etdiyi sirli dağlara bənzəyirdi. "Tabu" elan olunan həmin dağlara

qorxudan heç kəs yaxınlaşa bilməzmiş. Elə Gültənin sinəsindəki bu kiçik tapalara da münasibət o mülqəddəs dağlar kimi idi. Nəinki toxunmaq, heç görmək belə olmazdı onları...

Öləndər, qeyri-ixtiyari olaraq, düşündü ki, görəsən, Gültər bakirədirmi?.. Bu qızın iyirmi dörd yaşı vardı. Tək yaşayırdı. Üzərində ailə qurmamaq, kiminsə yaxın münasibətdə olmamaq kimi yasaqlar olsa da, özliyiində sərbəst idi. Şəxsi hərəkətlərinə nəzarət edəcək atası, anası, qardaşı yox idi. Əgər ürəyi istəsəydi indiyləndək ondan xoşu gələn çox sayda oğlanlardan hər hansı biriylə sevişə bilərdi. Və burada Gültən üçün pis bir şey də görmürdü Öləndər.

Tarix boyu qərar vermək, qanun-qayda tətbiq etmək səlahiyyəti həmişə kişilərin əlində olduğu üçün yazılmış və yazılmamış qanunların böyük əksəriyyəti qadınların ziyanına olmuşdu. Efqəist kişilər qanun qəbul edəndə yalnız öz mənafeələrini düşünmüşdülər və bunun nəticəsində qadın hüquqsuzluğu deyilən bir məsələ ortaya çıxmışdı.

Bir çox kişilər anlamırdılar ki, onları da, qadınları da Tanrı zərurətdən yaradıb. Və onlara kişiylə məxsus tələbatlar, arzu-istəklər verdiyi kimi, qadınlara da qadına məxsus tələbatlar, arzu-istəklər verib. Ən qəribəsi, insanlar bunu anlaya bilmirdilər ki, Tanrının əks cinslərə verdiyi bu xüsusiyyətlər bir-birinə ziddiyyət təşkil etmir, əksinə, bir-birini tamamlayır.

Hə... Gültən də Tanrı tərəfindən qadın yaradılmışdı. Səsi oğlan səsinə bənzərsə də, özünü bir çox hallarda oğlan kimi aparsa da qadın cinsinə mənsub idi. İstəsə də kişilik eləyə bilməzdi. Ona qadınlıq zövqü duymaq qabiliyyəti verilmişdi və bu zövq kəmiyyət etibarilə kişilərə verilən zövqdən fərqlənirdi. Tanrı öz yaratdıqlarına heç vaxt ayrıseçkilik etməzdi. Ayrıseçkilik etmək xüsusiyyəti yalnız insanlara məxsus idi.

Görəsən, qarşısında əyləşmiş bu qız bakirədir, yoxsa?.. Öləndər özünə verdiyi bu suala elə özü də cavab tapdı. Bayaq Gültənin sinəsinə ani bir erkək nəzəri yetirərkən qızın gözlərində təbii etiraz qığılcımı parlamış, üzündə zərif bir pərdənin kölgəsi dolamışdı. Bu, ümumən, bütün qadınlarda az ya çox dərəcədə rast gəlinən qadınlıq həyasından fərqli olaraq, qızlıq həyası idi və bildirdirdi ki, Gültən bakirədir...

- Yatmaq istəmirsən? – ev sahibəsi qonağını düşüncələrdən ayırdı, - Məncə yatmaq vaxtın keçir. Yorgunsan...

- Yuxum gəlmir, anıma yatmaq lazımdır, çünki sabah işim çox olacaq, - Ələmdar dedi, - Mən harada yatacam, hörmətli ev sahibəsi?

Keçirdiyi həyəcədən pörtmüş qız başıyla divanı göstərdi:

- Bu divanda... Evdə cəmi bir çarpayı var, amma sənin üçün narahat olar. Yoxsa onu sənə verib özüm divanda yatardım.

- Yox, elə burada yataram, - Ələmdar cəld dilləndi, - Mənim üçün fərqi yoxdur.

Gültən vanna otağına girdi. Deyəsən, dişlərini yuyurdu. Sonra yataq otağına keçib, oradan ağ üzlük çəkilmiş adıyla qayıtdı və onu divanın üstünə qoydu:

- Yaxalanmaq istəyirsənsə, vanna otağında su gəlir.

- Hə, yuyunacam... – Ələmdar fikirli halda dilləndi.

- Orada qurulanmaq üçün məhrəbə də var. Təzədir...

- Aha!..

- Gecən xeyrə qalsın, mən getdim yatmağa... – qız, nədənsə, məzlum görkəmdə boynunu burdu. Qonağına mənalı bir nəzarət salıb otağı tərk etdi.

- Sənin də gecən xeyrə qalsın, Gültən...

Ələmdar tapançasını çıxarıb masanın üstünə qoydu. Pencəyi stulun başına keçirdi və vanna otağına gedib soyundu. Yalnız soyuq suyu açmaqla düşün altına girib sabunlandı.

Bu saat Gültənə əlaqədar nigilə, peşmançılığa oxşar nə isə kədərli bir hiss keçirdi içindən. Düşünürdü ki, onun yalnız gizli agent, karate üzrə çempion, adamayovuşmaz, oğlanxasiyyət bir qız kimi tanıdığı Gültən Dəmirli düz üç ildir bu mənzildə tək-tənha yaşayır, amma o, bu vaxta kimi, heç bir dəfə də olsun, bu qızın həyat şəraiti ilə maraqlanmayıb.

Gənc bir qızın tamamilə tək yaşamağı onun ağlına batmırdı. Bu necə ola bilərdi axı... Bir gün deyil, beş gün deyil, uzun illər və ömürlük... Çətin idi, çox çətin! Görəsən, Gültən axşamları necə keçirirdi, nə işlə məşğul olurdu?..

Tələsik yaxalanıb geyindi. Saçlarını qurulayaraq bayaqkı otağa keçəndə divanda əyləşmiş qız onu görüb ayağa qalxdı:

- Həmişə təmizlikdə!

- Çox sağ ol. Niyə yatmırsan?

- Sənin çıxmağını gözləyirdim. Gedirəm...

Ələmdar gördü ki, Gültən ondan ayrılmağa çətinlik çəkir. Və anladı ki, heç özü də ayrılmaq istəmir qızdan.

- Dayan, - dedi, - İcaza verirsənsə, igid Vəşaqımızın yataq otağını da görmək istəyirəm. Çox maraqlıdır mənim üçün...

Böz-yaşıl gözlərdə yenə bakır həyanın işartıları göründü:

- Buyurun, mənim komandirim, heç bir problem yoxdur. Əsgər yataqxanasında hər şey öz qaydasındadır.

Qabağa düşüb qonağını yataq otağına apardı. Ələmdar fikir verib gördü ki, Gültənin yerisi indi əsl qız yerisinə oxşayır. Əynindəki nazik idman şalvarı da oynaq hərəkətli mütənasib qız vücudunun cazibədarlığını gizlədə bilmirdi.

Yataq otağı da o biri otaq kimi çox sadə idi. Sadə paltar şkaflı, üstündə azacıq kosmetika ləvazimatı görünən termo... Divarda müxtəlif idmançıların, dünya çempionlarının fotoları, Ən başda isə Ələmdarın ağ idman geyimində portreti...

Dönüb sinayıcı nəzərlərlə qıza baxdı. Gültən dərhal utanıb baxışlarını ondan yayındırdı. O, Ələmdarın yanında özünü nə qədər sərbəst aparmağa çalışsa da, daxilən necə sıxıldığı aşkar görünürdü. Bu isə Vəşaqı yaxşı tanıyan Ələmdar üçün maraqlı olmaqla bərabər, olduqca cəzbedici idi.

- Bu da baş leytenant Gültən Dəmirlinin əsgər çarpayısı, - ev sahibəsi otaqdakı yeganə çarpayını qonağına göstərdi.

Ələmdar çarpayıya yaxınlaşıb qızla yanaşı durdu. Doğrudan da, əsl əsgər yatağı idi bu. Möhkəm, yaysız-filansız taxta çarpayı. Üstündə nazik döşək, kiçik balış, adyal... Bunlar da, mənzildəki digər əşyalar kimi, təmizliyi və səliqə-sahməniyə göz oxşayırdılar.

- Yatağına qaydalara tam uyğun düzəltmişəm, rəis!

Gültən bunu zarafatla deyib, aşağı əyildi. Komandirinə hesabat verən əsgər kimi adyalın bir küncünü azacıq qaldırıb ütilənmiş təmiz mələfəni göstərdi.

- Afərin, əsgər! - Ələmdar başını tərpəlib gülümsədi.

Adyalı buraxıb dikələn qızın sinəsi qəfil Ələmdarın qoluna toxundu. Bu sirli toxunuşdan təsirlənən Ələmdar, qeyri-ixtiyari olaraq, sol əliylə onun belini qamardı. Gültən isə bu zaman

geri çəkilmək əvəzinə, yay kimi elastik vücutu ilə Ələmdara qısılib onun bədənində güclü bir cinsəl təlatüm yaratdı...

Qadını kişidən ayıran, fərqləndirən ən birinci özəllik onun hər zaman nəvazişə möhtac olmasıdır. Qadınlar sevdikləri insanı bağrılarına basmaq yox, sevdikləri insanın bağrına basılmaq istəyirlər. Kişilər isə xüsusi nəvazişə, əzizlənməyə heç də möhtac deyillər. Onların qadından istədiyi qayğı, cazibədarlıq və işvədir. Yox, əgər kişi özü nəvazişə ehtiyac duyursa, deməli işlər xarəbdir, hansı səbəbdənsə zəifləyib...

Özünü həmişə oğlan kimi aparmaq istəyən Gültən də etiraf etməliydi bunu. Ya qadın olduğunu boynuna almalıydı, ya da zəiflədiyini. Amma bir az əvvəl telefonda dedi axı, dedi ki, özümü heç vaxt indiki kimi tənha, gücsüz hiss etməmişəm.

Bəlkə də buna görə o artıq sevdiyi adamın qolları arasında idi. Bütün cismi ilə Ələmdara qısıldığı üçün möhkəm əzələli qasığı və döşləri onun bədəninə sürtünürdü.

Ələmdar qızın belə müvəqqəti zəifliyindən istifadə etməyi mərdliyinə sinmədiyi üçün onu özündən aralamağa cəhd etdi:

- Sən mənim oğlan dostumsan...

Gültən ona daha möhkəm sıxıldı:

- Oğlan-zad olmaq istəmirəm. Mən qızam və səni sevirəm! Bütün ruhumla sevirəm. Bütün bədənimlə sevirəm. Bədənimin hər bir əzası ilə sevirəm. Yəqin ki, bunu mənə heç kəs qadağan edə bilməz. Heç Baratov da qadağan edə bilməz!

Məxfi Şöbənin Leopardı daşdan-dəmərdən düzəlmiş olsaydı da Gültən kimi dürüst, təmiz qəlbli, iradəli və eyni zamanda kifayət qədər yaraşqlı bir qızın belə hərarətli etirafından təsirlənməyə bilməzdi:

- Mən də! - dedi, - Mən də lap çox istəyirəm səni. Anamdan sonra hamıdan çox istəyirəm. Sən mənim dəli Gültənimsən, sən mənim diş pələngimsən. Sən...

Qız Ələmdara sözünün ardını deməyə imkan vermədi. Üzünlü qaldırıb, titrək dodaqları ilə onun ağzını qapadı. Bu qeyri-adi sirli toxunuşdan bütün bədənində ilıq cərəyan axan Ələmdar da daha özünə əzab vermək istəmədi. Bakirə qız sevgisindən mayalanaraq şirələnmiş dodaqların bal kimi şirin şirəsini ehtirasla dadmağa başladı...

Qonşu otaqdan cib telefonunun səsi gəlirdi. Sonra bu səs kəsildi. İkinci dəfə təkrar olunanda Ələmdar qızın dodaqlarından birtəhər qopub dilləndi:

- Mənim telefonuma zəng gəlir, deyəsan...

Onun belini bərk-bərk qucaqlayıb özünə sıxmış Gültən bu sözlərdən sonra bir az da fəallaşaraq, ehtirasdan alışıb-yanan isti dodaqlarını sürətlə Ələmdarın üzündə, boynunda, sinəsində gəzdirməyə başladı. Hərəkətlərindəki naşiq, təcrübəsizlik qızın belə bir hala ilk dəfə düşdüyünü aşkar göstərirdi.

Sonra Ələmdar gördü ki, nəfəsi tənəşmiş Gültən onu öz bədəninin bütün ağırlığı ilə yatağa doğru çəkməyə çalışır. Bunu anlayanda o da hər şeyi unudub qızın istəyinə təbə oldu.

Hə... Bu da gücü-qüvvəsi aşırıb-daşan döyüşçü qızın sadə, bərk yatağı... Onun bərkliyini hazırda Ələmdarın yalnız ayaq barmaqları ilə dizləri, Gültənin isə kürəyi, yanları və topuqları hiss edirdi. Bu da qızın ağ köynəyi. Öyninə kipi olduğu üçün yaman çətin çıxdı. Tabu elan edilmiş dik tapələr... Bu tabu qadağası ilk dəfə, həm də tamamilə pozuldu... Bəmbəyaz atəklərindən tutmuş tünd qəhvəyi rəngli zirvələrinə kimi... Bu da göy rəngli nazik idman şalvarı... Həmmar və sağlam dəri, möhkəm əzələlər... Hə, bu da pələng dərisinin rəngi... Tünd qəhvəyi rəng üzərində iri qara xallar... Bu da...

Bircə an sonra məlum oldu ki, Gültən həmin bu ana kimi, doğrudan da, bəkiyə imiş...

Sinəsində möhkəm ağırı hiss edən Ələmdar çılğınlaşmış qızın dişlərindən qurtulmaq üçün kobudluq etməyə məcbur oldu və Gültən yalnız bundan sonra məğlubiyyətilə barışıb, öz ixtiyarını tamamilə sevdii adama verdi...

O biri otaqdan yenə də cib telefonunun səsi gəlirdi. Ələmdar isə bunu eşitsə də daha əhəmiyyət vermirdi. Bir neçə dəqiqə sonra zəng yenidən səsləndə Gültən astadan dilləndi:

- Telefonun çağırır...
- Qoy çağırınsın, - Ələmdar dedi.
- Bəlkə Baratovdur?
- Olsun da!.. Bir az gözləyər.

Gültən, deyəsan, artıq yorulmuşdu. Telefon növbəti dəfə çağıranda zəif bir səsle pıçıldadı:

- Bəlkə Əminə xaladır, Ələmdar?..

- Hə, ola bilər... Allah xeyir eləsin! - Ələmdar al-nyağa düşərək, tələsik geyinib o biri otağa qaçdı.

Onun arxasınca baxan Gültən, nədənsə, gülmədi. Və nə qədər yorğun olsa da, onun bu təbəssümündə bir xoşbəxtlik duyulurdu.

Bayaqdan zəng vuran MŞ-nin rəis müavini polkovnik Cavadov imiş. Ələmdar saata baxdı. Üçə on bir dəqiqə işləyirdi. Görsən, nə haş vermişdi gecənin bu aləmində?..

Polkovnikə özü zəng vurdur:

- Gecəniz xeyir! Mənə zəng eləmisiz...

- Məlikov, haradasan? - Cavadovun səsinə əsəbilik vardı.

- Bu saatda harada olacam, evdəyəm...

- Bir saatdır gəl evinizə zəng vururam, gəl cib telefonuna, heç birini götürmürsən.

- Nəyə olub, cənab polkovnik? - Ələmdar bu giley-güzən kəsmək istədi. Onsuz da yaxşı bilirdi ki, Cavadov onu sevmir.

- Olub! - rəis müavini acıqlı cavab verdi. - Terrorçular polis rəisi Əbilovun ailəsini öz mənzilinin içində girov götürüb, Bədal Məhərrəmovun təcili buraxılmasını tələb edirlər. Cənab Baratov mərkəzə getdi. Biz ikimiz isə əməliyyat-axtarış qərarının üzvü kimi polis bölməsində olmalıyıq. Qərargah rəhbəri Əliyevdə də oraya gələcək. Mən indi evdən çıxıram, sən də özünü təcili çatdır!

- Aha!.. Bu saat gəlirəm...

Ələmdar telefonu qapayıb pencəyin cibinə qoydu.

Deməli, bu alçaqlar Azərbaycan dövləti ilə alver etmək istəyirdilər. Deməli, artıq it kimi qudurmuşdular köpək uşağı! Nə olar, qoy qudursunlar! Quduran qırx gün yaşayar, deyiblər...

Başını qaldıranda Gültənin geyinib qapı ağzında dayandığını gördü. Gözlərini onun açıq sinəsinə zilləmiş qızın üzündə müəmmalı bir təbəssüm gördü. Bundan şübhələnən Ələmdar güzgüyə baxmaq üçün cold vanna otağına yollandı.

Boyun-boğazının bir neçə yerində gülləmtül ləkələr qalmışdı. Sinəsindəki bir dişləm yerindən isə qan süzülürdü.

- Dəli köpəyoğlunun qızı! - deyə dodağının altında deyindi. Axaya çevriləndə Gültənlə üz-üzə gəldi. Gözlərində hələ də

şiltıq təbəssüm dolayan qız əlində yoda hatırlanmış pambıq cürmüştü:

- Al, yarına yod sürt, təis, - dedi, - Və bundan sonra yaşa, yuvasına girəndə bir az ehtiyatlı ol.

- Mən indi adam içinə necə çıxacağam?.. - Ələmdar başını buladı, - Bəlkə evdə qalstuk olar, ha?

- Yox, mən qalstuk vermürəm, - Gültən gülümsədi.

Ələmdar yodlu pambığı alıb yarasına sürttdü. Əl-üzünü sarı su ilə yuyaraq, saçlarını hamarladı. Tələsik salona keçəndə ev sahibəsi də arxasınca gəldi:

- Kim idi zəng vuran?

- Cavadov... - Ələmdar dedi, - Mən təcili getməliyəm.

- Nə olub axı?

- Terrorçular Allahverdinin ailə üzvlərini girov götürüblər. Bədəlin buraxılmasını istəyirlər.

- Necə?! - qız heyratlandı, - Buraxılmasını istəyirlər?

- Hə!

- Onda, mən də səninlə gedirəm!

- Sən orada işin yoxdur!

Ələmdar köynəyi aynına keçirib düymələdi. Tapançanı arxadan qayışına taxdı. Pencəyi geyinib qızın qarşısında durdu:

- Bax gör, boynumdakı ləkələrdən görünən var?

Gültən onun boyun-boğazına baxıb, fikirli halda dilləndi:

- Sağ tərəfdə biri görünür...

- Hə? Daha də ki, əməlli-başlı biabır olacam da!..

- Heç nə olmaz! - qız kinaya ilə gülümsədi, - Sən çaltış, ləkələri arvadın görməsin, başqalarının isə eybi yoxdur. Elə biləcəklər ki, şəxsən Ayçöhrə xanımın özü edib bunu.

- Ayçöhrə qələt eləyər, heç vaxt belə iş tutmaz, - Ələmdar bunu deyib, tez də əlavə etdi, - Yaxşı, sən yat. Gecən xeyrə qalsın. Mən gedirəm. Qonaqpərvərliyinə görə də çox sağ ol!

Dönüb mənzilin qapısına doğru addımlayarkən Gültənin qətiyyətli səsi onu saxladı:

- Ələmdar!

Arxaya çevrildi:

- Nə istəyirsən?

Qızın boz-yaşıl gözləri yaşaq gözləri kimi alışıb-yanırdı:

- Heç soruşmadın, günorta yanına niyə gəlmək istəyirdim...
- Bunu telefonda dedin. Dedin ki, istəyirsən Allahverdi səni o alçaqla görüşdürsün. Birincisi, mən onda sənə öz qatı sözümü dedim, ikincisi isə vəziyyət tamam dəyişib artıq. Aydınır?

- Yox, mən istəyirəm ki, sən onu mənə verəsən!

- Kimi?

- Bədəli!

- Ay qız, sən nə danışdığını bilirsən? O mənim cibimdədir ki, çıxarıb sənə verəm?

- Mən səni yaxşı tanıyıram, bilirəm ki, istəsən onu ələ keçirib mənimlə görüşdürə bilərsiniz.

Saat artıq 02.21-i göstərirdi...

- Sənə rəisin kimi əmr edirəm, şəxsi hisslərini bu işə qatma! Burada artıq söhbət dövlətin mənafeyindən gedir.

Gültən dodaqlarını kinayə ilə büzdü:

- Bayaq o biri otaqda nə rəisliyin yadına düşürdü, nə də dövlətin mənafeyi...

- Hə... - Ələmdar qıza mənalı bir nəzər saldı, - Doğrudan da hər şeyi unutmuşdum. Bağışla...

- Mən səndən heç nəyimi əsirgəmədim. Heç nəyimi...

- Buna görə çox sağ ol! Sənə ürəkdən təşəkkür edirəm. Bu gecəni heç vaxt unutmayacam.

- Düzünü de, mənə pis qız hesab edirsən, hə?

- Yox, Allah eləməsin. Niyə ki!? Sən qeyrətli qızısan...

- Elə bilmə ki, sənə verdiyimin əvəzini istəyirəm. Əsla! Sən bunu artıqlaması ilə ödədin. Mən də bu gecəni heç zaman unutmayacam. Qoy burada olanlar yalnız ikimizə məxsus bir sirr kimi qalsın. Dünyanın ən gözəl sirri kimi... Amma sən mütləq Bədəllə görüşməyimə kömək etməlisən. O mənim anamın qatilidir. Və atamın kim olduğunu bilir. O mənə lazımdır!

Ələmdar duruxdu:

- Gültən, mən sənin xətrinə hər şey edərdəm, amma Bədəl bu saat emteenin, polisın nəzarətindədir. İndi bizim əsas işimiz şəhərdəki silahlı dəstəni ələ keçirmək və Allahverdinin ailəsini girovluqdan qurtarmaqdır. Aydın oldu?

Bunu deyib, qızın cavabını gözləmədən mənzili tərk etdi.

III

Yaşayış binası polis əməkdaşları tərəfindən mühasirəyə alınmışdı. Allahverdi Əbilovla eyni blokda yaşayan bütün sakinlər həyata çıxarılmışdılar ki, partlayış baş verərsə, artıq tələfat olmasın. Ona görə də burada xüsusi bir qarışıqlıq hökm sürürdü. Sas-külyün yuxudan oyatdığı digər bloklardakı sakinlər cyvanlara çıxıb yarıqaranlıq həyatda baş verənlərə tamaşa edirdilər.

Evi və həyatı nəzarətdə saxlamağa rayon polis şöbəsi rəisinin əməliyyat işləri üzrə müavini polkovnik Kamranlı və müvəqqəti cinayətkarlığa qarşı mübarizə idarəsindən gəlmiş bir mayor rəhbərlik edirdi. Polkovnik Kamranlı MŞ-nin bölmə rəisi Ələmdar Məlikovun vəsiqəsinə baxandan sonra onun mövcud vəziyyət barədə sualın cavab verdi:

- Biz buranı yalnız nəzarətdə saxlayırıq. Girovların xilas edilməsi əməliyyatını isə, əgər qərargahın göstərişi olarsa, xüsusi təyinatlılar həyata keçirəcək. Amma onu da deyim ki, bu real görünür. Vəziyyət çox çıxmazdır. Qapının çölünə və balkonlara müşahidə kameraları qoyulub. Birimiz qapıya yaxınlaşan kimi telefonla Əbilova zəng vurub, partlayıcıni işə salacağı ilə hədələyirlər. Güman edilir ki, içəridə cəmi iki terrorçu var. Mənzil helikopterlə müşahidə edilib. Yalnız bir otaqda işıq yanır. Amma iqiqat pərdələrdən içərinə görmək mümkün deyil. Yoxsa, hələ də, terrorçuları snayperlə zərərsizləşdirmək barədə düşünmək olardı.

Ələmdar başını qaldırıb, bir neçə gün əvvəl qonaq olduğu mənzilin qarantlıq cyvanına baxdı. Alik və MəhİRə ilə o günkü məhrəban söhbətlərini xatırladı. İndi həmin bu sevimli gənclər amansız terrorçuların əlində girov idilər...

- Allahverdi özü haradadır? - deyə soruşdu.

- Polis bölməsində,- Kamranlı cavab verdi,- Hamı oradadır. Əməliyyat-axtarış qərargahı müvəqqəti ora köçürülüb.

- Hədisə necə baş verib? Necə olub ki, Allahverdinin ailəsi yad adamlara qapı açıb? Bina sakinlərini danışdırmısınız?

- Əlbəttə, danışdırmışıq. Bunların deməyinə görə, saat birə

işləmiş binanın bütün işıqları birdən-birə söndürüldü. Az sonra sakinlərdən biri blokun qarşısında bir ambulans gördü.

- Ambulans? - Ələmdar təəcübləndi.

- Bəli, on dəqiqə sonra həmin ambulans həyatı tərk edib.

- Bu binadan ambulans çağıran olub?

- Yox, heç kim çağırmayıb. Məncə, terrorçular bura həmin ambulansda gəlirlər. Işıqları söndürüblər ki, məşindən cənəddən bina sakinlərindən onları heç kəs görməsin.

- Onda ambulans on dəqiqə dayanmamalıydı axı. - Ələmdar dedi. - Terrorçuların yərə enməsinə bir neçə saniyə kifayət idi.

- Elədir. - polkovnik onun fikrini təsdiq etdi. - Amma, binaya gələn terrorçu yalnız iki nəfər olmayıb. Onlar daha çox olublar. İkisi burada qalıb, digərləri isə Əbilovun oğlunu da özləriylə götürərək gediblər.

- Niyə?

- Bu əclafılar belə düşünürlər ki, əgər biz tələblərini yerinə yetirib Bədəli sərbəst buraxsaq, bunlar da Əbilovun arvadı ilə qızını buraxsınlar. Belə olanda buradakı iki terrorçu ilişir axı. Ona görə də ikinci mərhələdə şort qoyacaqlar ki, bu iki nəfərin binadan çıxıb getmələrinə imkan verilməyə oğlan öldürülsün...

- Bəs, sizin fikrinizcə, bunlar niyə ailə üzvlərinin hər üçünü bir yerdə aparmayıblar?

Polkovnik başını buladı:

- Şəxsən mənə belə gəlir ki, bunlar vəziyyəti bilərəkdən dramatikləşdirmək istəyirlər. İstəyirlər ki, Əbilovun arvadını və qızını kompüterlə göstərməklə işin ciddiliyini biza mütəmadi anlaşınsınlar. Bunu isə kənar yerdən edə bilməzdilər. Biz onların istifadə etdiyi noutbuk və ya telefonun koordinatlarını təyin etməklə yerlərini aşkar edərdik. Belə olanda isə girovları əməliyyatla qurtara bilməsək də terrorçu dəstənin həmin məkanını tanımaqla, dəstənin ifşası üçün ip ucu əldə edə bilərdik. Amma indi... Gəlib oturublar gözümüzün qarşısında, koordinatlarını da təyin etməyə heç bir ehtiyac yoxdur...

- Hər halda, çox əcaib plan qurublar... - MŞ-nin "leopard" fıkırlı halda dilləndi. - Yaxşı, məlumata görə çox sağ olun, cənab polkovnik, indisə mən polis bölməsinə getməliyəm.

Avtomobilinə əyləşib, onu polis bölməsinə sürəndə Gültəni

xatırladı. Bir az əvvəl bu qızdan aldığı güclü zövq hədəfini hələ də tərk etməmişdi. Özünü rəqiblə döyüşdən qalib çıxanlar kimi rahat hiss edirdi. Amma, eyni zamanda yaralı çıxmışdı bu döyüşdən. Bunu xatırlayanda əsəbi halda gülümsədi. Kəpək qızı sinəsində elə nişanə qoymuşdu ki, azı bir həftə heç kəsən yanında köynəyini soyuma bilməyəcəkdi....

Buna baxmayaraq, bu qıza qarşı istəyi yaman artmışdı. Belə ki ona görə ki, atalarında bir az əvvəl olmuş yaxınlıq zamanı onu daha dərinədən tanımış, gözəlliyinin, şirinliyinin gözə görünməyən tərəfinə hələd olmuşdu. Bu ona hənzayirdi ki, hələ dadını bilmədiyin konfetin görünüşünü həyanırsan, dadına baxandan sonra isə görürsən ki, əsl möcüzədir...

Gülənə əlaqədar intim fikirləri beynindən qovmağa çalışdı. İndi o yalnız qarşıdakı ciddi əməliyyat barədə düşünməliydi. Düşünməliydi ki, artıq özünə dost hesab etdiyi Allahverdinin ailəsini bu haladan necə qurtarmaq olar.

"Lexus" bölmənin həyatına daxil olanda gecə saat 02.45-i göstərirdi. Burada, hadisə yeri ilə müqayisədə sakitlik olsa da, vəziyyətin fəvqəladəliyi özünü göstərirdi. Həyat silahlı polis əməkdaşları ilə dolmuşdu. Bir küncə toplaşmış polis xüsusi təyinatlıları isə tam hazırlıq vəziyyətində əmr gözləyirdilər.

Məşindən yerə enib binaya daxil olan Ələmdar oradan çıxan bölmə rəisi ilə üz-üzə gəldi. Allahverdi sanki bir neçə saatın içində qocalmışdı. Hiss olunurdu ki, çəşqin baxışlarını sürətlə ətrafa dolandırmağına baxmayaraq, bu saat heç nəyi görmür. "X" bölməsi rəisini də yalnız Ələmdar onun qoluna girəndən sonra tanıdı.

- Sənə canım qurban, Ələmdar, - dedi, - Nə yaxşı gəldin!

İçəri daxil olandan sonra isə onu öz kabinetinə yox, qonşu otağa çəkdi:

- Əvvəlcə bir bura gəl, - deyib, boş otağın qapısını örttdi.

- Bu nə işdir, başına gəlib, Allahverdi? - Ələmdar təəssüflə başını buladı.

Allahverdi sanki kimlərsə onu əsidiyəyindən ehtiyat edirmiş kimi səsinə qısıldı:

- Mənə qulaq as... Yəqin ki, artıq hər şeydən məlumatın var. Amma səninlə qardaş kimi bir məsləhət etməliyəm. Məsələ

bundadır ki, mən evimə soxulan iki nəfərdən birini tanımışam.

- Tanımısan? Kimdir o?

- Doxsan doqquz faiz əminəm ki, onlardan biri Salehdir.

- Saleh? - Ələmdar qulaqlarına inanmadı.

- Hə, Saleh! Məltəm xanımın əri. O namussuzu əlindəki yazıdan tanıdım. Onun əlinə "M" hərfi döyülmüş axı...

- Em... Yəni, Məltəm, hə?.. - "X" bölməsinin rəisi ani fikrə getdi,- Yəqin bunu sonradan yazdırıb. Səkkiz il əvvəl mən onu tanıyanda əlində elə bir yazı yox idi.

- Zəhra ilə Mahirənin ağızlarını bağlayıblar, - Allahverdi sözünə davam etdi, - Əvvəl bunun səbəbini anlama bilmədim, Mahirə elə hey mənə nəsa deməyə, işarə etməyə çalışırdı. Sonra birdən qabağa atıldı. Başı az qala noutbuka dəyəcəkdi. Saleh cəld tərəpənib onu geri itələdi...

- O özünü niyə irəli atırdı ki? - Ələmdar heç nə anlamadı.

- Birincisi, uşaqdır, qorxudan özünü itirib, ikincisi də, dedim axı, o mənə nəsa demək istəyirdi. Yanındakı maskalı adam onu geri itələyəndə əlinin üstünə döyülmüş "M" hərfini təsadüfən gördüm. Onun Saleh olduğunu tanıyandan sonra anladım ki, Mahirə də mənə elə bunu demək istəyirmiş.

Ələmdar Mahirə ilə yalnız bir neçə saat ünsiyyətdə olsa da, onu ağıllı və dərrakəli bir qız kimi tanımışdı. Buna görə də qızın müəyyən dərəcədə qərībā sayıla biləcək hərəkəti barədə verilən izahat onu qane etmədi. Amma ilk eşitdiyi xəbər, deyə-sən, daha maraqlı idi onun üçün. Salehin terrorçu dəstə ilə əlaqə qədər olması xəbəri... Yəni, bu həqiqət idi mi? Görəsən, Allahverdi səhv etmirdi ki?..

- Sən bu şübhən barədə kiməsə danışmısan?- deyə soruşdu.

- Yox, qardaş, - polkovnik-leytenant ah çəkdi,- Sənə açığımı deyim ki, uşaqlar üçün qorxdum. Dedim, birdən terrorçu dəstə Salehi tanımağımızı bilsə, nəticədə bu ziyanımıza ola bilər.

- Düz eləyib deməmişən. Mən onun ailəsi ilə əlaqə saxlayıb bunu dəqiqləşdirərəm. Əgər ehtiyac olsa, generala sonra məlumat verərik. Sən hələlik bu barədə heç kəsə demə!

- Amma, Ələmdar, - Allahverdi kövrəldiyini kifayət qədər gizlədə bilmədi, - Zəhrəgil Salehi tanıyırlar axı... Deməli, bu alçaqlar, tələblərini yerinə yetirsək də, onları öldürəcəklər ki,

Salehin sirri açılmasın...

- Bəs biz burda halqabaq-zadiq bəyam? – Ələmdar əlini havada yellədi, - Atamın qəbrinə and olsun, o şərəfsizlərin nəslini kəsərim! Hələ bir de görüm, uşaqlar, Zəhra xanım hazırda nə vəziyyətdədirlər?

- Zəhra ilə qızını nouthukla fasiləsiz göstərirlər. Halları heç yaxşı deyil. Qorxurlar. Alikə isə başqa yərə aparıblar. MTN-in kompüter mərkəzində koordinatları müəyyənləşdirmək mümkün olmadı. Alçaqlar onun telefonunu məhv ediblər.

Ələmdar cib telefonunu çıxardı:

- Onun nömrəsini de görüm...

Allahverdi oğlunun telefon nömrəsini dedi. Leopard həmin nömrəyə zəng vurub, telefonu dinlədi:

- Hə, sıradan çıxarıblar bunu... Bəs Mahirənin telefonu? İndi onun nömrəsini de!

- Mahirənin telefonu nəyimizə lazımdır, axı. O, mənzildəki terrorçulardadır. Mənə onunla zəng vurmuşdular. Daha sonra bir dəfə Zəhranınki ilə danışdılar. İndi hər ikisi söndürülüb.

- Qızın nömrəsini de,- Ələmdar təkid etdi, - Bağlışı fərqinə diqqət yetirmək istəyirəm.

- Sıfır əlli, dörd yüz otuz üç...

Bu zaman qapı döyülərək açıldı və kapitan Məmmədli başını içəri saldı:

- Rəis, general Əliyazadə gəlib. Sənə soruşur.

- Gəlirik! – Allahverdi bunu deyib, Ələmdara qızının telefon nömrəsinin son rəqəmlərini də bildirdi.

Ələmdar zəng vurub dinləyərək telefonunu qapadı:

- Mahirənin telefonu, sadəcə, söndürülüb...

- Hə,- Allahverdi təsdiq etdi,- Sənə dedim axı, Mahirə ilə Zəhranın telefonunu məhv etmək terrorçulara lazım deyil. Biz, onsuz da, onların mənim mənzilimdə olduqlarını bilirik. Amma hələ çıxır ki, Alikə həqiqətən başqa yərə aparıblar. Yoxsa onun telefonunu sıradan çıxarmazdılar. Yazıq uşağı bəlkə də...

Qəhərləndiyini gizlətmək üçün üzünü yana çevirəndə Ələmdar əlini onun çiyinə qoydu:

- Möhkəm ol! Mütləq bir şey fikirləşəcəyik. Əgər oğlunu hərsə, gizli bir yərə aparıblarsa, onu tələsik aradan götürməyə

elə bir ehtiyac yoxdur, axı...

Allahverdi dostuna minnətdarlıq dolu baxışlarla baxdı:

- Ələmdar, səndən bir xahişim var. Kabineta girəndə özünü noutbukda Mahirəgilə göstərsən. Sənin burada olduğunu bilsələr sevinəcəklər. Ən azı, bir az ümid yaranar onlarda. Yoxsa, yazıqların halı heç yaxşı deyil.

- Arxayın ol, Allahverdi! Özünü tamam ələ al, sakitləş. Biz onları hökmən qurtaracağıq. Gəl gedək!

Oradan çıxıb Allahverdinin kabinetinə girdilər. Uzun masanın arxasında doqquz böyük rütbəli zabıt oturmuşdu. Beş nəfər MTN-dən, üç nəfər polisdən, bir də polkovnik Cavadov Məxfi Şöbədən. Cavadovun yanındakı stul boş idi və Ələmdar rəis müavininin işarəsiylə keçib həmin stulda aylaşdı.

Bayaq, nə polkovnik Kamranlı, nə də Allahverdi Ələmdarın boyununun yan tərəfindəki izə diqqət yetirmədilər. Amma bu göyümtül ləkə, deyəsən, Cavadovun iti nəzarətlərindən yayınmamışdı. Ələmdar bunu onun kinayəli baxışından dərhal tutdu və köynəyinin boyunluğunu qaldırdı ki, ləkəni gizlətsin.

Başda aylaşmış general Əliyərzadə Allahverdiyə də oturmaq üçün yer təklif edib, ona təskinlik verməyə çalışdı:

- Siz Qarabağ savaşında igidliklə vuruşan, düşmən girovluğundan üzlağ çıxan, inanılmış polis zabitisiniz. Təmkinli olmağa çalışın. Qoy nə xarici, nə də daxili düşmənlərimiz sizin iradəinizi sındıra bilməsinlər.

Allahverdinin səsi titrədi:

- Cənab general, mən vətənimin, dövlətimin yolunda hər bir şeydən, ən başlıcası isə canımdan keçməyə hazıram. Amma...

- Sizi anlayırıq,- Əliyərzadə başını ağır-ağır tərpətdi,- Çünki hamımızın ailəsi, övladı var. Lakin unutmaq lazım deyil ki, biz burada aylaşanlar Azərbaycan dövlətinin əsgərləriyik və bu dövlətin mənafeyi namına verilən əməlləri dinməz-söyləməz, şəxsi hisslərimizə qapılmadan yerinə yetirməliyik. Sizin kimliyini bilmədən həbs etdiyiniz Bədət Məhərrəmov dövlətimizə, xalqımıza qənim kəsilmiş bir qəddar dəstənin vacib üzvlərindəndir. Onun əlimizdə olması həmin dəstəni ifşa etməyimiz üçün çox böyük şansıdır. Onu buraxıb-buraxmamaq məsələsini, bəlkə də, möhtərəm dövlət başçımızın özü həll edəcək. Siz elə

bilməyin ki, o bu saat yatıb. Xeyr! O, hazırda DİN, MTN və MŞ rəhbərlərinin iştirakı ilə bu ciddi məsələni müzakirə edir. Onlar yekun qərar çıxarmaq üçün bizim təklifimizi gözləyirlər. Biz dərhal mövcud vəziyyəti araşdırıb ortaq bir fikrə gəlməliyik. Görürsünüzmü, məsələ sizin düşündüyünüzdən daha ciddidir və bizim üzərimizə çox böyük məsuliyyət düşür.

- Cənab general...

Allahverdi nədə demək istəyirdi ki, Əliyərzadə onun sözünü kəsib, küncdəki masanın üstünə qoyulmuş noutbuku göstərdi:

- Xahiş edirəm, onu yaxına gətirin. Bu şəxslərlə özüm danışmaq istəyirəm, görək konkret olaraq şərtləri nədir.

Noutbukda birtərəfli görüntü əlaqəsi vardı. Yəni, kabinetdəkilər Allahverdinin mənzilində baş verənləri görə bildirdilər, oradakılar isə bu kabineti yox.

Ələmdar bayaqdan gözücü monitoru seyr edirdi. Yəni, doğrudanmı, bu göy maskalı adam Saleh idi?.. Əgər yaxından baxsaydı, bəlkə də, gözlərindən tanıya bilərdi onu...

Allahverdi noutbuku uzun masanın baş tərəfinə gətirdi.

- Qoy onlar da bizi görsünlər! – general əmr etdi.

Bölmə rəisi müvafiq düyməni basmaqla göstərişi yerinə yetirdi. O biri tərəfdə ikitərəfli əlaqənin bərpa edildiyini görən qara maskalı terrorçu qabağa gəlib başını geniş planda göstərdi:

- Hə, hamınız yığışmısınız, deyərsən! Hansı qərara gəldiniz, şərtlərimizi dinləmək istəyirsiniz? Allahverdi müəllim Bədəli özbaşına buraxmağa razılaşa da sözünə əməl etmədi. İndi ki, hamı işdən xəbər tutub, bizim yeni şərtlərimiz olacaq.

- Nədir şərtləriniz? – general acıqlı səsle soruşdu.

- Saat üçə qalıb, - qara maskalı dedi və kabinetdəkilər qeyri-ixtiyari olaraq, öz saatlarına baxdılar. - Deməli, çox az vaxtınız var. Ona görə də mənə diqqətlə qulaq asın ki, sonra şərtlərimizi bir daha təkrar etməli olmayaq.

- Eşidirik!

- Deməli, belə! – terrorçu sözü başladı. - Bədəli üçün bu gün saat 06.00-da havaya qalxacaq Bakı-Moskva təyyarəsinə bilet almalısınız. Həmin bileti, pasportunu, azı iki min ABŞ dolları dəyərində rus pulunu, taksi üçün otuz-qırx manat milli pul və nömrəsini dərhal bizə bildirməklə bir cib telefonunu Bədələ ve-

rib, onu tamamilə sərbəst buraxmalısınız. Tamamilə! Bədəl polis bölünməsi və çıxandan sonra onu hər hansı üsulla izləməyi ağılıza gətirməyin. Əgər bunu hiss etsək, özünüzdən küsün, partlayıcıni dərhal işə salacağıq. Bədəl özəl şəxsən taksi ilə hava limanına gedib, Moskvaya uçmalıdır. Orada təyyaradan enib, izlənmədiyinə tam əmin olandan sonra biza zəng vuracağıq və biz girovları azad edəcəyik. Bu zaman əməliyyatın ikinci mərhələsi başlayacaq. Girovları buraxıb gedərkən bizi saxlasanız və ya sadəcə izləsəniz, Allahverdinin ağılatmaz bir yerdə gizlədilmiş oğlu öldürüləcək. Əgər biz ikiniz də buradan uzaqlaşılıb özümüzü tam azad hiss etsək, oğlan öz evinə buraxılacaq. Bir daha xəbərdarlıq edirik ki, Bədəl dediyimiz reyslə Moskvaya uçmasa düz saat 6.00-da, uçsa, lakin oradan Rusiya nömrəsi ilə biza zəng vurmasa 10.00-da partlayıcıni işə salıb özümüzü də, girovları da məhv edəcəyik. Bax belə, cənablar, indi söz sizindir. Vaxt itirmədən bir qərara gəlin!..

Terrorçu sözünü bitirib susandan sonra kabineta gərgin bir sükut çökdü. Yalnız bir neçə dəqiqə sonra general Əliyev:

- Gözləyin, biz şərtləriniz barədə fikirləşməliyik, - deyərək noutbukun kamerasını söndürdü.

İndi əlaqə yenə birtərəfli qalmışdı. Terrorçular kabinetini görmür, burada danışılanları eşitmirdilər. Ekranı isə yenə də Zəhra xanımın Mahirinin təlaş ifadə edən üzünü göstərirdi. Allahverdi noutbuku aparıb künedəki masanın üstünə qoydu.

Kədarli və özünü sükut daha bir neçə dəqiqə davam edəndən sonra əməliyyat-axtarış qərargahının rəisi general Əliyev kabinetdəki zabıtları bir-bir gözədən keçirib dilləndi:

- Biz indi burada ortaq bir qərara gələrək yekun fikrimizi cənab nazirlərə və MŞ rəisi general Baratova bildirməliyik. Onlar bizim verəcəyimiz təklifi gözləyirlər. Mən şəxsən burada öz mövqeyimi milli təhlükəsizlik orqanının nümayəndəsi kimi bildirəcəm. Cənablar, vəziyyət olduqca ağırdır. Biz şəhərdəki bu dəstəni ən qısa vaxtda ələ keçirə bilməsək, onlar kütləvi qətlər, dağıntılar, dövlətimizə ciddi zərər vuraçaq təxribatlar törədə bilərlər. Mən şəxsən bu fikirdəyəm ki, onların tələbi rədd edilməlidir. Biz Bədəl Məhərrəmovu buraxa bilmərik. Əlimizdə olan az vaxt ərzində çalışıb girovları azad etməliyik. Əgər

bu mümkün olmasa... Onda dəyərli polis zabiti Əbilovun dərdinə şərik olmaqdan başqa çarəmiz qalmayacaq. Mən bu qədər Qoy indi polisin ntlamayandasi öz fikrini bildirsin.

General bunu deyib, nədənsə DİN-dən gəlmiş ntlamayandayə yox, polkovnik Mirzəyeva baxdı. Rayon polis şöbəsinin rəis dərdli Allahverdiyə öləri nəzarət salib danışmağa başladı:

- Biz indici burada nəzirliyimizin ntlamayandasi polkovnik Zulfüqarlı ilə məsləhətləşdik. Hələ düşündürük ki, Allahverdi Əbilov kimi qiymətli bir zabitemizin ailə üzvlərini öz əlimizlə öldürmə vermək bizim tərəfimizdən qəddarlıq və qədirhilməzlik olardı. Allahverdi uzun illərdir polisdə vicdanla çalışır. Mənim fikrimcə, tələbi yerinə yetirərək, Bədəl Məhərrəmovu sərhəst buraxmalıyıq. Mən inanıram ki, biz hansısa bir əməliyyatla girovları azad edə bilək. Mənzilə heç bir tərəfdən yaxınlaşmaq mümkün deyil. Qapıya da, balkonlara da müşahidə kameraları quraşdırılıb. Oraya yaxınlaşan kimi terrorçular üstlərindəki partlayıcı qurğuları işə salıcaqlar. Gəlin, biz Bədəli buraxaq getsin. İnanım ki, hələ bir təkliflə çıxış etmək mənim üçün ağırdır. O bizim bir zabitemizi öldürüb, bir çavuşu yaralayıb. Buna baxmayaraq, təklif edirik ki, Bədəl buraxılsın. Niyə? Çünki, başqa çarəmiz yoxdur. Biz istəmirik ki, bu dəfə də Əbilov kimi dəyərli bir zabitemizin ailə üzvləri həlak olsunlar. Bədəli bir vaxt yenidən tuta bilərik, amma girovları öldürsələr, onları bir də heç vaxt həyata qaytarmaq mümkün olmayacaq.

Polis rəisi fikrini bitirən kimi Əliyərzadə özünü polkovnik Cavadova tutdu:

- Gəlin, indi də Məxfi Şöbənin fikrini eşidək.

Ələmdar dönüb yanında oturmaq Cavadova baxdı. O, rəis müavininin şəxsi mövqeyindən xəbərsiz idi. Özü isə hələlik yalnız bu fikirdəydi ki, vaxtı boşuna keçirməkdənsə, girovları təcili azad etmək üçün əməliyyat planı hazırlamaq lazımdır.

Polkovnik Cavadov həəçilərə məxsus bir intizamla ayağa qalxıb özünü düzəltdi:

- Biz hələ hesab edirik ki, dövlət mənafeyinin aliliyi həmişə hər şeydən uca tutulmalı, heç bir şəraitdə başqa mənafehlərlə bir tərəziyə qoyulmamalıdır. Bu qansızlar Azərbaycan dövlətinə meydan oxuyurlar. Bir polisimizi öldürür, birini yaralayır, biri-

nin isə ailəsini girov götürərək həyasızcasına tələblər irəli sürürlər. Düşünürlər ki, qorxub güzəştə gedəcəyik. Amma biz belə hesab edirik ki, dövlət bir yığın tör-töküntünün qarşısında güzəştə gedib onların qalabə sevinci yaşamasına imkan verməməlidir. Biz o xainlərə göstərməliyik ki, bizimlə belə oyun oynamaq olmaz!

- Yekun təklifiniz nədir? - Əliyərzadə soruşdu.

- Yekun təklifim budur ki, Bədəl Məhərrəmovu qətiyyənləldən buraxmaq olmaz!

Sonra Bədəlin sərbəst buraxılması məsələsi kabinetdəki on bir zabıt arasında açıq şəkildə səsə qoyuldu. Ələmdar bitərəf qalmaqla dörd nəfər sərbəst buraxılmanın lehinə, altı nəfər isə əleyhinə səs verdi.

- Aydındır... - general təmkinlə dilləndi, - Deməli, iki səs üstünlüyü ilə qərarlarımızın yekun təklifi Məhərrəmovun buraxılmaması oldu. Mən indi bu barədə cənab nazirimizə məlumat çatdıracağam. Qoy son və qəti qərarı onlar versinlər.

Allahverdi burada dözməyib ayağa qalxdı. Keçirdiyi əsəb və hiddətdən əlləri əsirdi:

- Belə olmaz axı!? Siz birçə anlıq özünüzdü mənim yerimə qoyun. Lap mən cəhənnəmə, burada söhbət bir qadının, iki gəncin həyatından gedir axı!.. - özünü öz rəisi polkovnik Mirzəyevə tutdu, - Rəis, sizdən xahiş edirəm, yalvarıram, məni təcili olaraq cənab nazirimizlə görüşdürün. Mən özüm vəziyyəti ona izah etmək istəyirəm.

Mirzəyev təəssüflə başını buladı:

- Bu gecə bu mümkün deyil, Allahverdi. Cənab nazir indi, çox güman ki, möhtərəm prezidentimizin yanındadır.

- Axı mən... - Allahverdi sözünün ardını gətirə bilməyib stula çökdü və başını əlləri arasına aldı.

Deyəsən, ağlayırdı... Daşdan deyildi ki, o da insan idi...

Ələmdar ayağa qalxıb küncdəki masaya yaxınlaşdı. Ağızları və qolları bağlı ana-bala girovlar yenə ekranda görünürdülər. Deməli, onların ağızlarını ona görə bağlamışdılar ki, Salehin adını dövlət adamlarına deyə bilməsinlər?.. Yalnız buna görə? Bəs Məhərrəmin o anlaşılmaz hərəkəti? Allahverdinin deməsinə görə, qız özünü ona tərəf atıbmuş. Sanki, atasının qucağına atı-

lır... Və nəsa deməyə çalışmış... Nə demək istəyirmiş? Demək istəyirmiş ki, onları girov götürənin biri Salehdir? Elə bu? Bə! Ka da... Başqa nə deyə bilər axı...

Nouthukda kamera ilə mikrofonu aktiv etdi ki, girovlar onur üzünü görüb, səsini eşidə bilsinlər.

Zəhranın da, Məhiranın da simasını dərhal sevinc bürüdü. Onlar qarşılarındakı nouthukun ekranında bir vaxt Allahverdin girovluqdan qurtarmış tanış qəhrəmanı görmüşdülər. Məhira yenə inildəyib nəsa deməyə çalışdı. Yəni üzünü qahağa atdı və yaxınlıqda dayanmış göy maskalı adam onu kobudluqla geri itələyəndə başı zərbə ilə xalçaya dəydi. Ələmdar əlini qaldırıb onu sakitləşdirmək istədi:

- Səbirli ol, Məhira, səbirli ol! Artıq mən də burdayam. Sizi o haşaratların əlindən qurtaracam!

Məhira başını hərəkət silməyib yenə nəsa demək istədi. Daha doğrusu, qız Ələmdara nəsa deyirdi, amma humundan çıxan boğuş səslərdən heç nə anlammaq mümkün deyildi.

Göy maskalı terrorçu ana ilə qızı kobudluqla itələyib ekrandan kənarlaşdırdı. Ələmdar indi qarşısında Allahverdiyə anasından qalmış xalçadan və onun üzərində asılmış aila fotosundan başqa heç nə görmürdü.

Fotoya baxdı. On beş il bundan əvvəl çəkilmiş nümunəvi, bəxtəvar bir aila fotosu... Allahverdi ilə Zəhra xanım yanaşı oturublar. Allahverdinin dizləri üstə balaca Alik, Zəhra xanımın qucağında lap balaca Məhira. İndi bu ailənin başı üzərində ağır bir ölüm təhlükəsi dolanmaqdaydı...

Məxfi Şöbənin "Leopard" birdən fotoda elə bir şey gördü ki, bu onu qeyri-ixtiyari olanaq yerində qəfil dikəlməyə məcbur etdi. Görəsən, səhv etmirdi ki?..

Bir də diqqətlə baxdı... Yox, güclü müşahidə qabiliyyətinə və kəskin hafizəyə malik Leopard belə şeylərdə səhv edə bilməzdi. Onu neçə illər ali kəşfiyyat məktəbində nəhaq yəre yetişdirməmişdilər ki...

Ekranı qara maskalı terrorçunun başı görünürdü:

- Sən kimdən, bilmirəm, amma yadda saxla ki, tələblərimizə əməl etməsəniz, bunları başqa yolla xilas edə bilməyəcəksiniz. Yazıqlara boş yerə ümid vermə!

Ələmdar barmağını silkələyərək onu hədələdi:

- Darıxma, fahişə balası, mənim kim olduğumu biləcəksən!

Başını qaldırıb, zabıtların ona məzəmmətlə baxdıqlarını görəndə əlini hirsle yelləyərək kabinetini tərk etdi.

Həyatə çıxıb fikirli halda gəzişməyə başladı. Ailə fotosunda diqqətini cəlb etmiş tapıntısı barədə düşündürdü. Həmin tapıntı çox vacib bir sirtin üstünü açmışdı və Leopard, əslində, kəşf etdiyi həmin sirt barədə dərhal Əliyevzadəyə xəbər verməliydə. Yaxud da özünün birbaşa rəisi general Baratova. Amma nədənsə buna tələsmirdi. Bunu bir az sonra da etmək olardı. İndi isə yubanmadan xilas etmə əməliyyatına başlamaq lazım gəlirdi. Allahverdi tamamilə başqa səbəbdən anlasa da, düz anlamışdı. Terrorçuların tələbi yerinə yetirilsə də girovları sağ buraxmayacaqdılar. Bəli, artıq onların ölüm hökmü verilmişdi. Gözlərini qan tutmuş terrorçular bu gecə Mahirəgili öldürəcəkdilər...

Telefonunu çıxarıb MŞ kompüter mərkəzinin ən bacarıqlı mütəxəssisi sayılan Yasin adlı oğlana zəng vurdu:

- Yasin, haradasan?

- MŞ-nin kompüter mərkəzindəyəm, cənab mayor, - Yasin cavab verdi. - Gücləndirilmiş iş rejimi ilə əlaqədar buradayıq.

- İndi sənə göndərəcəyim telefon nömrəsinə əsasən cihazın yerini dəqiq müəyyənləşdir! Həm də maksimum sürətlə! Birçə saniyə də vaxt itirmək olmaz! Koordinatlar məlum olan kimi "Leksus" a göndər!

- Oldu, cənab mayor!

Ələmdar nəzərdə tutduğu telefon nömrəsini qısa ismarıqla Yasinə göndərərək, bu dəfə kapitan Əsədova zəng vurdu. Əsədov indi "X" bölməsinin tabeliyindəki xüsusi təyinatlılar qrupunun komandiri idi.

- Əşidirəm, cənab rəis, - onun səsi heç də yuxulu bir adamın səsinə bənzəmirdi.

- Haradasan, Əsədov?

- Qrupumla Məxfi Şöbədəyik, cənab rəis.

- Sizi gecə vaxtı şöbəyə kim çağırıb?

- Polkovnik Cavadovun əmrilə yığılmışıq.

- Hmm... Amma bundan sonra birdəfəlik yadında saxla ki, sən rəisin Cavadov yox, mənəm.

- Bağışlayın, cənab rəis. Cənab polkovnik dedi ki, sizi tapa bilmir, ona görə də qrupu tam heyətdə toplayıb burada verifləmək əmri gözləməliyəm.

Aha... Deməli, Ələmdar Gültənin mənzilində qızla o "qələti" eləyəndə Cavadov onu alimiyandıda axtarırmış. "X" bölməsinin, "məsuliyyətsiz" rəisini tezliklə tapa bilməyəcəyi qənaətinə gəldikdə isə Əsədova özli zəng vurub ki, hazırlıq işləri gecikməsin. Nə isə!..

- Məni dinlə, Əsədov,- dedi,- Sən hələlik orada qal. Tamerlan isə elə bu dəqiqə öz dəstəsiylə bizim yığışdığımız polis bölməsinin yaxınlığındakı "Əli və Nino" kitab mağazasının qarşısına gəlsin və orada dayanıb əmrimi gözləsin!

- Oldu, cənab rəis!

Sonra bəzi məsələləri beynində götür-qoy edib Tələtə zəng vurmaq qərarına gəldi. Baş məşqçinin yataqdan qalxmasına onuz da az qalırdı. Onun yuxulu səsi eşidildi:

- Sabahın xeyir, nəyə olub, qədəş?

- Tələt, - Ələmdar dərhal mətləbə keçdi, - Sizə yarım saat vaxt verirəm, sən, Orxan və Şamil əməliyyata tam hazırlıqla vəziyyətdə "Əli və Nino" kitab mağazasının arxasına gəl!

- Oldu, rəis!

- Özlünü tanıtmayın! Maşınların nömrələrini dəyişin!

- Oldu!..

Telefonunu cibinə qoyan Ələmdar dönüb polis bölməsinin binasına baxdı. Buradakılara məlumat vermək artıq vaxt itkinsinə səbəb ola bilərdi. Həm də əməliyyat planı hazırlamaq üçün hərənin ağzından bir avaz gələcəkdi. General Baratovu isə heç narahat etmək olmazdı. O, indi yaqın ki, ali müşavirədə idi. Saata baxdı, 03.38... Nəzərdə tutulmuş Bakı-Moskva təyyarəsinin havaya qalxmasına iki saatdan bir qədər çox vaxt qalırdı. Qərara gəldi ki, Əliyevləyə məlumatı Yasindən xəbər gələndən sonra versin.

Avtomobilinə əyləşib onu yerindən tərpətdi. Ağ rəngli "Lexus" bir dəqiqə sonra şəhərin, demək olar ki, boşalmış küçələrində yüksək sürətlə hərəkət edirdi.

Hərəsa mülhəkmə tələsən Leopard yaxşı anlayırdı ki, bu saat Allahverdinin ailəsinin həyatı şəxsən ondan asılıdır...

IV

Bu həyatda bir sahibsiz itdən başqa heç bir ins-cins görünmürdü. Binadakı mənzillərin, demək olar, hamısının işığı söndürülmüşdü. Bloka daxil olub pilləkənlə qalxdı. Axtardığı mənzilin qapısı qarşısında duraraq, gecədən xeyli keçməsinə baxmayaraq, tərəddüd etmədən zəngin düyməsini basdı.

İçəridən xəlifə xışıltı gəldi. Kimsə gözlükdən baxırdı. Daha bir neçə saniyə keçdi və qapı tələsik açıldı. Pəmbək rəngli gecə xalatında olan cazibədar bir qadın xeyli vaxtsız gələn qonağa heyranlıq baxırdı:

- Siz?!..

- Bəli, Məltəm xanım, mənəm. - "X" bölməsinin rəisi çaşqın ev sahibəsini başdan-ayağa diqqətlə süzüb dilləndi. - Yəqin ki, gecənin bu vaxtında sizi oyatmağımı çox təəccüblüdür, hə?

- Doğrusu, ağılıma gəlməzdi. Neçə il sonra... Nəyə olub?

- Narahat olmayın... Saleh evdədir?

- Yox, evdə deyil, - qadın başını buladı, - Toya gedib.

- Haraya?

- Xaçmaza.

- Sizinlə bir az söhbətim var. İçəri keçmək olar?

Özünü tamamilə itirmiş Məltəm bir əliylə xalataın açıq yaxasını düymələmək istəyə də, almırdı. Ələmlərin çox xoşuna gələn bu qadın, sanki, keçən səkkiz il ərzində bir az da gözəlləşmişdi. Makiyajsız olması, yatağından qalxıb gəldiyi üçün saçlarının pərakəndə halda çiynlərinə tökülməsi onun füsunkarlığına heç bir xələl gətirmirdi.

Hiss olunurdu ki, özünə əvvəlki vaxtlardan daha yaxşı baxır. Və mənzilin ilk baxışdan görünüşü də bu ailənin səkkiz il əvvələ nisbətən qat-qat zəngin yaşadığından xəbər verirdi.

- Əlbəttə olar, buyurun içəri... - ev sahibəsinin səsi titrədi.

Qonağını mətbəxə aparıb, burada daha astadan danışmağa başladı. Yəqin ki, yuxuda olan uşaqlarını nyatmaq istəmirdi.

- Əyləşin, bu saat çay qoyaram. Bağışlayın, gecə vaxtı belə qəfil gəlməkdə xəyirdimi?..

Ələmlər masanın arxasında əyləşdi:

- Çay-zad lazım deyil. Xahiş edirəm, siz də əyləşin. Salen toya kiminlə gedib? Və kimin toyuna?

Məltəm də keçib onunla üzbəüz oturdu:

- Bir dostu oğluna toy edir. Tək gedib, öz maşınıyla...

- Onun maşını hansındandır? Rəngi, nömrəsi?..

- Ağ "Nissan"dır, nömrəsi 502, seriyası yadımda deyil... Düzünü deyin, Saleh avtomobil qazasına düşüb?

- Yox... Nə vaxt gedib Xaçmaza?

- Axşamüstü Gültayı həkimə aparmışdı. Qız səhər mənimlə gedib qanından analiz verdi. Saat 5-də isə analizlərin nəticəsini alıb həkimin yanına girmək üçün atası özü maşınla apardı onu. Qayıdanda heç evə girmədi. Qızı maşından endirib özü harasa getdi. Bir-iki saat sonra zəng vurub dedi ki, Xaçmaza toya gedir, bir də səhər gələcək...

- Gültayın xəstəliyi nədir?

- Qəfil bayılmışdı...

- Aha!.. Yazıq qız... Nə deyib həkim?

- Elə ciddi şey deyil, qanaxlığı varmış. Dərman yazıblar.

- Aldınız dərmanları?

- Hə, Saleh klinikadan gələndə yolüstü aptekdən dərmanları da almışdı. Deyin də, xahiş edirəm, nə olub?

Ələmdar hiss etdi ki, mətləbə keçmək lazımdır:

- Məltəm xanım, Saleh heç də toya-filana getməyib.

- Nəca?! – ev sahibəsi diksindi, - Bəs hara gedib?

- Vaxtımız azdır. Odlur ki, mənə diqqətlə qulaq asın...

Ələmdar Salehin terrorçu dəstəyə qoşulduğunu və indi bu dəstənin Allahverdinin ailəsini girov götürdüyünü qısa danışdı.

- Mən nələrsə idirəm, Allah! – qadın əlləriylə üzünü tutdu.

- Deməli, siz özünüzün bu işlə məşğul olduğunuzu bilmirdiniz? - onu sinayıcı baxışlarla siltən Ələmdar soruşdu.

- Yox, nə danışsınız, heç yatanda yuxuma da girməzdi! Bu ola bilməz axı!? Bədəl adlı birinin təhriki ilə icradakı işini atıb ticarətə keçdi. Yaxşı da qazanırdı. Ağlıma gəlməzdi ki...

- Keçən ayın iyirmisində, gilmortaya qədər Saleh harada olub? - Ələmdar qadının sözünü kəsdi.

- İyirmisində?.. - Məltəm key nəzarətlə onun üzünə baxdı.

- Bəli, iyirmisində. Bazar günü.

- Hə, Sumqayıtda bir keçmiş iş yoldaşının anası ölüb. Saleh gündüz onun yasına getdi. Məna oradan zəng vurmuşdu. Mən həmin vaxt alış-verişdə idim. Sonra əsgərlər bizi ticarət mərkəzindən küçəyə çıxartdılar. Kimsə yalandan məlumat veribmiş ki, guya ora bomba qoyulub...

- Hansı ticarət mərkəzində idiniz? - Ələmdar cəld soruşdu.

- Mən, evə bir qədər yaxın olduğu üçün, adətən "Yurd"ə gedirəm. Həmin gün də orada idim. Yeri gəlmişkən, məna elə gəldi ki, bizi çölə çıxaran hərbiçilərin arasında sizi gördüm...

"X" bölməsinin rəisi dərhal başa düşdü ki, "Yurd" ticarət mərkəzinə bomba qoyan və həmin gün polisə zəng vuran məhz Saleh olub. O, Məltəmin "Yurd"da olduğundan xəbər tutduğu üçün belə edibmiş. Sevimli arvadını ölümdən xilas etmək istəyibmiş ələf. Deməli, doğrudan da, sevirmiş Məltəmi...

- Zəng vuranda nə dedi sizə? Ticarət mərkəzindən dərhal çıxmanızı tələb etdimi?

- Hə, buna oxşar bir şey dedi. Dedi ki, tez evə qayıdım, guya qonağımız gələcəkmiş. Amma söhbətimiz əsnasında qəflətən mənim telefonumun jarşı bildi. Daha danışa bilmədik.

Artıq bu məsələ Ələmdara tam aydın idi. Və o da aydın idi ki, dedi-qoduçular arasında Məltəmin adı elə həmin Bədəllə çıxıbmiş. Odur ki, söhbətin mövzusunı dəyişdi:

- Deyəsən, Bədəli siz də yaxından tanıyırsınız?

Məltəm dərhal yerində qurxundu:

- Yox... Yəni, bilirdim ki, Salehin böyüyüdür. Bizim evə də gəlib bir-iki dəfə...

Ələmdar belə anladı ki, Məltəmin Bədəllə əlaqəsi barədə deyilənlər heç də həqiqətdən uzaq deyilmiş. Amma indi bu barədə düşünməyin yeri deyildi. Allahverdinin ailəsini hər an ölüm gözləyirdi.

- Salehin yaxınlıq etdiyi daha kimləri tanıyırsınız?

- Heç kimi. Bədəldən başqa heç kim gəlmirdi evimizə...

Ələmdar özü də bilmədi ki, bu sualı niyə verdi və niyə birdən-birə "sən" deyə müraciət etmək ilə:

- Düzünü de, Məltəm, sən ərini sevirsən?

Ev sahibəsi, nəyə görə, baxışlarını ondan qaçırtdı. Sonra isə başını aşağı dikib dərindən ah çəkdi:

- Saleh mənim uşaqlarımın atasıdır, Ələmdar. Həm də çox sevir onları. İnan ki, Gültaydan, Eltaydan ötürü canından keçər. Gültayın xəstələnməsi ona elə pis təsir eləmişdi ki... Elə mənə qarşı da çox diqqətlidir. Yəni, zahirən baxanda bizim ailədə hər şey qaydasında olub. Amma, necə deyim, sənə... Biz qadınların ürəyi qaranlıq bir quyudur. Bəzən özlümüz də baş açmırıq özlümüzdən. Bilirsən, qızlıq vaxtından hər bir qadının qəlbində bir kişi ideali olur və çox qadın həyatdakı bu idealına vaxtında rast gəlmir. Birini az-çox bəyənib arə gedirsən, uşaqların olur, onlara da, ərinə də bağlanırsan. Amma... Bir müddət sonra öz idealına rast gəlirsən. Onu sevirsən... Onu gizlincə qəlbində yaşadırsan. Bütün qadınların, hətta ən ailəcanlılarının, namuslularının belə qəlbinin dərin qatlarında gizləyib saxladığı bir həqiqi sevgisi olur. Müəyyən yaşdan sonra kimisə sevməyə başlayırsan. Amma görürsən ki, ona qovuşa bilməyəcəksən. Çünki, qarşını xeyli əngəllər, maneələr kəsir... Nəticədə bu sevgini qəlbində gizləyib saxlamağa məcbur olursan...

- Və sən də illər keçəndən sonra öz məhəbbətini Bədəlin timsalında tapdın? - Ələmdar qadının sözünü kəsdi.

- Yox! - Məltəm başını qatıyyətlə silkələdi, - Ondan zəhləm gedir. Şəxsiyyətsiz adamdır. Süfrəmizdə oturub Salehlə çörək kəsdiyi halda, mənə əxlaqsız təkliflər edirdi. Bir dəfə məcbur qalıb maşınına minmişəm deyə, qonşular özlərindən pis söz çıxarıblar adıma. Amma Gültayın, Eltayın ölmüşü üçün, o vaxt mənə etdiyini o yaxşılıqdan sonra heç bir pis iş tutmamışam. Heç kəsi ürəyimə yaxın qoymamışam. Və qoya da bilməzdim, çünki ürəyimdə sən olmusan həmişə...

- Hmm... - Ələmdar bir anlıq deməyə söz tapmadı.

Məltəmin danışığından və sevgi dolu baxışlarından hiss edirdi ki, bu qadının qəlbində yaşadığı ideali başqası yox, elə o özüdür. Yəni, Ələmdar...

Belə-belə işlər, Ələmdar qədəş... Deməli, hər bir qadın öz qəlbinin dərin qatlarında bir sevgi əzizləyib saxlayır. Və bunu ərinə xəyanət yox, sevdii adama heç vaxt qovuşa bilməyəcəyi üçün, taleyin özlünə qarşı qəddarlığı hesab edir...

Maraqlıdır, görəsən Ayçöhrənin də hazırda belə bir gizli sevgisi var idimi?.. Əgər var idisə, çox pis!..

Gültəni xatırladı. Özünü vətən yolunda qurbanlıq hesab edən bu qız bu saat öz təmizliyi ilə onun üçün Məltəmdən də, hətta Ayçöhrədən də üstün görünürdü. Çünki o heç kəsi aldatmırdı və buna ehtiyacı da yox idi.

Saatına baxdı. Vaxt keçirdi. O bura çox xoşladığı bir gözəl qadının sevgi etiraflarını dinləməyə gəlməmişdi. Həm də elə bir məqamda ki, bu qadının əri hazırda dövlətə, vətənə xain çıxdığı üçün həbs edilmək arəfəsində idi.

- Saleh terrorçulara qoşulub, - dedi, - Deməli, dövlətə xain çıxıb. O dövlətə ki, onu qoruyanlardan biri də mənəm. Sən gecə vaxtı bura gəlişimdən, yaqın ki, bunu anlamısan. Bir vaxt sizə bacardığımı köməyi etdim, Salehi həbsxanadan qurtardım. Əgər nəzərə alsaq ki, o vaxt dustaqlar tərəfindən onun üçün ölüm hökmü çıxarılmışdı, deməli, onu nəqd ölümündən qurtarmışam. İndi belə çıxır ki, o bunu qiymətləndirə bilməyib. Gedib dövlətə düşmən kəsilmiş bir dəstəyə qoşulub. Gör bunlar nə qədər qudurublar ki, polis raisinin ailəsini girov götürüblər. Demək, bu dəfə heç kəs onu qurtara bilməyəcək...

- Ələmdar... - Məltəm nəyə demək istədi.

- Sözümlü kəsmə! Məni bu saat birçə şey düşündürtirsə, o da Allahverdinin ailəsini xilas etməkdir. Zəhra xanımı, Mahirəni, Alikə... Mənim bildiyimə görə həmin Alikə sənin qızın Gültay sevişirmiş. Gör nə boyda alçaq bir işə baş qoşub Saleh!..

- Mən heç nə anlaya bilmirəm, Ələmdar, - qadın nəhayət imkan tapıb dilləndi, - Saleh niyə belə bir hərəkət eləsin, axı!? Yaqın onu Bədəl yoldan çıxarıb. Sənə qurban olum, yenə əlini bizim üstümüzdən çəkmə. Mənə, uşaqlara yazığın gəlsin. Onlar da səni çox sevirlər. Saleh tutulsa bizim günümüz necə olar?.. Mən özüm heç bir yerdə işləmirəm. Gültay pullu təhsil alır, bir dünya xərcimiz var.

Ələmdar yenə Gültən Dəmirliyə xatırladı. Kim nə deyirdesin, bütün insanlar dövlətin, millətin nəzarətində eyni qiymətə, eyni dəyərə malik ola bilməzdilər. İyirmi dörd yaşlı gənc Gültən bu saat dövlət üçün çox dəyərliliyi sayılırdı. Çünki o, dövlətin əsgəri idi və bütün varlığıyla millətinin təhlükəsizliyi kəşiyində dururdu. Məltəm isə ərli olduğu halda qəlbində Ələmdarın sevgisini gəzdirən gözəl bir qadın idi, vəssalam. Öz gö-

zəlliyyindən, ailəsinin sağlam, firavan yaşayışından və bir də gizli sevgisinə qovuşmaqdan daha artıq nə barədə düşünə bilər-di bu? Yəqin ki, heç nə barədə!

- Sən girovları xilas etməyim üçün mənə kömək etməlisən! - nəhayət, dilləndi.

Məltəm gözlərini onun üzünə dikdi:

- Əlimdən nə gəlirsə, kömək etməyə hazıram. De görək, nə etməliyəm? Bəlkə Salehə zəng vurub yalvarım ki, buraxsın onları, hə? Belə etsə cəzası da yüngül olar, yəqin ki...

Ələmdar başını buladı:

- Yox, o sənin sözünlə hərəkət edə bilməz. Özbaşına deyil orada. Əksinə, bütün işləri korlaya bilər.

- Bəs onda nə etməliyik?

MŞ-nin "leopardı" ani fikrə gedib soruşdu:

- Görəsən, Salehin telefonu açıqdırımı?

- Açıq olar... Gültaya görə narahatdır axı!? Hava qaralandan sonra bir dəfə zəng vurub qızın halını soruşmuşdu. Bilirəm ki, ona görə bağlamaz telefonunu.

- Gültay barədə ona nə cavab verdin?

- Dedim ki, başı gicəllənir, amma ümumiyyətlə pis deyil...

- Get, öz cib telefonunu gətir bura. Amma çalış ki, uşaqlar oyanmasınlar. Mənim buraya gəldiyimi heç kəs bilməməlidir.

- Yaxşı...

Məltəm ayağa qalxıb mətbəxin qapısına tərəf yönəldi və bu zaman xalatinın qırıqlarını düzəltmək bəhanəsiylə əlini arxadan cazibədar yanlarına çəkdi. Onun əla bədən quruluşu vardı. Nazik xalat naməhrəm əzalarını örtərsə də, onların ahəngdar hərəkəti özlərinin gözəl varlıqlarını aşkarca üzə çıxarırdı.

Ələmdar düşündü ki, bəzi insanlar taleyin onlara verdiyi xoşbəxtliyi bu xoşbəxtlik onların əlindən tamamilə çıxana kimi anlamırlar. Məsələn, elə bu Saleh kimi... Axı sən nəyin əskik idi, ay əclaf köpək oğlu?! Belə gözəl arvadın, gül kimi uşaqların, işin-gücün, evin-əşiyin...

Ev sahibəsi əlində tutduğu bahalı və zərif smartfonu ilə geri qayıdıb bayaqkı yerində aylaşdı.

- Gətirdim...

- Əvvəlcə telefon nömrələrinizi mənə de, yazım, - Ələmdar

da telefonunu çıxarıb dedi, - Özünün və Salehin nömrəsini.

Məltəmin dediyi nömrələri öz telefonuna qeyd edəndən sonra qadına qısaca təlimat verdi:

- İndi öz sevimli terrorçu ərinə zəng vur, görək "hörmətli" cənabın telefonu açıqdırımı.

- Götürsə nə deyim? - qadın həyəcanla soruşdu.

- De ki, Gültayın halı pisləşmişdi, indi isə yuxuya gedib. Guya qız üçün narahat olursan, ona görə zəng vurmusan. Dinamiki qoş, Salehin səsinə mən də eşidim.

Məltəm onun sözünə dinnəzə əməl edib, ərinə zəng vurdu. Telefon çağırırdı. Deməli, Saleh öz telefonunu söndürməmişdi.

Amma onu nədənsə gec açdı:

- Hə, Məltəm? Nə olub? - narahatlıqla dolu səsi eşidildi.

Məltəm Ələmdara baxaraq dilləndi:

- Qızın halı yenə pisləşmişdi, ay Saleh...

- Nə danışırısan!? Yenə bayılıb?

- Hə... Dərman verdim, bir az yaxşılaşdı.

- Ay Allah!.. - Saleh təəssüflə ah çəkdi, - Nə oldu axı bu yazıq uşağa... Ver görüm telefonu ona!

Məltəm yenə Ələmdara baxdı. Onun ustalılıqla verdiyi işarəni dərhal anlayıb dilləndi:

- Yatıb axı!?..

- Yatıb?

- Hə! Sən evə gələ bilərsən?

Saleh, deyəsən, tamam diltxor olmuşdu. Çarəsiz vəziyyətdə qaldığı aşkar hiss edilirdi. Dili topuq vururdu:

- Gecənin bu aləmində necə gəlim... Maşın da xarabdı, deyirdim sabah gərək ustaya göstərim... Sən uşağı qətiyyənlə nəzarətsiz qoyma, Məltəm. Mən də yatmayacam, ayılsa o saat zəng vur, xəbər ver!

- Yaxşı...

- Bax, yatmayacam ha, Gültaya görə çox narahatam, məni xəbərsiz qoyma. Bir şey olsa mütləq zəng vur!

- Yaxşı, Saleh...

Məltəm telefonu qapayıb masanın üstünə qoydu:

- Deyirsiz o yalan danışır? Bu saat Xaçmazda deyil?

Ələmdar başını buladı:

- Yox, Xaçmazda deyil.

- Bas indli necə olacaq?

- Sən mənə kömək etməlisən ki, o ailəni xilas edim. Bu Salehin də xeyrinə olar. Girovların başına nəsa gəlsə onun işi çox ağırlaşacaq.

- Nə etməliyəm?

Ələmdar cibindən kiçik ölçülü ucuz bir cib telefonu çıxarıb ev sahibəsinin qarşısına qoydu:

- Yatmayıb mənim zəngimi gözlə. Mən bu telefona zəng vuracağam ki, souradan istintaq hər şeyi araşdıranda səninlə danışmağımız tiza çıxmasın. Əgər Saleh özü sənə zəng vursa onu qətiyyənlə şübhələndirmə. De ki, qız hələ yatır. Aydındır?

- Hə, arxayın ol...

Ələmdar qarşıdakı əməliyyatın bəzi məqamlarını beynində götür-qoy edib soruşdu:

- Analizlərin nəticəsi haradadır?

- Hansı analizlərin? - Məltəm təəccübləndi.

- Gültayın qan analizini deyirəm.

- Evdə...

- Onu evə Gültay gətirdi?

- Hə... Atası heç evə çıxmadı axı...

- Çantasında gətirdi, yoxsa klinikanın paketində?

- Çantasında. Cəmi iki vərəq kağızdır.

- Hmm...

- Bunları niyə soruşursan axı?

- Heç!.. - Ələmdar ayağa qalxdı, - Sən mənim dediklərimə dəqiq əməl et, qalan şeylərlə işin olmasın.

Məltəm də yerindən durdu. Yanağına toxunan bir topa saç arxaya sığallayıb qonağına süzgün baxışlarla baxdı:

- Ona bu dəfə də kömək edə biləcəksən?

Qapıya doğru gedən Ələmdar ayaq saxlayıb ev sahibəsinə tərəf döndü:

- Hər halda, mən heç istəmədim ki, sən illərlə həbsxananın yollarında qalasan, uşaqların atalarının dövlətə xəyanət üstündə həbsdə yatmasını düşünüb xəcalət çəksinlər. Ancaq bu dəfə məsələ qalızdır. Ərin çox böyük qəlt eləyib. Dövlətə sataşib...

- Ələmdar... - qadın nəsa demək istədi.

Amma Ələmdar ona imkan vermədi:

- Allahverdi ailəsini girov götürənlərdən birinin Saleh olduğunu bilir. Onu monitorda görəndə tanıyıb. Bunu yalnız mənə dedi. Mən isə, hələ ki, bu barədə rəislərə bildirmək istəmirəm. İstəmirəm ki, sizin üçünüzlü də gecəyən polisə aparsınlar...

Gözləri yaşarmış Məltəm gözlənilmədən Ələmdara sığınıb, başını onun enli sinəsinə qoydu:

- Qorxuram, Ələmdar, çox qorxuram! Məni qoru! Mən indi ancaq sənə güvənirəm. Səndən başqa heç kimsə...

Bu dünyanın işləri, doğrudan da, çox qəribədir. Bəzən xoşbəxt olmaq üçün çox az bir şey istəyirsən. O az şey sənə qismət olmur, səndən uzaq qaçır. Bəzən isə istədiyini əqləbatmaz, alçatmaz olur. Boş bir xülya hesab edirsən həmin arzunu. Amma günlərin bir günü Tanrı onu sənə qismət edir. Çatıb qalırsan. İnanmağın gəlmir buna. Və bir qədərdən sonra anlayırsan ki, həmin arzun yalnız sənə nəzərinə alçatmaz imiş...

Məltəm xanımın başı onun sinəsində idi...

Ələmdar bir vaxtlar bunu arzulamamışdı? Arzulamışdı... Amma indi elə bir məqam idi ki... Bir az əvvəl qovuşduğu qızla təmasdan qalmış hisslər vücudunu hələ tərk etməmişdi. Gül-tənin doğma hərarətini hələ də bədənində hiss edirdi. Sinəsindəki yara yeri hələ də sızıldayırdı. Bu yandan da Məltəm ərlı qadın idi. Əri terrorçu da olsa...

- Yaxşı...- qadını soyuq şəkildə özündən kənarlaşdırdı, - Sən mənim zəngimi gözlə! Çalış, uşaqlar oyanıb məsələdən xəbər tutmasınlar.

Mənzili tərk edib pilləkənləri sürətlə endi. Avtomobilinə əyləşib onu yerindən tərpədəndə telefonu səsləndi. Zəng vuran Yasin idi:

- Cənab mayor, koordinatları müəyyən etdim.

- Afərin! Hansı ərazidir?

- Xocasən... Yol xəritəsini "Leksus"a göndərirəm. Xahiş edirəm, əgər avtomobildəsinizsə, monitoru açın.

- Aha, bu saat!

Ələmdar qarşısındakı monitoru qoşdu. Xəritədəki kiçik qırmızı nöqtə şəhərin Xocasən qəsəbəsini göstərirdi. Deməli, artıq girovları azad etmə əməliyyatını hazırlamaq olardı və

buna görə də Ələmdar təcili polis bölməsinə gedib bildiklər barədə general Əliyərzadəyə məlumat verməliydi.

"Leksus" gəcənin sakitliyini öz uğultusu ilə pozaraq, boş küçələrdə mümkün olan qədər böyük sürətlə şütüyürdü...

V

Polis bölməsinin həyatında avtomobildən enəndə telefonuna Vəşaqdan zəng gəldi. Binaya doğru tələsik addımladığı halda telefonu açdı:

- Nədir, nə istəyirsən, ay qız?
- Rəis, mən polis bölməsinin yaxınlığındayam, - Gültən dedi,
- Narahət olma, xəlvət yerdayam, mənə gərən olmaz.
- Niyə gəldin? Dedim axı, evdə qalasan?
- Gültənin səsində bu dəfə qərribə bir ahəng var idi:
- Bu gəcə onu görməsəm ölərəm, Ələmdar. Nə olar, görüşdür bizi. Demədin ki, mənzilimə görə ürəyim istəyən hədiyyəni alıb verəcəksən? Mən Bədəli istəyirəm.

Ələmdar bilmədi gülsün, ya əsəbləşsin:

- Axmaqlıq eləmə, Gültən! Biz burada nə haydayıq, sən nə hayda! İndi ki gəlmişən, yerində qal və mənim əmrim olmadan heç nəyə təşəbbüs etmə. Biz bir azdan general Əliyərzadənin başçılığı ilə "Komandir" əməliyyatını həyata keçirməyə başlayacağıq. Mənə mane olma!

Gültənin səsi birdən-birə ciddiləşdi:

- Onu mənə verməlisən, Ələmdar! Bədəli mənə verməlisən!
- O mənim anamı öldürüb. Buna görə mənə cavab verməlidir!
- Niyə anlamırsan axı, o mənim əlimdə deyil!
- Sən istəsən bunu edə bilərsən. Kömək elə, bu gəcə onunla təklidə götürüşə bilim. Yalnızm, Ələmdar!..

- Bəsdir, qurtar! – Ələmdar qızın sözünü ağzında qoyub, telefonunu qapadı.

Allahverdinin kabinetinə daxil olanda gördü ki, qərargah üzvləri hələ də buradadır. Başda əyləşmiş general Əliyərzadə bir qolu qandal vasitəsilə polis çavuşunun qoluna bənd edilmiş adamı danışdırırdı. Ələmdar dərhal anladı ki, bu Bədəldir. Gül-tənin anasının qatili Bədəl... Bir polis zabiti öldürmüş, bir çavuşu ağır yaralamış cani Bədəl... Və nəhayət, Salehi yoldan çıxarıb terrorçu dəstəyə qoşmuş, Məltəmə əxlaqsız təkliflər etmiş alçaq Bədəl...

Bir qədər qabağa yeridi ki, terrorçunun üzünü daha aydın görsün. Bədəlin təkabburlu bir görkəmi vardı. Otaqdakıları elə süzürdü ki, elə bil, hansısa bir qəhrəmanlıq göstərmişdi və buradakıların hamısı ona pərəstiş etməli idilər.

Hiss olunurdu ki, qatil kabinetə yenidən gətirilib. General Əliyərzadə ayaq üstə dayanmış Ələmdara ciddi nəzərlərlə baxıb üzünü Bədələ tutdu:

- Biz səni buraxa bilməyəcəyik, Məhərrəmov. Yuxarıdan verilən qərar belədir. Sən bir polis zabiti həyatdan məhrum etməsən, bir çavuşu yaralamısan, ən əsası isə dövlətin əleyhinə yaradılmış qanunsuz silahlı birləşmənin vacib fiqurlarındansa. Yəqin ki, bunların nə demək olduğunu, necə ağır cinayətlərdə ittiham edildiyini anlıyırısan. Amma, sən bizə kömək etməyə razılaşsan, cəzanı müəyyən qədər yüngülləşdirməyə çalışırıq.

- Mənim nə kimi köməyimə ehtiyacınız var, rəis? – Bədəl aşkar bir həyasızlıqla soruşdu.

General onun yekəxanahlığına əhəmiyyət verməyib təmkinlə dilləndi:

- Terrorçu yoldaşların tələb edirlər ki, biz səni kompüter vasitəsilə onlara göstərək. Sənə işgəncə verilib-verilmədiyini bilmək istəyirlər. Bu bir həqiqətdir ki, burada sənə qarşı heç bir zorakılıq-filan tətbiq edilməyib. Biz səni göstərəndə onlara belə də deməlisən. Və daha sonra istəyirik ki, sən o günahsız girovların azad edilməsində bizə kömək edəsən. "Komandır" ləqəbli dəstə başçınızın, digər dəstə üzvlərinin adlarını, yerlərini bizə bildirəsən ki, onları zərərsizləşdirə bilək. Əgər bu dediklərimi etsən, şəxsən mən söz verirəm ki, bundan sonrakı

prosedurlarda sənin xeyrinə bacardığımı edəcam. Gəl Allan yaddan çıxarma, o qadına, onun günahsız uşaqlarına yazığın gəlsin... Hə, nə deyirsən, biza kömək edəcəksən, ya yox?

Bədəl masa arxasında oturan zabıtları istehlalı baxışlarla süzdü. Ayaq üstə dayanıb əllərini şalvarının ciblərinə qoydu. Ələmdara mənalı bir baxış yetirib yanındakı çavuşa baxdı. Onun sağ qolu qandalla həmin bu çavuşun sol qoluna bağlanmışdı. Nəhayət, üzünü generala çevirdi:

- Deməli, "Komandir" burada da mənim qeydimə qalır, ha? Çox gözəl! Yaman gülünə vəziyyətə düşmüşünüz, deyəsan. Hələ bu harasıdır, siz verdiniz qərara görə çox pəşman olacaqsınız. Allahverdinin ailəsi ilə iş bitməyəcək ki! Onlardan sonra növbə siza də çatacaq. Məni buraxmasanız, şəhərdə elə qırğınlar başlayacaq ki, suriyalılara qibta edəcəksiniz.

- Deməli, biza kömək etmək istəmirsən? – general hiddətlə səsini qaldırdı.

- Yox! – Bədəl başını buladı.

Vaxt sanki təbii axarından daha sürətlə gedirdi. Ələmdarın fikrincə, bu alçaqla boş söhbətə vaxt itirməkdənsə, girovların azad edilməsi üçün təcili əməliyyata başlamaq lazım idi. Allahverdiyə nəzər saldı. Yazıq heykəl kimi donub durmuşdu.

Bildikləri barədə qərargah rəisinə məlumat verməyə hazırlaşdı ki, Bədəli ikrah dolu nəzərlərlə süzən general dilləndi:

- Yaxşı... Onda biz sənə öz voldaşlarına göstərək və sən də onlara de ki, burada sənə qarşı heç bir zorakılıq tətbiq olunmur. Heç olmasa, bunu et!

Bədəl azacıq fikirləşib başını tərpətdi:

- Razıyam. Hələ bir göstərin görək, kimdir o qəhrəmanlar.

Əliyarzadə zabıtlardan birinə işarə etdi. Zabıt cəld qalxıb, masanın üstündəki noutbukun üzünü Bədələ tərəf çevirdi.

Az keçmiş ekranda iki maskalının başı görünürdü. İndi onlar da Bədəli görürdülər. Göy maskalı terrorçu onu yalnız əliylə salamladı. Bu, Allahverdinin deməyinə görə, Saleh idi və tanınmamaq üçün səsini çıxarmaq istəmirdi. Qara maskalı isə ucadan səsləndi:

- Necəsən, Bədəl? Orada sənə incidib-ələmirlər ki?

Sonra cavab gözləmədən geri çəkilib girovları xalqanın önü-

nə gətirdi. Öz təmkinini bacardığı qədər qorumağa çalışan Zəhrə xanımından fərqli olaraq, Mahirə yenə də başını silkələyib, bölgüq səslə nəsa deməyə çalışırdı.

- Bədəl, - qara maskalı davam etdi, - O yanındakılara şərtlərimizi demişəm. Sənə saat altıda qalxan Bakı-Moskva təyyarəsinə bilet, pasportunu, pul, bir də telefon verib tam sərbəst buraxmalıdırlar. Telefonun nömrəsini bizə deyəcəklər ki, sənə zəng vura bilək. Həmin təyyarə ilə uçmasan saat altıda partlayıcını işə salıb özümüzü də, bu gözəlçələri də məhv edəcəyik. Uçası olsan və Moskvaya çatanda baxıb görsən ki, arxanda quyruq yoxdur, ordan yeni nömrə alıb bizə zəng vurarsan. Saat ona kimi zəng vurub azadlıqda olduğunu deməsən, partlayıcını işə salacağam...

Yerindən durub ekranın qarşısına gəlmiş Allahverdi ucadan "Mahirə!" deyə səsləndi və bu zaman halı birdən-birə pisləşdiyi üçün döşəməyə çökdü. Ələmdar cəld onu qucaqlayıb ekranın önündən uzaqlaşdırdı. Stulda oturdub, içmək üçün su verdi:

- Özünü toparla, Allahverdi, sən kişisən axı!

Bu zaman ekrana doğru əyilmiş Bədəl, yaqın ki, onunla danışan qara maskalı ilə bərabər Salehi də tanıdı:

- Aha! İkinci də tanıdım... Sən niyə səsinə çıxarmırsan, ay qardaş? Deməli, bu qəhrəmanlar sizsiniz!? Afərin sizə, mənim aslanlarım! Gedib rəisin evinə girmisiz, hə? Allaha and olsun, sizin yeriniz yüz faiz cənnətdir. Qulaq asın, əgər bunlar məni buraxmasalar, əvvəlcə yanınızdakıların işinə baxarsınız ki, o dünyanın cənnətindən qabaq bu dünyanın cənnətini görəsiniz. Sonra da...

- Sənin ananı!..

Qəfil irəli atılan Ələmdarın vurduğu yumruq zərbəsi elə güclü idi ki, Bədəl döşəməyə sərilib, qandalla bağlandığı çavuşu da özüylə yerə yıxdı.

Kabinetdəki zabıtlar Ələmdarın bu kobud hərəkətindən hey-rətlənmişdilər. Hətta bir neçəsi, qeyri-ixtiyari olaraq, yerlərdən sıçradılar.

- Mayor Məlikov! – Əliyərzadə acıqlı halda səsləndi, - Özünüzlə ələ alın! Bu nə hərəkətdir!?

Baş verənləri noutbukla izləyən qara maskalı terrorçu da

barmağıyla Ələmdarı hədələyib hiddətlə bağırırdı:

- Ey! Ona toxunmayın, yoxsa sizin üçün çox pis olar!

Çavuşun köməyiylə ayağa qalxan Bədəl isə ağzının qanını aliylə silib onu vuran mülki geyimli, ucaboy adama nifrət dolu nazarlarla baxdı:

- Danışma, tezliklə bunun əvəzini alacağsan, səlaf!

- Sənin!... - Ələmdar onu bir daha vurmaq üçün irəli yeridi.

Amma bu an ayağa qalxmış polkovnik Cavadovun amiransəsi onu dayanmağa məcbur etdi:

- Ağlına başına yığ, Məlikov! Və bu saat kabinetini tərk et!

Ələmdar təbə olduğu rəis müavininə bir anlıq məzəmmətlə baxıb geri döndü. Şəxsi addımlarla otaqdan çıxıb qapını çırpdı.

Bölmənin həyatında polis əməkdaşları və milli təhlükəsizlik orqanlarının xüsusi təyinatlı döyüşçüləri qaynaşmışdılar. Məxfi Şöbədən isə polkovnik Cavadovla gəlmiş bir neçə əsgərdən başqa heç kəs gözü dəymirdi.

Telefonu zəng çaldı. Dodağının altında hələ də Bədəlin qarasına süyan Ələmdar onu cibindən çıxarıb baxdı. Gülətin idi... Zəngi rədd etdi və bu zaman gözü telefonun ekranındakı rəqəmlərə sataşdı. Saat 04.20-ni göstərirdi. Yəni, Bakı-Moskva təyyarəsinin havaya qalmasına bir saat qırx dəqiqə qalırdı...

O, artıq bilirdi ki, ustalıqla keçirib bir əməliyyatla həm Zəhra xanımın uşaqlarını ölümündən xilas etmək, həm də onları girov götürmüş terrorçuları tutmaqla şəhərdəki silahlı dəstənin izinə düşmək mümkündür...

Gecikməydi, Bədəlin polisdən buraxılıb-buraxılmamasından asılı olmayaraq, girovları öldürəcəkdilər. Noutbukun ekranına baxarkən ailə fotosunda Ələmdarın diqqətini cəlb etmiş şey bunu deməyə ona ciddi əsas verirdi. Bəli, Allahverdinin ailə üzvlərinin ölüm qərarı artıq verilmişdi...

Onları indi yalnız Ələmdar xilas edə bilərdi. O isə həyatda gəzişib Bədəlin ünvanına sütyünlər yağdırmaqla vaxt itirirdi. Nə etməliydi? Kabinetə qayıdıb bildiklərini general Əliyevə desin, ya girovların xilasedilməsi əməliyyatına tabeliyindəki dəstə ilə özünü başlasın? Buna təcili qərar vermək lazım gəlirdi. Çünki, saniyələr sürətlə irəli doğru uçub Məhərrənin, Alikin və Zəhra xanımın ölümünü anbaan yaxınlaşdırırdı.

Telefonu bir daha səsləndi. Yənə Gültən idi. Başını bulayıb, dodaqaltı deyindi:

- Köpək oğlunun qızı!

Və bu zaman ağılına qafllatan bir fikir gəldi. Əgər qanuni bir əməliyyat keçirib girovları azad edə bilərdisə, niyə əməliyyat planında bəzi dəyişikliklər edib bu dəli qızın arzusunu yerinə yetirməsin? Niyə bu saat içəridə lovğa-lovğa danışib dövlətə açıq meydan oxuyan Bədəli onun əlinə verməsin?..

Leopardın fikrincə, bu mümkün ola biləcək bir işə oxşayırdı. Amma gərək birinci növbədə Bədəl polis bölməsindən sərbəst buraxılırdı. Onun buraxılmaması barədə qəti qərar isə general Baratovun da iştirak etdiyi ali müşavirənin yekun qərarı olaraq, birbaşa yuxarıdan gəlmişdi.

Bəs əgər bu qərar elə yuxarının özündən dəyişdirilərsə?..

Leopardın qocaman rəisi general Baratov dövlətə sədaqəti ilə ad çıxarmış çox nüfuzlu bir adam idi. Milli təhlükəsizlik orqanlarında uzun illər uğurlu fəaliyyəti ilə saç ağartmışdı. Amma, bütün insanlarda olduğu kimi, onun da xarakterində bəzi zəif cəhətlər vardı ki, bunlardan ən əsası bu zəhmli generalın bir qədər şöhrətpərəst olması idi.

Baratov gənclik illərində Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə yetişdirildiyini və neçə illər onun tabeliyi altında çalışdığını döənə-döənə qeyd etməkdən yorulmurdu. Özünün və rəhbərlik etdiyi Məxfi Şöbənin adını uca tutaraq, həmişə çalışırdı ki, başqalarından bir addım qabaqda olsun. İstəyirdi ki, dövlətin mənafeyi naminə ən ağır, ən əhəmiyyətli işlər onun şöbəsinə tapşırılsın və o da bu işlərin öhdəsindən layiqincə gələrək öz zəngin təcrübəsini ətrafındakılara bir daha sübut etsin.

Ələmdar qərara gəldi ki, bir az əvvəl ona olduqca xoş dəqi-qələr bəxş etmiş Gültənin xahişini yerinə yetirib, Bədəli ona verəcək. Və bu işdə Məxfi Şöbənin "leopardına" yalnız general Baratov kömək edə bilərdi.

Tərəddüdlərinə son qoyub qocaman rəisinə zəng vurdu.

Baratov bu saat ali müşavirədə olmalı idi və telefonu da, lap yaqın, buna görə gec açdı:

- Hə, Məlikov, xeyir ola!?

- Gecəniz xeyir, cənab rəis...- Ələmdar ani olaraq sözə necə

başlayacağı barədə düşündü.

- Artıq səhər açılır, Məlikov, nə baş verib? Niyə Cavadov yox, sən zəng vurursan? Balka bir təklifin var? Mən dəhlizə çıxdım ki, səni rahat dinləyə bilim. Buyur, görək!..

Öləndir bu dəfə qətiyyətlə danışmağa başladı:

- Cənab general, siz istəyirsiniz ki, cəmi bir saat ərzində girovlar azad edilsin, terrorçu dəstə həttünlüklə ələ keçirilsin və bunu başqaları yox, məhz Məxfi Şöbə etsin?

- Bu nə sözdür, Məlikov, - Baratov təəcübləndi, - Bunu kim istəməz ki? Yəni, hal-hazırda belə bir imkanımız var?

- Bəli, cənab general, var! Bunun üçün əla bu dəqiqə, vaxt itirmədən əməliyyata başlamalıyıq. Amma burada şəxsən sizin müdaxilənizə ciddi ehtiyac var.

- Mən nə etməliyəm ki?

- Çalışın uzağı on dəqiqə ərzində Bədət Məhərrəmovun tam sərbəst buraxılması barədə qərar verilsin. Qoy o, müvəqqəti saxlama kamerasından buraxılsın və şübhə doğurmamaq üçün izlənməsin. Bu olduqca vacibdir. Əliyarzadənin başçılıq etdiyi qərargaha xilasetmə əməliyyatı barədə heç nə deyilməsin. Onlar yalnız bunu bilsin ki, girovların həyatı qarşılığında Bədət azadlığa buraxılır, vəssalam! Bunu ona görə deyirəm ki, Məxfi Şöbənin başlayacağı əməliyyat barədə əvvəldən nə qədər az adam bilsə o qədər yaxşıdır. Terrorçulardan biri ələ keçəndən sonra dastanın digər üzvlərinin zərərsizləşdirilməsini Əliyarzadənin başçılığı ilə birlikdə həyata keçirə bilərik.

- Səni anlama bilmirəm, Məlikov, - Baratov dedi, - Hələ bir izah et görüm, planın nədir?

- Buna vaxt yoxdur, cənab rəis. Biz girovları itirə bilərik və eyni zamanda terrorçular əlimizdən çıxarlar. Mən sizi əmin edirəm ki, hər şey yaxşı qurtaracaq. Və nəticədə əməliyyatın ən vacib hissəsi MŞ-nin, yəni, şəxsən sizin adınıza yazılacaq.

Bu sözlər, deyəsən, təsirsiz qalmadı:

- Yaxşı, bəs Bədət? Polis zabitimizi öldürmüş bu cənabı xilas olub Rusiyaya gedəcək?

Öləndir anı duruxdu:

- Yox, cənab rəis, o alçaq qətiyyətlə Azərbaycandan kənara çıxma bilməyəcək. Sizə söz verirəm!

General, nəhayət, onunla razılaşdı:

- Leopard, yəni nə hiylən var, bilmirəm, amma sənə inanıram. İnənirəm ki, nəticədə mənə cənab prezidentimizin yanında başlaşığa etməyəcəksən. Baxım gördüm, nə edə bilirəm.

- Çox sağ olun, cənab general!

- Hələ gözlə gördüm... - Baratov bunu deyib telefonu qapadı.

Ələmdar isə öz rəisinə arxayın idi. Bilirdi ki, qocaman general bu dəqiqə ali rəhbərlik qarşısında bütün məsuliyyəti öz boy-nuna götürərək, azacıq əvvəl verilmiş qərarı dəyişdirə biləcək.

Hə... Deməli, indi Ələmdar "Komandir" əməliyyatının son mərhələsi olan yeni bir əməliyyat planı düşünüb həyata keçirməliydi. Bu əməliyyatın üç məqsədi olacaqdı: 1. Girovları azad etmək, 2. Günaş doğmamış terrorçu dəstənin bütün üzvlərini ələ keçirmək, 3. Bədəli "dişi pələngə" vermək...

Bu üçüncü məqsəd niyə də olmasın axı?... Bədəl Gültənin anasını vəhşiliklə qətlə yetirmişdi. Və eyni zamanda onun digər anasının, yəni yaralı Azərbaycanın düşməni idi. Vətənin qisasını yağı düşməndən almaq üçün yetişdirilmiş Gültən birinci anası Ceyhanənin də qisasını almaq istəyirdi və Ələmdarın fikrincə, bu tamamilə təbii idi. Belə olan halda, qoy Bədəl Ələmdarın bu qeyrətli qıza şəxsi mənzili ilə əlaqədar kiçik bir hədiyyəsi olsun...

Bəs yeni düşünülmüş bu əməliyyatın adı nə olacaqdı? Üçüncü məqsədi tamamilə qanunsuz olduğuna görə, keçiriləcək əməliyyatın adı bu iki nəfərin arasında "Qanunsuz əməliyyat" adlana bilərdi. Bir də ki, adın nə fərqi vardı axı...

Tələtlə əlaqə saxladı. MŞ-nin xüsusi agentləri sayılan gənc məşqçilər artıq tam hazırlıqlı vəziyyətdə, onlara deyilmiş kitab evinin arxasında dayanıb əmr gözləyirdilər.

- Tələt, hər üçünüzdə binokl var?

- Var, - Tələt cavab verdi, - əməliyyat üçün lazım olan bütün vasitələr məşindədir.

Ələmdar ətrafa göz gəzdirib asta səslə əmr etdi:

- Qulaq as, planımda dəyişiklik etmişəm. Sizin vəzifənizin nədən ibarət olduğunu indi deyəcəm. Siz polis bölməsinin ətrafındakı binaların damına qalxıb, binoklla bölmənin ətraf ərazisini nəzarət altına alacaq, buradan çıxan bir terrorçunun hər

addımını izləyəcəksiniz. Onun əlamətlərini deyirəm: Hündürboy, sarışın, əlli yaşlarında kişidir. Əyninə göy cins şalvar, qəhvəyi rəngli yarımqol köynək geyinib. O, böyük ehtimalla, hava limanına getmək üçün taksi saxlayacaq. Məna o taksinin nömrə nişanlarını bildirməlisiniz.

- Aydındır! – sambo məşqçisi dilləndi.
 - Onda dərhal özünüza mövqə seçib məna bildirin!
 - Oldu, rəis!
- Ələmdar daha sonra Gültənə zəng vurdu:
- Yerində qal və əmrimi gözlə!
 - Gözləyirəm...

İntiqam anının yaxınlaşdığını duyan qızın səsinə amansız bir soyuqqanlılıq vardı. Bəli, o gözləyirdi. Həmin tantanəli anın yetişməyini gözləyirdi...

İyirmi dörd il əvvəl günahsız qatıl yetirilmiş anasının qisasını almaq Gültənə nəşib olacaqdımı?.. Məxfi Şöbənin Leoparadı bunun üçün ona şərait yarada biləcəkdimi? Ələmdar yaxşı anlayırdı ki, bu indi ali rəhbərliyin çıxaracağı son qərardan bir-başə asılıdır.

Bədəlin polis bölməsindən buraxılıb-buraxılmaması barədə yuxarıdan veriləcək son qərarı gözləmək lazım gəlirdi. Buna görə də bölmənin həyatında gəzişərək gözləməyə başladı...

V HİSSƏ

I

Saat 04.42...

Tələtdən zəng gəldi:

- Rəis, biz öz yerlərimizi tutmuşuq. Mən polis bölməsinin qarşısından keçən küçənin əks tərəfindəki doqquzmartabəli binanın damındayam. Orxan bölmənin arxa tərəfindəki bir bina-dadır. Şamil isə şərq tərəfdə. Binoklla müşahidə aparırıq.

- Afərin! Diqqətli olun!

Bayaqdan bəri polis bölməsinin həyatında gəzişən Ələmdar telefonu qapayıb bölmənin açıq qapısına baxdı. Artıq narahat olmağa başlamışdı. Görəsən, general Baratov ali müşavirənin qərarında dəyişiklik etdirə biləcəkdimi?..

Bölmənin binasından çıxan bir polis kapitanı onu səslədi:

- Cənab mayor, sizi çağırırlar.

Ələmdar cəld addımlarla binaya girib, Allahverdinin kabinetinə daxil oldu. Bədəl otaqda görünmürdü. Onu müvəqqəti saxlama kamerasına qayıtmışdılar. Masa arxasında əyləşmiş qərargah üzvləri isə generalın nə deyəcəyini maraqla gözləyirdilər. Həminin üzündə narahatlıq ifadəsi vardı.

Əliyərzadə Ələmdarı uzun sürən mənalı baxışlarla süzüb əyləşməsinə işarə etdi və ayağa qalxaraq danışmağa başladı:

- Rəhbərlik bir qədər əvvəl verdiyi qərarda kəskin dəyişikliyə edib. Girovları ölümdən xilas etməyin başqa yolu tapılmadığı üçün saxlanılmış terrorçu Bədəl Məhərrəmovu elə bu dəqiqə sərbəst buraxmalıyıq...

Qərargah üzvləri arasında pıçpıç başladı. Deyəsən, hamı təəccüblənmişdi. Bədəlin buraxılmasını istəyənlər də, buna qətiyyətlə etiraz edənlər də...

- Sakin olun, cənablar! – general sağ əlini yuxarı qaldıraraq cəddiyyətlə dilləndi, - Biz bu əmri müzakirə etmək səlahiyyətində deyilik. Və buna vaxtımız da yoxdur. Əmr təcili yerinə yetirilməlidir! Yaxşı ki, hər ehtimala qarşı əvvəlcədən hazır hazırlıqlar görmüşük. Bizim adamlar saat 06.00-da uçacaq təyyaraya bileti, tələb olunan pulu və mobil telefonu hazırlayıblar...

Polkovnik Cavadov qeyri-ixtiyari olaraq generalın sözünü kəsib yerindən dilləndi:

- Mən ali rəhbərlikdən verilən əmri müzakirə etmək fikrində deyiləm, cənab general. Oğar onlar qərara gəlirlərsə ki, Bədəli buraxaq, deməli, buraxmalıyıq. Amma belə bir təhlükəli canını tamam başlı-başına da buraxmaq olmaz. Mən təklif edirəm ki, Bədələ veriləcək mobil telefon cihazı kompüter vasitəsilə qeydə alınsın və onun hərəkət trayektoriyası izlənəlsin. Bəlkə o heç hava limanına gəlməyəcək!?

- Doğrudur... – polis rəisi Mirzəyev də bu fikrə tərəfdar olduğunu bildirdi. - Bədəl buraxılan andan hava limanına çatana kimi müxtəlif vasitələrlə izlənməlidir. Terrorçular tələb edirlər ki, o tam sərbəst buraxılsın. Deməli, onu hava limanına öz avtomobilimizdə apara bilmərik. O, yəqin ki, buradan çıxandan sonra taksi saxlayacaq. Havanın işıqlanmasına az qalır. Artıq taksilərin bir çoxu işə çıxıb. Biz öz adamımızı taksi sürücüsü kimi sükan arxasında oturdub Bədəlin qarşısına çıxara bilərik...

Sakitcə oturub danışqları dinləyən Ələmdar bunu qətiyyənlə istəmirdi. Bədəli hava limanına dövlət adamının sürdüyü taksi aparardısı. Ələmdarın nəzərdə tutduğu qanunsuz əməliyyat baş tuta bilmirdi. O, bu məqsədlə polis rəisinin təklifinə etiraz etmək istəyirdi ki, general özü dilləndi:

- Buna əsla ehtiyac yoxdur. Boş yerə şübhə yarada bilərik. Biz onu kompüterlə izləyəcəyik, – üzünü polkovnik Cavadova

tutdu, - Amma hədəf heç də telefon cihazı olmayacaq, cənab polkovnik. Bu terrorçular sizin düşündüyünüz qədər də avam deyillər. Mən əminəm ki, Bədəl öz yoldaşları ilə ilk danışığıdan sonra ona verdiyimiz telefonu tullayacaq.

General sözlərinə ara verib Allahverdiyə baxdı. Onun halı yaxşı deyildi. Başını aşağı dikib, gözlərini masaya zilləmişdi. Əliyərada üzünü yenə polkovnik Mirzəyevə çevirdi:

- Vaxt itirməyə dəyməz. Xahiş edirəm, tapşırın Bədəli həzrləsinlər. Təyyarə bileti, pul və mobil telefon bizim şöbənin əməkdaşı mayor Ağayevdədir. Və onda lap kiçik bir izləmə cihazı da var. Həmin mikrocihazı gizləncə arxa tərəfdən Bədəlin köynəyinin boyunluğuna yapışdırırsınız. Aydındır? Bizim mütəxəssislər həmin izləmə cihazı vasitəsilə Bədəlin hərəkətini kompüterdə izləyəcəklər. Bir daha deyirəm ki, telefona etibar edə bilmərik, Bədəl onu tullayacaq.

Mirzəyev yanında oturmuş cinayət-axtarış bölməsi rəisinə tərəf dönüb, nəsa dedi. Mayor dərhal qalxaraq otaqdan çıxdı. General Əliyərada isə növbəti göstərişlərini verməyə başladı:

- Bədəl buraxılında heç kəs həyətdən çıxmasın. Onu izləməyi qadağan edirəm. Yuxarıdan gələn əmr də belədir ki, Bədəli sərbəst buraxmaqla terrorçuların tələbini yerinə yetirib, girovların azad edilməsinə nail olmalıyıq, vəssalam. Bədəlin keçdiyi yollar isə birbaşa mənim rəhbərliyimlə kompüterdə izləniləcək. Biz köynəyindəki izləmə cihazının köməyi ilə onun atdığı hər bir addımından xəbərdar olacağıq. İndi isə noutbuku qoşub, Bədəli buraxmaq qərarımızı və ona verdiyimiz cib telefonunun nömrəsini terrorçulara bildirməliyik.

Cavadov bir qədər dilxor görünürdü. Yəqin ki, rəhbərliyin öz qərarını belə dəyişməsi MŞ-nin sərt rəis müavini üçün çox gözlənilməz olmuşdu.

- İcazənizlə, cənab general, - Ələmdar Cavadovun birbaşa ona zillənmiş çəp baxışlarına əhəmiyyət verməyib dilləndi, - Mənim bir təklifim var. Daha doğrusu, xahişim.

- Buyurun! - Əliyərada ciddi ahənglə dedi.

- Bədəlin buraxılacağını terrorçulara bildirən zaman onların qarşısına şərt qoyaq ki, noutbuku bir an da söndürməsinlər və girovları axıra kimi bizə göstərsinlər.

- Nəyə görə?

- Bu, bir təhlükəsizlik tədbiri kimi lazımdır. Qoy girovları gözümüzün qarşısında olsunlar ki, terrorçular onlarla pis rəftara etməsinlər... - gözücu Allahverdiyə baxaraq susdu.

- Doğrudur, - general başını razılıqla tərpətdi, - Biz onların tələb edirik ki, girovları həzrətə fasiləsiz olaraq göstərsinlər.

"X" bölməsinin rəisi generaldan bu xahişə heç də boş yer etməmişdi. O, qorxurdu ki, Bədəlin buraxıldığına arxayın olar terrorçular onun Moskvaya çatmasını gözləmədən girovları aradan götürərlər. Və bunu düşünmək üçün əlində kifayət qədər ciddi əsas var idi.

Dönüb bir daha Allahverdiyə nəzər saldı. Başının işarəsi ilə ona hər şeyin yaxşı olacağını bildirdi və qalxıb qətiyyətli addımlarla kabinetdən çıxdı.

Hələ ki, hər şey onun istədiyi kimi gedirdi...

Deməli, Baratov. Oləmədə inanıb, məhz onun istəyinə görə Bədəlin sərbəst buraxılması barədə qərara nail olmuşdu. Həm də ölkənin ali şəxslərinin iştirak etdiyi bir mətbəər müşavirədə. Amma qocaman general bilmirdi ki, bu qəddar canının sərbəst buraxılmasının girovların azad edilməsi və terrorçu dəstənin zərərsizləşdirilməsi məsələsinə heç bir daxili yoxdur. Bilmirdi ki, bu iş onun sevimli Leopardının yenidən düşünüb hazırladığı qanunsuz əməliyyatın bir tərkib hissəsidir və birbaşa Bədəlin qurbanlıq qoyun kimi Vaşaqə verilməsinə xidmət edir. Bilmirdi... Əgər bilsəydi...

Oləmədə çalışmalıydı ki, bu gün, günəş Bakı səmasını tam işıqlandırana kimi terrorçuların hamısı yaxalansın. Əgər belə olarsa, general Baratov dövlət başçısının qarşısında üzünə olar, Oləmədə də öz rəisini aldatdığı üçün bir o qədər vicdan əzabı çəkməzdi.

Qırşıda duran ən vacib məsələ terrorçu dəstənin zərərsizləşdirilməsi və girovların xilas deyildimi? Belə olan halda xalqına, dövlətinə xəyanət etmiş Bədəlin kimi bir cinayətkarın, qadına əl qaldıran nakişinin hansı yolla cəzalandırılmasının şəxsən Oləmədə Məlikov üçün əl böyük bir fərqi yox idi.

Gülənə zəng vurdu:

- O şəxsiyyəti bir neçə dəqiqədən sonra sərbəst buraxacaqlar.

Çalışacam ki, xahişinə əməl edərək onu sənə verim.

- Yecess! – Gültənin sevinclə dolu səsi eşidildi.

- Hazır ol və əmrimi gözlə!

- Oldu, mənim canım rəisim! Öpürəm səni!

Ələmdar telefonu qapayıb "Leksus"un sürəkli arxasına keçdi və onu bölmənin həyatından çıxararaq yaxınlıqdakı "Əli və Nino" kitab evinin qarşısına sürdü.

Artıq bir neçə dəqiqə sonra iki avtomobil sürətlə Xocasənə doğru hərəkət edirdi. Öndə gedən ağ rəngli "Leksus"da Ələmdardan savayı heç kəs yox idi. Qara rəngli xüsusi əməliyyat mikroavtobusunda isə leytenant Tamerlan Aslanlı başda olmaqla on nəfər xüsusi təyinatlı əsgər oturmuşdu.

II

Hava yavaş-yavaş işıqlanmağa başlayırdı...

Allahverdi Əbilovun yaşadığı evin həyatında bütün gecəni davam etmiş həyəcan hələ də səngiməmiş, əksinə, özünün ən yüksək həddinə çatmışdı. Həyətdəki bina sakinləri terrorçuların dövlətə verdiyi vaxt məsələsindən xəbərdar idilər. Bilirdilər ki, polis bölməsində saxlanılan cinayətkar sərbəst buraxılıb saat altıda Moskvaya uçmasa və oradan yoldaşlarına zəng vurub tam əməniyyətdə olduğunu bildirməsə düz saat 10-da bomba işə salınacaq və mənzildəki iki terrorçu ilə bərabər Zəhra xanım da, onun yeniyetmə qızı da həlak olacaqlar...

Vaxt daraldıqca, gecəni həyətdə keçirmiş bina sakinlərinin həyəcanı artırdı. Əsəbləri tarıma çəkilmiş qadınlar terrorçulara qarşı yağıdırır, Zəhra xanımın, onun uşaqlarının halına yanıb vaysınırdılar:

- Balalarına Allahın rəhmi gəlsin, ay Zəhra, daha bəndədən bir xeyir olmaz siza...

- Allah heç kəsə belə gün göstərməsin, doğmaca balan gözü-nün qabağında əzab çəkə, sən də aciz qalasan...

- Yox, daha qurtara bilməyəcəklər bu yazıqları. Nəsa edə bilsəydilər, indiyə qədər edərdilər...

- Deyir, qərar veriblər ki, o tutulan terrorçu buraxılmasın. Deməli, bu alçaqlar da dediklərini elayəcəklər.

- Onu necə buraxsınlar axı, bir cavan polis zabiti öldürüb, birini yaralayıb...

- Belə də iş olar!? Sən gəl kişinin evinə soxul, arvad-uşağını girov götür, dərəbəylikdir elə billə.

Polkovnik Kamranlının başçılığı ilə binanı və həyatı nəzarətdə saxlayan polis əməkdaşları adamları tamkinli olmağa çağırırsalar da bu artıq mümkün olmurdu. Səs-küydən doğan uğultu güclənir, qorxu həyəcanı hər kəsə sirayət edirdi.

Ağsaqqal bir kişi əsəbi halda Kamranlıya yaxınlaşdı:

- Rəis, niyə belə sakit dayanıb gözləyirsiniz, vaxt gedir, axı! Nəyi gözləyirsiniz? Gözləyirsiniz ki, mənzili partladib o günahsız qadını, o yazıq uşaqları qanlarına boyasınlar? Axı, hər şey bir yana dursun, o ailə sizin paqon yoldaşınızın ailəsidir. Üstəlik, Allahverdi bu camaat üçün də pis olmayıb. Hamının xeyrindəşərində qabağa düşüb, heç kəsdən köməyini əsirgəməyib. Cənnəti, qanını dövlətin, xalqın yolunda qoyub. İndi bunların əvəzini ona belə verirsiniz?

- Ay kişi, - polkovnik əsəbi halda əlini yellədi, - Ağsaqqal adamsan, indi durub qadınları da, uşaq-muşağı da başa salaq, sənə də!? Niyə anlamırsan ki, burada bizlik heç nə yoxdur, bizə nə əmr olunubsa, onu da yerinə yetiririk. Bir də ki, gəl mənim yerimdə ol, nə edəcəksən burada? Evə yaxınlaşmaq mümkün deyil. Bu it uşağı partlayıcıyı qarınlara bağlayıblar, düyməni basmaları kifayətdir ki, özlərini cəhənnəmə vasil etməklə bərabər, girovları da öldürsünlər. Sənə nə etməliyik burada, hə?!

Nə edə bilərik?!

- Onda tutduğunuz o adamı buraxın! - kişi əsəbləşdi, - Burada üç günahsız adamın həyatından söhbət gedir, axı?!

- Ay kişi, sənə dedim ki, burada mənlilik heç nə yoxdur. Rəis nə desə, onu da edəcəyik. Get öz işinlə məşğul ol!

Ağsaqqal başını bulayaraq polkovnikdən aralandı. Bir qədər

kənarı polis əməkdaşları öz narazılıqlarını ucadan bildirməyə başlayan bina sakinlərini sakitləşdirməyə çalışırdılar...

Həmin məhəllə ilə polis bölməsinin arasında yerləşən başqa bir məhəllədə isə tam sakitlik hökm sürürdü. Gecə şəhərdə baş vermiş hadisədən xəbərsiz olan məhəllə sakinləri şirin yuxuda idilər. Binalardakı tək-tək mənzillərdə işıqların yandırılması göstərirdi ki, burada yuxudan oyananlar da var, amma şəxsi avtomobillərin sıra ilə düzüldüyü alatoran həyatda bir neçə it və pişikdən başqa heç bir canlı gözü dəymirdi.

Doqquzmərtəbəli binanın yan tərəfində əkilmiş sıx yasəmən kollarının arxasından üzündə qrim maskası, əllərində qara dəri əlcək olan bir adam çıxıb, avtomobillərin park edildiyi kiçik meydançaya girdi. Əyninə cins şalvar, boz rəngli dəri gödəkce geyinmiş, üzünə nazik bıqlı qrim maskası keçirmişdi. Maskanın yarıqlarından baxan gözləri açıq-aşkar amansızlıq, qəddarlıq ifadə edirdi.

Ətrafına boylanıb, onu heç kəsin görmədiyinə əmin olandan sonra maşınlardan birinə yanaşdı. Belə anlaşıldı ki, gözüaltı etdiyi bu "Mercedes"-i oğurlamaq istəyir.

Amma elə bu vaxt həyatə qara rəngli bir "Audi" daxil oldu. Bunu görən maskalı cəld hərəkətlə geri sıçrayıb yoğun şam ağacının arxasında gizləndi.

"Audi" meydançaya girib dayananda orta yaşlarında bir kişi qapını açaraq maşından yerə endi. Və elə həmin anda da bahalı fransız ətrinin tünd qoxusu ətrafa yayılaraq, yenidən açılmağa başlayan şəhərin təmiz havasına qarışdı.

O, sübhün bu vaxtında haradan gəlirdi, görəsən? Bəlkə, gecə növbəsində işlədiyi iş yerindən? Yox, xüsusi zövqlə geyinmiş bu kişinin gecə növbəsində çalışan heç bir peşə sahibinə bənzəyişi yox idi. Bir də ki, heç bir müəssisədə gecə növbəsi şəhərin belə erkən saatlarında bitmirdi, axı.

Burada ən ağlabatan variant bu ola bilərdi ki, həmin kişi gizli görüşdüyü hansısa bir qadının yanından gəlirmiş. Həm də elə bir "abırlı-həyalı", "məsuliyyətli" qadının ki, o qadın yanına gələn yad kişinin qonşular tərəfindən görünməsinə qətiyyən istəmir. Olmaz axı, bina sakinləri arasında xoşagəlməz dediqodular yayıla bilərdi. Ona görə də bütün gecəni bu kişi ilə ya-

taqda keçirmiş ehtiyatlı qadın səhər tezdən onu oyadaraq yol salıb ki, qonşular yuxudan ayılmamış çıxıb getsin...

Maraqlıdır, görəsən, bu kişi evə belə ertədən qayıtması öz arvadına necə izah edir? Yəqin ki, bu barədə özündən nəsi inandırıcı bir şey uydurub, hər halda...

Şam ağacının arxasından qəflətən sıçrayıb çıxan maskalı şəxs "Audi"-nin sahibinə maşından aralanmağa imkan vermədi. Bir göz qırpmında irəli atılıb, boynuna ani zərbə endirməklə, kişini ölü kimi yerə sardı.

Sonra isə onu yaxındakı yasağan kollarına tərəf sürüklədi. Kolluğun ən xəlvt yerinə uzadıb, cibindən maşının açarlarını götürdü. Bütün gecəni eys-ışratla keçirmiş kişi indi bu xəlvt yerdə bir müddət dünyadan xəbərsiz halda huşsuz qalacaqdı.

Həyatdan çıxarılan "Audi" bir dəqiqə sonra polis bölməsinin yaxınlığındakı başqa bir həyatda dayandı. Avtomobilin stəkani arxasında oturmuş adam maskasını başından çıxarıb yanındakı oturmağa tulladı.

"Audi"-ni zorakılıqla ələ keçirmiş bu şəxs heç də avtomobil oğrusu yox, MŞ-nin xüsusi agentı baş leytenant Gültən Dəmirli idi. Bu "Audi"-ni isə yalnız ona görə oğurlamışdı ki, Ələmdar Məlikovun düşünüb hazırladığı əməliyyatda daha təhlükəsiz iştirak edə bilsin. Bu baxımdan, öz şəxsi avtomobilində hərəkət etmək ona sərfəli deyildi. Çünki, "Mazda"-nın nömrə nişanlarını dəyişsəydi belə, sonradan hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən aparılacaq axtarışda şübhə hədəfinə çevrilə bilərdi.

O, qarşıdakı əməliyyat üçün necə bir plan qurulduğundan xəbərsiz idi. Yalnız bunu bilirdi ki, Bədəl indicə polis bölməsindən buraxılmalıdır və MŞ-nin igid Leoparı bu alçaq qatili tutub ona təhvil verməyə çalışacaq. Bu necə baş verəcəkdə, daha Ələmdar bu barədə Gültənə heç nə deməmişdi. Qız özü də dəqiqəbaşı zəng vurub onun diqqətini yayındırmaq istəmirdi. Sevimli rəisi ona demişdi ki, əmrini gözlə, deməli, burada dayanıb gözləmək lazım idi.

Bir qədər əvvəl mənzilində keçirdiyi ehtirash məhəbbətlə dolu anları xatırladı. Hə... Deməli, belə olurmuş... O necə bir hiss, necə bir duyğu idi, İlahi?... Ümumiyyətlə, bu necə qəribo əməl idi ki, yad biriylə təsəvvür belə edəndə qadın üçün ən dö-

zölməz təhqir, özünün sevib qəbul etdiyin adamla isə ən gözəl, unudulmaz həzz təsiri bağışlayır?..

Axı necə oldu ki, Gültən özünü elə unutdu? Necə oldu ki, əvvəlcə dodaqlarını, daha sonra isə bütün vücudunu, bütün iş dünyasını təslim etdi?.. Bunu düşündə Ələmdara acığı tutdu. Amma sonra tez də fikirləşdi ki, bu işdə Ələmdarın heç bir günahı yoxdur. Hər şeyi Gültən özü elədi, axı... Ayçöhrə xanımın qulaqlarından iraq!..

Ələmdarla aralarında baş vermiş o işi heç vaxt unuda bilməyəcəkdi. Amma indi belə fikirləri bir kənara qoymalıydı. Çünki, onu qarşıda anasının qəddar qatili ilə görüş gözləyirdi...

İyirmi dörd il bundan əvvəl baş vermiş o amansız hadisə yenə də gözləri önündə canlandı. Köməksiz Ceyhanəni yerə yıxıb ağzını bağlamış Bədəl ona iti bıçaqla işgəncə verir. Uşağının, yəni həmin bu Gültənin yerini soruşur ondan. Qadın dözülməz işgəncələrdən əzab içində çırpınır, inildəyir, amma körpəsini Zeynəbin evinə qoyması barədə heç nə demir. Televizorda isə Maykl Cekson oxuyur. Daha doğrusu, çığıdır. Səsi bütün həyatı başına götürüb...

Kim idi görəsən onun atası? Kim idi o qansız, o insafsız, o qəddar adam? Kim idi o insan cildinə girmiş vəhşi heyvan? Kaş ki, Ələmdarın düşündüyü əməliyyat planı baş tutaydı və Gültən bu gün Bədəldən bunu öyrənə biləydi.

Əlini uzadıb avtomobilin pleyerini qoşdu. Burada məşhur gənc müğənni Zabita gözəl bir xalq mahnısı oxuyurdu. Bir qədər dinlədi. Sonra diskı gödəkçəsinin cibindən çıxardığı başqa bir diskə dəyişib "play" düyməsini basdı. Kəskin cingiltili səslər salona yayıldı. Daha sonra isə Maykl Ceksonun çığırtısı...

İndi onun boz-yaşıl gözlərində sanki heç vaxt silinməyəcək bir nifrət vardı. Özü isə cəngəllikdə gizlənib ovunu pusan vəşə-qə bənzəyirdi. Yox, daha doğrusu, körpə balasının kaftarlar tərəfindən parçalandığını görüb qəzəblənmiş ana pələngə. Yəni mahnıya axıra kimi qulaq asa bilməyib pleyeri söndürdü...

III

Artıq hava işıqlaşmış, Bakıda yeni bir yay sahəri açılmışdı.

Ələmdarın sürdüyü "Leksus" və arxadan onu təqib edən mikroavtobus artıq Xocasına girmək üzrə idilər. Monitordakı xəritədə avtomobilin hərəkət trayektoriyasını cızan göy rəngli işarə hədəfi göstərən qırmızı nöqtəyə yaxınlaşırdı.

Bu zaman cib telefonuna Tələtdən zəng gəldi və Ələmdar avtomobilin sürətini azaltmadan telefonu açdı:

- Əşidirəm, Tələt!

MŞ-nin məxfi əməkdaşı tələsik məlumat verməyə başladı:

- Onu görürəm. Polis bölməsinin həyatından çıxdı. Təkdir.

- Aydınır. Əlaqəni kəsənə və fasiləsiz məlumat ver!

- Əlində bir mobil telefon tutub. Bölmənin yaxın ətrafında və qarşıdakı küçənin səkilərində adam görünür. Yalnız küçədən tək-tək avtomobillər keçir. Deyəsən, onu bizdən başqa izləyən yoxdur.

- Aha! Davam et!

- Küçəyə çatıb dayandı. Məncə, taksi gözləyir...

Ələmdar bilirdi ki, Bədəlin köynəyinin boyunluğuna yapışdırılmış mikrocihazın köməyiylə bu dəqiqələrdə onun hərəkəti diqqətlə izlənilir və dərindən general Əliyərzadəyə məlumat verilir. Əgər Bədəl küçədə qatılacaq taksi saxlayıb aradan çıxarsa, onun getdiyi yer qərargahdan gizli qala bilməzdi. Amma, belə olan halda Ələmdar onu itirəcəkdi.

- Diqqətli ol, Tələt, - dedi, - Bədəl taksi saxlasa, həmin taksinin nömrə nişanlarını dərhal mənə bildirməlisən.

- Arxayın ol, rəis, o bizim gözümlərdən yayına bilməz.

- Hər halda, diqqəti əldən verməyin!

- Dayan!.. - Tələt qəfil səsləndi, - Deyəsən, onun əlindəki telefona zəng gəldi. Kiminləsə danışır.

- Aha!..

- Danışığı bitirib geri döndü. Polis bölməsinə tərəf qayıdır...

- Necə yəni?.. - Ələmdar dilxor halda dilləndi.

- Ha, Ələmdar, o geri qayıdır. Amma... Bölmənin həyatına girmədi. Hasarın yan tərəfindən keçib görünməz oldu. Yəqin,

o tərəfdəki küçəyə gedir. Mən artıq onu görmürəm, o indi Orxanın nəzarət etdiyi əraziyə girib.

Ələmdar dərhal telefonu qapadı ki, Orxan onunla əlaqə yarada bilsin. Qəsəbəyə girdikləri üçün bir gözül monitordakı qırımızı nöqtədə idi. Avtomobilin hərəkətini bildirən göy ox bu nöqtəyə lap yaxınlaşmışdı. Deməli, ona lazım olan hədəf buralarda olmalıydı.

İkinci telefonda Gültənə əlaqə yaradıb mikrofonu qoşdu:

- Vəşaq!..
- Eşidirəm, rəis! – qızın səsi nədənsə boğuş gəlirdi.
- Öz məşinındasan?
- Yox, qara rəngli "Audi"də...
- Polis bölməsinin arxasındakı küçəyə çıxacaqsan. Hazırlaş!
- Aydındır!

Birinci telefona Orxandan zəng gəldi:

- Rəis, mən o adamı gördüm. Polis bölməsinin arxasındakı küçənin sakisindədir. Birbaş avtobus dayanacağına tərəf gedir.
- Səni eşidirəm, Orxan, davam et!

Ələmdar Gültənə əlaqə saxladığı telefonu açıq saxlayaraq, digər telefonda Orxanla danışmağa başladı. İndi onun səsini, haradasa, polis bölməsinin yaxınlığındakı məhəllələrin birində pusquda dayanmış Vəşaq da eşidirdi.

- Küçədə hərəkət edən avtomobillərin sayı artıb, - Orxan dedi, - Səkidə ondan başqa işə tələsən bir kişi hərəkət edir. Avtobus dayanacağında isə bir nəfər yaşlı qadın dayanıb.

Saat artıq 05.27-ni göstərirdi. Bədəl həqiqətən hava limanına gedib Moskvaya uçmaq istəyirdisə, bunun üçün vaxt itirmədən taksi saxlamalı idi. Ələmdarın fikrincə, terrorçular bu canını hava limanına çatdırmaq məqsədilə öz adamlarından istifadə etməyəcəkdilər. Bu, əslində, onların xeyrinə olmazdı. Odur ki, Bədəl özü küçədən keçən bir taksini saxlamalı idi.

- Müşahidənə davam et, əgər o taksi saxlasa nömrəsinə bax, - deyər Orxanə göstəriş verdi.
- Oldu!

Bir az sonra Ələmdar əyləci basıb avtomobili qəsəbənin çınqıl döşənmiş bir küçəsində saxladı. Arxadan gələn mikroavtobus da dərhal dayandı. Küçənin sağ və solunda daş hasarlı hə-

yatlar və bu həyətlərdəki ikimərtəbəli evlər uzanırdı.

Yerə enmədən yanındakı binoklu götürüb evləri və həyətdarvazalarını müşahidə etməyə başladı. Düz qarşısında da həyətdarvaza vardı. İkisi sağda, ikisi solda. Monitorla hərəkət edə, işıq qırmızı nöqtənin üzərinə çatıb dayandığı üçün axtarılma hədəf bu dörd evdən biri olmalıydı.

Hədəfi bildirən qırmızı nöqtə... Ha, bu qırmızı nöqtə hazırda Allahverdinin qızı Mahirənin mobil telefonunun yerini nişan verirdi. Ələmdar məhz onun telefon nömrəsini Yasinə verərək koordinatlarını müəyyən etməyi tapşırıbmışdı.

Həmisi elə düşünürdü ki, Mahirəgil şəhərin mərkəzində, öz yaşadıkları mənzilə girov saxlanılırlar. Amma, əslində, belə deyildi. Təkcə Ələmdar bilirdi ki, terrorçular ailə üzvlərini gizli-mənzildən çıxararaq Xocasana gətiriblər...

Bəli, Allahverdinin şəhərin mərkəzində yerləşən mənzili bu saat adamsız idi. Terrorçular qapının önünə və balkonlara müşahidə kameraları yerləşdirərək onları Xocasən qəsəbəsidəki mərkəzi monitorla əlaqələndirmişdilər ki, kimsə mənzilə yaxınlaşanda buradan görsünlər.

Ələmlər çox hiyləgər bir plan qurmuşdular və əgər Ələmdarın güclü yaddaşı, peşkar diqqətliliyi olmasaydı, bu planın sirrini axıra kimi o da anlamayacaqdı.

Allahverdinin dediyinə görə, Mahirə atasını monitorla görəndə qışlatan irəli atılıbmış. Ağzı yapışqanlı lentlə bağlanmış qız bu zaman boğuluq səslə ona nəsa çatdırmaq istəyirmiş. Elə Ələmdarı da görəndə Mahirə belə bir hərəkət etdi. Ona da nəyisə anlatmağa çalışdı. Qızın bu hərəkəti Ələmdarı şübhələndirsə də, onun əsl məqsədi nə ona, nə də Allahverdiyə aydın olmamışdı. Hər iki zabit səhvən belə düşünmüşdü ki, Mahirə onlara maskalı terrorçulardan birinin Salehi olduğunu demək istəyir, vəssalam.

Amma, sən demə, heç də belə deyilmiş...

Terrorçular noutbukı elə qoymuşdular ki, ekranda yalnız divardakı xalçanın bir hissəsi və onun üzərinə vurulmuş ailə fotosu görünürdü. Çərçivəyə salınmış şüşəli foto... Ələmdarın gözli bu fotoya baxanda otaqdakı lüstrel şüşəyə düşmüş solğun əksi diqqətindən yayınmadı.

Bu lüstr Ələmdarın Allahverdigildəki qonaqlıq zamanı həmin otaqda görmüş olduğu lüstr deyildi...

"X" bölməsi raisinin bu kaşfi onu göstərirdi ki, girovlar öz mənzillərində yox, haradasa, tamam başqa bir yerdədirlər. Onları mənzildən çıxarıb aparan terrorçular divardakı xalçanı, çərçivəli ailə fotosunu və Allahverdinin şəxsi noutbukunu da özləri ilə bura, yəni Xocasənə gətirmişdilər.

Həqiqətən qoçaq və zirək bir qız olan Mahirə də atasına məhz bunu çatdırmaq istəyirmiş. Demək istəyirmiş ki, biz öz mənzilimizdə deyilik, bizi başqa yerə gətiriblər. Qız, sən demə, ona görə qəfil irəli atılıbmış ki, başıyla noutbuku vurub aşırınsın, yaxud onun duruşunu dəyişsin və bu zaman kamera, anı də olsa, bu yad otağı atasına göstərsin. Afərin, sənə Mahirə!..

Deməli, bu hiyləgər əclaflar binanın işıqlarını söndürərək, ailənin hər üç üzvünü mənzildən çıxarmış, ambulansla Xocasənə gətirmişdilər. Bu zaman Alikin telefonunu məhv edib, Zəhra xanımla Mahirənin telefonlarını özlərində saxlayıblar və Allahverdi ilə məhz həmin telefonlar vasitəsilə danışılıblar.

Onlar niyə belə etmişdilər? Mayor Məlikov artıq bu suala cavab verə bilərdi:

1. Bu iki maskalı terrorçu heç də özlərini Bədələ görə qurban vermək fikrində deyildilər. Xocasəndəki evdə oturub dövlət adamları ilə danışmaq aparacaq, Bədəlin sərbəst buraxılmasına nail olacaqdılar. Amma Bədəl buraxılarsa da, buraxılmasa da axırda girovların hər üçünü öldürəcəkdilər.

2. Girovları başqa yerə apardıqlarını açıq bildirsəydilər, hüquq-mühafizə orqanları ilə rahat əlaqə qurub danışmaq, girovları fasiləsiz göstərərək vəziyyətin nə dərəcədə ciddi olduğunu anlatmaq mümkün olmazdı. Bu zaman dövlət orqanları Mahirənin telefonunun, yaxud noutbukun koordinatlarını müəyyənləşdirmək qərarına gələr və bunu dərhal edərdilər. İndi isə girovların guya öz mənzillərində saxlandığına əmin olan dövlət adamları həmin cihazların koordinatlarını müəyyənləşdirməyi heç ağllarına da gətirmədilər. Hamı düşünürdü ki, Zəhra xanımla Mahirə bu saat öz mənzillərindədirlər və onların telefonlarının, yaxud noutbuklarının koordinatlarını müəyyən etmək lüzumsuz bir işdir.

3. Girovların və onları saxlayan iki terrorçunun guya Ali-verdinin mənzilində olması dövlətə meydan oxuyan silahlı birləşmənin fikrinin nə qədər ciddi olduğunu rəhbərliyə göstərməli idi və göstərirdi. Yəni, göstərsünlüz ki, biz bu mənzildə, sizin gözləndiyiniz qarşısında yıq. Mənzilə yaxınlaşsanız özümüzü də, girovları da məhv edəcəyik. Görürsünüz ki, biz ölümdən qorxmuruq və Bədəli buraxmasanız bu işin sonu faciə ilə bitəcək...

Bax belə!.. Terrorçular, doğrudan da, çox hiyləgər plan qurmuşdular. Səhvləri təkcə bu olmuşdu ki, lüstrün şəklinin şüşəli fotonun üzərində əks edə biləcəyini və bu solğun görüntünün Ələmdar Məlikov kimi peşəkar əks-keşfiyyat zabitanın diqqətindən yayınmayacağını düşünməmişdilər.

Ələmdar artıq qarşıdakı əməliyyatı uğurla başa vuracağına inanırdı. Amma onu birçə şey narahat edirdi ki, bu da Alikin hazırda sağ olub-olmaması fikri idi. Görəsən, bu qansızlar onu hələ qatla yetirməmişdilər ki?.. Axı bu gənc oğlan praktik olaraq terrorçulara lazım deyildi?..

Hə... Girovlar bu dörd evdən birində olmalı idilər. Amma hansında?.. Soldakı evlərin hər ikisinin pəncərəsində işıq yarırdı. Bunlar ola bilərdilər. Ələmdarın fikrincə, terrorçular evin pəncərələrini qapamalıydılar. Elə təəssürat yaratmalıydılar ki, guya bu evdə heç kəs yoxdur. Yoxsa qonşudan-qohumdan kimsə ora gəlib narahatlıq yarada bilərdi. Sağdakı birinci həyətdə axşamdan yanan gür işıq hələ söndürülməmişdi. Bura ola bilərdimi? Bəlkə də...

Bu da sağdakı ikinci həyat. Xaki rəngli darvaza... Çöl tərəfindən iri qifil asılmış bu darvazanın üstündə kiçiyə işıq salmaq üçün qoyulmuş lampa yanırdı. Ələmdarın diqqətini darvazanın üstündə quraşdırılmış müşahidə kamerası cəlb etdi. Aha!.. Bu kamera əvvəldən daimi nəzərdə tutulsaydı, onun evin daş divarına vurulması daha uyğun sayılardı. Darvazaya bağlanması isə göstərirdi ki, bura müvəqqəti quraşdırılıb.

Evin pəncərələri qalın pərdə ilə örtülmüşdü. İçəridən heç bir işıq-filan görünürdü. Deməli, terrorçular bu evdə olmalıydılar. Nə yaxşı ki, avtomobili tez saxlamışdı. Yoxsa o evin darvazası önünə getsəydi, müşahidə kamerası vasitəsilə içəridən görünə bilərdilər.

Birdən telefonda Orxanın həyəcanlı səsi eşidildi:

- Rəis, bu adam dayanacaqda ki zibil qutusunun altından nə sə götürdü. Deyəsən, o da telefondur. Hə... Əvvəldən əlində olan telefonu zibil qutusuna tulladı... Bir taksiyə al edib saxladı. Bu sarı rəngli "Tofaş"dır. Nömrəsi MB 537... Aha, taksiyə mindi... Yola düşdülər...

- Sağ ol, Orxan. Tələtə də ki, hər üçünü azadsınız, evinizə gedə bilərsiniz. Amma kluba bir az tez yığışın.

Ələmdar telefonu qapayaraq bu dəfə daha ucadan dilləndi:

- Yuvandan çıx. Vəşaq! Arxa küçədə sarı "Tofaş" taksi. MB 537... Böyük ehtimalla, hava limanına gedir. Maksimum uzaqdan izləyib mənim zəngimi gözlə!

İkinci telefonun mikrofonu hələ açıq idi və döyüşçü qızın sərt səsi "Leksus"un salonuna yayıldı:

- Aydınır!..

Tamerlan onun işarəsi ilə yerə enib "Leksus"a yaxınlaşanda Ələmdar əliylə xaki rəngli darvazanı göstərüb dedi:

- Girovlar o evdədirlər. Amma, qapıda müşahidə kamerası olduğu üçün biz ora yaxınlaşa bilmərik. Qonşunun həyatına girməyək. Bax, sağdakı bu göy darvazalı həyətdə. Uşaqlardan biri hasardan aşaraq darvazanı açsın. Maşınları həyətdə salacağıq. İçəri girən kimi darvazanı örtüb, ev sakinlərini nəzarətə alın!

- Oldu, cənab mayor! – Tamerlan cəld geri qayıtdı.

Xüsusi təyinatlılardan biri yerə enib hasara yaxınlaşdı. Onu pişik cəldliyi ilə aşırıb darvazanı içəridən açdı. "Leksus"la mikroavtobus həyətdə daxil olan kimi darvazaya örtüldü.

Başlarına maska keçirmiş döyüşçülər yerə endilər. Onlardan ikisi evdən çıxan əlli yaşlarında kişini tutub Ələmdarın qarşısına gətirdi.

Ələmdar qonşu həyətin hasarını Tamerlana göstərüb:

- Bax gör orada nə var! – deyərək əmr etdi.

Sonra isə ev sahibini başdan-ayağa süzdü:

- Adın nədir, a kişi?

- Adım Nərimandır... – kişi cavab verib tez də soruşdu: - Siz kimsiniz? Mən nə eləmişəm?

- Deyəsən, sən heç nə eləməmişən, - Ələmdar qonşu həyətdə işarə etdi, - De görüm, o evdə kim olur?

- Vahab... Şəhərdə avtoyumada işləyir. O nə edib ki? Mayor kişinin sualına əhəmiyyət vermədi;
- Evdə daha kimlər olur? Ailəsi-uşağı varmı bu Vahabın?
- Arvadı, bir də yeddi-səkkiz yaşlarında iki uşağı var. Biri qızıdır, biri oğlan... İndi evlərində heç kas yoxdur.
- Bəs haradadırlar?
- Biləcəridə lüzürləri düşüb. Arvadın əmisi ölüb. Üç gündür ki, hamısı orada idi. Amma, deyəsən, dünən axşam evə qayıdıblarmış. Gecə oğlum dedi ki, ata, Vahab əmigi ambulans gəldi. Onda mən hamımdan təzəcə çıxmışdım. Paltarımı geyinirdim. Bir az sonra küçəyə çıxdım ki, görün nə baş verib. Necə olmasa, qonşudur, axı... Gördüm darvazalarından qıfıl asılıb. Fikirləşdim ki, yaqın, hansınsa xəstəxanaya aparmalı olublar, o birilər də onunla gedib...

Tamerlan qayıdıb gəldi:

- Cənab mayor, həyatda adam görünmür. Zəncirdə bir yekə çoban iti var. Bir də, iki avtomobil dayanıb həyatda.
- Onlardan biri ağ rəngli "Nissan"dır? - Ələmdar soruşdu, - Nömrəsi də 502...
- Bəli, ağ "Nissan"dır,- Tamerlan təəccüblə dedi, - Amma nömrəsinə fikir vermədim...

Ələmdar başını məzəmmətlə yırğaladı:

- Sən gərək belə vaxtlarda gördüyün hər şeyə xüsusi diqqət yetirəsən, Tamerlan. Uşaqlara tapşır, o iti susdursunlar! Sonra isə burda durub mənim işarəmi gözləyəcəksiniz. Mən deyəndə dərhal yanıma gələrsiz. Küçəni də nəzarətsiz qoymayın.

Bunu deyib, qonşu həyatla aradakı hasara doğru getdi. Tamerlan bura nərdivan söykəmişdi. Nərdivana qalxan əsgər öldükə xüsusi tülənglə nişan alıb, iti səssizcə vurdu. İndi bu it bir müddət huşsuz vəziyyətdə yatacaqdı. Ələmdar əsgərin hasardan uzaqlaşmasını ömr etdi. Özün isə nərdivanın yanında duraraq, bir az əvvəl Məltəmə verdiyi cib telefonuna zəng vurdu:

- Alo!
- Hə, Ələmdar, nə oldu? - Məltəmin narahatlıq ifadə edən səsi eşidildi.
- Yatmamışdın ki?
- Yox, bayaqdan sənin zəngini gözləyirəm...

Biz ayrıldıqdan sonra Saleh səninlə danışıb?

- Yox!...

- Onda elə bu dəqiqə öz telefonunla Salehə zəng vur. De ki, Gültayın halı yenə pisləşib. Guya ambulans çağırımsan, artıq həkim gəlib və qızın döşünə qanından verdiyi tibbi laborator analizin nəticələrini istəyir. Guya onu evdə tapa bilmirsən. Düşünürsən ki, klinikadan qayıdanda unudaraq maşında qoyublar. Salehə de ki, maşına baxsın, analizin nəticələrini tapıb oradan hemoqlobinin göstəricisini sənə oxusun. Guya, həkim Gültaya tibbi yardım göstərmək üçün hemoqlobinin miqdarını təcili bilmək istəyir. Aydınır?

- Ələmdar, başa düşmürəm bu nəyə lazımdır. Axı sən indi haradasan?

- Sən mənim dediyimi yerinə yetir! Əgər Saleh Gültayla, ya həkimlə danışmaq istədiyini bildirsə, de ki, sən tez analizlərin nəticəsini tap, sonra danışarsan.

Danışığı bitirən kimi nardivanla hasara dırmanıb Vahabın həyatına atıldı. Ağ rəngli bir "Nissan" ikimartəbəli evin beş addımliyində dayanmışdı. Nömrəsinə baxdı. Hə, bu Salehin avtomobili idi. Keçib onun arxasında gizləndi.

Birneçə dəqiqə sonra evin ikinci mərtəbəsindəki dəmir qapı açılıb-örtüldü. Kimsə pilləkənlə tələsik həyata enib "Nissan"a yaxınlaşdı. Sağdakı arxa qapını açıb başını salona salaraq, orada nəşə axtarmağa başladı. Bu Saleh idi...

Avtomobilin sağ tərəfinə adlayaraq onu qüvvətlə içəri itələyənlər Ələmdar özü də salona girib arxa oturacaqda oturdu.

- Sabahın xeyir, Saleh müəllim! Nə axtarırsan?

Saleh, deyəsən, yaman qorxmuydu.

- Sən kimdən? – deyə çıxırıb əlini şalvarının cibinə apardı.

Cəld bir hərəkətlə onun biləyindən tutan Ələmdar üstədən yoxlamaqla gördü ki, şalvarın cibindəki tapançadır. Salehin əlini geri itələdi:

- Qoy tapança cibində qalsın, sonra lazım olar.

Onun üzünə baxmağa yalnız indi imkan tapan Saleh öz keçmiş xilaskarını tanıdı:

- Ələmdar?! Sən burada nə edirsən?

- Maraqlı sualdır,- Ələmdar ikrahla gülümsədi,- Amma bu

sualı mənə sənə versəydin, daha məntiqli alınardı.

- Məəssən... - Saleh udqundu.

- Keçi kimi maləmə! Uzağı iki saata hamınızı həbs edəcəyik. Amma mən istəyirəm ki, şəxsən sənə kömək edim. Qo, Gültayla Eltay atalarının terrorçu olmasının vicdan azabını çəkəməsiniz. Sənin polisə zəng vuraraq, ticarət mərkəzlərindəki partlayıcılar barədə məlumat verməyindən xəbərim var. Bunu nəzərə alıb, işini xeyli yüngülləşdirmək olar.

- Polisə mənim zəng vurduğumu haradan bilirsən? - Saleh kəkələdi. - Ümumiyyətlə, sən harada işləyirsən? Polisdə? Bizim burada olduğumuzu necə öyrənə bildiniz axı?..

- Sözlümül kəsmə! Səni xilas etməyimi istəyirsənsə, sən də mənə kömək etməlisən. Ügər kömək etməsən, partlayıcılar barədə polisə sənin xəbar verdiyini yoldaşlarına bildirəcəm. Belə olan halda, özün yaxşı bilirsən ki, satqınlıq etdiyin üçün həbsxanada başına nə oyunlar açacaqlar. Vaxtımız çox azdır. De görüm, bizə yardım edəcəksən, ya yox?

- Məni necə xilas edəcəksən? Yəni, elə səlahiyyətin var?

- Sən mənimlə razılaş, necə edəcəyimi bir azdan görəcəksən. Saleh təəddüd içində idi. Hiss olunurdu ki, çox qorxu keçirir. Evə tərəf boylanıb qurumuş dodaqlarını yaladı:

- Nə desən razıyam... Təki mənə xilas elə...

Öləndir razılıqla başını tərpətdi:

- De görüm, bu evdə kimlər var? Neçə nəfərsiniz burada? Allahverdinin oğlu burada mı? Sağdır mı?

- Hə, sağdır. Onlar üçü də buradadırlar. Bir də evin sahibi Vahab... Başqa heç kəs yoxdur evdə.

Bu məlumat "X" bölməsinin rəisini xeyli rahatlatdı.

- Allahverdinin ailəsini burda sən gətirdin?

- Biz o evə mənim maşınmda getmişdik. Beş nəfər idik. Mən, Əbdülqədir, Vahab... O biri iki nəfəri tanıyıram. Dördü pilləkəndə dayanıb mənə qabığa verdilər ki, zəngi çalım. Qapı açılan kimi arxamca içəri soxuldular. Evdəkilərin əl-qollarını bağladılar, xalqanı divardan açıb bükdülər. Qapıya, balkonlara kamera qoyuldu. Sonra beş-altı dəqiqə gözlədik. Binaanın işıqları sönəndə Əbdülqədir dedi ki, ambulans gəlib, xalqanı da, adamları da aşağı endirin. Onun dediyi kimi elədik. Zəhra xa-

nımla uşaqlarını ambulansa mindirdik. Əbdülqədirgil də ora mindi. Mənimlə Vahab "Nissan"-da qabağa düşüb bura gəldik. Sonra o birilər ambulansa qayıtdılar, biz ikimiz burda qaldıq...

- Yaxşı, indi de görüm, dəstənin başçısı "Komandir" kimdir? Bazalarınız harada yerləşir? Dəstədə neçə adam var?

Saleh ah çəkib başını yellədi:

- Balalarımın canına and içirəm ki, "Komandir"-i tanımıram. Onu bir dəfə də görməmişəm. Mənim bildiyimə görə, dəstənin otuzdan çox üzvü var. Bir-ikisini çıxmaq şərtilə, onları da tanıyıram. "Komandir"-in kimliyini isə dəstədə cəmi iki nəfər bilir: Əbdülqədir və Bədəl. Mən yalnız Bədələ tabe olduğum üçün Əbdülqədiri də yaxşı tanımıram. Cəmi iki dəfə görmüşəm. Onu Vahab yaxşı tanıyır...

Vaxt gəldirdi və tələsmək lazım idi. Ələmdar əlini Salehin çiyninə qoydu:

- Deməli, belə! Onda sən mənə başqa cür kömək etməlisən.

- Bacardığım iş olsa kömək edəcəm. Amma sən də mənə bu zibildən xilas ol, Ələmdar. Heç olmasa, Məltəmin xatirinə. O səni çox istəyir... Həmişə deyir ki, bizim üstümüzdə Ələmdarın haqqı böyükdür...

Bəli!.. Qorxu yaman pis şey imiş. Həbs olunmaq qorxusu, ölüm qorxusu... Saleh qorxudan ələ gülcünə hala düşmüşdü ki, xilas olmaq üçün yad kişinin qarşısında öz gözəl arvadının adından istifadə edirdi. Deyirdi ki, arvadım səni çox istəyir...

- Mən də onu çox istəyirəm... – Ələmdar Salehin qorxudan ağarmış sifətini rişxəndlə süzüb dilləndi, - Sənə də nə yaxşılıq etsəm, onun xətrinə edəcəm. De görüm, Bədəllə telefonda hansınız danışırırsınız? Sən, yoxsa Vahab?

- Bədəllə?

- Bəli! Bu saat taksidə hava limanına gedən Bədəllə!

- Mən danışırım...

- Öz şəxsi cib telefonunla?

- Yox, Bədəl polis bölməsindən çıxanda ona Allahverdinin qızının telefonu ilə zəng vurdum. Bizim adamlar avtobus dayanacağında bir telefon gizlətmişdilər. Dedim ki, onu götürüb, polisin verdiyini tullasın. Sonra yeni telefonuna başqa nömrədən zəng vurdum. Qeydiyyatsız bir nömrədir.

- O telefon üstündədir?

- Hə...

- Əgər rüsvayçılıqdan qurtarmaq istəyirsənsə, elə bu qəşqə. Bədələ zəng vurub, mənim öyrədəcəklərimi deyəcəksən:

- Nə deyəcəm ona?... - Saleh telefonu cibindən çıxardı.

- Diqqətlə qulaq as! Bədələ də ki, köynəyinin boyunluğunda izləmə cihazı yerləşdirilib və həmin cihazın köməyiylə hər addımı izlənilir. Qoy onu çıxarıb taksidə qoysun. Taksini saxlatdır-sın. Sürücünün pulunu verib tapşırırsın ki, o yərə enən kimi yoluna davam edərək hava limanına sürsün. Sonra özü cəld taksidən çıxıb, həmin anda arxada dayanan qara rəngli "Audi"-yə minsin. Də ki, həmin "Audi" onu lazımı yərə aparacaq.

Saleh eşitdiklərindən heyrlənmişdi:

- Allah haqqı, heç nə anlaya bilmirəm, Ələmdar. Sən Bədəli dövlət adamlarının əlindən qurtarmaq istəyirsən?

- Bu gic suallarını kənara qoy! - Ələmdar açıqlandı, - Tez zəng vur və dinamikə qoş ki, onun səsinə mən də eşidim!

Saleh bir neçə dəfə udqunub dodaqlarını yaladı. Bununla həyəcanını dəf etməyə çalışdı və nəhayət zəng vurdu.

- Hə?... - telefonun dinamikindən Bədəlin səsi gəldi.

- Bədəl...

- Hə, eşidirəm.

- Sən indi haradasan?

- Aeroporta çatmaq üzrəyəm. Nə olub ki?

Saleh Ələmdarın öyrətdiklərini birnəfəsə söylədi.

- Əlaflar! - Bədəl hirsindən fışıldadı, - Deməli, mən izləyirlər? Ay siz öləsiniz!.. Yaxşı, bəs o dediyin qara "Audi"-dəki kimdir? Mənim adamlarımdandır, yoxsa Əbdülqədirin?

- Mən onun kim olduğunu bilmirəm, - Saleh Ələmdarın işarəsini anlayıb dərhal cavab verdi, - Sənə Əbdülqədirin dediklərini çatdırıram. Vaxt gedir. Tələs!

Telefonu qapadı.

- Dediyni elədim, Ələmdar, bəs indi nə olacaq?

Ələmdar fərqinə vardı ki, bu saat öz gələcək taleyinin həyatda olan bu adam artıq qızının xəstəliyini unudub və arvadının ondan analizlərin nəticəsi ilə əlaqələr cavab gözləməsi heç yadına düşmür.

İndicə danışdığı telefonu Salehdən alıb, söndürərək cibinə qoydu. Hər ehtimala qarşı, bunu məhv edəcəkdi. Sonra öz cib telefonunu çıxarıb Gültənə zəng vurdu:

- Ona yaxınlaş və o dayananda düz arxasında saxla!

- Anladım! – Gültən qısaca dedi.

Ələmdar isə telefonu qapayıb Salehə baxdı:

- İndi mən deyəndə evə çıxacaqsan. Qapını içəridən bağlama və çalış ki, Vahabı şübhələndirməyəsən. Biz səndən az sonra içəri girib, əllərinizi qaldırmağı tələb edəcəyik. Sən onda dərhal tapançanı çıxarıb mənə tuşlayarsan. Mən ikinci dəfə "Silahı at, təslim ol!" deyəndə onu yerə atarsan. Bunu şəxsən sənəin xeyrin üçün edirəm. Qoy Vahab bizimlə əlbir olduğunu anlamasın. De görüm, mənə başa düşdün?

- Hə... – Saleh bədbin halda mızıldandı, - Sənə qurban olum, Ələmdar, mənə bu bələdan qurtar. Bir qələtdir eləmişəm, çox peşmanam. Mənə Bədəl yoldan çıxartdı. Bore pul verdi. Həmin pulu qaytara bilməyəndə ondan asılı vəziyyətə düşdüm. Sən gül kimi iş tapmışdın mənim üçün, qədrini bilmədim. Uşaqlara, Məltəmə yazığın gəlsin...

Ələmdar ona sakitcə qulaq asırdı. Gözü isə əlində tutduğu telefonunda idi. Bu zaman Gültəndən qısa ismaric gəldi:

"Çox sağ ol!"

Deməli, "Qanunsuz əməliyyat" plan üzrə gedirdi...

- Hə, çıx görüm! – telefonu cibinə qoyub Salehə əmr etdi, - Çalış ki, dediklərimə olduğu kimi əməl edəsən.

Saleh maşından çıxıb məzlum baxışlarla Ələmdara baxdı:

- Hər halda, indi mənə də həbs edəcəksiniz. Əgər çox yatasa olsam, Məltəmə, uşaqları sənə tapşırıram...

Ağır addımlarla evə doğru yönəlib, pilləkənlə qalxdı. Qapını açıb içəri girdi.

Onun arxasınca baxan Leopard isə bu dəqiqələrdə yalnız girovları xilas etmək, terrorçuları ələ keçirmək və bir də Gültənin xatirinə planlaşdırılmış qanunsuz əməliyyatı uğurla başa çatdırmaq barədə düşünürdü.

- Sən ailə qədrini bilən olsaydın, başından böyük qələt eləyib dövlətə sataşmazdın, çaqqal!...- deyə astadan dilləndi.

Sonra avtomobildən çıxaraq, telefonla Tamerlanı çağırdı.

Tamerlan beş xüsusi təyinatlı əsgərlə dərhal hasardan atılıb onun yanına gəldi. "X" hölmesinin rəisi tapançasını çıxarıb ondan əmr gözləyənlərə ikicə kəlmə dedi:

- Evə giririk!

Saleh tapşırıq əməl edərək, cəftəni vurmamışdı. Qabaqda gedən Ələmdar qapını sakitcə açdı. Sonra boş dəhlizdən sürətlə keçib böyük otağa daxil oldular.

- Əllərinizi qaldırın! – deyə Ələmdar ucadan səsləndi.

Allahverdiyə anasından qalmış qədim xalça otağın divarına vurulmuş, çərçivəli ailə fotosu isə onun üzərindən asılmışdı. Terrorçuların sirrini Ələmdara açan ailə fotosu...

Ağızları və qolları bağlı girovlar masanın qarşısında xalçaya söykənib dayanmışdılar. Masanın üstünə qoyulmuş noutbukun ekranı onlara tərəf baxırdı. Başqa bir noutbukun kvadratlara bölünmüş monitorunda isə Allahverdinin mənzilinin qapısı ağzı, balkonlar, bir də Vahabın darvazası önündən keçən küçə hissəsi göstərilirdi.

Qara maskalı Vahabla göy maskalı Saleh girovların yanında idilər. Bu iki terrorçuya iki tapança və beş avtomat tuşlanmışdı. Onların təslim olmaqdan başqa yolları yox idi. Vəziyyəti yaxşı anlayan Vahab dərhal əllərini qaldırdı. Saleh isə şalvarının cibinə əl atıb, oradan tapançasını çıxardı. O, yaqın ki, silahı yerə tullamaq üçün Ələmdardan ikinci xəbərdarlığı gözləyəcəkdi...

Anna Badəlin yağlı dilinə inanıb millətinə, dövlətinə qarşı çıxmış bu bədbəxtin heç nədən xəbəri yox idi. Bilmirdi ki, Gültən adlı bir qız iyirmi dörd il əvvəl anasını qatla yetirmiş Bəddəldən intiqam almaq istəyir və Ələmdar da bu işdə ona kömək edəcəyinə söz verib. Bilmirdi ki, terrorçuları zərərsizləşdirmək məqsədilə aparılan qanuni əməliyyatla eyni zamanda, burada tamamilə başqa bir əməliyyat da həyata keçirilir. Elə bir qanunsuz əməliyyat ki, onun barəsində Ələmdarla Gültəndən başqa heç kəs xəbər tutmamalıdır...

Və nəhayət, Saleh bilmirdi ki, bu qanunsuz əməliyyatın bəzi məqamlarından az-çox xəbərdar olan üçüncü şəxs odur...

Ələmdar ikinci dəfə xəbərdarlıq etməyi lazım bilmədi. Atış açdı və sinəsindən yaralanmış Saleh döşəməyə yıxıldı...

Bunu görüb qorxmış Vahab əllərini daha yuxarı qaldırdı.

Əsgərlərdən biri yaxınlaşıb onu tərkisilah etdi. Cibindən tapançasını çıxarıb, belinə bağlanmış partlayıcıyı açdı. Bu partlayıcı hələ aktiv vəziyyətə gətirilməmişdi. Vahab onu yalnız dövlət adamlarını qorxutmaq üçün belinə bağlayıbmış.

Ələmdarı görüb tanıyan Zəhra xanımın gözlərində sonsuz sevinc vardı. Mahirə isə şadlığından yerində atılıb-düşürdü.

"X" bölməsinin rəisi girovların əllərini açmağı əsgərlərə tapşırıb, arxası üstə döşəmədə uzanmış yaralıya yaxınlaşdı. Bu zaman onun üzündə sakit və amansız bir ifadə var idi.

Maskası çıxarılan Saleh heyrətdən bərəlməmiş gözlərini Ələmdara zilləmişdi. Nəse demək istəyirdi. Bunu görən Tamerlan əyilib onun qanlı yarasına baxdı:

- Ambulans çağırmaq, cənab mayor?

Ələmdar başını buladı:

- Mənası yoxdur... O öləcək...

General Əliyərzadə və Allahverdinin kabinetində oturmuş digər zabitlər güllə səsinə eşitmişdilər. İndi isə əllərini qaldıran Vahabı, girovların qollarını açan maskalı əsgərləri kompüterdə görürdülər. General:

- Siz kimsiniz? – deyə ucadan soruşdu.

Onun səsinə eşidən Ələmdar xalçanın qarşısına keçib özünü zabitlərə göstərdi:

- Mənəm, cənab general! Biz Xocasəndəyik. Girovlar azad edildi. Burada cəmi iki terrorçu var idi. Biri silahlı müqavimət göstərdiyi üçün öldürüldü. İkincini isə bu saat sizin yanınıza gətirəcəyik.

- Bu nə deməkdir?! Bu nə özbaşınalıqdır, anlaya bilmirəm!..

- Mən yalnız tabe olduğum Məxfi Şöbə rəisinin gizli göstərişini yerinə yetirirəm, cənab general!

- Bəs bundan bir qərargah rəhbəri kimi mənim xəbərim niyə yoxdur?

- Mən bu barədə sizə heç nə deyə bilmərəm. Yəqin ki, ali rəhbərlik belə məsləhət bilib. Hər halda, sizə heç bir yeni göstəriş gəlməyibse, siz bir qərargah rəhbəri kimi əməliyyatı davam etdirməlisiniz. Mən artıq birbaşa mənə verilən xüsusi tapşırığı yerinə yetirmişəm. İndi isə sizin əmrlərinizə tabeyəm.

- Siz ora necə gedib çıxmısınız, axı? – bir qədər sakitləşmiş

Əliyazadə təəcüblənlə gizlətmədi, - Deməli, Əbilovun məni
lində heç kəs yoxdur?

- Elədir, cənab general.

Polis bölməsindəki noutbukun qarşısına toplaşanlar arasına
Allahverdi də var idi. Keçirdiyi heyrat hissindən onun üzü ağ-
ib hala düşmüşdü.

- Sənə qurban olum, Ələmdar! - deyə, az qala generalı ka-
nara itələyərək başını irəli uzatdı, - Bəs Alik?.. Oğlum?..

Bu zaman Tamerlan Alik qonşu otaqdan gətirirdi. Onu ata-
sına göstərdilər.

- Narahət olma, - Ələmdar dilləndi, - Oğlun salamatdır.

İndi Allahverdi də sevinirdi:

- Ay sənə canım qurban! Oğulsan, vallah! Halal olsun sənə!

- Tutulmuş terrorçunu təcili bura gətirin! - general əmr etdi.

Ələmdar:

- Gətirəcəyik, cənab general, - dedi, - Amma, mənim fikrim-
cə, vaxt itirmədən həbslərə başlamalıyıq. Yaxşı olar ki, birinci
növbədə Bədəlin hava limanında həbs edilməsi barədə əmr ve-
rəsiniz. O indi oraya çatmış olar.

- Hə, elədir, - general yanındakı zabitlərdən birinə baxdı, -
Mayor Qəmbərova zəng vurub mənim adımdan tapsır ki, Bə-
dəli və hər ehtimala qarşı, taksi sürücüsünü hava limanına daxil
olan kimi həbs etsinlər!

- Oldu, cənab general! - əmr alan zabit dərhal zəng vurmaq
üçün kənara çəkildi.

Bu zaman müəmmalı bir təbəssümlə gülümsəyən Ələmdar
qolu qandallı Vahabı noutbukun önünə gətirdi. Onun saçların-
dan yapışib başını yuxarı dartdı. Tamerlandan aldığı iri bıçağın
tiyasını boğazına dirəyib soyuqqanlıqla dilləndi:

- Suallarına cavab verməsən başını bədəninəndən ayıracam.
Başclarınız kimdir? Yoldaşlarının adlarını, ev ünvanlarını de!
Sənə bir dəqiqə vaxt verirəm.

- Mən... Mən heç nə bilmirəm... - Vahab xırıldadı.

Bıçağı boğazına azacıq sürtən kimi masanın üstünə bir neçə
damcı qan töküldü.

- Nə edərsən, mayor?! - Əliyazadənin acıqlı səsi gəldi.

Ələmdar ekrana baxıb mənalı tərzdə başını tərpətdi:

- Bağışlayın, cənab general, bu şərəfsiz it oğlu danışmasa, başını kəsəcəm.

Onun bu sözləri terrorçuya öz təsirini göstərdi:

- Dayan, öldürmə məni! – deyə çığırmağa başladı, - Allah balanı versin sənin, manyakın biri manyak!

- Ölməyini istəmirsənsə, onda danış!

- Bizim böyüyümüzə "Komandır" deyirlər. Amma əsl adını bilmirəm. Əbdülqədirə Bədəldən başqa onu heç kim tanımır.

- Əbdülqədir kimdir? – general o biri tərəfdən sual verdi.

- Bakıya Suriyadan gəlib. Müşfiqabadda olur...

- Ünvanını dəqiq de! – Ələmdar bıçağı onun boğazına bir az da sıxdı, - Onun da, tanıdığın bütün qeyri yoldaşlarının da!

Vahab bütün bildiyi adları və ünvanları sürətlə sayıb bitirdi. Ələmdar yalnız bundan sonra bıçağı onun boğazından çəkib, mikroavtobusa aparılmasını tapşırırdı.

Nazirlə yenidən əlaqə saxlamış general Əliyərzadə bu vaxt Əbdülqədinin və digər dəstə üzvlərinin evlərinə əməliyyatçıların göndərilməsi barədə əmrlər verirdi.

Mahirə yaxına gəlib, xilaskarına sarıldı:

- Heç bilmirəm sizə necə minnətdarlıq edim, Ələmdar əmi. Siz gəlməyəydiniz bizim üçümüzü də öldürəcəkdilər. Onlar bizi bura gətirəndə mən bunu o saat anladım. Həm də ki, Eltayın atasını tanıyırdıq axı. Ona görə bizi sağ buraxmayacaqdılar.

- Mənzilinizin zəngini o çalmışdı? - Ələmdar soruşdu.

- Hə, qapıya mən getdim. Gözlükdən baxanda gördüm ki, təkcə Eltayın atasıdır, qapını açdım. Onun ardınca başqaları da içəri girdilər. Beş nəfər idilər. İkisinin əlində tapança vardı. Bizim qollarımızı, ağızımızı bağladılar. Xalçanı divardan açıb götürdülər. Sonra noutbukumuzu, bu fonu... Elə bildik ki, soyğunçuluq üçün gəliblər. Sonra binanın bütün işıqları söndü. Biz qaranlıqda mənzildən çıxarılıb pilləkənlə aşağı endirilərək bir maşına mindirildilər. Yola düşəndə sirena səsindən anladım ki, ambulans imiş mindiyimiz...

- Sən mənim düşündüyümdən də ağıllı qızsanmış Mahirə, - "X" bölməsinin rəisi qızın saçlarını sıgalladı, - Əsl atanın bala-sısan. Gələcəkdə yaxşı polis olar səndən. Ancaq onu deyim ki, sən noutbuku vurub aşırmaq istədiyini atan da anlaya bilmə-

mişdi. Bunu belə izah edirdi ki, guya özünü onun qucağına atmaq istəyirsən. - Güldü. - Yəni, virtual olaraq...

- Bas siz bizim öz mənzilimizlə olmadığımızı haradan bətinirsiniz? - Məhira xilaskarından soruşdu.

Ələmdar əlini divardakı çərçivəli ailə fotosuna uzatdı:

- Terrorçuların sirrini mənə bu foto açdı. Lüstrün şəkli onun üzündə əks etmişdi. Mən sizdə olmuşdum, axı. Həmin otaqdakı lüstrünüz yadımda qalmışdı. Gördüm ki, bu o deyil...

- Cənab mayor... - Tamerlan ona yaxınlaşdı. - Bu yaralı nəsa demək istəyir. İlk tibbi yardım göstərərək ambulans çağırmaq?

- Yox, o öləcək. Nəsa deməyinə isə ehtiyacımız yoxdur. Bir az sonra həbs olunacaq yoldaşları biza hər şeyi deyəcəklər. Həm də lap malaya-malaya deyəcəklər...

Ələmdar bunu deyib yaralıya tərəf getdi. Dizini döşəməyə qoyub onun üzünə tərəf əyildi və yalnız ikisinin eşidə biləcəyi səsle pıçıldadı:

- İncimə, Saleh, hünun günahı ancaq özündədir.

Ölüm ayağında olan Saleh qatilinə yalvarış dolu nəzərlərlə baxıb nəsa demək istədi:

- Məltəm...

- Səni anladım... - Ələmdar yenə pıçılıyla dedi. - Ailədən, uşaqlarından arxayın ol. Nəzərim onların üstündə olacaq.

Saleh, sanki, bunu gözləyirdi. Başı yana əyildi. Dodaqları arasından süzülən qan yanağı boyu axaraq döşəməni buladı. Mayor əliylə onun gözlərini qapayıb ayağa qalxdı:

- Tamerlan, dörd nəfər Vahabla bu meyiti aparsın, sən isə qalanlarla burada gözlə, biz getməliyik.

- Oldu, cənab mayor! - Tamerlan yataq otağından gətirdiyi ağ mələfəni Salehin cəsədinin üstünə sardı.

Ələmdar üstü örtülmüş meyitə son dəfə nəzər salıb evdən çıxdı. Zəhra xanımın uşaqlarını qonşu həyatda saxladığı avtomobilinə əyləşdirdi və yola düşdülər.

Xocəsəni arxada qoyan kimi Gültəndən bir xəbər bilmək istədi. Amma qıza zəng çıxmırdı. Telefonu söndürülmüşdü.

Hazırladığı əməliyyat planını uğurla həyata keçirmiş Ələmdarın indi yeganə narahatlığı yalnız Gültən sarıdan idi.

Görəsən bu dəli qız haradadır?.. Nə edir?..

IV

Bu zaman artıq Mərdəkan qəsəbəsini arxada qoymuş qara rəngli "Audi" sürətlə dəniz sahilinə doğru şığıyırdı.

Oğurlanmış maşını idarə edən Gültənin nazik rezin maska ilə örtülmüş üzü qəzab və nifrətdən sanki daşa dönmüşdü.

Qız indi Ələmdarın harada olduğunu bilmirdi. Bircə onu bilirdi ki, rəisi bu saat haradasa çətin bir dövlət əməliyyatını həyata keçirməklə məşğuldur. O özün isə...

Ələmdarın son zəngindən sonra Gültən dərhal sürəti artırıb, qarşısında hərəkət edən taksiyə yaxınlaşdı. Bir dəqiqə sonra sarı "Tofaş" yolun sağına keçərək qəfil dayandı və bunu görən Gültən Ələmdarın verdiyi təlimata əməl edərək, idarə etdiyi oğurluq avtomobili düz taksinin arxasında saxladı. Elə həmin an taksidən yerə enən Bədəl yürüyüb "Audi"-nin sağ qapısını açdı. Qrim maskası geyinmiş Gültənə yalnız ötəri bir nəzər salıb, onun yanında oturdu. Hər iki maşın dərhal yola düşdülər və bütün bunlar cəmi iki-üç saniyə çəkdi. Bir neçə dəqiqə sonra isə artıq onların hərəkət istiqaməti dəyişmişdi...

Gültən bilirdi ki, Ələmdar Bədəli ona vermək üçün nəse bir əməliyyat planı düşündü. Amma hər şeyin belə asanlıqla bitəcəyini heç gözləməirdi. Afərin sənə, Leopard!..

- Bir az yavaş sür! – qəşqabaqlı halda yanında oturmış Bədəl dilləndi. - Bu maskanı da çıxar üzündən, görək kimsən. Qorxma, buralarda daha nəzarət kamerası yoxdur.

Gültənin sürəti azaltmaq əvəzinə daha da artırması terrorçu qatili əsəbləşdirdi:

- Sənə demədim yavaş sür!? Kimsən axı sən? Mən dəstədə hamını tanıyıram. Səni Əbdülqədir göndərib?

"Audi" qumluq sahilə öz dalğalarıyla isladan dənizin bir neçə metrliyinə çatıb dayandı və Gültən yalnız bundan sonra maskanı soyunaraq, arxaya tulladı. Şalvarının sağ balağını yuxarı çəkib, baldırına bağlanmış dəri cibdən uzun tiyəli bir bıçaq çıxartdı. Onu əlində oynadaraq anasının qatilinə nifrətlə dolu nəzər saldı:

- Mənəm, it oğlu! Tanıdın? Düz iyirmi dörd il bundan əvvəl

əzabla öldürdüyün Ceyhanənin qızıyam!..

- Ülkər?!.. – Bədəl heyratla bağırdı.

- O adı özüm uydurmuşdum. Ösl adını Gültəndi.

- Bu necə ola bilər axı?!.. Sən haradan çıxdın? Səni kim göndərib? Kimin adamısan? Kimə işləyirsən?

Qız avtomobildən çıxıb yan tərəfdən qapını açdı:

- O qədər çox sual verdin ki, heç hilmirəm əvvəl hansına cavab verim. Yaxşısı budur, səsinə kəs və maşından çıx!

Bədəl yerə enib ətrafa boylandı. Günəşin tezliklə doğacağını öz əsrarəngiz rəngiylə bildirən ucsuz-bucaqsız dəniz və boş qumlu sahil... Ətrafda heç bir canlı gözü dəymirdi.

Dönüb qızın əlindəki bıçağa acıqlı bir nəzər saldı:

- Məni bura niyə gətirdin? Kim var burada?

Gültənin üzünü acı bir təbəssüm bürüdü:

- Qorxma, buralarda bizdən başqa heç kim yoxdur. Yalnız ikimizik. Sən və bir zaman Ceyhanəyə işgəncə verərək ondan yerini soruşduğun uşaq. O gecə sən həmin uşağı da öldürmək istəyirdin. Yəni ki, məni... Düzdür, indi böyümüşəm, amma həmin uşağam. Buyur görək, nəyləyəcəksən mənə!

Bədəl əlini cibinə salıb telefonunu çıxardı:

- Dayan görüm, bu Saleh kiçük mənimlə nə oyun oynayır...

Amma zəng vurmağa imkan tapmadı. Cəld hərəkətlə irəli atılan Gültən telefonu onun əlindən qapıb dənizə tulladı:

- Heç kəsə zəng vurmayacaqsan!

Bir addım geri çəkilsən Bədəl hiddətlə çığırdı:

- Deyəsən, gerçəkləyirsən ha, xanım qız! İdman müəlliməsi olmağına güvənirsən, yoxsa əlindəki bıçağı? Sən mənə nə edə bilərsən, ay uşaq? Bilərsən başına nə oyun açaram?!..

- Yox, bıçağı güvənmirəm. O zaman zəif bir qadına güclünü göstərəndə bıçaq sənə əlində olmuşdu. Həmin gecəni bir daha realılıqla canlandırmaq üçün qoy yenə sənə əlində olsun!

Qız bunu deyib əlindəki bıçağı Bədəlin ayaqları altına atdı:

- Götür!

Heç nə başa düşməyən Bədəl əyilib bıçağı qaldırdı. Sonra yenə ətrafına boylandı. Yəqin, rəqibinə haradansa kömək gələ biləcəyini düşünürdü. Amma ətrafda heç kəs yox idi.

Yenə heyratla əlindəki bıçağı baxdı:

- Ölənlərimin goruna and olsun ki, heç bir şey anlamıram. Sən kimsən? Nəyə arxayımsan? Yoxsa maşında tapançan var?

Gültən əllərini belinə qoymuşdu. İçində püskürən qazab və kini güclə boğub saxlayırdı:

- Yox, - dedi, - Tapança-zad yoxdur. Sadəcə, istədim hər şey o gecəki kimi olsun. Anamı öldürmüşdün, indi də bacarırsansa mənə öldür. Hələ sənə sürpriz də hazırlamışam. O gecə anamın naləsini batırmaq üçün televizorun səsini qaldırmışdın. Televizorda isə həmin vaxt Maykl Ceksonun "Bad" klipini verirlərmiş. Yadındadı bunlar?

Bədəl əsəbi tərzdə güldü:

- Hə, deyəsən, yadımdadı... Vallah, başın işləmir sənin. Və yavaş-yavaş mənim də beynimi xarab eləyirsən. Bilirsən sənə neyləyəm?!... Öldürüb, meyitini dənizə tullayaram, heç kəsin xəbəri də olmaz.

Gültən rəqibinin əlindəki bıçağa yox, düz gözlərinin içinə baxırdı. Özünü müdafiə etmək üçün istənilən an sıçrayışa hazır idi. Sakit səsle dilləndi:

- Nə bacarırsan, onu da eləyirsən. Amma əvvəlcə də görüm, mənim atam kimdir? Anamı kimin tapşırığıyla öldürmüşdün?

Bədəl bıçağı əlində oynatdı:

- Yox, atanın kim olduğunu deməyəcəm sənə.

- Deyəcəksən!

- Deməyəcəm!

- Lap yalvara-yalvara deyəcəksən!

Gültən gözünü düşməninədən çəkmədən maşına yaxınlaşdı. Əlini içəri uzadıb pleyeri qoşdu. Səs səviyyəsini ən yüksək həddə qaldırıb yana çəkildi.

Səs-küylü musiqi sədaları avtomobilin açıq qapısından ətrafa yayılıb dəniz dalgalarının xəfif xışıltısını eşidilməz etdi.

İndi onlar sahili yuyan dalgaların cəmi bir neçə metrliyində üzbəüz dayanmışdılar. Uzun tiyəli bıçağı əlində tutmuş Bədəl öz düşdüyü vəziyyətdən hələ də bir şey anlaya bilmirdi və bu qeyri-müəyyənlik onu qorxutmağa başlayırdı. Bu kimsəsiz sahilə yeganə silah onun əlində idi. Qarşısında isə silahsız bir qız dayanmışdı. O, bıçağını öz əliylə verdi düşməninə. Bu nə demək idi? Nəyə arxayın ola bilərdi bu qız?..

Musiqinin səsi Gültənin beyninə təsir edib, onu açıq-aşkar vəhşiləşdirirdi. Amma, bu dəfə məhəmmi yarımçıq kəsmək fikri yox idi. Yənə gözləri önündə o gecəni canlandırmışdı. Maykl Ceksonun çılğın səsi bütün həyatı bürüyüb... Bədəl Ceyhanənin ağzını yapışqanlı lentlə bağlayaraq, ona amansız işgəncə verir, körpəsini harada gizlətdiyini soruşur... Ceyhanə isə susur, ciyərparasını Zeynəbə verdiyini demir bu cəniyə...

- Daha mənim əlimdən qurtara bilməzsən, Bədəl! Sənin bu murdar vücudunu diri-diri parçalayacam!

Lənət olsun Şeytana! Bu sözləri silahsız bir qız uşağı əlində bıçaq tutmuş güclü, təcrübəli kişiyə deyirdi. Reallığın nədən ibarət olduğunu anlamağa çalışan Bədəl, nəhayət, cəsarətlənib irəliləyirdi.

- Daha özündən küs, laçər, bunu özün istədin! – deyib, qızı vurmaq üçün qolaylandı.

Və elə həmin anda arxası üstə qumluğa sərilirdi. Peşəkar bir cəldliklə yerə yatan Gültən sağ ayağıyla onun baldırına dəqiq zərbə endirmişdi.

Har ikisi yenidən ayağa qalxdılar.

Pleyerdə Maykl Cekson oxuyurdu...

- Afərin sənə! -bıçaqdan daha bərk yapışan Bədəl qəzəblə fışıldadı, - Səndə nəşə varmış, ifritə!.. Deməli, nəşə bacarırsan. Mənim düşündüyüm qədər də aciz deyilsənmiş. Amma, özünü gözə, daha sənə rəhm etməyəcəm. Kimin qızı olmağından asılı olmayaraq, öldürəcəm səni!

Gültən döyüşə hazır vəziyyətə alıb ucadan səsləndi:

- Mən kimin qızıyam, Bədəl? Mənim atam kimdir?

Bədəl hirsli güldü:

- Atanın kim olduğunu sənə son nəfəsində deyəcəm, qancıq! Başını öz əllərimlə kəsməzdən bir az qabaq...

- Sən öləsən!

Qız bir göz qırpmında əsl vəşaqlar kimi havaya sıçradı. Bədəlin bıçaq tutan biləyi kəskin zərbənin təsirindən boşalanda bıçaq əlindən çıxıb bir qədər kənarda qumluğa sancıldı. Bədəl onun düşdüyü yerə baxarkən birə anlıq diqqəti yayındı və buna görə də yenidən üzərinə atılan Vaşəqin qarşısında duruş gətirə bilməyib qumluğa yıxıldı.

Aldığı bir neçə yumruq zərbəsindən sonra Bədəlin də qəzəbi son həddə çatmışdı. Durmadan iyrənc söylüşlər söylürdü. Bütün gücünü toplayıb yerindən qalxmaqla qızı özündən kənarlaşdırmağa bildi və beləliklə, aralarında əsl ölüm-dirim savaşı başladı.

Bir neçə saniyə sonra üstünlük artıq Bədəlin tərəfində idi. Qəflətən qızın döşünə vurduğu ağır yumruqla onu sarsıdaraq altına yıxa bilməmişdi. İndi çalışırdı ki, dayanmadan endirdiyi zərbələrlə Gültanı tamamilə qüvvədən salıb, yalnız hundan sonra bıçağı götürmək üçün qalxsın. Amma, onun zərbələri inadkar qızı qətiyyətlə gücdən sala bilmirdi.

Maykl Ceksonun səsi avtomobilin pleyerindən yüksəlib kədərli səhərin sərin havasına qarışırdı...

Gültən rəqibinin kifayət qədər güclü olduğunu anlamışdı. Amma özünə də arxayın idi. Bilirdi ki, sonda bu yekəpər ayının öhdəsindən gələ biləcək.

Bu zaman Bədəl sağ əlinin iri pancəsini açıb rəqibinin boğazından yapışdı. Deyəsən, qızı boğub öldürmək istəyirdi. Bunu görən Gültən dərhal öz məşhur "vaşaq fondına" əl atıb kişini çıxırmağa məcbur etdi. Bədəlin onu boğan əli boşaldı. Qız azacıq geri çəkilib, diziyə düşmənin bacağı arasına rəhimsiz bir zərbə endirdi. Sonra daha bir zərbə və Bədəl bağıraraq kü-rəyi üstə yerə yıxıldı.

İndi terrorçu cəmiyyətin üstündə oturmaş qıza heç bir müqavimət göstərə bilmirdi. Bütün nifrətini gücə çevirib qollarında toplamış Gültən onun sifətini əməlli-başlı yumruq atəşinə tutmuşdu:

- Al gəldi, it oğlu! Sən qudurmuş it kimi gəbərdəcəm! Sən mənim anamı öldürmüşsən. Küməksiz bir qadına əl qaldırmısan. Al gəldi, donuz oğlu donuz! Fahişənin balağından düşən!..

Onun dəli çığırtısı Maykl Ceksonun çığırtısına qarışmışdı. Pleyer "Bəd" mahnısını təkrar-təkrar səsləndirməkdəydi.

Bir qədər sonra Gültən, nəhayət ki, yorulub ayağa qalxdı. Ağır addımlarla gedib quma sancılmış bıçağı götürdü. Qayıdıb yenidən Bədəlin sinəsinə çökdü:

- Mənim atam kimdir?!

Bədəl üz-gözünü ağrıdan qırıqdırıb zarıdı. Aldığı yumruq zərbələrindən sifəti eybəcər hala düşmüşdü. Gözünün biri ta-

man qan içinda idi.

Güllən bıçağın iti ucuyla onun sifətini, sinəsini, qollarını d
dih-tökməyə başladı:

- Mənim atam kimdir?"

Musiqinin yüksək səsi kişinin zarıltısını eşidilməz edirdi.

- Menim atam kimdir, Badal?! - Gültan her defa bıçağı omu hatırlarında tekrar sorusurdu.

Nahayət, qurbanı ona verilən isgəncəyə dözməyib ağladı...

- Mənim atam kiindir, Bədəl! - Az qala vəhşiləşmiş qız var gücüylə cığırdı, - Özünə yazığın gəlsin, tez ölmək istəyirsənsə, atamın kim olduğunu de, öl, cəhənnam ol qurtar! Yoxsa axşama kimi sənə ölməyə uymayacam, azab verəcəm sənə!

Deyəsən, Bədəl anlayırdı ki, ondan tələb olunan adı **çəkan** kimi öldürülebək. Yalvarış dolu baxışlarını qızın amansız **üzünə** zilləyib, ondan nəhaq yerə aman gözləyirdi. Çünki, sinəsində oturmış bu qız heç yumışalana bənzərmirdi.

Maykl Cekson eyni mahnısını təkrar-təkrar oxuyurdu...

Bədəl, axır ki, bu dözülməz işgəncəni davandırmaq üçün:

- Davan! - deva zarıdı, - Devacam! Sənin atan...

Bıçağı yuxarı qaldırmış Gültənin əli bir anlıq havada qaldı. Atasının kim olduğunu esidəndə çox həvratlanmışdı...

Aminə bu çaşqınlıq uzun sürmədi. Havaya qaldırılmış bıçaq sürətlə aşağı enib dəstəyinə kimi Badəlin sinəsinə sancıldı. Sonra qız bıçağı onun sinəsindən çıxarıb eyni hərəkəti bir də təkrar etdi. Sonra bir də! Bir də!..

Maykl Cekson isə hələ də öz məhəbbətini oxuyurdu. Pleyerdən dalğalanan səs-küy, çığırtı ətrafa yayılmışdı. Lap iyirmi dörd il əvvəl, köhnə Kubinka məhəlləsinin kiçik həyətlərindən birində olduğu kimi...

V

Səhər saat on radələrində asfalt yolda sürətlə irəliləyən gümüşü rəngli "Cip"-lə pancərələri qapalı qara mikroavtobus Bakı təndələrindən birinə girmək üzrə idi. Mikroavtobusda MTN-in bir dəstə xüsusi təyinatlı əsgəri oturmuşdu. "Cip"-də isə sürücüdən başqa üç nəfər zabit var idi. Mayor Qəmbərov sürücünün yanında, polkovnik Kamranlı ilə mayor Məlikov isə arxada əyləşmişdilər. General Əliyazadənin başçılıq etdiyi əməliyyat-axtarış qərargahında müxtəlif qurumları təmsil edən bu zabitlər bir az əvvəl ələ keçirmiş mütəşəkkil terrorçu dəstənin başçısını həbs etməyə gedirdilər.

Birgə keçirilən antiterror əməliyyatı zamanı Bakıda, ətraf qəsəbələrdə və Sumqayıtda yaşayan otuz dörd nəfər dəstə üzvü tutulmuş, iki yerdə qanunsuz silah-sursat anbarları müstədirə edilmişdi. Həm də bütün bunlar səs-küy salmadan, ən yüksək peşəkarlıqla edilirdi. Yalnız polis əməkdaşlarının Sumqayıtda keçirdiyi bir həbsətmə əməliyyatı zamanı yüngül atışma olmuş, bir terrorçu öldürülmüşdü. Ələmdarın Xocasəndə güllələdiyi Salehi adlı terrorçu da nəzərə alınmaqla, bu bütün "Kəmandir" əməliyyatı zamanı ikinci ölüm faktı sayılmalıydı.

Bəli, MŞ-nin "X" bölməsinin rəisi mayor Məlikov girovların azad edilməsi məqsədilə Xocasəndə keçirdiyi kiçik əməliyyat zamanı terrorçulardan Həsənov Salehi adlı birini güllələmişdi. Çünki, mayor öz adamları ilə evə daxil olub terrorçulara təslim olmağı əmr edərək Salehi əmrə təbə olmamış, əməliyyatçılara silahlı müqavimət göstərmişdi...

Amma təkcə Ələmdar özü bilirdi ki, orada girovların azad edilməsi üçün Salehin vurulmasına heç bir ehtiyac olmayıb. O, bu planı düşünülmüş şəkildə qurmuş, Salehi də bilərəkdən öldürmüşdü. Səkkiz il əvvəl həyatını və namusunu xilas etdiyi, daha sonra yaxşı bir işə düzəltirdiyi adanı, Məltəmin ərinə...

Avtomobilin arxa oturacağında polkovnik Kamranlı ilə yanaşı oturub düşüncələrə qərq olmuş Ələmdar bu saat özünü inandırmağa çalışırdı ki, Salehi Məltəmlə aralarındakı maneəni aradan qaldırmaq məqsədilə qətlə yetirməyib.

Yox, o Salehi yalnız Gültənla birlikdə həyata keçirdiklə, qanunsuz əməliyyatın sirrinin açılmaması üçün öldürmüşdü. Saleh həbs edilsəydi, müstətiqlər tərəfindən dindiriləndə, bildiyi hər bir şeyi danışmaq məcburiyyətində qalacaqdı. Yəni, avtomobilinin salonunda Ələmdarla aralarında olmuş gizli söhbəti də... Və beləliklə, Ələmdarla Gültənin qanunsuz hərəkətləri, daha doğrusu, cinayətləri üzə çıxacaqdı...

Bəli, Ələmdar orada Salehi sağ buraxa bilməzdi. Əgər Gültənin xatirinə bu qanunsuz əməliyyata baş qoşmuşdusa, sirrin çıxması üçün Salehi aradan götürməyə məcbur idi.

Ay sən, Gültən! İyirmi dörd il bundan əvvəl qətlə yetirilmiş anasının intiqamını almaq üçün alışıb-yanan bu dəlisov qız indi harada idi, görəsən? Bədələ nə etmişdi? Ələmdar yaxşı bilirdi ki, peşakar agent kimi yetişdirilmiş Vəşaq gördüyü bu iş zamanı geridə özünü ifşa edə biləcək heç bir iz buraxmayacaq. Buna baxmayaraq, yəni müəyyən qədər narahatlıq keçirirdi. Sahərdən neçə dəfə zəng vursa da, qızın telefonu bağlı olmuşdu.

Görəsən, bu qız Bədəldən öz atasının kim olduğunu öyrənmə bilmişdimi? Yəqin ki, öyrənmə bilmişdi. Gültən Dəmirli istənilən möhkəm iradəli, dözümlü adamı danışdırmağı yaxşı bacarırdı. Görəsən, kim imiş onun atası? Kaş ki, dövlət əməliyyatı içində apardıqları bu qanunsuz şəxsi əməliyyat uğurla sona yetəydi. Yəni, sirr açılmayaydı. Yoxsa çox pis olacaqdı.

Amma bu dəqiqələrdə Ələmdarın düşüncələrini məşğul edən təkcə Gültən deyildi. Anası barədə də fikirləşirdi. Anası barədə, Ayçöhrə barədə, oğlu barədə və nəhayət, bir neçə saat əvvəl ərini öldürdüyü Məltəm xanım barədə...

Fikirləşirdi ki, bu əməliyyat bitəndən sonra ilk işi anasını evə qaytarmaq olmalıdır. Yoxsa, özünü viedansız, qeyrətsiz, nankor bir övlad kimi hiss etməyə başlayırdı. Hansısa acı bir hiss varlığına hakim kəsilib məniyini incidirdi. Anası qocalmışdı. Etiraf etsə də, etməsə də yeganə övladı olan Ələmdara möhtac idi. Hələ dünyanın onun telefonunda ağlaması... Yadına düşəndə lap içi göynəyirdi Ələmdarın. Yazıq arvad nə deyirdi ki? Deyirdi, nəvəni istəyirəm. Bir ildən çoxdur Türkcəri o saxlamırdımı? Öz yanında yatızdırıb, uzun gecələri ona görə yanıyaq keçimirdimi?...

Amma anasını yola gətirmək üçün birinci növbədə Türkeri evə qaytarmalıydı. Uşağı anasından ayırmaq hüquqi cəhətdən mümkün olmayacaqdı. Deməli, başqa çarəsi qalmırdı və arvadı ilə barışıb, onu da evə qaytarmalıydı.

Bütün bu problemlərin həlli "X" bölməsinin rəisinə bu gün keçirdiyi əməliyyatdan daha çətin görünürdü. Amma başqa yolu da yox idi. Bu problemi mütləq həll etməliydi. Dağılmaq üzrə olan ailəsini bərpa edib, yenidən bir yerdə yaşamalıydılar. Ən azı, anası Əminənin xatirinə...

Hə, Ələmdar elə bu gün Ayçöhrə ilə gedəcəkdi. Deyəcəkdi ki, uşağı götürüb evə qayıtsın. İndi, lap yaqın, nənəsi üçün darıxan Türker də anasını tənəyə gətirmişdi. Ayçöhrə Ələmdarla razılaşacaqdı və Əminə arvadı gətirmək üçün birlikdə Şamaxıya yollanacaqdılar.

Bəs, görəsən, hər şey əvvəlki kimi ola biləcəkdimi? Yəqin ki, yox! Son günlər baş vermiş hadisələr Ələmdarın həyatında da, düşüncələrində də müəyyən dəyişikliklər etmişdi.

Sən demə, ailə həyatı onun düşündüyü qədər sadə deyilmiş. Bütövlükdə həyat özü də, insan qəlbi də çox-çox mürəkkəb imiş. Məgər Ələmdar Məlikov bunları əvvəldən anlamırdımı? Əlbəttə anlayırdı, amma bu qədər yox!..

Qarşında dayanıb səninlə məhriban danışan adamın məhz sən düşündüyün kimi düşündüyünü fərz etmək sadələşlülük imiş. Hər kəsin öz dünyası, bu dünyaya öz baxışı vardı və etiraf etsə də, etməsə də, hər kəs özü üçün yaşayırdı bu acılı-şirinli dünyada. Yalnız özü üçün...

Bəs Ələmdar niyə kiminsə, nəyinsə xatirinə öz istəklərini, arzularını boğmalıydı? Axı sonradan bu fani dünyaya bir daha qayıtmayacaqdı ki, ürəyindən keçirdiyi, lakin hansı səbəbdənsə etmədiklərini etsin...

Məltəmi xatırladı. Ələmdar üçün bu acılı-şirinli dünyanın ən şirin tərəfi bu qadınla bağlı idi, amma onun ərliliyi olması səbəbindən bu şirini özü acıya çevirmişdi.

O səbəb indi ortada yox idi. Saleh ölmüşdü. Məltəm xanım artıq dul qadın sayılırdı. Və deməli... Deməli, bu qadınla qovuşmaq üçün bu vaxtadək bağlı olan qapılar açılmışdı...

Amma, deyəsən, yox! Yox!..

Düşüncələr içində olan Ələmdar yalnız indi, qafslatan dəst etdi ki, Salehin ölümlü onunla Maltam arasındakı maneəni heç də aradan qaldırmayıb. Öksinə, bu keçilməz divarı bir az da möhkəmləndirib, bir az da qalınlaşdırıb. Çünki, Saleh öz acı ilə ölməmişdi, yaxud başqası tərəfindən öldürülməmişdi. Onu Ələmdar qatla yetirmişdi. Bilərəkdən, düşünülmüş şəkildə...

Amma o Salehi Maltama görə vurmadı axı!? Doğrudan da, ona görə vurmadı. Ciltan Dəmirli ilə birgə apardığı qanunsuz əməliyyatın üstünün açılmaması üçün etdi bunu. Həm də Saleh terrorçu idi. Xalqına, dövlətinə xain çıxmışdı.

Nə olsun!? Hər halda, Salehi şəxsən Ələmdarın özü, öz əliylə güllələdi. Bundan sonra Maltama intim məqsədlə yaxınlaşa bilərdimi? Yox! Kişiliyi, mərdliyi imkan verməzdi buna.

O, indiyədək öz iradəsi hesabına çox istaklarını boğa bilməmişdi. Neçə illər bundan əvvəl bir əməliyyatın sonunda erməni terrorçusunu boğaraq öldürmüşdü. Boğmağı ala bacarırdı. Amma genindən qaynaqlanıb içində əbədi yuva salmış vicdanını boğa bilməzdi. Gücü çatmazdı buna. Kişini vur öldür, sonra da arvadıyla... Yox, Öminənin oğlu belə iş tuta bilməzdi!..

Anladı ki, Salehi vurduğu an Maltamla qovuşmağa olan zəif ümidini də güllələyib... Və deməli, onun Maltamla qovuşmağı artıq heç vaxt mümkün olmayacaqdı. Heç vaxt! İçində acı bir gizli dolaşdı...

Hə... Deməli, belə!.. Anasının xatirinə gedib Ayçöhrəni evə qaytaracaqdı. Belə etməsə, anasının qəlbinə qıtsa, bu Ələmdarın özü üçün də yaxşı olmazdı. Həyatı nəinki başdan-başa acıya, hətta zəhərə dönərdi. Amma bundan sonra Ayçöhrə üçün yalnız normal bir ər, normal bir ailə başçısı olmağa çalışacaqdı, vassalam. Həm də öz də. Bəli, hamının, o cümlədən, Ayçöhrə xanımın özünü ittdiyi kimi, öz də!..

Onun nəsəb olduğu bu xalqın mentalitetində bəzi qərİbə məntiqsizliklər vardı. Bütün kişilərin və bir çox qadınların fikrincə, əsl kişi başqa qadınlarla əlaqə saxlamalıydı ki, bunu arvadı qətiyyənlə bilməsin. İnsanları mənəviyyətsizləşdirən yalanın, saxtakarlığın özəyi belə şeylərdən yaranırmıydı? Hər gün ustalılıqla yalanlar uydurub saxtakar həyat sürmək, görəsən, nə vaxtdan əsl kişiliyi şərtləndirən amillərdən birinə çevrilmişdi?..

Yenə Məltəm barədə düşünməyə başladı. Fikirləşdi ki, gərək işlər yoluna düşən kimi gedib bu qadına baş çəksin. Onu və uşaqlarını köməksiz qoymasın. Həm maddi, həm də mənəvi cəhətdən dayaq olsun onlara. Salehə söz verdi axı, söz verdi ki, nəzəri ailəsinin üstündə olacaq. Məltəmə arxa durmaq barədə bir vaxt bacısı Mahirənin ruhuna söz vermişdi, indi isə Salehə. Axmaqılığından terrorçu dəstəyə qoşulub özünü bədbəxt edən Salehə...

Çalışacaqdı ki, Salehin uşaqları atalarını onun öldürdüyünü bilməsinlər. Bunu Zəhra xanımın Mahirə də dəqiq bilmədilər, yaqın ki. Atəş açılanda bilmədilər ki, Salehə gülləni içəri daxil olmuş adamlardan hansı atdı. Bir də, o iki ailə daha bir araya gələ bilməzdilər. Allahverdi və ailəsi istəmirdi ki, Alik onlara xəyanət etmiş Salehin qızıyla ailə qursun...

Bayaqdan özünün şəxsən iştirakı ilə polisin bu şəhər keçirdiyi əməliyyatlar barədə danışan polkovnik Kamranlı söhbətini bitirən kimi mayor Qəmbərov danışmağa başladı:

- Mənə əvvəldən hava limanı tapşırılmışdı. İnanın ki, bütün gecəni gözümü yummamışam. Bizim əməkdaşlarla orada dayanıb Bədəli gözləyirdik. Təlimata görə, onu sadəcə kənardan müşahidə edib Moskvaya yola salmalıyıdıq. Təyyarənin havaya qalxmasına beş dəqiqə qalmış Bədəl hələ də gəlib çıxmamışdı. Bu zaman mənə general Əliyərzadənin Bədəli həbs etmək barədə əmrini çatdırdılar. Heç bir dəqiqə keçməmişdi ki, izləmə cihazının köməyi ilə onu kompüterdə izləyənlər zəng vurub, Bədəlin hava limanına daxil olduğunu bildirdilər. Amma həmin vaxt hava limanına daxil olan taksidə heç bir sənişin yox idi. Biz dərhal sürücünü tutub saxladıq. Onu dindirəndə məlum oldu ki, Bədəl yolda taksidən enibmiş.

- Enib? – polkovnik Kamranlı təəccübləndi.

- Bəli. Yolda olanda telefonuna kimdənsə zəng gəlib. Həmin adam nə deyibsə, Bədəl bundan bərk narahat olub. Taksini saxlatdıraraq sürücünün haqqını ikiqat verib. Ona tapşırıb ki, yoluna davam edərək hava limanına getsin. Guya orada onu şəhərə gəlmək istəyən bir müştəri gözləyirmiş. Taksi dayanan kimi arxadan gələn qara rəngli bir "Audi" düz onun dalında saxlayıb. Bədəl taksidən enərək həmin avtomobilə minib...

- Deməli, belə!.. - Kamranlı başını bulayıb susdu.

- Bəli! - mayor Qəmbərov davam etdi. - Ən maraqlısı buçu ki, Bədəl taksidan yəra enməzdən əvvəl bizimkilər tərəfinə köynəyinə yapışdırılmış izləmə cihazını çıxararaq oturaca- - üstünə atıb. Elə buna görə də bizim kompüter mərkəzimiz onu aeroport yolundan çıxmasını qeydə almayıb...

Bu söhbət artıq Ələmdar şəxsən maraqlandırdığı üçün, o da Qəmbərova diqqətlə qulaq asırdı. Burada bilərəkdən mayorun sözünü kəsdi:

- Bu necə ola bilər axı!? O haradan bilib ki, köynəyinə cihaz yapışdırılıb? Belə çıxır ki, aramızda onların adamı var imiş?

- Bəlkə də, cənab mayor, - Qəmbərov dedi, - Amma başqa variantlar da ola bilər. Məsələn, həmin izləmə cihazı polis bölməsində Bədəlin köynəyinin boyunluğuna yerləşdirilərkən o bundan şübhələnə bilər. Və ya cihaz özü təsadüfən qopub oturacağın üstünə düşə bilər.

- Hə... - Ələmdar onunla razılaşdığını bildirdi. - Bəs sonra nə etdiniz? Deməli, adamları Bədəli aradan çıxara biliblər?

- Yox, ardına qulaq asın, - Qəmbərov davam etdi. - Biz dərhal həmin qara "Audi"-nin axtarışına başladıq. Yoldakı nəzarət kameralarının görüntülərinə baxdıq. "Audi"-nin sürücüsü qrim maskasında olduğu üçün öz sifəti görünmürdü. Amma, müəyyənləşdirdik ki, naməlum adam Bədəli maşına götürəndən sonra Mərdəkan istiqamətində hərəkət edib. Dərhal helikopter çağırıldıq. Özüm də adamlarımla oraya getdim. Boş "Audi"-ni qəsəbədə bir kafenin önündə tapdıq. Bədəlin meyitini isə düz dənizin kənarında...

- Onu öldürüblər?! - Ələmdar yalançı bir heyratla səsləndi.

- Özü də necə! - Mayor Qəmbərov başını buladı. - Əməlli-başlı vəhşiliklə! Bədəlinin ağı əlli bıçaq yarası vardı...

- Həmm... - polkovnik Kamranlı fikirli halda səsləndi. - Onu yüz faiz "Komandir"-in göstərişi ilə öldürüblər. Bunu anlamaq olar. Bədəl "Komandir"-i tanıyan iki nəfərdən biri idi. Bəlkə də onu elə buna görə polis bölməsindən çıxarmaq istəyirləmiş ki, aradan götürsünlər. Amma, maraqlıdır, niyə elə işgəncə ilə öldürsünlər onu?..

Aha! Deməli, Göltən Bədəli Mərdəkan çimərliyinə apararaq

orada öldürmüş, sonra isə iz qoymadan aradan çıxmışdı. Baş indi, görəsən, harada idi bu qız? Niyə onunla əlaqə saxlamırdı? Niyə telefonunu söndürmüşdü?

Bunları beynindən keçirən Ələmdar polkovnikin sualına özü cavab vermək istədi:

- Mənim fikrimcə, onlar artıq Bədəlin bizimlə iş birliyinə girməyindən şübhələniblərmiş. Və elə buna görə də ondan söz almaq üçün işgəncə veriblər. Biz Sardarın qatlından bilirik ki, bu dəstə satqınlıq edən üzvlərinə qarşı amansız rəftar edir.

- Ola bilər, - Qəmbərov razılaşdı, - Siz Xocasəndə olanda Bədəl taksidə hava limanına gedirmiş. Həm də, belə görünür ki, terrorçu dəstədən taksini izləyən olub. Yəni, həmin "Audi" izləyirmiş onu. Siz Xocasəndəki iki nəfəri zərərsizləşdirəndə "Komandir" bundan xəbər tutar, onları Bədəlin satdığından şübhələnər və qara "Audi"dəki adamına Bədəlin danışdırlaraq öldürülməsi barədə göstəriş verə bilərdi.

- Kim bilir... - polkovnik çiyini çəkdi, - Biz bütün bunları yalnız "Komandir" sorğu-suala çəkiləndən sonra dəqiq öyrənə biləcəyik. Əlbəttə, əgər danışsa...

Bu vaxt Ələmdarın telefonu səsləndi. Ekranda Tələtin adı yazılmışdı. Zabitlərdən üzr istəyib telefonu açdı:

- Eşidirəm...

- Vəziyyət nə yerdədir, qadəş? - baş məşqçinin yuxusuzluqdan kallaşmış səsi gəlirdi.

Ələmdar onun sualını cavabsız qoydu:

- Niyə zəng vurmusan?

- Biz üçümüz də klubdayıq. Dedim ki, xəbərin olsun...

- Bəs o birilər?

Əslində, onu bu saat yalnız Gültən maraqlandırırırdı. Amma zabitlərin yanında qızın adını çəkmək istəmədi.

- O biri məşqçilərdən hələlik təkcə Vasif gəlib.

- Hə... Orada vəziyyət necədir?

- Yaxşıdır... - Tələt bir an fasilə verib tərəddüdlə dilləndi, - Balaca bir məsələ var, amma, bəlkə də boş şeydir...

- Nə məsələ? Nə olub?

- Bizim gecə gözətçimiz təxminən bir saat bundan əvvəl növbəni təhvil verib gedəndə maskalı bir adamın hasarın üstün-

dən səkiyə tullandığını görüb. Əlindəki qara rəngli sallofan torbada nəse varmış...

Ələmdar heç nə anlamadı:

- Maraqlıdır... Orada kimin nə işi ola bilər ki?

- Bilmirəm... - Tələt dedi, - Hələ baxacam görək, klubdan nə oğurlanıb. Bəlkə də avara məhəllə uşaqlarından imiş...

- Yaxşı, araşdır, sonra nəticəni mənə də bildirərsən.

- Oldu, qədəş! - Tələt bunu deyib əlaqəni bitirdi.

Ələmdar telefonunu cibinə qoyub fikrə getdi. Maraqlıdır, kim ola bilər o adam? Əlində qara sallofan torba... Nə varmış o qara torbada? İdman klubundan nə oğurlaya bilərlər axı? Hə, həyatda ərik ağacları var, bəlkə də məhəllə uşaqlarından kimsə ərik oğurlayıbmış...

Mayor Qəmbərov söhbətinə davam etdi:

- Məni indi daha çox bu maraqlandırır ki, Bədəli qatlə yətirən adam və ya adamlar kim olub. Yəni, belə çıxır ki, hələ kənarda dəstənin həbs olunmamış üzvləri qalıb?..

- Belə çıxır... - polkovnik başını astadan tərpətdi.

- Bəlkə də Bədəlin qatili həbs etdiyimiz adamların içindədir,

- Ələmdar dedi, - Ola bilməz?

- O da ola bilər! - Qəmbərov arxaya çevrilərək "X" bölməsinin rəisina baxdı, - Bədəl təxminən saat altı ilə yeddi arasında öldürülüb. Dəstə üzvlərinin həbs olunması isə saat səkkizə kimi davam edib. Ola bilər ki, Bədəlin qatilini artıq həbs etmişik. Hər halda, bu istintaq zamanı məlum olacaq.

- Bəs həmin "Audi"-nin sahibini müəyyənləşdirmədiniz? - Kamranlı soruşdu.

- Müəyyənləşdirdik... - mayor nəyə görə gülür, - Onun kimliyi məlum olan kimi birbaşa evindən çıxarılıb gətizdirdik. Həmin vaxt maşınının oğurlanması barədə polisə təzəcə xəbə vurubmuş. Məlum oldu ki, gecəni öz mənzilində keçirməyib. Bu bizi şübhələndirdi. Ancaq özü and-aman edirdi ki, guya bir dostunun evində gecalayıb və səhər tezədən durub avtomobili ilə evinə qayıdıb. Həyatda yerə enəndən sonra kimsə onu vurub. Ayılanda görüb ki, maşın yoxdur. Amma biz gecəni kimin evində keçirdiyi ilə maraqlılanda sualımıza cavab vermək istəmədi. Nəhayət, görəndə ki, məsələ çox ciddidir, sirrini

açmağa məcbur oldu... – Qəmbərov yenə güldü. – Sən demə, gecəni ərlə bir qadının yanında keçiribmiş. Təsəvvür edirsizmi, adamın neçə illər qoruyub saxlaya bildiyi gizli sirr gözlənilməz, bir təsadüflə necə açılır. Bu kişi həmin qadınla çoxdan intim əlaqədə imiş. Qadının əri ezamiyyətə gedəndə bunu yanına çağırırmış və bu da gedib gecəni onunla keçirirmiş. Səhər isə mənzili təzədən tərk edirmiş ki, qonşular görüb duyuyq düşməsinlər. Amma indi heç nə gizli qalmadı. Arvadı da bildi, məşuqəsinin əri də, hələ üstəlik, qonşular da...

- Deməli, Bədəlin qatili həmin "Audi"-ni oğurlayıbmış... – polkovnik Kamranlı ciddi ahənglə dilləndi. – Bəs bu adam avtomobildə, yaxud cinayət yerində onu ifşa edə biləcək heç bir iz qoymayıb?

- Yox, heç bir iz yoxdur, - mayor Qəmbərov cavab verdi, - "Audi"-ni oğurlayarkən həyatda heç kəs görməyib onu. Sonra da bütün yol boyu maskada olub. Maskada və əlcəkdə. Belə çıxır ki, bu adam olduqca təcrübəli və peşəkar qatildir.

Ələmdar maşının pəncərəsindən bayıra baxıb gülümsədi. Ürəyində öz-özünə dedi ki, bəs general Baratovun yetişdirdiyi xüsusi agent necə olmalıydı, əlbəttə, təcrübəli və peşəkar...

Hə, bir az əvvəl Ələmdar polis bölməsində Əbdülqədri "sığallayıb" dəstə başçısının kimliyini ondan yenica öyrənmişdi ki, Məxfi Şöbənin qocaman rəisi oraya gəldi. Otaqda yalnız ikisi qalanda Ələmdarı sinayıcı baxışlarla süzüb:

- Məlikov, danış görək bu nə məsələdir, - deyə soruşdu. Necə oldu ki, sən bu alçaqların sirrini anlaya bildin?

Ələmdar bir neçə gün əvvəl Allahverdinin mənzilində qonaq olarkən həmin otaqdakı əşyaları yadda saxladığını dedi. Və əlavə etdi ki, ailə fotosunun şüşəsində solğun əks olunan lüstrün tamam başqa biri olduğunu görəndə hər şeyi anlayıb.

Həmin vaxt Baratov artıq Bədəlin meyitinin Mərdəkan çimərliyində tapılmasından xəbərdar imiş. Ələmdarı bir daha iti baxışlarının süzgəcindən keçirib başını ağır-ağır tərpətdi:

- Bunları anladım, Məlikov, amma başa düşmədiyim bir şey var. De görüm, bu əməliyyatda Bədəlin sərbəst buraxılmasının nə əhəmiyyəti vardı? Nəyə lazım idi bu?

Bu, öz yerində verilmiş ağıllı bir sual idi və Ələmdar rəisini

azdırmaq üçün ağlabatan cavab verməyə çalışdı:

- Canab rais, terrorçu dəstəni bir qədər arxayın salmaq üçün, Bədəli buraxmaq lazım gəlirdi...

Baratov gülümsəyib alini onun çiyinə qoydu:

- Əzizim, kimi aldadıb barmağına dolamaq istəsən də, mən qətiyyənlə aldatmağa çalışmıram. Yaxşı? Çünki, mən keqebədə şəxsən Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında işləməyə başlayanda Əminə bacım səni hələ doğmamışdı. Daha sonra mən rayonda keqebe raisi işləyəndə isə sən hələ uşaq idin. Kubinkanın küçələrində tumançaq gəzib "top-top" oynayırdın...

- Canab general...

- Sözlümü kəsmə, - Baratov yenə gülümsədi, - Dəqiq bilərəm ki, sən keçirilən bu antiterror əməliyyatına mütləq özünün hansısa şəxsi hisslərini, şəxsi məqsədlərini qatmışsan və bu barədə mənə heç nə deməyəcəksən. Yaxşı, qoy belə olsun! Mən sənin xatirə məsələni qabartmayacam və çalışacağam ki, başqaları da işin bu tərəfini qurdalmasınlar. Ən əsas odur ki, girovları azad etdin, dövlətçiliyimizə meydan oxuyan dəstə ala keçdi. Mənim başımı canab prezidentin yanında bir daha uca elədin. Bunlara görə çox sağ ol! Mən səninlə fəxr edirəm, Leopard!..

Bu söhbətdən sonra general Baratov mütləqkil dəstənin "Komandir" ləqəbli başçısının kimi olduğunu ilk dəfə onun dilindən eşidi. Ələmdar özü isə bu adı Əbdülpərdindən bir neçə dəqiqə əvvəl çətinliklə öyrənmişdi.

Şəhərdə yaradılmış terrorçu dəstənin başçısı Allahverdinin yaxın qohumu Rəşad Alxasov imiş. Avropada yerləşən məlum təxribatçı mərkəzdən təlimat alan bu adam dəstəyə Əbdülpərdi və Bədəlin vasitəsilə rəhbərlik edirmiş.

Əbdülpərdi dindirilmə zamanı Ələmdara çox şey danışmışdı və hələ Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin müstəntiqlərinə daha çox şeylər danışacaqdı. Bu məntur dəstənin məqsədi şəhərdə qanlı terror əməlləri həyata keçirməklə xaos yaratmaq, əhalini daim vəhşət içində saxlamaq və beləliklə, dövlətin sütunlarını laxladır, düşmənlərin xeyrinə hakimiyyət çevrilişi etmək imiş.

Yazıq Allahverdi!.. Axı o haradan bilirdi ki, dayısı hesab olunan bu adam millətin və dövlətin qatı düşmənidir. Haradan bilirdi ki, onun mənzilinə soxulub ailsini girov götürmək

amrini ƏbdülqədİRə mƏhz bu adam verib. Sən demə, Rəşad Alxasov dənən Gültənla onun yanına gəlİbmİş. MƏvəqqəti saxlama kamerasında Bədalla bircə dəqiqəlik görİşmək üçün icazə istəyirmİş. Yəqin, görİş zamanı qatİlə deyəcəkmİş ki, dilini saxlasın, öz şəfini satmağı ağına gətirməsin. Amma, təbii ki, Allahverdi onları görİşdİrməyə razı olmamışdı.

Bölmə raisinin kabinetindəki həmin söhbət zamanı Alxasov təsadüfən bilib ki, Allahverdi bu gecə öz evinə gətməyib polis bölməsində gecələyəcək. Və bölmədən çıxan kimi Bədali azad etmək üçün bu hiyləgər planı qurub.

Ələmdar bir az əvvəl Allahverdidən xəbİş etdi ki, Gültənin polis bölməsinə gəlməsini gizlin saxlasın və qızın adı bu məsələdə çəkilməsin. Ailəsinin xilasına görə Ələmdara dənə-dənə minnətdarlıq edən Allahverdi ona bu barədə qəti söz verdi.

Amma... Bir azdan həbs edəcəkləri Rəşad Alxasov dənən Allahverdinin yanına Gültənla gəldiyini deyə bilərdi... Bax, onda Gültənin keçmişi ilə bağı hər bir şey ortaya çıxacaqdı. Bədəlin işgəncə ilə öldürülməsində bu qızdan və dolayısı ilə Ələmdardan şübhələnəcəkdilər. Hə... Alxasov istintaq zamanı Gültənin adını çəkərsə bu heç də yaxşı nəticə verməyəcəkdİ...

Yaxşı, bu qız indi harada idi, görəsən? Niyə onunla əlaqə saxlamırdı? Yəni, bu gecəki əhvalata görə ondan inciyib? Niyə axı? Ələmdar onu nəyəsə məcbur etməmişdi ki!? Gültənin öz razılığı və hətta arzusu ilə olmuşdu o iş... Bəlkə pəşman olub? Bəlkə Ələmdarın bundan sonra ona tamamilə başqa nəzərlə baxacağını düşünüb xəcalət çəkir? Axı nə üçün? Ələmdar sevimli Vəşəqin qüruruna toxunmağı ağına belə gətirmirdi. Gültən onu seviridi. Elə o da çox istəyirdi bu qızın xətrini. Lap çox! Ələmdar o "kiçicik"lərdən deyildi ki, varlığının ən qiymətli incisini sevgi xətrinə ona verən qadına yuxarıdan aşağı haxıx onu aşağılasın, təhqir etsin. Əksinə, bu gecə ona həqiqətən xoş anlara görə özünü qıza ömürlük minnətdar hesab edəcəkdİ...

"Cip" ucu hasarlı həyətlərin kiçik boyu sıralandığı qəsəbəyə daxil olmuşdu. Əbdülqədİrdən öyrəndiklərinə görə "Koman-dir"ın villasını tanıyan Ələmdar əlini qabağı uzadıb dilləndi:

- Baxın, o dərvaza Alxasovun olmalıdır.

Məyör Qəmbərov dərhal avtomobili saxlatdı:

- Burada dayanıb, həyatı mühasirəyə aldırısaq yaxşı olar.

Digər zabıtlar da onunla birlikdə yerə endilər. Bunu görər xüsusi təyinatlılar qrupu mikroavtobusdan çıxıb əmr almaq üçün mayor Qəmbərovun qarşısında toplaşdı.

"Komandir"ın villası iki küçənin kəsişməsində yerləşirdi. Əməliyyatçılar villanın önündəki asfalt küçədə dayanmışdılar. Həyatın yan tərəfindən keçən ikinci dar küçəyə isə, deyəsən, hələ asfalt döşənməmişdi. Oradan gələn boş yük maşını ətrafını toz dumanına bürüyərək asfalta buruldu və əməliyyatçıların yanından keçərək şəhərə tərəf getdi.

Qəmbərov bu zaman öz adamlarına göstəriş verirdi:

- Siz ikiniz indi bu "Kamaz"ın çıxdığı küçəyə gedib oradan həyata nəzarət edəcəksiniz ki, hasardan tullayıb qaçmaq istəyən olsa yaxalayasınız! Sən burada qalacaqsan! Qalanlar bizimlə həyata girecək. Aydınır?

- Aydınır, cənab mayor! – əsgərlər astadan dilləndilər.

- Onda əməliyyata başlayırıq!

İki nəfər silahlı əsgər yan küçəyə doğru getdilər. Ələmdar isə bu zaman zabıtlardan qabağa düşüb darvazaya tərəf yeridi. Onun fikrinə, burada xüsusi bir əməliyyata ehtiyac yox idi. Əgər Alxasov dəstəsinin tutulmasından duyub düşüb qaçmamışdysa, onu evində asanlıqla yaxalayacaqdılar. Duyub düşməsi isə Ələmdarın ağlına batırdı. Belə anlaşıldı ki, Rəşad Alxasovla dəstdən yalnız iki nəfərin əlaqə saxlamaq imkanı varmış. Əbdülqədirlin və Bədəlin... Əbdülqədirlə MTN əməkdaşları evindən səs-küysüz götürmüşdülər. Heç gözünü açmağa belə imkan tapmamışdı. Bədəl isə... Alxasov indi elə bilirdi ki, bu ələf artıq Moskvada, Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarının nəzarətindən tamamilə uzaqladır.

Əbdülqədirlə "Komandir"ın kim olduğunu "X" bölməsi rəisi-nə bildirəndən sonra, saat təxminən 08.40-da məcburiyyət qarşısında qalıb Alxasova zəng vurdu. Ələmdarın diqtəsiylə ondan xəbər gözləyən şəfina bildirdi ki, hər şey qaydasındadır. Yəni, Bədəl artıq Moskvada güvənli yerdədir, girovlar öldürülüb, bütün izlər itirilib. Ələmdar hətta Əbdülqədirlə verilən cavabı da eşitdi. Rəşad dedi ki, lap yaxşı, Allah onlara rəhmət eləsin, Allahverdiyə də səbir versin. Sonra isə əlavə etdi ki, əfərin,

gözl iş bacardınız, bu bizim dövlət üzərində ilk böyük qələbəmiz oldu, gör hələ bundan sonra nələr edəcəyik...

Allahverdi ailəsini girov götürmüş terrorçuların başçısının öz qohumu Rəşad olduğunu biləndə çox pis olmuşdu...

Yan kütədən gələn bir motosiklet ətrafını toz dumanına bürüyərək asfalta çıxdı. Onunla hasarın tinində qarşılaşan iki əsgər özlərini qorumaq üçün kənara sıçramalı oldular. Motosiklet daha sonra Ələmdarı da hasara tərəf çəkilməyə məcbur edib yanından yel kimi sovuşdu və sürətini azaltmadan şəhər istiqamətində yoluna davam etdi.

Onun arxasınca baxan Ələmdar hirsle yerə tüpürüb, əynində gödəkə, başında qoruyucu kaska olan motosikletçini söydü:

- Heyvan oğlu heyvan!

Polkovnik Kamranlı da başını bulayıb, indiki bəzi gənclərin ədəbzlığı, lov çalığı, tərbiyasızlıyı barədə nəsa söyləndi.

Qəmbərovun göstərişi ilə hasardan atılan əsgər darvazanı içəridən açdı və üç zabitle səkkiz əsgər həyata daxil oldular.

Yarışıqlı bir ikimərətəbəli evin yerləşdiyi bu həyat kifayət qədər böyük idi. Darvazadan evə qədər salınmış enli yola boz rəngli daşlar düzülmüşdü. Bu yolun kənarındakı qumluqda öz oyuncaq maşınıyla oynayan balaca bir oğlan uşağı ayağa qalxıb gələnlərə maraqla baxırdı.

Çərdaqda gecikmiş səhər yeməyinə hazırlıq gedirdi. Orta yaşlı bir xanımla qulluqçu olduğu bilinən gənc qadın burada idilər. Onlar da, bir qədər kənardakı su kranında al-üzünü yuyan gənc oğlan da həyata daxil olmuş əməliyyatçıları görüb heyrdəndən yerlərində qurudular.

Ələmdarla mayor Qəmbərov mülki kostyum geyinmişdi. Polkovnik Kamranlı isə polis uniformasında idi. Ev sakinləri, deyərsən, daha çox ona baxırdılar. Yəqin düşündürdülər ki, səhər tezəndə polis zabitinin və silahlı əsgərlərin burada nə işi var...

Mayor Qəmbərov qabağı yeriyib, vəsiqəsini göstərdi:

- Bura Rəşad Alxasovun evidir?

- Bəli... - orta yaşlı qadın təlaşla cavab verdi, - Nə olub?

- Siz onun nəyisiniz? Xahiş edirəm, özünüzdü təqdim edin.

- Həyat yoldaşıyam. Səkinə xanım...

- Əriniz haradadır, Səkinə xanım?

Qadın başını çevirib evin ikinci mərtəbəsinə baxdı:

- Yatıb. İki gün əvvəl soyuqlamışdı. Bu gecə də səhərə kimi gözüne yuxu getməyib. Mən saat doqquzun yarısında yerim-dən qalxanda oyaq idi. Həyatda gəzirdi. Bir azdan dedi ki, evə çıxıb yatmaq istəyirəm, məni narahat etməyin...

Ələmdar dərhal düşündü ki, deməli, Alxasov bütün gecəni yatmayaraq qurduğu planın nəticəsini gözləyibmiş. Yalnız saat 8.40-da Əbdülqədir zəng vurub hər şeyin yaxşı qurtardığını bildirəndən sonra rahatlanaraq yatmağa gedib.

- Amma, heyif ki, biz onu narahat etməli olacağıq, - istehza ilə gülümsəyib söhbətə qarışdı.

Vəziyyətin ciddiliyini sanki indi anlayan gənc oğlan üzünü dəsmalla tələsik qurulayıb zabitlərə yaxınlaşdı:

- Mən onun oğluyam. Adım Turaldır. Nə olub axı?

Ələmdar zahiri görünüşü hörmət doğuran bu gənci diqqətli baxışlarla başdan-ayağa süzdü. Aydın hiss olunurdu ki, Tural atasının əməllərindən xəbərsizdir. Yoxsa...

Və bu an ikinci mərtəbədən gələn qorxunc bir səs hər kəsi diksindirib evə tərəf baxmağa məcbur etdi. Nə olduğu tam anlaşılmayan bu səs, hər halda, daha çox insan çığirtısına bənzə-yirdi. Həyatla vidalaşan insanın son əzablı çığirtısına...

Zabitlər dərhal silahlarına əl atdılar. Mayor Qəmbərov həyəcanlı səsle öz əsgərlərinə əmr etdi:

- İkiniz həyatda qalsın, qalanlar mənimlə gəlin!

Pilləkənə doğru yüyürdülər. Hündür daş pilləkən üç tərəfi açıq olan geniş eyvana çıxırdı. Yan küçəyə baxan bu eyvandan küçə tam aydın görünürdü. Orada dayanmış iki xüsusi təyinatlı əsgər avtomatlarını əllərində hazır tutaraq evə tərəf boylanırdı. Deyəsən, həyatdakıları qorxutmuş qeyri-adi çığırtdı səsini onlar da eşitmişdilər.

Qəmbərovla yanaşı yeriyan Ələmdar eyvana ən yaxın olan otağın qapısını təkliklə açdı. Görünüşünə görə bura ev sahibləri olan ər-arvadın yataq otağı olmalıydı. Pərdələr qapandığı və tavandan asılmış bahalı çilçirəq yanmadığı üçün otaq bir qədər aləqaranlıq idi. İkincifərlik çarpayıda arxası üstə uzanıb yorğanı sinəsinə çəkmiş Rəşad Alxasov geniş açılmış donuq gözlərini tavana zilləmişdi.

Zabitlər otağa girdilər. Hay-küylə yuxarı qalxmaq istəyən Sakina xanımın oğlunu isə əsgərlər pilləkəndə saxlamışdılar.

Ələmdar tapançasını yenidən qayışına keçirdi. O soldan, mayor Qəmbərov isə sağdan çarpayıya yaxınlaşdılar. Qəmbərov əliylə ev sahibinin nəbzini yoxlayan sonra geri çəkilərək təəccüblə ona baxdı:

- Ölüb... Qərībədir, burada nə baş verib axı?..

Bu zaman zabidlərin diqqətini Alxasovun boynunun yan tərəfindəki qanlı yara cəlb etdi. Hələ də süzülməkdə olan qan meyitin başı altındakı yastığın bir hissəsini qırmızıya boyamışdı. Öyilib yaraya diqqətlə baxdılar. Bu heç də bıçaq və ya hansısa iti alətin açdığı yaraya bənzəmirdi. Güllə yarası da deyildi. Baş nə ola bilərdi bu?..

- Şah damarını qoparıblar... - Qəmbərov astadan piçildadı, - Bu nə olan şeydir? Yalnız qanaxmadan belə tez ölə bilməzdi, axı... Bəlkə də, qorxudan ürəyi partlayıb...

- Ola bilər... - indicə eşitdikləri dəhşətli çıxışını xatırlayan Ələmdar dilləndi. - Amma bunun kimi cəsarətli bir adam o dərəcədə kimdən və ya nədən qorxa bilərdi?..

Polkovnik Kamranlı açıq qapıdan əsgərlərə səsləndi:

- Bütün otaqları, həyəti axtarın, o uzağa qaça bilməz!

Bu an yaxınlıqda anlaşılmaz bir fısıltı səsi eşidildi. Zabitlər təəccüblə bir-birlərinin üzünə baxdılar. Qəmbərov meyitə tərəf əyildi. Deyəsən, ona elə gəlmişdi ki, indicə nəbzini yoxlayıb öldüyünə əmin olduğu ev sahibi nəfəs alır. Amma yox, o ölmüşdü və deməli, nəfəs ala bilməzdi...

Düşməyə göz gəzdirən mayor Qəmbərov birdən həyəcanla çıxıb geriye sıçradı:

- Ay səni, kafir!..

Çarpayının altından sürünüb çıxan qorxunc heyvanı birinci o görmüşdü...

- İlan! - deyə səslənən polkovnik Kamranlı da kənara atılmağa məcbur oldu.

Ələmdar isə çarpayının digər tərəfində olduğu üçün yerində dayanıb düşmədə sürünən qəzəbli heyvana baxa bilirdi. Qara xalları olan boz rəngli ilan qəzəblə qıvrılır, hirsini-hikkəsini kimsəyə tökməyə məqam axtarırdı.

- Ehtiyatlı olun, cənab polkovnik, bu ilan nəyə görə çox acıqlıdır!- deyər xəbərdarlıq edən Qəmbərov ardıcıl atdığı iki güllə ilə heyvanı yaraladı.

- Bu adi ilan deyil, gürzədir...

Ələmdar bunu deyib tapançasını çıxartdı. Polkovnik Kamranlıya doğru bu dəfə daha qəzəblə sürünən heyvanın başını nişan alaraq atəş açdı. Gürzə son çırpıntıya zəif bir cəhd göstərərək ölmüş halda döşəmədə qaldı. Kamranlı ilə Qəmbərov ona yaxınlaşdılar. Güllə səslərini eşitmiş iki əsgər də hövlənak içəri daxil oldu. Həyətdən Səkinə xanımın boğuş səsi gəlirdi:

- Buraxın mənə! Orada nə atışmadır? Nə baş verir?

- Papa!.. - Tural ucadan, titrək səslə atasını çağırırdı.

Otağa girmiş əsgərlər də gürzanın ölüsünə yaxından baxmaq üçün irəli gəldilər.

- Evin içinə necə girib axı bu kafir!? - Tapançasını hələ də əlində tutmuş Qəmbərov ölmüş gürzəyə nifrətlə baxıb dilləndi.

- Mən belə şey görməmişdim... - polkovnik başını buladı, - Gürzə dişləyərək adamın boyun damarını qoparıb. Gör bu nə qədər acıqlı olubmuş ki, belə edib...

- Yəqin, gecə təsadüfən sürünüb girib otağa, sonra işə çıxıb bilməyib. Ona görə acıqlana bilərdi...- əsgərlərdən biri öz mülahizəsini bildirdi.

Hələ də öz yerində dayanmış Ələmdar əlini uzadıb meyitin üstündəki yorğanı qaldırdı. Yalnız mayka və trusikdə olan "Kəmandir" bir ayağını qatlayaraq qıc olmuş adamlar kimi uzanırdı. Bədəni artıq gəyməyə başlayırdı.

Meyitin ayaqları arasında qara rəngli nazik sallofan torbanı görəndə əvvəlcə təəccübləndi. Başını qaldırıb otaqdakilərə baxdı. Onların başı gürzanın ölüsünə qarışmışdı. Bunu görəndə "X" bölməsinin rəisi, nə düşündüysə, cəld bir hərəkətlə torbanı qamarlayıb pencəyinin cibinə soxdu.

Və onun bu hərəkətini otaqdakıların heç biri görmədi...

EPILOQ

O hadisədən üç gün keçmişdi...

İsmayillını yenidən arxada qoymuş qara rəngli "Mazda" əsrəngiz meşənin içindən keçən asfalt yolla Qəbələyə doğru sürətlə irəliləyirdi.

Havanın kifayət qədər isti olmasına baxmayaraq, Gültən avtomobilin sərinkeşini qoşmamışdı. Şüşəni axıra kimi aşağı endirərək qolunu çölə çıxarmışdı ki, təmiz dağ havasını bütün vücuduyla hiss edə bilsin.

Üç gün idi "Döyüş" idman klubuna getmirdi. Tələtə zəng vurub, guya qrip olduğunu və bir neçə gün işə gəlməyəcəyini demişdi. Sonra isə cib telefonunu söndürmüşdü ki, heç kəs ona zəng vura bilməsin.

Üç gün idi mənzilindən çıxmırdı. Divanda uzanıb gözlərini tavana dikeyərək fikirləşirdi. Öz keçmişi barədə, bu günü barədə, sabahı barədə... Tələtə demişdi ki, telefonunu söndürəcək, onu heç kəs narahat etməsin.

Və bu üç gün ərzində heç kəs narahat etmədi Gültəni. Heç Ələmdar da... Nə zəng vurmadı, nə mənzilinə gəlmədi. Bəlkə də ona görə ki, o hər şeydən xəbərdar idi. Üstəlik, Gültəni başqalarından daha yaxşı tanıyırdı. Sağ olsun ki, onu özünə baş-başa buraxdı. Bundan sonrakı həyatı barədə təklidlə düşüncə qərar verməsinə imkan yaratdı.

Və Gültən, nəhayət, öz qəti qərarını verdi. Vətənə Dövlətin övladı kimi. Özünü onların yolunda hər an qurban verə biləcək bir əsgər kimi. Məxfi Şöbənin "vəşay" Gültən Dəmirli kimi.

O, qəti qərara gəlmişdi ki...

Qəfil səslənib onu fikirlərindən ayıran telefonun ekranına baxdı. Zəng vuran Tural idi. Üç gündən bəri söndürülmüş telefonunu qoşandan sonra ona gələn ilk zəng idi bu. Keçən üç gün ərzində də zəng vuran olmamışdı. Yalnız o hadisə günü, şəhər saatlarında Ələmdar düz doqquz dəfə zəng edibmiş. O da apardıqları qanunsuz əməliyyatla bağlı narahat imiş, yaqın.

Başqa heç kəs zəng vurmamışdı bu üç gündə. Bir də ki, kim, zəng vuracaqdı? Kimi vardı onu itirib-axtarsın? Heç kəsi...

Telefon susdu və sonra yenidən səslənməyə başladı. Gültən bu dəfə onu açmaq qərarına gəldi:

- Bəli?..

- Alo!.. – Oğlanın səsi olduqca kədərli idi.

- Ha, Tural?..

- Sən indi haradasan, Gültən? Əgər imkanın varsa, səninlə görüşmək istəyirdim...

- Bakıda deyiləm...

- Nə vaxt gələcəksən şəhərə? Çox istəyirdim səni görə.

Gültən susub bir qədər gec dilləndi:

- Nə olub ki?..

Tural, deyəsən, bu sualdan sonra rahatlıqla köks ötürdü:

- Mən də belə düşünürdüm ki, bizim başımıza gələnlərdən xəbərin yoxdur. Olsaydı mütləq əlaqə saxlayardın.

- Nə olub axı?

Turalın səsi azacıq titrədi:

- Atamı itirdik, Gültən...

- Necə yəni... Nə oldu ki ona?

- Təsəvvür edə bilməzsən, öz yataq otağında gürzə çaldı onu. Üç gün əvvəl, səhər vaxtı... Məni yuxudan durub həyatə enəndə qapını aralı qoyub, iri bir gürzə sürünüb girib içəri...

- Aha!..

- Həm də bu elə bir məqamda baş verdi ki... Necə deyim... Görüşəndə hər şeyi sənə danışacam. Belə bir təsadüfə ağına belə gətirə bilməzsən. Eşidənlərin hamısı heyrlənir. Mən şəxsən Allahın qüdrətinə bir daha inandım. Bu onun möcüzəsidir...

- Allah rəhmət eləsin...

- Çox sağ ol, Gültən, Allah sənə də ölənlərini rəhmət eləsin! Amma bu saat dərdim təkcə bu deyil. Papa ilə əlaqədar elə şeylər üzə çıxdı ki... Tamam başımı itirmişəm. Həyatın heç bir mənası qalmayıb gözümde...

- Aha...

- Nə vaxt görüşə bilərik, Gültən? Bir sakit yerdə dərdləşmək istəyirəm səninlə. Bilmirəm niyə, amma bu günlərdə sənədən başqa heç kəsi görmək istəmirəm.

Gültən bu dəfə daha çox ara verib, kədərli səsle dilləndi:

- Tural...

- Hə, Gültən!?

- Qardaşım... Bir də zəng vurma mənə. Səndən xahiş edirəm... Tamam yadımdan çıxart mən!

- Niyə, Gültən?! - Turalın səsində aşkar heyrat vardı,

- Belə lazımdır...

- Niyə axı?! Nə olub?

- Get öz həyatını yaşa, sənə ürəkdən xoşbəxtlik arzulayıram. Amma, bir də narahat etmə mən!

Sözünü bitirən kimi telefonu qapadı. Sonra isə onu tamam söndürüb oturacağın üstünə tulladı.

Vəssalam!..

O öz qərarını vermişdi artıq. Anasının məzarını ziyarət edib Bakıya qayıdandan sonra yenə əvvəlki Gültən olacaqdı. Onu əziyyətlə yetişdirmiş Azərbaycan dövləti üçün çalışacaqdı. Şahid olacağı günə kimi Vətənin, Millətin keşiyində duracaqdı.

Və onun iki anası olacaqdı bundan sonra. Məzarda yatan anası Ceyhanə və yaralı anası Azərbaycan...

Ceyhanənin qisasını onun qatillərindən layiqincə almışdı. Və ikinci anası Azərbaycana vurulmuş yaraların da qisasını düşmənlərdən alacaqdı. Mütləq alacaqdı! Həm də elə alacaqdı ki, eşidənlər bundan dahşətə gələcəkdilər...

Təhqiqatla axtarıb üzə çıxardığı qohumları isə lazım deyildi Gültənə. Özünü ömrünün axırına kimi onlara tanıtmayacaqdı. Çünki, başqa yolu da yox idi. Onun taleyi belə gətirmişdi. İyirmi dörd il ərzində heç bir döğməsinə tanımamışdısı, heç kəsdən qayğı, sevgi, istək görməmişdisi, bundan sonra da görmək istəmirdi bunları...

Gözlərindən axan iki damla yaş yanaqları boyu süzülməyə başlayanda avtomobili yolun kənarına çəkib saxladı...

SON

Sentyabr 2014 – mart 2015, Bakı, Kubinka.

ELXAN ELATLININ MÜXTƏLİF NƏŞRİYYATLA-
TƏRƏFİNDƏN ÇAP OLUNMUŞ ƏSAS KİTABLARI.

1. "Seçilmiş şeirləri" (Əvvəlki üç şeir kitabından seçilmiş şeir və poemalar)
2. "Düşün bir az" (Məntiqi riyaziyyat məsələləri)
3. "Marahli məntiq məsələləri"
4. "Yeddiinci mərtəbədə qatıl" (detektiv povest və hekayələr)
5. "İtməmiş qızın axtarışı" (detektiv povest və hekayələr)
6. "Pəncərədə görünən kölgə" (detektiv roman)
7. "Xəyanət" (detektiv-məhəbbət romanı)
8. "Qan ləkəsi" (vətənpərvərlik-casus-detektiv-məhəbbət romanı)
9. "Bakıdan gələn xəfiyyə" (detektiv roman)
10. "Dilənçi qadının sirri" (detektiv-məhəbbət romanı)
11. "Cəhənnəmdən gələn səs" (Xocalı faciəsindən bəhs edən casus-detektiv-vətənpərvərlik-məhəbbət romanı) (Roman rus dilinə tərcümə olunub. "Qolos iz ada")
12. "Görünməyən izlər" (detektiv roman)
13. "Qisas gecəsi" (Milli qəhrəman Mubəriz İbrahimovdan bəhs edən sənədli roman)
14. "Arxalı canavar" (detektiv roman)
15. "Ələkeçməz Yaquar" (detektiv roman)
16. "Ən yaxın planet" (casus-detektiv-məhəbbət romanı)
17. "Seçilmiş cəza" (detektiv roman)
(Roman ingilis dilinə tərcümə olunub.
"Chosen Punishment")
18. "Adsız təblə" (detektiv-məhəbbət romanı)
19. "Mərtəbələr" (psixoloji roman)
20. "Niyə susursan, polkovnik?" (detektiv roman)
21. "Qanunsuz əməliyyat" (casus-detektiv-məhəbbət-vətənpərvərlik romanı)

